FIONA
VALPY

Gümüş Serçe

Karanlıkları ancak sevginin ışığı aydınlatabilir...

ROMAN

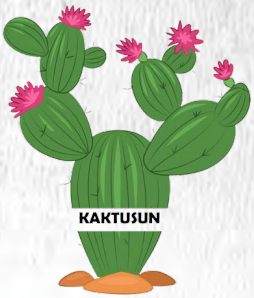
ARKADYA

Karanlıkları ancak sevginin ışığı aydınlatabilir…

Mireille, Claire ve Vivienne… Savaşla pençeleşen Paris'in ortasındaki bir modaevinde kaderin bir araya getirdiği bu üç genç terzi, her şeye rağmen normal hayatlarına devam etmeye ve hayallerine tutunmaya çalışmaktadır. Fakat savaş acımasız yüzünü onlara da gösterdiğinde hepsi birer seçim yapmak zorunda kalır. Mireille, şahit olduklarına daha fazla katlanamayarak gizli faaliyetler yürüten Direniş'e katılırken Claire, gönlünü düşmana, bir Alman askerine kaptırır. Vivienne ise öyle bir sır saklıyordur ki bildiklerini en yakın dostlarıyla bile paylaşamaz. Öte yandan vakti geldiğinde, hızla dünyalarını sarmakta olan karanlığı aydınlatmak için dostluğun, bağlılığın ve sevginin ışığına güvenmek zorunda kalacaklardır.

Yıllar sonra ise Claire'in torunu Harriet, şans eseri kendisini Paris'te, üstelik büyükannesinin yıllar önce yaşamış olduğu binada bulur. Fakat ailesi hakkındaki gerçeklerden oluşan bulmacayı çözerek yalnızlığını, çaresizliğini geçmişine ait herhangi bir parçayla doldurabilmeyi umarken, sandığından çok daha karanlık ve acı dolu bir hikâyeyle karşılaşır.

Washington Post, Wall Street Journal ve Amazon olmak üzere birçok çok satanlar listesinde adından söz ettiren *Gümüş Serçe*, gerçek hayatlardan esinlenen kurgusuyla kalplerde ve hafızalarda silinmeyecek izler bırakmaya aday.

ISBN: 978-625-44310-1-2

KDV'den muaftır.

instagram.com/arkadya_kitap facebook.com/ArkadyaKitap twitter.com/ArkadyaKitap

"Unutulmaz karakterler ve tarihi detaylarla ilmek ilmek işlenmiş çarpıcı bir hikâye."

Woman's Weekly

"Böylesine ilham verici kadınların başrolde olduğu bu hikâyeyi okuyabilmiş olmak bile büyük bir hediye gibi..."

Bookliterati

"Travma, dostluk, aşk, sonsuz bir cesaret, bağlılık ve elbette sevgi... Gümüş Serçe, *kesinlikle yüreğinize dokunacak nadide bir kitap."*

Best Book Forward

Gümüş Serçe

FIONA VALPY

ARKADYA

ARKADYA YAYINLARI

GÜMÜŞ SERÇE
FIONA VALPY

Özgün adı: Dressmaker's Gift

Yayın Yönetmeni: Bülent Oktay
Çeviren: Yasemin Büte
Editör: Çağla Dirice Çakır
Kapak Tasarım: Ayşe Çalışkan
Sayfa Tasarım: Kübra Yeşilyurt

EKOSAN MATBAACILIK
Maltepe Mah. Hastaneyolu Sok. No: 1 (Taral Tarım Binası)
Zeytinburnu - İstanbul

Cilt: My Matbaacılık, İstanbul

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 49238
MATBAA SERTİFİKA NO: 47939

1. Baskı: Şubat 2021
Yeni Baskı: 2022

ISBN: 978-625-44310-1-2

©Fiona Valpy, 2019
Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif ve Lisans Hakları Ajansı Ticaret Limited Şirketi aracılığıyla Madeleine Milburn Ltd'den alınmış olup Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi'ne aittir. Yayınevinin izni olmaksızın kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ARKADYA YAYINLARI
Ömerli Mah. Harmantepe Cad. No: 17 Kat: 4
Arnavutköy / İstanbul
Tel.: 0212 - 544 41 41 / 544 66 68 / 544 66 69
Faks: 0212 - 544 66 70
info@arkadya.net

Arkadya Yayınları, Beyaz Balina Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Gümüş Serçe

FIONA VALPY

İngilizceden Çeviren
Yasemin Büte

Special Operations Executive (SOE)'in II. Dünya Savaşı döneminde Fransız Direnişi** ile birlikte çalışıp Dachau ve Ravensbrück'teki Natzweiler-Struthof toplama kamplarında hayatlarını kaybeden kadın üyelerinin anısına:*

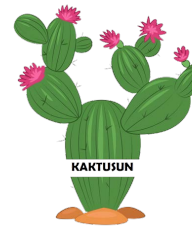
Yolande Beekman, Denise Bloch, Andrée Borrell, Madeleine Damerment, Noor Inayat Khan, Cecily Lefort, Vera Leigh, Sonia Olchanezky, Eliane Plewman, Lilian Rolfe, Diana Rowden, Yvonne Rudelatt ve Violette Szabo.

Ve isimleri kayıtlara geçmemiş, kaderleri günümüze kadar bilinmezliğini koruyan dava arkadaşlarına...

---

* *İng*. Özel Operasyon Birliği. Bir İngiliz Dünya Savaşı organizasyonuydu. 22 Temmuz 1940'ta Ekonomik Savaş Bakanı Hugh Dalton tarafından mevcut üç gizli örgüt birleştirilerek resmi olarak kuruldu. (Ç.N.)

** Fransa'da La Résistance (Direniş) olarak da anılan Fransız Direnişi, II. Dünya Savaşı sırasında Fransa'nın Almanya tarafından işgal edilmesine karşı çıkan kaçak hareketler ile şebekeler topluluğuna ve bu toplulukların 22 Haziran 1940 tarihinde ilan edilen ateşkes ile 1944 yılındaki kurtuluşa kadar geçen süredeki ortak eylemlerine verilen addır. (Ç.N.)

Giriş

2017

Uzaktan bakıldığında gece mavisi elbise, sanki tek bir ipek kumaştan yapılmış gibi görünüyordu. Zarif detayları, sergilendiği mankenin üstünden âdeta akıp gidiyordu.

Ancak elbiseyi daha yakından incelediğinizde bunun bir yanılsama olduğunu anlıyordunuz. Parça kumaşların bir araya getirilmesinden oluşan elbise, zekice dikilerek tamamen bambaşka bir şeye dönüşmüştü.

Akıp giden yıllar elbiseyi yıpratmış, öyle kırılgan bir hâle getirmişti ki gelecek yıllarda hikâyesini dile getirebilmesi için korunmaya muhtaçtı, bu yüzden müze görevlileri elbisenin bir vitrinde sergilenmesine karar vermişlerdi. Durum böyle olsa da vitrin, ziyaretçilere terzinin titizlikle yürüttüğü çalışmanın detaylarını inceleme fırsatı sunuyordu. Elbiseyi oluşturan her bir kumaş parçası günümüz dikiş makinelerinin diktiği gibi küçük, düzgün ve görünmez bir şekilde dikilmişti ve bu tamamen el işi, göz nuruydu. Elbiseyi görmeye gelen ziyaretçiler, o dönemi düşününce yapılan işin zorluğuna ve gösterilen sabra hayret edeceklerdi.

Bu vitrinde bir tarih sergileniyordu. Hem hepimizin ortak hikâyesini hem de benim kendi hikâyemden bir parçayı barındırıyordu.

Müze müdürü açılış için her şeyin yolunda olup olmadığını kontrol etmeye geldi. Başını olumlu anlamda sallayarak her şeyin istediği gibi olduğunu onaylayınca ekibin geri kalanı kutlama yapmak adına köşedeki bara gitti.

Fakat benim içimden onlara katılmak gelmiyordu. Vitrini kapatmadan önce parmaklarımı, elbisenin boyun kısmını süsleyen zarif incilerde gezdirdim. Bu inciler yama işindeki önemli detaylardı ve bir gece yarısı gökyüzünü süsleyen yıldızları andırıyorlardı. Bu zarif detayın ışığı nasıl yansıttığını, ona bakan gözleri, bu elbiseyi giyen kişinin önce boyun kıvrımına, ardından elmacık kemiklerinin çizgisine ve en son gözlerine nasıl çektiğini ancak hayal edebiliyordum. Derinliklerinde aynı ışığı, aynı tutkuyu barındıran o gözlere...

Sonunda vitrini kapattım. Her şeyin hazır olduğuna emindim. Yarın galeri kapılarını açacak ve insanlar metronun duvarlarına yapıştırılan afişlerde gördükleri elbise için buraya akın edecekti.

Uzaktan bu elbisenin tek bir ipekten dikildiğini düşünecek ancak karşılarındaki manzaraya çok yakından bakarlarsa gerçeği göreceklerdi...

Birinci Bölüm

Harriet

Paris'i aydınlatan öğleden sonra güneşine kavuşmak için valizimi metronun merdiveninden yukarıya taşımakla uğraşırken, yer altındaki karmaşık tünelde dolaşan sıcak, basık hava bacaklarımı sarıp saçımı havalandırıyordu. Kaldırımlar turist kaynıyordu, hangi yöne gideceklerine karar vermeye çalışırken şaşkın bir hâlde harita ve telefonlarıyla uğraşıyorlardı. Ağustos ayını deniz kenarında geçirip şehirlerine geri dönen yerli kesim de amaçlarına yönelik hızlı adımlarla kalabalığın arasından geçip gidiyordu.

Nehir ise bu renk cümbüşü ve karmaşanın yanında sakince akıp gidiyordu. Bir an onca hareket ve on iki ay boyunca yeni evim olacak bir şehirde bulunmanın verdiği gerginlikle başımın döndüğünü hissettim. Şu an bir turist gibi görünebilirdim fakat çok yakında yerli bir Parisli gibi görüneceğime inanıyordum.

Hem soluklanmak hem de kendimi toparlamak için valizimi Saint-Germain-des-Prés İstasyonu'nun girişindeki

tırabzanların yanına çektim ve elimdeki bilgileri kontrol etmek üzere e-postamı incelemeye başladım. Aslında buna ihtiyacım yoktu. O cümleler kalbime işlenmişti zaten…

Sevgili Bayan Shaw,

Telefon konuşmamıza istinaden Ajans Guillemet'te gerçekleştirilecek olan bir yıllık staj başvurunuzun kabul gördüğünü size bildirmekten mutluluk duyarım. Tebrikler!

Belirttiğimiz üzere stajyer pozisyonu için asgari ücret vermemize rağmen size ofisin üst katında bulunan dairede konaklama imkânı sunabileceğimizi de bildirmek isterim.

Seyahatinizi ayarladığınız zaman geliş tarihinizi lütfen bize bildirin. Sizi şirkette ağırlamayı dört gözle bekliyorum.

Sevgilerimle,

Florence Guillemet

Müdire

Ajans Guillemet, İnsan Kaynakları

12 Rue Cardinale, Paris 75000

Beni stajyer olarak kabul etmesi için Florence ile konuşabildiğime hâlâ inanamıyordum. Moda sektöründe uzmanlaşmış bir halkla ilişkiler ajansı yürütüyor ve kendi şirket içi iletişim personelini karşılayamayan daha küçük şirketler ile yeni şirketlerin müşteri listeleri üzerine çalışıyordu. Genelde stajyerlere sıcak bakan bir kadın değildi ancak benim mektubumu ve öz geçmişimi beni aramasını sağlayacak kadar etkileyici bulmuştu. (Aslında onlara iki kez sitem dolu sözler söylemiştim. Yani sonunda bir yanıt alana kadar onu rahat bırakmayacağımı anlamıştı). Bir yıl boyunca asgari ücretle işi

yapmaya hazır olduğum gerçeği ile akıcı Fransızcam güçlerini birleştirince, daha resmî bir Skype görüşmesinin önü açılmıştı. Üniversitedeki danışmanımın moda sektörüne olan ilgimi ve çalışmayı sevdiğimi vurgulayan referans mektubu da sonunda stajyer olarak kabul edilmemi sağlamıştı.

Annemin vasiyetinde bana bıraktığı az miktardaki birikimi kullanarak şehrin orta sınıf mahallelerinden birinde kiralık daire bakmaya hazırdım. Hâl böyle olunca ofisin üst katında bir oda teklifi fazlasıyla cazip gelmişti, böylece endişelerimden de kurtulmuştum. Ajans Guillemet'in bulunduğu binada yaşıyor olacaktım.

Genelde kadere pek inanmazdım ama beni Paris'e çeken güç iş başına geçmiş gibiydi. Beni Saint-Germain Bulvarı'na getirmişti. Beni buraya getirmişti.

Tam da fotoğraftaki binaya…

Fotoğrafı, yatak odamdaki giysi dolabının en üst rafında arkada bir yere yerleştirilen, içinde annemin eşyalarının olduğu kutuda bulmuştum. Onu oraya babam koymuş olmalıydı. Belki de içindekileri görmeye hazır olacak kadar büyüdüğümde bu kutuyu bulabilmem için saklamak istemişti, yıllar geçince ıstırabım dinecek, artık canımı yakmayacaktı. Ya da bu kutuyu suçluluk duygusu yüzünden gözlerden uzak bir yere kaldırmak istemişti. Böylece o ve yeni karısı, sonunda annemin kendi canına kıymasına neden olan dayanılmaz üzüntüdeki rollerinin acıklı hatırlatıcısını görmek zorunda kalmayacaklardı.

Kutuyu keşfettiğim zaman havanın nemden bunalttığı günlerden biriydi. Henüz onlu yaşlardaydım, Paskalya tatili için okuldan eve gelmiştim. Sebebiyet verdikleri onca sıkıntıya rağmen kendime ait bir odam olmasına özen göstermişlerdi. Odamın duvar rengini seçmeme, getirdiğim kitapları, eşyaları, posterleri bu yeni odaya yerleştirmeme izin vermişlerdi. Hoşuma gitse de babamla üvey annemin evi bana hiçbir zaman yuva hissi vermemişti. O ev her zaman *onların* yuvasıydı, benim değil. Benim yuva bildiğim ev bir anda yok olunca orası gelip yaşadığım bir yer olmuştu sadece.

O yağışlı nisan gününde canım çok sıkılıyordu. İki küçük üvey kardeşim de aynı şekilde hissediyor olmalıydı ki birbirlerini dürtüp duruyorlardı. En sonunda bu sataşma küfürleşme, tartışma, ardından da bağırış çağırış ve kapıları vurmayla sonuçlanmıştı.

Onlara hiç karışmadan kendi odama gidip müzik sesi gürültüyü bastırsın diye kulaklıkları kulağıma taktım. Yatağımda bağdaş kurup otururken en son çıkan *Vogue* dergisinin sayfalarını karıştırıyordum. Üvey annem isteğim üzerine Noel hediyesi olarak bana dergi aboneliği hediye etmişti. Derginin en son sayısının sayfalarını açtığım anın tadını çıkarmayı hep sevmiştim, en son çıkan parfüm ve losyonların numunelerinin kokusu ve gösterişli moda dünyasıyla dolu parlak sayfalara göz atmak hep hoşuma gitmişti. O gün "Erken Yaz Renkleri" başlığı altında çuha çiçeği sarısı tişört giymiş bir mankenin fotoğrafı vardı. Bu bana sonbaharda kışlıkları indirip, yıkayıp dikkatlice katlayarak dolaba koyduğum yazlıklarımın arasındaki bir tişörtümü hatırlatmıştı.

Dergiyi bir kenara bıraktım ve dolabımın üst rafına uzanmak için bir sandalye çektim. Yazlık bluzlarımı karıştırırken parmaklarım rafın gerisinde bir yerde ahşabı zamanla yumuşamış bir kutuya değdi.

O güne kadar bu kutu hiç dikkatimi çekmemişti çünkü boyum, üstündeki yazıyı görecek kadar uzun değildi. Parmak uçlarımın üstünde yükselerek kutuyu kendime doğru çekince, annemin adının kapağın üstüne yapıştırılan banda siyah bir kalemle yazılmış olduğunu gördüm.

O an erken yaz renkleriyle ilgili tüm düşünceler aklımdan uçup gitmişti. Önümde duran kutuyu alıp aşağıya indirdim. Annemin adının -Felicity- yanına babamın el yazısıyla "Harriet için belgeler/fotoğraflar" yazılmıştı.

Parmaklarımı kelimelerin üstünde gezdirdim. Annemin ve benim adımın yazılı olduğunu görünce gözlerim yaşlarla doldu. Kahverengi bant zamanla yapışkanlığını kaybetmişti. Ona dokununca kutudan çıkar gibi oldu. Kolumla gözyaşlarımı silip kutuyu açtım.

İçindeki kâğıtlar gelişigüzel bir şekilde aceleyle konulmuşa benziyordu, annemin hayatından geriye kalanlar, siyah bir çöp poşeti yerine üstünde "Harriet için" yazılı ahşap bir kutuya yerleştirilmişti.

Tüm kâğıtları yatak odamın zeminine yaydım. Karşımda süresi dolmuş ehliyetiyle pasaportu, eski okul belgelerimin fotokopileri ve her yıl onun için yaptığım doğum günü kartları duruyordu. O çocuk aklımla ikimizi el ele ya da onu tek başına çizdiğim kâğıtlara bakarken yeniden ağlamaya başladım. Ama o yaşımda bile elbiselerimize göz alıcı, koca düğümler ve onlara uyumlu parlak renkte çantalar eklediğimi görünce

gözyaşlarımın arasından gülümsemeye başladım. Kartların içindeki el yazısı annemin saklamaya değer gördüğü kargacık burgacık anaokulu karalamalarından, iç ısıtan sevgi mesajları içeren yuvarlak ilkokul yazısına dönüşüyordu. Belki hayal ediyordum ya da bana öyle geliyordu ama onca yıl geçmesine rağmen bu resimler belli belirsiz de olsa annemin kullandığı parfüm gibi kokuyordu. Tatlı çiçeksi koku, annemin makyaj masasında duran gümüş kapaklı, siyah şişeli Arpége adındaki Fransız parfümünü hatırlamamı sağlamıştı.

Yine de ne fotoğraflar ne de notlar yeterli olmuştu. Tüm bunlar annemi, onu derinlere çeken, en sonunda çareyi ölümde bulmasına neden olan o yalnızlık ve acı kuyusundan kurtarmaya yetmemişti. Güzel annemin "mutluluk" anlamına gelen ismi, hayattaki en büyük ironilerden biriydi. Annemin gerçekten mutlu göründüğü tek zaman piyano çaldığı, ellerinin tuşlar üstünde uçarcasına hareket ederken kendini müziğe kaptırdığı anlardı. Tüm mektup ve kartları düzgün bir şekilde sıralarken yüreğimde hissettiğim ıstırap yüzünden boğazım düğümlendi. Tüm bunlar annemin beni çok sevdiğinin bir kanıtıydı ama bu sevgi, onu kurtarmaya yetmemişti işte.

Sonunda diğer kâğıtları da bir kenara koyup gözlerimdeki yaşları silerken dikkatimi kutunun en altında duran fotoğraflar çekti.

İlk fotoğrafla âdeta nefesim kesildi. Annemin kollarının arasındaydım, tüy gibi olan bebek saçım yan taraftaki camdan vuran ışıkla parıldıyordu. Annemin âdeta Rönesans döneminde resmedilen Meryem Ana gibi görünmesini sağlayan ışık, benim bebek hatlarımın da altın gibi parlamasını sağlamıştı. Sanki bana bakan gözlerinden yansıyan sevgiyi

yansıtıyordum. Annemin bileğinde artık benim taktığım altın bileklik rahatlıkla seçiliyordu. Babam bu bilekliği bana on altıncı yaş günümde hediye ederken anneme ait olduğunu, annesinden de ona miras kaldığını söylemişti. O günden beri bu bileklik benim arkadaşımdı. Fotoğrafta şu an benim bileğimde olan birkaç uğur boncuğunu da görebiliyordum. Küçük bir Eiffel Kulesi, bir ip bobini ve yüksük şeklindeki boncuklar...

Bu fotoğrafı babam çekmiş olmalıydı. Bir zamanlar sadece üçümüzün olduğu ve birbirimize yettiğimiz o güzel günlerde... Birbirimizin her şeyiyken...

O fotoğrafı bir kenara ayırdım. Bu fotoğraf için bir çerçeve bulup okula götürecektim ve yatağımın yanındaki pencere pervazına koyacaktım. Böylece unutmayı tercih ettikleri acı hatıralarla ne babamı üzecek ne de üvey annemin sinirlerini bozacaktım. Evdeki varlığım zaten fazlasıyla yeterliydi.

Kutuda birkaç okul fotoğrafı da vardı; üstümde beyaz gömlek, lacivert süveterle fotoğrafçının gökyüzü mavisi arka fonunun önüne oturmuş, çekingen bir ifadeyle gülümsüyordum. Annem her sene çekilen bu fotoğrafları saklamıştı. Bir tanesinde açık kızıl saçıma koyu mavi bir saç bandı takmıştım, bir diğerinde ise saçımı iki yandan toplamıştım ama yüzümdeki o temkinli ifade hiç değişmemişti.

Kutunun en altındaki okul fotoğraflarından sonuncusunu da elime aldım. Krem rengi kartın kapağını açarken kucağıma başka bir fotoğraf daha düştü. Siyah beyaz olan bu fotoğrafın kenarları zamanla kıvrılmıştı; ya unutulup gitmişti ya da yanlışlıkla bu fotoğrafın altına konulmuştu.

Üç genç kızın gülümsemesi ya da giydikleri takımın hoş kesiminden mi kaynaklıydı, bilmiyordum ama fotoğraftaki

bir şey dikkatimi çekmişti. Farklı bir havaları vardı, sanki yurt dışında bir yerdeydiler. Fotoğrafa daha yakından bakınca haklı olduğumu anladım. Üstünde bina numarası yazan bir dükkânın vitrininin önünde duruyorlardı. 12 numara *Delavigne, Couturier*. Fotoğrafı aydınlıkta incelemek üzere cam kenarına gidince binaya asılmış işlemeli tabelayı görebildim. Fransızca yazan tabelada *Rue Cardinale - 6e arrondissement** yazıyordu.

Fotoğrafın sol tarafında duran kız tanıdık gelmişti. Zarif hatları, sarı saçı ve kocaman gülümsemesiyle bana fazlasıyla annemi hatırlatmıştı. Bunun büyükannem Claire olduğuna adım gibi emindim. Eski fotoğraf albümlerine (acaba o albümler şimdi neredeydi?) bakarken gözüme çarpan büyükannemi ve annemin, büyükannemin Fransa'da doğduğundan bahsettiğini hayal meyal hatırlıyordum. Fakat annem ondan çok bahsetmezdi. Ne zaman Fransız büyükannem ile ilgili bir soru sorsam hemen konuyu değiştirirdi, bunu şimdi fark ediyordum.

Fotoğrafın arkasını çevirdiğimde üç kişinin adı yazılıydı: *Claire, Vivienne, Mireille* ve *Paris, Mayıs 1941*.

Boşa kürek çektiğimin farkındaydım ama annemin aile hikâyesinin bir parçası olan o fotoğraf, bir şekilde benim geçmişimin de önemli bir parçası olup çıkmıştı. Anne tarafından o kadar az kişi kalmıştı ki atalarıma ait bu küçücük bağ benim

* *Fr.* Cardinale Caddesi. 6. Bölge (Ç.N.)

için büyük bir anlam taşıyordu. O fotoğraf annemin kucağında olduğum bebeklik fotoğrafımla aynı çerçevede yer aldı, sonra okul ve üniversite yıllarımda da bana eşlik etti. Ahşap kutuda unutulup giden fotoğrafı bulmadan önce bile moda sektörüne ilgi duymama rağmen yaklaşık elli yıl önce bir sokağın köşesinde çekilen, şık kıyafetler giymiş üç kızın fotoğrafı bu alana olan merakımı daha da artırmıştı. Belki de bu moda aşkı genlerimde vardı ama o fotoğraf hayalimi şekillendirmeme yardımcı olmuştu. Adrese baktığımda bunun gerçekten kaderden başka bir şey olmadığını düşünüyordum. 12 Rue Cardinale... Paris'e yapılan bir okul gezisi sırasında kendimi *Ajans Guillemet, Halkla İlişkiler (Moda Uzmanı)* yazan bir vitrinin önünde bulmuştum. O an kaderim belirlenmişti. Bu işaret, hayalini kurmaya bile cesaret edemeyeceğim bir kariyerin yolunu açmış ve Fransızca İşletme Bölümü'nü dereceyle bitirdikten sonra moda ajansında stajyerlik için başvuru yapmamı sağlamıştı.

Ajansla iletişime geçmeden önce tereddüt içindeydim. Kendime güvenim yoktu ve babamdan da destek görmemiştim. Babam her zaman modaya olan ilgimi yok saymaya çalışmıştı, kariyer seçimimden pek memnun değil gibiydi. Ancak büyükannem Claire ve iki arkadaşı, masadaki dizüstü bilgisayarımın yanındaki siyah beyaz fotoğraftan bana doğru gülümserken sanki beni cesaretlendirmek istercesine şöyle diyorlardı: *"Sonunda! Neyi bekliyorsun ki? Gel ve bizi bul!"*

Ve işte buradaydım! Bir eylül akşamında, Paris'te valizimi kalabalık kaldırımların üzerinde sürüklüyor, ofisin kapısına gitmeden önce ceketimle saçlarımı düzeltiyordum. Körfezde batmak üzere olan akşam güneşinden korunmak için üzerinde Ajans Guillemet logosunun bulunduğu tenteler yarıya kadar

çekilmişti, gölgede kalan cam bana endişeli ifademi gösteriyordu. Kalbim hızla atıyordu.

Bir tık sesiyle kapı kendiliğinden açılınca kapıyı itip hafifçe aydınlatılan odaya adımımı attım.

Fransız usulü gri duvarlarda moda dergilerinin kapakları asılıydı. *Vogue, Paris Match, Elle*... Tabii, moda çekimi fotoğrafları da vardı. Bakar bakmaz fotoğrafların Mario Testino, Patrick Demarchelier ve Annie Leibovitz stilini taşıdığını söyleyebilirdim. Fildişi renginde ketenle kaplanmış iki küçük koltuğun karşısında, en son çıkan moda dergilerinin çeşitli dillerdeki sayılarının olduğu bir orta sehpa duruyordu. Bir an kendimi koltuklardan birine atıp onca yoldan sonra şişmiş ayaklarımı da sehpaya koyduğumu hayal ettim.

Ama bunu yapmak yerine birkaç adım atıp masasından kalkarak beni karşılamaya gelen danışma görevlisinin elini sıktım. Kızda dikkatimi çeken ilk şey yüzünü çevreleyerek omuzlarının üstüne düşen kıvırcık siyah saçlarıydı. İkinci şey ise hiçbir çaba sarf etmeden şık görünmesiydi. Giydiği dar elbise kıvrımlarını belli ederken düz babetleri kısa boyuna pek etki etmemişti. Birden giydiğim topuklu ayakkabılar, takım elbisem, büyük olasılıkla yolculuk ve sıcaktan dolayı buruşmuş olan beyaz bluzumun içinde kendimi fazlasıyla uzun, hantal ve resmî hissettim.

Neyse ki onda fark ettiğim üçüncü şey gülümsemesi oldu. Işıldayan kara gözlerle bana, "Merhaba," dedi. "Sen Harriet Shaw olmalısın. Adım Simone Thibault. Tanıştığımıza memnun oldum. Bana eşlik etmeni dört gözle bekliyordum. Yukarıdaki dairede birlikte kalacağız." Bunu söylerken kıvırcık saçlarını dalgalandırarak süslü tavanı işaret etti. Kıza hemen

kanım kaynamıştı. Meslektaşlarım olabileceğini düşündüğüm kibirli, sıska Fransız modacılarından birine denk gelmediğim için içten içe rahatlamıştım.

Simone valizimi çalışma masasının arkasına götürdükten sonra bana bekleme salonunun arkasındaki bir kapıya kadar eşlik etti. Yoğun halkla ilişkiler ofisini saran telefon trafiğiyle mırıldanmalar hemen dikkatimi çekmişti. Muhasebeci ve asistanlarının oluşturduğu yaklaşık yarım düzine çalışandan biri ayağa kalkıp elimi sıktı ama diğerleri o kadar yoğundu ki sadece yanlarından geçerken başlarıyla selam verebilmişlerdi. Bir süre sonra bir ses, "*Entrez*! Gelin!" dedi. Ajansın müdiresi Florence Guillemet'nin oturduğu büyük masanın önünde duruyordum.

Başını bilgisayar ekranından kaldırıp siyah çerçeveli gözlüğünü çıkardı. Hayatımda gördüğüm en şık pantolonu giyiyordu. Chanel olabilir miydi? Ya da Yves Saint Laurent? Çıkık elmacık kemiklerini ortaya çıkaran bir modelde kesilmiş olan röfleli saçları, yaşlanmanın ilk belirtilerinden sayılan çene çizgisini yumuşatmıştı. Gözleri amber rengindeydi ve doğruca bana bakıyordu.

"Harriet sen misin?" diye sordu.

Başımı olumlu anlamda sallarken yaptığım şeyin ciddiyetini fark ederek afallamıştım. Bir sene? Profesyonel, A kalitede bir halkla ilişkiler ajansında? Dünyanın moda başkentinde? Benim burada ne işim vardı ki? Burada yaptıkları işe herhangi bir değer katmak için yetersiz donanıma sahip olduğumu -yani üniversiteden yeni çıktığımı- anlaması ne kadar sürerdi?

Sonra karşımdaki kadın bana gülümsedi. "Bana kendimi hatırlattın, yıllar önce bu sektöre adım attığım yılları…

Buraya gelmekle büyük cesaret ve kararlılık gösterdin. Ancak şu an kendini büyük bir baskı altında hissedebilirsin."

Hâlâ ne söyleyeceğimi bilemediğimden yine başımı salladım.

"Tamam, bu çok doğal. Uzun bir yoldan geldin, yorgun olmalısın. Bugün Simone sana daireyi göstersin, sen de yerleş. Kendini toparlaman için önünde uzun bir hafta sonu var. İşe pazartesi günü başlayacaksın. Bize yardım edecek bir kişinin daha olması iyi olacak. Moda Haftası için yoğun hazırlık içerisindeyiz."

Tekstil sektörü takviminin en önemli olayı olan Paris Moda Haftası'nın bahsinin geçmesiyle hissettiğim endişe yüzüme yansımış olmalıydı çünkü Florence, "Endişelenme. Bu işin üstesinden geleceksin," dedi.

Sonunda sesime kavuştuğumu ümit ederek heyecanla, "*Merci*, teşekkürler, Madam Guillemet," dedim. Fakat sonra masadaki telefon çaldı ve cevap verirken gülümseyerek eliyle dışarı çıkmamızı işaret etti.

Simone beş katlı dik, dar merdiveni çıkarken valizimi taşımama yardım etti. İlk katın fotoğraf stüdyosu olarak kullanıldığını söyledi, serbest çalışanlara kiralanıyordu. Başımızı uzatıp içeriye şöyle bir baktık. Temiz, beyaz duvarları olan geniş bir odaydı ve köşedeki paravan haricinde başka bir şey yoktu. Tavandan yere kadar uzanan pencereleri ve yüksek tavanıyla moda çekimleri için ideal bir yerdi.

Diğer üç kat ofis olarak kiralanıyordu. Kapıdaki bakır tabelalar, odaları bir muhasebeciyle fotoğrafçının kiraladığını gösteriyordu. "Florence binanın ödemesini bu şekilde çıkarıyor," dedi Simone. "Saint Germain'de küçük bir alan kiralamak isteyen çok fazla kişi oluyor. Bununla birlikte en üst kattaki

odaların kiralanmaması gerektiği kira sözleşmesinde yer alıyor, işin bir parçası olarak tutuluyor. Seninle ben şanslıyız!"

Saçakların altına sıkışmış olan binanın en üst katı, birkaçı depo olarak kullanılan, dosya dolapları, eski ofis malzemeleri kutuları, eski bilgisayarlar ve dergi yığınlarıyla dolu bir dizi küçük odadan oluşuyordu. Simone bana bir buzdolabı, ocak ve lavabonun yerleştirilebildiği küçük mutfak ile bir köşede iki sandalye, bistro tarzı yuvarlak masa ve diğer uçtaki duvara itilmiş küçük bir kanepenin bulunduğu oturma odasını gösterdi. Gün ışığını tamamen içeri alan alçak tavandaki çatı aydınlatması küçük, sıkışık alanı daha dengeli gösteriyordu. Parmak uçlarımda yükselip boynumu biraz uzatsam Paris'in gökyüzünü ve Saint Germain Bulvarı'na adını veren kilisenin çatısını görebilirdim.

"Ve burası da senin odan," dedi Simone, başka bir kapıyı itip açarak. Küçük bir odaydı. İçerideki mobilyalar ferforje karyola, çekmeceli bir dolap ve yıllar önce bir depodan alınmış gibi görünen bir elbise askılığından ibaretti.

Eğimli tavanın altında durduğumda çatı penceresinden binaların tepelerinin oluşturduğu okyanusu, hemen karşısında da mavi eylül göğüne doğru yükselen bacaları ve antenleri seçebilirdim.

Simone'dan yana dönüp gülümsedim.

Simone özür diler gibi bir ifadeyle omzunu silkti. "Küçük ama..."

"Harika," diye yanıt verdim. Gerçekten de öyleydi. Çünkü bu küçük oda tamamen bana aitti. Tam on iki ay boyunca kendi özel alanım olacaktı. Burayı daha önce hiç görmemiş olsam da nedense içimde buraya ait olduğuma dair bir his vardı. Burası bana o yuva sıcaklığını anımsatıyordu.

Solmaya yüz tutan anılarla dolu olan kutuda bulduğum eski fotoğraf ise burayla olan tek bağımdı. Ancak hayatımda hiçbir şeyle güçlü bir bağım olmamıştı; bu yüzden bu ince, eski iplik, beni yabancı bir şehirde bilinmeyen bir binadaki bu küçük yatak odasına bağlayan tek yaşam çizgisi hâline gelmişti. O bağ beni buraya çekmişti ve onun peşinden yıllar, nesiller öncesine giderek kaynağına ulaşmaya hevesliydim.

"Ee, benim işe geri dönmem lazım," dedi Simone, saatine bir göz atarak. "Hafta sonu tam anlamıyla başlamadan önce bir saatim daha var. Odana yerleşmen için seni yalnız bırakayım. Sonra görüşürüz." Dairenin kapısını arkasından kapatarak evden çıktı. Merdivende gittikçe azalan ayak seslerini duyabiliyordum.

Valizimi açtım ve özenle katladığım kıyafetlerimi karıştırmaya başladım. Parmaklarım, zarar gelmesin diye yün bir kazağın arasına koyduğum o çok sevdiğim çerçeveye değmişti.

Fotoğraftaki üç genç kadının gözleri, hayatları hakkında bir ipucu yakalayabilmek için belki de bininci kez yüzlerini incelerken yine bana bakıyordu. Fotoğrafı dar yatağımın yanındaki çekmeceli dolabın üstüne yerleştirirken ne kadar kimsesiz, ne kadar köksüz olduğumu ve onlar hakkında daha fazla bilgi edinmenin benim için ne kadar önem taşıdığını fark ettim.

Ben sadece onların kim olduğunu araştırmıyordum. Aslında ben kim olduğumu bulmaya çalışıyordum.

Haftanın son iş gününün sonuna gelip evin yolunu tutan çalışanların sesi, aşağıdaki caddeden taşıp penceremden içeriye

süzülüyordu. Daire kapısının açıldığını duyduğumda askılığa son kıyafetlerimi asıyordum. Simone şarkı söyler gibi bir ifadeyle konuşmaya başladı. "*Coucou!* Merhaba!" Genç kız odamın girişinde durdu, elinde içindeki soğuk beyaz şaraptan dolayı camı buz tutmuş olan bir şişe tutuyordu. "Bir kadeh alır mısın? Paris'teki ilk akşamını kutlarız diye düşündüm." Diğer elindeki alışveriş torbalarını havaya kaldırarak, "Bu güzelliğe eşlik edecek atıştırmalık bir şeyler de aldım, senin mağazaları keşfetmeye fırsatın olmamıştır. Yarın sana ne nereden alınır gösteririm."

Etrafa göz atarken odaya eklediğim birkaç dokunuşu inceliyordu. Yatağımın yanında duran bir çift kitap, parfüm şişesi ile bir çift küpe ve inci kolyeden oluşan takılarımın bulunduğu annemin renkli porselen takı kutusuna bakıyordu.

Simone, fotoğrafı fark eder etmez elindeki alışveriş torbalarını bir kenara koyup fotoğrafı daha yakından incelemeye başladı.

Grubun sol tarafında duran sarışın kadını göstererek, "Bu benim büyükannem Claire, bu binanın önünde duruyorlar. Burada olma sebebim aslında o," dedim.

Simone yüzünde gördüklerine inanamadığını gösteren bir ifadeyle bana baktı. "Ve bu da," dedi, üçlü grubun sağ tarafını işaret ederken, "benim büyükannem *Mireille.* Büyükannen Claire ile birlikte bu binanın önünde."

Ağzım şaşkınlıktan beş karış açık kalınca bir kahkaha patlattı.

"Şaka yapıyorsun!" diye bağırdım heyecanla. "Gerçekten tesadüfün böylesi!"

Simone başını önce olumlu anlamda aşağı yukarı sonra da iki yana salladı. "Ya da tesadüf değildir. Ben de büyükannemin savaş sırasında Paris'te yaşadığı hayat yüzünden buradayım. Moda dünyasındaki bağlantıları sayesinde burada Ajans Guillemet'te çalışıyorum. Sanırım ikimiz de ortak bir hikâye sayesinde buradayız."

Bunu düşünerek başımı usulca salladıktan sonra fotoğrafı alıp Mireille'in yüzünü yakından incelemeye başladım. Gülen gözleri ve alnına düşmesini engelleyen saç bandına rağmen karmaşık duran saçlarıyla o ve Simone arasındaki benzerliği görebiliyordum.

Grubun ortasındaki üçüncü kişi olan genç kadını işaret ettim. "Bu kızın kim olduğunu merak ettim. Fotoğrafın arkasında ismi yazılı: Vivienne."

Birden Simone'un yüzünde ciddi bir ifade belirdi. Anlamlandıramadığım bir şey daha vardı: Hüzün, korku ya da acı? Gözleri tetikteydi ama sonra kendini toparlayıp ilgisiz bir tavırla konuşmaya başladı. "Vivienne'in de onlarla birlikte burada yaşayıp çalıştığına inanıyorum. Üçünün de tam burada Delavigne için çalıştığını hayal etmek kulağa oldukça ilginç gelmiyor mu?"

Bana mı öyle geliyordu yoksa Simone konuyu Vivienne'den başka bir yere mi çekmeye çalışıyordu?

Simone konuşmasına devam etti. "Büyükannem Mireille bana savaş yıllarında atölyenin üstündeki bu küçük odalarda kaldıklarını söylemişti."

Claire, Mireille ve Vivienne'i burada hayal ederken bir an bu küçük binanın duvarlarında yankılanan kahkaha seslerini duyar gibi oldum.

"Bana 1940'larda büyükannenin burada yaşadığı dönemi anlatır mısın?" diye sordum hevesle. "Ailem hakkında zihnimde dönüp duran sorularla ilgili bir ipucu olur belki."

Simone fotoğrafa bakarken yüzünde düşünceli bir ifade hâkimdi. Ardından gözlerini gözlerime dikip, "Mirielle'nin hikâyesiyle alakalı ne biliyorsam sana anlatacağım," dedi. "Bu hikâye Claire ve Vivienne'in hayatlarıyla da fazlasıyla bağlantılı. Ama Harriet, belki de bu soruları yanıtları bilmek istediğinden eminsen sormalısın."

Gözlerimi gözlerinden ayırmadım. Yani bir şekilde bağlı olduğumu hissettiğim tek aileyle ilgili gerçekleri ortaya çıkarma fırsatını geri mi tepmeliydim? Bu düşünce beni öylesine hayal kırıklığına uğrattı ki nefesim kesildi.

Beni annem Felicity'ye ve onu da kendi annesi Claire'e bağlayan o narin ipi, o hassas bağı düşündüm.

Ardından başımı olumlu anlamda salladım. Bu hikâye içinde neleri ya da kimleri barındırıyorsa barındırsın tüm gerçeği bilmeye ihtiyacım vardı.

İkinci Bölüm

1940

Paris gerçekten farklı bir şehirdi.

Elbette, bazı şeyler hiç değişmemiş gibiydi; Eiffel Kulesi'nin tepesindeki o ünlem işareti hâlâ gökyüzüne değiyordu; Sacré-Coeur Bazilikası hâlâ Montmartre'nin tepesinde duruyor, herkes işine gücüne koştururken şehrin sakinlerini izliyordu. Seine Nehri'nin o gümüş suları sarayları, kiliseleri, bahçeleri geçip Île de la Cité üzerindeki Notre Dame'ın destekli kanatlarının etrafından dolanıp nehrin sağ ve sol bendini birbirine bağlayan köprünün altından akmaya devam ediyordu.

Ancak değişen şeyler de vardı. Sadece caddelerde gezen Alman askerleri ya da binaların ön yüzünde tehditkâr bir şekilde rüzgârla salınan bayraklar yoktu. O bayrakların altında yürürken, kan kırmızısı bir arka plan üzerine siyah ve beyaz gamalı haçlarla süslenmiş kumaşın fısıltısı, Mireille'e herhangi bir bombardıman kadar sesli geliyordu. Hayır, Montparnasse Garı'ndan Saint Germain'e giderken çok farklı, gözle görülmeyen bir şey daha hissediyordu. Aceleyle gelip geçen

insanların yere eğilmiş gözlerindeki bozguna uğramış bakışlarında gizlenen bir şey... O değişikliği Almanların, kafe ve barların dışındaki masalardan yükselen sert seslerinde de duymuştu. Daha fazla Nazi amblemi taşıyan askeri araçlar, artık her yerde görünen o korkunç amblemler sokaklardan geçtikleri için o değişiklik her yerde hissediliyordu.

Mesaj açıktı. Ülkesinin başkenti artık Fransa'ya ait değildi. Hükümet tarafından terk edilmiş, aceleyle düzenlenmiş bir evlilikte takas edilen bir gelin gibi ülkenin politikacıları tarafından teslim edilmişti.

Mirelle gibi birkaç ay önce Alman istilasından kaçanlar artık geri dönerken, bambaşka bir şehirle karşılaşıyordu. Vatandaşları gibi şehir de o utanç verici izleri her yerde taşıyor gibiydi. Paris artık Almanların elindeydi.

Akşam güneşiyle yıkanan pencere pervazının gölgesi, geniş kesme masasına düştüğünde Claire, örgü detayı işlediği eteğe daha yakından bakmak için öne eğildi. Birkaç dikiş atarak işini bitiren Claire, ipi kesmek için boynuna bir kurdeleyle asılı olan makası kullandı. Daha fazla kendini tutamayarak esnedi ve gerinerek bütün gün çalışmaktan ağrıyan ensesini ovaladı.

Bugünlerde atölye fazlasıyla can sıkıcıydı. Kızlar gidince dedikodu yapıp kahkaha atacak ufak aralar da onlarla beraber gitmişti. Şef Matmazel Vannier, işler çoğaldığı için her zamankinden daha kötü bir hâldeydi. Daha hızlı dikim yapmaları için terzilere tatlı tatlı sözler söylerken en ufak bir hatada -Claire'e göre çoğu hayal ürünü olan hatalar- âdeta kükrüyordu.

Claire diğer kızların yakın zamanda dönmelerini umuyordu çünkü yeni yönetim, Paris'teki işlerine dönmeleri için işçilere özel bir tren tahsis etmişti. Hâl böyle olunca saçakların altındaki yatak odasında gece tek başına yatmak zorunda kalmayacaktı. Son günlerde pencerelerin ötesindeki şehrin sesini bile duyamaz olmuştu. Bu ürkütücü sessizlik saat onda başlayan sokağa çıkma yasağıyla birlikte şehre çöküyordu. Öte yandan bu sessiz karanlıkta sanki binalar çıtırdıyor ve kendi kendine mırıldanıyor gibiydi. Claire böyle anlarda geceleri ayak sesleri duyduğunu düşünüyordu, bu yüzden battaniyeyi başına kadar çekip Alman askerlerinin içeri girdiklerini ve tutuklayacak daha çok kişi aradıklarını hayal ediyordu.

Terzilerin en küçüğü kendisi olabilirdi ama Claire, Fransa'nın Nazilere yenik düştüğü o haziran gününde diğerlerinin yaptığı gibi kaçmamıştı. Modayla uzaktan yakından alakası olmayan, yaşayanların ya yaşlı olduğu ya da sardalye koktuğu küçük balıkçı kasabası Port Meilhon'dan yeni kurtulmuşken, kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırıp eve, Brittany'ye kaçmak doğru bir seçenek değildi. Claire o gençlik ateşiyle şansını deneyip Paris'te yaşamaya karar vermişti. Hükümet, Almanlar şehre bir zarar vermesin diye teslim olduklarından bu iyi bir seçim olmak zorundaydı. Daha kıdemli meslektaşlarından birkaçının ayrılması, zemin kattaki mağazadan gönderilecek daha ilginç siparişlerden bazıları için çalışmasına izin verildiği anlamına geliyordu. Belki bu şekilde Mösyö Delavigne'in dikkatini çekebilir ve mağazada asistan, sonrasında ise dikiş odasında angarya işler için yıllarını harcamadan önce satış danışmanı olma hayaline kavuşabilirdi.

Claire kendini topuz yaptığı saçları ve üzerinde şık bir takım elbiseyle Delavigne'in üst düzey müşterilerine en son çalışmalarını sunarken hayal etti. O konuma geldiğinde yaldızlı bir sandalyesiyle çalışma masası olurdu ve asistan ekibi ona Matmazel Meynardier diye hitap eder, her emrinde ayağa fırlarlardı.

Ustabaşı lambaları yakarak loş odayı aydınlattı. Kızlardan birkaçı bugün için paydos etmişlerdi. Eşyalarını toplayıp makaslarını, iğne yastıklarını, yüksüklerini çantalarına koyuyor ve kapının yanındaki askılıktan kabanlarını alıyordu. Claire hariç birçoğunun şehirde evleri vardı ve aileleriyle birlikte oturacakları sofraya yetişmek için acele ediyorlardı.

Matmazel Vannier odada yürürken Claire'in arkasında durup diktiği eteğe uzandı. Eteği yakından incelemek için tepedeki ampul ışığının altına tuttu. Yaşı ve her gün içtiği yirmi adet sigara yüzünden derin kırışlıklılarla dolu dudağı, işe odaklandığı için daha da büzülmüştü. Sonunda kararlı bir ifadeyle başını olumlu anlamda sallayıp eteği Claire'e geri verdi. "Ütüle ve as, sonra eşyalarını toplayabilirsin."

Matmazel Vannier, terzi evinin üst katındaki dairede konaklamanın ayrıcalığını yaşayanların daima hazırda beklemeleri gerektiğini söylerdi. Bu durum, kâr payı yüksek olan işlerde gece yarılarına kadar çalışmak anlamına gelse bile paydos saatine onun karar vermesi demek oluyordu. Claire her zamanki gibi diğer terzilerden daha geç çıkacağı için öfkelenmişti, bu yüzden acele edeyim derken avucunu sıcak ütünün kenarına değdirdi. Canı yanmıştı ve bağırmamak için kendini zor tutuyordu. Herhangi bir tepki, Matmazel Vannier'in dikkatini çekebilir, atölyeden çıkışı da işini düzgün yapmadığı gerekçesiyle daha da geç bir saate sarkabilirdi.

Claire, eteğini o gün yapılan kıyafetlerin üstüne yerleştirdi. Kırmızı ipek üstündeki puanlı yumuşak kumaşı düzeltirken bel kısmına işlediği örgü detayına hayranlıkla bakıyordu. Delavigne'in alışıldık çalışmalarından biri olan klasik bir tasarımdı ve kendi küçük, düzgün dikişleri hiç belli olmuyordu, bu kıyafete de çok yakışmıştı. Eteğin ceketi ise terzi tarafından bitirilmişti, yeni takım yakında sahibine teslim edilecekti.

Merdivenden gelen ayak sesinin ardından kapının açılmasıyla Claire kimin geldiğini görmek için başını o yöne çevirdi. Bir eşyasını unutup onu almaya gelen diğer terzilerden biri olduğunu düşündü.

Ama kapıda duran kişi terzilerden biri değildi. Bu başka bir kızdı. Siyah kıvırcık saçı zayıf, solgun yüzünü çevreliyordu. Claire karşısında duran kızın kim olduğunu ancak birkaç dakika sonra anladı.

İlk konuşan Matmazel Vannier oldu. "Mireille!" dedi heyecanla. "Döndün!" Bir an kapıya doğru koşmaya hazırlansa da kendini toparlayıp sakin bir şekilde davranmaya çalıştı. "Demek geri dönmeye karar verdin? Çok güzel, bize yardım edecek birinin daha olması çok iyi oldu. Yukarıdaki odan hâlâ boş. Claire, yatağını hazırlamakta sana yardım eder. Peki, Esther de seninle birlikte geldi mi?"

Mireille başını iki yana sallayıp sanki desteğe ihtiyaç duyuyormuş gibi tek elini kapı pervazına dayadı. Ardından hüzünle titreyen, boğuk bir sesle konuşmaya başladı. "Esther öldü."

Mireille olduğu yerde hafifçe salınınca, dikiş odasındaki parlak ışık gözlerinin altındaki mor halkaları ortaya çıkardı.

Claire ve şefi, genç kızın sözlerini idrak etmeye çalışırken havada şaşkınlıkla dolu bir sessizlik hâkimdi. Birkaç saniye sonra Matmazel Vannier kendini yeniden toparladı.

"Tamam, Mireille. Onca yoldan geldin, yorgunsundur. Şimdi konuşmanın sırası değil. Claire ile yukarı çıkın. Güzelce uyu, yarın ekiple birlikte takımdaki yerini alırsın." Sözlerine devam ederken ses tonu yumuşamıştı. "İyi ki geldin."

Arkadaşını bambaşka bir hâlde, hiç beklemediği bir anda yeniden karşısında görmenin ve duyduklarının şaşkınlığından ne yapacağını bilemeyen Claire, Mireille'in yanına koşup ona sıkıca sarıldı. "Haydi gel," dedi, Mireille'in elinden çantasını alarak. "Mutfakta biraz ekmekle peynir var. Acıkmış olmalısın." Claire çabucak yola koyulunca Mireille onu ağır adımlarla merdivene doğru takip etti.

Mireille'in yeniden evinde olduğunu anlaması için biraz zamana ihtiyaç duyduğunu fark eden Claire, onun yatağını yaptı ve dolapta bulduklarıyla bir akşam yemeği hazırladı. Claire karneyle aldığı haftalık yiyeceğini paylaştığından bir an yarın ne yiyeceklerini düşünse de bu düşünceyi aklından çıkardı. Mireille'in bu akşam doğru düzgün bir şeyler yiyecek olması daha önemliydi. Belki sonra bir çorba yapmak için birkaç sebze bulurdu. Hem Mireille burada olduğu için ellerinde iki karne olacaktı, böylece daha rahat geçinebilirlerdi.

"Sofra hazır!" diye seslendi Claire fakat Mireille ortalarda görünmeyince ona bakmaya gitti.

Mireille, Esther'in Polonya'dan mülteci olarak geldiğinde kaldığı odanın kapısını açmış, içeri bakıyordu. O zamanlar hamile olan Esther, çaresizce doğmamış çocuğunu korumaya çalışıyordu. Birkaç ay sonra genç kızın bebeği bu küçük çatı

katında dünyaya gözlerini açmıştı. Ona Blanche adını vermişlerdi. Claire, sırtını yastıklara yaslayan Esther'in yeni doğmuş bebeğini kollarının arasında tuttuğunu görünce nasıl şaşırdığını hatırlıyordu. Bebeğinin koyu mavi gözlerine bakan genç annenin yüzünde gördüğü yorgunlukla karışık gurur ifadesini asla unutmayacaktı. Aniden onu etkisi altına bu sevgi kalbinden fışkırıyor gibiydi.

Mireille, Esther'in eski odasının girişinde dururken Claire bir kolunu arkadaşının omzuna attı ve usulca, "Ona ne oldu?" diye sordu.

Boş ferforje yatağa bakan Mireille'in yüzündeki ifade, Claire'e kısık sesle olanları anlatırken hiçbir duyguyu barındırmıyordu. Alman birlikleri, Maginot hattını kırıp başkente girerken Paris'ten kaçan mülteci seline nasıl yakalandıklarını sakince anlatıyordu. Bir savaş uçağı makineli tüfekle kalabalığı taramak için defalarca alçalıp saldırı düzenlediğinde yolun güney kısmı sivillerle dolup taşmıştı. "Esther, Blanche için biraz yiyecek bulmaya gitmişti. Onu bulduğumda yüzünde huzurlu bir ifade vardı. Ama her yer kan gölüne dönmüştü, Claire. Her yer..."

Dehşetle gözlerini iri iri açan Claire, gözyaşları yanaklarından süzülmeye başlayınca yüzünü buruşturdu. "Peki, Blanche?" diye fısıldadı. "O da öldü mü?"

Mireille başını iki yana salladı. Ardından Claire'e bakmak için ondan yana döndü, sonunda gözlerine bakarken yüzünde meydan okur gibi bir ifade vardı. "Hayır, ona zarar veremediler. Blanche, ailemle birlikte Güney Ouest'te. Annemle kız kardeşim ona bakıyorlar. Ancak Naziler, Yahudi halkına barbarca zulmetmeye devam ettikleri sürece kendi güvenliği için

kökeni bir sır olarak kalacak. Anlıyor musun, Claire? Eğer biri sorarsa Esther ve Blanche'ın birlikte öldüğünü söyle."

Claire akan gözyaşlarını koluna silmeye çalışırken başını olumlu anlamda salladı.

Mireille uzandı ve yüzünde kararlı bir ifadeyle Claire'in omuzlarını sertçe kavradı. "Ağlama, Claire. Tüm bunlar bittiğinde yas tutacağımız vakit de gelecek ama şimdi zamanı değil. Şimdi bu yaşanan kâbusa karşı koymak için direnme vakti."

"Ama nasıl, Mireille? Almanlar her yerde. Hükümet Fransa'dan vazgeçmişken biz hiçbir şey yapamayız."

"Her zaman bir çare vardır, çabalarımızın küçük ve etkisiz görünmesinin hiçbir anlamı yok. *Karşı koymak* zorundayız." Bu kelimeyi Claire'in korkudan gözlerini iri iri açmasına neden olacak şekilde sert bir şekilde tekrarlamıştı.

"Demek istediğin... Yani... Sen katıldın mı?"

Mireille başını olumlu anlamda sallarken yüzünü çevreleyen siyah bukleleri âdeta dans etmişti. Bakışlarına kararlılık hâkimdi. "Peki, sen, Claire? Bize katılacak mısın?" diye sordu.

Claire başını iki yana salladı. "Emin değilim... Bilmiyorum, Mireille. Sanki bu senin ve benim gibi sıradan insanların yapacağı şeyler değil..."

"Ama 'sıradan insanlar' bir şey yapmazsa kim bir adım atacak da Nazilere karşı duracak? Yeni rejimin kuklası olmuş Vichy'deki politikacılar değil... Taburları Doğu Cephesi'ndeki sığ mezarlarda çürüyen Fransız ordusu da değil. Geride bir tek biz kaldık, Claire. Senin ve benim gibi sıradan insanlar..."

Claire bir süre sonra konuşmaya başladı. "Peki, korkmuyor musun, Mireille? Böyle tehlikeli bir yola çıkmak... Tam da Alman ordusunun burnunun dibindeyken? Paris artık onların. Onlar her yerde."

"Önceleri korkuyordum ama onların Esther'e, o gün yolda yürüyen diğerlerine neler yaptıklarını gördüm. Hepsi de *sıradan insanlardı*. Şimdi öfkem büyük ve bu öfke, yüreğimde barındırdığım korkudan da yüce."

Claire omzunu silkince Mireille arkadaşının omzundaki elini geri çekti. "Çok geç, Mireille. Birçok şeyin değiştiğini kabul etmek zorundayız. Fransa, Almanlara yenik düşen tek ülke değil. Bırak da ordular savaşsın. Hayatta kalmak için yeterince savaşıyoruz zaten başka yerlerde sorun aramaya gerek yok."

Mireille dar koridorda birkaç adım gerileyerek Esther'in odasının kapısına uzandı ve onu sertçe kapattı.

Claire ne söyleyeceğinden emin olmayarak gergin bir şekilde gömleğinin eteğini düzeltti. "Biraz akşam yemeği hazırladım..." diye konuşmaya başladı.

"Tamam," diye yanıt verdi Mireille, gözlerindeki hüznü silemeyen bir gülümsemeyle. "Bu akşam pek aç değilim. Eşyalarımı düzenleyip uyusam iyi olacak."

Arkasına dönüp kendi odasına doğru yürüdü, birkaç saniye sonra durup Claire'e baktı. Sözlerini söylerken sesine sükûnet hâkimdi. "Ama yanılıyorsun, Claire. Hiçbir zaman geç değildir."

Üçüncü Bölüm

Harriet

Yeni yatak odamın alışık olmadığım karanlığında yatmış, aşağıdaki caddeden süzülen Paris gecesi seslerini dinlerken Simone'un büyükannesi hakkında anlattığı hikâyeyi düşünüp duruyordum. Sözlerini anlamak imkânsız gibi göründüğünden, bu zamana kadar anlattıklarını yanımda getirdiğim günlüğüme yazmaya başlamıştım. Bu günlüğü Paris'te çalıştığım günleri yazmak için kullanacaktım ama Claire ile Mireille'in hikâyesi âdeta bir parçasıymışım gibi beni kendine öyle bağlamıştı ki her detayını hatırlamak istiyordum.

İlk birkaç sayfayı okurken Direniş'e katılmak isteyenin Claire değil de Mireille olmasının beni hayal kırıklığına uğrattığını kabul etmeliydim. Claire ona kıyasla biraz daha zayıf görünüyordu. Ancak o çok gençti, diye hatırlattım kendime, üstelik Mireille'in şahit olduğu o dehşet anlarına da şahit olmamıştı.

İki sokak ötedeki Saint Germain Bulvarı'ndan gelen trafik seslerine polisin siren sesleri karışıyordu. Aniden yükselen

bu siren sesiyle kalbim hızla atmaya başladı. Siren seslerinin giderek uzaklaşmasını dinlerken, şehrin ışıkları çatı katımın penceresine turuncu bir parıltıyla yansıyordu. Başımın arkasındaki karyola demirlerine tutunarak kendimi doğrulttum. Şehrin gece havası, yüksek nem seviyesi yüzünden boğucu olsa da demirler oldukça serindi. Karyolama konulan yatağın yeni olduğu belliydi ve fazlasıyla rahattı ama karyola yıllar öncesine ait olabilir miydi? Claire burada mı uyuyordu? Yoksa Esther ve bebeği Blanche mı burada kalıyordu?

Gözümden uyku akarken yan tarafıma döndüm. Çekmeceli dolabın üstündeki fotoğraf loş ışıkta belli belirsiz parlıyordu. Karanlıkta yüzlerini seçemesem de üç figürü görebiliyordum.

Simone'un, cevaplarını öğrenmeyi istediğimden gerçekten eminsem soru sormam gerektiğiyle ilgili uyarısını hatırladım. Hangisinin daha kötü olduğunu merak ediyordum: Mireille gibi savaşın korkunç olduğunu öğrenmek mi yoksa Claire gibi gerçeklerden mümkün olduğunca kaçmak mı?

Simone, büyükannemin gösterdiği pasiflikten ve istilaya karşı verilen mücadeleye katılmak istemeyişinden dolayı biraz hayal kırıklığına uğradığımı sezmiş olmalıydı. Belki de bu yüzden bana hikâyeyi anlatmak istememişti. Peki, bugünlerde hangimiz ülkemizin istila edilmesinin nasıl bir duygu olduğunu biliyorduk ki? Dış güçlerin kontrolünde, sürekli gündelik vahşet eylemlerinin tehdidi altında yoksunluk ve korkuyla yaşamak nasıl bir duyguydu? Böyle bir duruma nasıl tepki vereceğimizi hangimiz bilebilirdi ki?

Sonunda uykuya yenik düştüm. Rüyamda beyaz giyinmiş genç kızları görüyordum, kan kırmızı rengindeki ipekleri dikerken hiçbiri başını kaldırmıyordu.

Dördüncü Bölüm

1940

Mireille, Buffon Caddesi üzerinde titreyerek dikilirken sigara satıcısını değil de otobüs bekliyormuş gibi yapıyordu. Hava buz gibiydi ve ayakları donuyordu. Bunu sonradan eve geri dönüp ayaklarını sıcak su dolu küçük bir leğende yıkarken parmaklarındaki buzlar çözülüp yandığında anlayacaktı.

Düşüncelerini soğuktan uzaklaştırmak için doğru anladığından emin olmak adına talimatları bir kez daha zihninden geçirdi. Yeşil kenarlı bir fötr şapkası olan adam dükkâna girene kadar burada bekle. Adam *Le Temps* gazetesinin bir kopyasını taşıyacak. Tezgâhın altından sana katlı bir kopya verecek. Onu hemen çantana koy. Gare d'Austerlitz tren istasyonuna yürü ve Saint Germain Pres'e giden trene bin. Café de Flore kafenin arka tarafındaki masaya oturunca şal desenli ipek bir kravat takan, kum rengi saçlara sahip bir adam göreceksin. Sanki bir arkadaşını görmüşsün gibi onun yanına git, sana bir kahve ısmarlayacak. Kahveni içerken katlı gazeteyi masaya koy. Masadan kalkarken sakın gazeteyi alma.

Şebekeye ilk kez mesaj iletmiyordu. Paris'e döndükten kısa bir süre sonra, gece elbisesinin astarına uyumlu olması için boyacıya biraz ipek bırakırken Direniş'e katılmak isteyebileceğini düşündüğü bir bağlantıyla konuşmuştu. Onun aracılığıyla şebekeden bir üyeyle tanışmış ve bunun gibi işler almaya başlamıştı. Dediği gibi sadık bir ajan olduğundan emin olmak için ilk başta onu test edeceklerinin farkındaydı. Bu zamana kadar gerçek bir mesaj ilettiğinden bile emin değildi. Ancak bugünkü iş her zamankinden biraz daha farklıydı. Teslimat adresinin, hem doğudan ve güneyden gelen trenlerin Paris'e varış noktası hem de çalışma kamplarına giden trenlerin hareket yeri olan Gare d'Austerlitz tren istasyonuna yakın olmasının önemli bir ayrıntı olduğunu tahmin ediyordu. Bu yüzden onca yolu yürümekten aşınan ayakkabılarının tabanından tenine işleyen soğuğu önemsememeye çalışıyor ve otobüsün geliş zamanını gösteren tabelayı inceliyormuş gibi yaparken göz ucuyla sigara dükkânına giren fötr şapkalı müşteriyi kolluyordu.

Mireille kapıyı itip Café de Flore kafeye girince onu karşılayan sıcak ortam, gürültü ve sigara dumanı oldu. Ona söylendiği gibi sütunların etrafından dolanıp ahşap bir panelle ayrılan salonun arka tarafına geçti. Kapının yanındaki masada oturan bir grup Nazi askeri gürültülü bir şekilde kahkaha atarken, içlerinden bir tanesi bir parmağını havada şıklatarak bir garson çağırdı ve bir şişe şarap sipariş etti. Mireille yanlarından geçerken askerlerden biri ayağa fırlayıp önünü kesti. Çantasında

ne olduğunu görmek ister de gazetenin sayfalarında yazan mesajı keşfeder düşüncesiyle Mireille'in yüreği ağzına geldi. Ancak asker zarif bir hareketle ona selam verip oturması için kendi sandalyesini gösterdi, o sırada arkadaşları kahkahalar atıyordu.

İlk başta askerin yüzüne tükürme, ardından arkasını dönüp koşma isteğini bastırmaya çalışan Mireille, yüzüne hoş bir gülümseme yerleştirip nazik bir şekilde başını iki yana salladı ve askeri geçip arka köşedeki masaya doğru ilerledi. Masada şal desenli kravat takmış, kum rengi saçlara sahip olan bir adam oturuyor ve *Le Temps* gazetesini okuyarak *café-créme* içiyordu.

Adam gazetesini masaya bırakıp genç kız ona yaklaşırken ayağa kalktı. İkisi de sanki birbirini tanıyormuş gibi kucaklaştı. Mireille bir an adamın sedir ağacı ile limon karışımı pahalı kolonya kokusunu içine çektikten sonra karşısındaki sandalyeye oturdu.

Bir garson yanlarına geldi ve Mireille çantasından katlanmış gazeteyi çıkarıp gayet doğal bir tavırla masanın üstüne koyarken adam da onun için bir kahve sipariş etti. Mireille'in masaya koyduğunu önemsemeden iki gazeteyi de kenara çekti ve bir âşığın yapacağı gibi genç kıza doğru yanaştı.

"Adım Mösyö Leroux," dedi. "Sen de Mireille olmalısın? Davamızda yer alan yeni bir arkadaşla tanışmak büyük bir zevk."

Mireille, hakkında hiçbir şey bilmediği bu adama ne diyeceğini bilemediğinden kendini tuhaf hissederek başını olumlu anlamda salladı. Öte yandan adam onun hakkında az da olsa bir şeyler biliyor gibiydi.

Görevini tamamlamıştı, bu yüzden kafeden hemen çıkıp çatı katındaki odasına güvenli bir şekilde gitmekten başka bir şey istemiyordu. Ancak zoraki de olsa rolünü devam ettirmek için oturmaya, gülümsemeye ve başını olumlu anlamda sallamaya devam etti.

Garson gelip Mireille'in önüne kahvesini koydu, fiyatın yazdığı fişi masanın üstündeki kül tablasının altına yerleştirirken aralarında tuhaf bir sessizlik oldu. Mösyö Leroux kahvenin gelmesini fırsat bilerek gazeteleri sandalyenin arkasında asılı olan paltosunun iç cebine sakin bir şekilde yerleştirdi.

Mireille porselen fincanı eline alıp kahvesini yudumlamadan önce soğusun diye üflerken karşısındaki adam onu izliyordu. Kahve fena sayılmazdı, biraz sulu olsa da beyaz hindibanın tadı baskın değildi.

"Yani Delavigne'in terzilerinden birisin? Bugünlerde moda dünyası nasıl gidiyor? Ticarete devam edebilmeleri için büyük moda evlerine özel izin belgesi verildiğini duydum. Öyle görünüyor ki bizim Alman dostlarımız eşlerini ve metreslerini en iyi Fransız elbiseleriyle giydirmeyi seviyor."

Mösyö Leroux, sohbet eder bir tavırla tatlı tatlı konuşsa da kelimelerinden işgalci düşmanı küçümsediği anlaşılıyordu.

"Her zamankinden daha yoğunuz," diye onayladı Mireille. "İki grup tüm gücümüzle çalışmamıza rağmen siparişleri ancak yetiştiriyoruz. Paris'te giyimine kuşamına dikkat eden her kadın, hâlâ önümüzdeki sezon için yeni takımlar ve gece elbiseleri istiyor. Her ne kadar hükümet yediğimiz yiyecekleri, yaktığımız yakıtı karneye bağlamış olsa da düğme ve süslemeleri karneye bağlamadığı doğru. Bazen malzeme bulmakta zorluk çekiyoruz, buna göre fiyatlar da yüksek oluyor, tabii."

Mösyö Leroux başını olumlu anlamda sallayarak, "Paris nasıl da Almanların elinde oyuncak oldu," dedi. "Paris'in güzelim vatandaşları açlıktan ölüp soğuktan donarken yeni sakinleri son moda tasarımları giyiyor, en iyi şarapları içiyor ve Moulin Rouge'da eğleniyor."

Mireille, bir kez daha karşısındaki adamın yüzündeki sakin ifadeden etkilenmişti. Kelimelerindeki hoşnutsuzluk, dışarıya yansıttıkları hoş sohbet havasına ters düşüyordu.

Soğuyan kahvesini yudumlarken Mösyö Leroux ona atölye hakkında bir dizi soru soruyordu. O ne iş yapıyordu? Kaç terzi orada çalışıyordu? Dükkânda kaç kişi yaşıyordu?

Mireille boş fincanını tabağına yerleştirirken Mösyö Leroux uzanıp kızın ellerini tuttu. Dışarıdan gören biri bunu, romantik bir yakınlaşma olarak düşünebilirdi. "Yardımın için teşekkürler, Mireille," dedi. "Merak ediyorum da bize bir süre daha yardım eder misin acaba? Ancak tehlikelerin fazlasıyla gerçek ve ciddi olduğu konusunda seni uyarmalıyım."

Mireille adama gülümsedi ve utangaç bir ifadeyle ellerini geri çekti. "Yardım etmek için elimden geleni yaparım, mösyö."

"O zaman senin için bir zorlu görev daha olacak. Ortak arkadaşımız boyacı, seni haberdar edecek. Bugün geldiğin için teşekkür ederim, Mireille. Kendine iyi bak."

Mireille sandalyesini geri iterek ayağa kalktı, ardından paltosuyla çantasını aldı. "Siz de, Mösyö Leroux."

Mireille kafeden çıkarken dönüp şal desenli kravat takmış, kum rengi saçları olan adama baktı. Garsona hesabı ödüyordu.

Adam ayağa kalktı ve paltosunu giydi. Cebinden ancak ucu görünen katlı gazeteyi seçebilmişti.

Dikiş odasının yere kadar uzanan penceresinden kış havası görünüyordu. Aralık ayında gökyüzü, etrafı saran Nazi işgalcilerin üniformaları gibi can sıkıcı bir griye bürünmüştü ve umut etmekten vazgeçip yeni düzene teslim olmuştu. Tepelerindeki parlak lamba ışıkları, Claire'e göre geceleri çatı katı penceresini örten perdenin arkasından bakarken, uzaktan aydınlatmaları görünen müttefik uçakları seçmek için karanlığı tarayan ışıldaklara benziyordu. Üzerinde çalıştığı kırmızı, Çin işi gece elbisesinin korsesini yüzüne yaklaştırdı çünkü dikişleri doğru düzgün göremiyordu, gözleri saatlerdir çalıştığı için sulanmaya başlamıştı. Cam kenarında oturduğundan içeriye soğuk giriyordu, yine de uzak duvardaki dökme demir ısıtıcılara daha yakın bir sandalyede oturmak için diğer terzilerle yer değiştirmedi. Doğru düzgün çalışmak için ışığa ihtiyacı vardı. Hem bugünlerde şu ısıtıcılar da pek ısıtmıyordu çünkü kalorifer ocağındaki kömür de karneye bağlanmıştı ve kuralları çok sıkıydı. Genelde kalorifer çabucak sönüyor, günlerce de yanmıyordu ama müşteriler kıyafetlerini denemek için geldiklerinde soğuktan üşümesinler diye salondaki şömineyi yakacak kadar kömür her zaman bulunuyordu.

Claire ve diğer terziler artık bir deri bir kemik kalmışlardı, hafta sonları uzun kuyruklara girip paylarına düşen yiyeceklerle hayatta kalmaya çalışıyorlardı. Ancak Claire bunu, masanın diğer tarafına bakınca ışıkların çökmüş yanaklarını ve gözlerinin altındaki morlukları aydınlatmasıyla fark etti. Aslında beyaz önlüklerinin altındaki bedenleri sağlıklı duruyordu, hatta bazı kızlar düğmelerini zar zor iliklemiş gibi görünüyordu.

Fakat bu bir illüzyondu aslında atölyede soğukta çalıştıkları için kendilerini sıcak tutmak adına kat kat giyiniyorlardı.

Delavigne Moda Evi olup olabileceği en yoğun günlerini yaşıyordu ve Noel hazırlıkları savaş öncesi yıllara göre daha da telaşlı geçiyordu. Paris, savaşın parçaladığı Avrupa'da lüks bir kaçış vahası hâline gelmişti ve Almanlar maaşlarını karaborsa yiyecek, şarap ve eşleri ile metreslerine tasarım kıyafetler almak için harcayıp duruyorlardı. Üstelik paraları da fazlasıyla yol kat etmiş, döviz kurunda Alman markı bir hayli değer kazanmıştı.

Yeni idareyi yürütmeye yardımcı olmaları için Paris'e atanan Alman kadınlar bile kendilerine son moda tasarım elbiseler yaptırabiliyordu. Salon, yani mağaza kısmındaki satış danışmanları onlara gizliden gizliye "gri fare" diyorlardı çünkü kıyafetlerini denemek için geldiklerinde üniformaları içinde gösterişsiz ve bakımsız görünüyorlardı.

Matmazel Vannier, daha karmaşık kıyafetlerin provalarında kullanılan ince, keten kumaştan getirmek için birkaç dakikalığına odadan çıktı. Bir kez kesilip bir araya getirildikten sonra bu gece elbiseleri, tekrar parçalara ayrılacak ve bitmiş giysiler için kullanılan daha pahalı kumaşların doğru ve çok az israfla kesildiğinden emin olmak için şablon olarak kullanılacaktı.

Matmazel Vannier'nin yokluğunu fırsat bilen Claire, masanın etrafına toplanmış, sohbet edip dedikodu yapan diğer terzilere katıldı. Salondaki modellerden birinin Alman bir askerle arkadaş olduğunun dedikodusu yapılınca kızlar görüş ayrılığı yaşamaya başladı. Kimisi şaşırmış ve hoşnutsuzluğunu dile getirmişti, kimisi de bir kızın yapması gerekenin ne olduğunu

merak ediyordu. Hayatta kalabilen, çalışacak güçte olan birkaç Fransız erkeğini çalışmaları için Almanya'daki fabrika ve çalışma kamplarına gönderdiklerinden, genç Fransız kızlar da ya yaşlı bir hizmetçi olmayı ya da Alman bir sevgili tarafından şımartılmayı seçmek zorunda kalıyordu.

Claire göz ucuyla yanında oturan Mireille'e baktı. Bugünlerde ona mesafeli davranıyor gibiydi. Artık sohbetlere katılmıyor, tamamen işine odaklanıyordu. Fazlasıyla meşguldü, işgalden önceki canlı, sevecen dosttan eser yoktu. Çoğu zaman da fazlasıyla düşünceli görünüyordu. Akşamları ve hafta sonlarını da tek başına geçiriyor, genelde Claire'i davet etme gereği duymadan dışarı çıkıp ortadan kayboluyordu. Claire, soru sormanın da bir faydası olmayacağını öğrenmişti çünkü Mirelle hüzünlü gözlerle gülümseyip yanıt vermeyi reddederek başını iki yana sallıyordu. Belki de Paris'e ilk geldiği gün bahsettiği şu "Direniş" oyununu oynuyordu fakat Claire, böyle bir şeyin ne gibi bir faydası olacağını anlayamıyordu. Ancak Mireille böyle casusluk oyunu oynayıp kendi başına takılmak istiyorsa da kendi bilirdi.

Yine de Claire bir zamanlar paylaştığı o dostluğu özlüyordu. Şu anda dükkânın üstündeki odalarda kalan iki kız daha vardı, onlar da diğer terzi grubundaydı. Hafta sonları dışarı çıktıklarında, Mireille ile birlikte vakit geçirdiğini düşünerek onlar da Claire'i çağırma gereği duymuyorlardı.

Claire bir ipliği kesip kırmızı kumaşı düzeltirken o lüksün nasıl bir şey olduğunu parmaklarının arasında hissetti. Soğuktan ve çalışmaktan nasır tutmuş parmakları kumaşı kavramıştı.

Çatlamış parmak uçlarıyla başparmağını ovalarken Claire, Port Meilhon'da büyüdüğü yılları hatırladı. Annesinin nem,

soğuk ve yorgunluk yüzünden yakalandığı zatürreden hayatını kaybedip biricik kızına gümüş bir yüksük ve kahve tanesiyle doldurulmuş bir iğnelik bırakmasının ardından Claire, babası ve dört ağabeyinin çoraplarını yamayıp kıyafetlerini onarmakla uğraşmak zorunda kalmıştı. İğneler deniz havası yüzünden hemen paslanıyordu. Paslanmalarını ve babasıyla ağabeylerinin gömleklerinin kurumuş kan damlacıkları gibi küçük kahverengi lekeler ile kirlenmesini önlemek için onları zımpara kâğıdıyla ovmak için sürekli işini yarım bırakırdı. Yuvası bildiği köy evinin mutfağındaki dikiş işlerinin başına oturmuş, çatlamış parmaklarındaki yaralar sancılı bir şekilde iyice açılırken bir karar vermişti. Annesinin iğne iplik işi onun buradan kurtuluş bileti olacaktı. Sahip olduğu tek şey buydu. Annesinin yolundan gitmeyi reddederek bunu yolunu değiştirmek için kullanacaktı. Annesini kaybetmenin acısı zamanla azalacağı yerde, tepedeki kilise avlusundaki mezarı düşünmek Claire'e daha çok acı vermeye başlamıştı.

Bunun yerine başka bir yerde zarafet ve ayrıcalıklarla dolu bir hayat imkânını düşünmeyi tercih etti. Böylece dikişlerini daha küçük, daha temiz hâle getirmeye, hızlı ama titizlikle yapmaya odaklandı.

Güzelliklere duyduğu özlem Claire'in, günlerini soğuk Atlantik sularıyla boğuşarak geçiren adamlarla dolu bir kulübede kaba bir şekilde yetiştirilmesinden kaçış biçimiydi. Babasıyla erkek kardeşleri tekneyle denize açıldıklarında köydeki komşulara kıyafetlerini düşük fiyatla tamir etmeyi teklif etmiş, kazandığı bozuk paraları da tamir sepetinin en altındaki eski bir çorapta biriktirmeye başlamıştı. O çorap zamanla ağırlaşmaya başlamış, parmak kısmı aşağı doğru sarkmıştı. Sonra bir gün

o paraları saydığında Paris'e giden tren biletini alacak kadar parası olduğunu keşfetmişti.

Oradan gideceğini söylediğinde babası doğru düzgün tepki göstermemişti bile. Bu durumun onu rahatlattığından şüpheleniyordu, sonuçta bir boğaz eksilecekti. Claire, her geçen gün babasına annesini hatırlattığını hissediyordu. Kızı, her baktığında suçlulukla kalbini parçalayan bir anıyı hatırlatıyordu sadece... Babası, buranın yaşamak için ona uygun bir yer olmadığının farkında olmalıydı ve gittiği için onu suçlayamazdı. Onu, Quimper'daki tren istasyonuna kadar götürmüş, tren yanaşınca kızına çantasını vermiş, omzuna da hafifçe vurmuştu. Claire trenin basamaklarını çıktığında bunun gerçekten düşündüğü gibi büyük bir rahatlama olduğunu anlamıştı.

Kırmızı gece elbisesinin korsesini kenara bırakarak derin bir iç çekti. İşte, sonunda Paris'teydi, sadece şu savaş onun daha iyi bir hayat kurma planına engel olmuştu. Başını hâlâ dikişten kaldıramıyor, hâlâ soğuktan donuyor ve evde kaldığı günlerden daha fazla açlık çekiyordu.

Port Meilhon'da bıraktığı ailesini düşününce bir an ev özlemiyle yanıp tutuştu. Rıhtım tarafında kalan kır evlerine gelirlerken ağabeylerinin etrafta yankılanan gülüşleri gözlerinin önünde canlandı. Théo, Claire'in saçını karıştırır, Jean Paul, Claire'in akşam yemeğine hazırladığı balık güvecinin tadına bakmak için tencerenin kapağını kaldırırken Luc ile Marc kapının önünde çizmelerini çıkarırdı. Şimdi evde olmadığı için gömlekleri yamasız, çorapları delik içinde miydi? Attıkları gür kahkahaları, onunla olan şakalaşmalarını ve bir ipi bağlarken ya da bir düğümü çözerken koltuğunda oturan babasının varlığının verdiği huzuru özlemişti. O kır evinde bir aradayken

kalabalıkta sıkışıp kaldığını düşünürdü ama yokluklarında küçücük odası bile büyük ve bomboş gibi geliyordu.

Kendine acımanın artık kimseye faydası olmayacağını kabul ederek bu düşünceyi aklından çıkarmaya çalıştı. İğneyi dikkatli bir şekilde annesinin iğneliğine batırırken kendine, onca zorluğa rağmen tek başına nerelere gelebildiğini hatırlattı. Bu şehir, Brittany'deki balık kasabasına kıyasla içinde sonsuz fırsatları barındırıyordu. Sadece bu fırsatları yakalayabilmek için çaba sarf etmesi ve biraz daha dışarı çıkması gerekiyordu.

BELGESEL KANAL İSTANBUL

Beşinci Bölüm

Harriet

Yine bir terör saldırısı daha... Şehirdeki herkes şok içindeydi ve haber manşetleri yaşanılan acıyı dünyaya haykırıyordu. Paris, ocak ayında *Charlie Hebdo* ofislerindeki personele yapılan acımasız saldırıdan dolayı zaten kendini toparlayamamıştı. Şimdi de silahlı saldırganlar Bataclan Tiyatrosu'nda verilen konsere giden yüze yakın dinleyiciyi katletmiş, Fransız polisi gelip bu duruma bir son vermeden önce hayatta kalan bir grubu da esir almıştı. Sayısız canın alındığını, hayatların farklı şekilde değiştiğini, bu acımasız eylemle herkesin huzursuz olduğunu dile getiren haberler her yerdeydi.

Babam beni arayarak, "Orada iyi olduğuna emin misin? Neden eve gelmiyorsun?" diye sordu.

Her ne kadar caddede yürürken endişemi gizleyemesem de burada herhangi bir yerde olacağım kadar güvende olduğum konusunda onu rahatlatmaya çalıştım. Kurbanların hikâyelerini duydukça yüreğim paramparça oluyordu. Hepsi de Simone ve

benim gibi gencecik yaştaki insanlardı. Ancak işimize odaklanmaya çalışıyorduk. İşteki yoğun talep her şeye rağmen devam etmemiz için bizi zorluyordu.

Ofis sabah saat dokuzdan akşam beşe kadar fısıldaşarak yapılan sohbetlerden ve telefon konuşmalarından geçilmiyordu. Danışma bölümüne Simone ile dönüşümlü bakıyorduk. Ajans Guillemet'in müşterilerinin konuşacağı ilk kişi olmak fazlasıyla ağır bir sorumluluktu. Şirket küçük olabilirdi ama piyasadaki ağırlığı gittikçe artıyordu ve müşterileri arasında birçok yeni tasarımcı, saygın bir aksesuar markası ve yeni bir eko-kozmetik şirketi yer alıyordu. Elbette, büyük moda evlerinin kendi halkla ilişkiler ekibi vardı ancak Florence, Paris moda dünyasında isim yapabilmişti. Umut vadeden yeni yetenekleri tespit etmek ve bu yeni çocukları moda dünyasına tanıtmak için yaratıcı yollar bulmak konusunda ustaydı. Zaman içinde rakipleri tarafından saygı kazanmış, düşman çatlatır cinsten bir iletişim ağı geliştirmişti. Günler geçtikçe kendimi, mayo tasarımı yapan eski bir ünlü model ile sohbet ederken bulmak tuhaf gelmemeye başlamamıştı. Muhatap olduğum kişi sadece onunla da sınırlı değildi: Hatırı sayılır bir derginin moda editörü ya da aksi, genç bir ayakkabı tasarımcısı ve onun ilham perisi... Hayatımda ilk kez ananas şeklindeki altın taşlarla süslenmiş, topuğu fazlasıyla yüksek platformlu ayakkabı ile vücudunu saran tulum giyen birini görmüştüm.

Ayrıca Florence bana müşteri yöneticisinin yanında çalışma fırsatı da veriyordu. Derlemesine yardım ettiğim ilk basın bülteniyle gurur duymuştum. İki hafta içinde Paris Moda Haftası'nda sergilenecek olan ayakkabı, tasarımcının en yeni koleksiyonunun lansmanı içindi. Müşteri yöneticisi bana

alıcıların listesini göstermiş ve benden bu basın bültenini göndermemi istemişti. Bunu yaparken de aklıma bir fikir gelmişti.

"İngiltere'de bu çocuğun tasarımları biliniyor mu?" diye sordum.

"Henüz değil. Bir anda piyasaya girmek bizim için zor olduğundan önce Paris'e odaklandık."

"Basın bültenini çevirip Londra'daki birkaç seçkin mağazaya göndersem uygun olur mu?"

Müşteri yöneticisi omzunu silkerek, "Rahat ol," dedi. "Kaybedecek bir şeyimiz yok. Belki de kanalın karşı tarafının dikkatini çekmek için iyi bir yöntem bile olabilir."

Böylece bir tanıtım e-postası hazırlayıp basın bülteninin çevirisini de ekledim. Birkaç araştırma ve telefon görüşmesi yaptıktan sonra Florence ile müşteri yöneticisinin onay verdiği birkaç Londra bağlantısıyla anlaşıp e-postayı gönderdim.

Simone etkilenmişti. "İlk basın bültenin! Bu akşam bunu kutlamalıyız. Gidebileceğimiz muhteşem bir bar biliyorum. Bu akşam canlı müzik olacak. Hem birkaç arkadaşım da oraya gidecekti." Simone'un müziğe düşkün olduğunu öğrenmiştim artık. Dairede her zaman müzik dinlerdi ve genelde dışarıda kulaklıkla dolaşırdı.

Böylece akşam dışarı çıktık, nehri geçip dar sokakların ve saklı meydanların bulunduğu Marais bölgesine gittik. Polisin varlığı her zamankinden daha belirgindi ve ağır silahlı subaylar daha yoğun kavşaklarda devriye geziyordu. Kalbim, trafik ışıkları ve egzoz dumanının bastıramadığı korkuyla hızla atsa bile iç rahatlatan bir manzaraydı. Simone ile Picasso Müzesi'nin önünden geçip bir bara girdik. Bir çift kalabalık mekânın diğer ucunda yer alan küçük sahnede gitarla bir

şeyler çalıyor, etraflarındaki konuşma ve kahkaha seslerine arka planda fon oluşturuyordu.

Simone'un arkadaşları bir arada oturdukları masadan bize el salladı. Biz de kendimize birer sandalye çekip aralarına sıkıştık. Bardak ve şişelerle dolu olan masaya biz de içkilerimizi yerleştirdik. Müzisyenler gerçekten çok iyiydi. Ortama alıştıkça gittikçe rahatlayıp eğlenmeye başladım. Simone'un arkadaşları yaratıcı bir ekipti. Aralarında galeri sahibi, tasarımcı, aktris, ses mühendisi ve en azından iki müzisyen vardı. Simone'un müziğe düşkünlüğünün bu arkadaş grubundan kaynaklandığını düşünüyordum. Bu genç Parisli ekibe kolayca uyum sağlamak beni şaşırtmıştı. Ne lisede ne de üniversitede yakın arkadaşım olmuştu. Aslında hayatım boyunca kendimi hiçbir yere ait hissetmemiştim. Belki de bu his, babam ve üvey annemin evine kendimi ait hissetmemekten kaynaklanıyordu. Belki de bu, dünya üzerindeki yerime olan güvenimi sarsmıştı. Kendimi bildim bileli yalnızlığın, uyum sağlamaya çalışmaktan daha kolay bir seçenek olduğu topraklarda kalmıştım. Annelerinin cenazesinin üzerinden çok bir zaman geçmeden babaları, yeni bir kadınla evlenmeyen arkadaşlarımla aramda hep bir mesafe vardı. Burada, bu yabancıların arasında, annemin beni bırakıp gittiğini ve bu dünyada kalması için onu ikna etmekte başarısız olduğumu açıklama zorunluluğu hissetmiyordum.

Kendini Thierry olarak tanıtan ses mühendisi, birkaç içecek daha getirdi ve aramıza oturmak için sandalyesini çekerken izin versin diye Simone'u hafifçe dürttü.

Thierry bana nasıl iş bulduğum, Paris'i sevip sevmediğimle ilgili sorular sordu. Ben de ona şehrin farklı yerlerinde verdiği

konserler hakkında sorular sordum. Artık Fransızca konuşup sohbet ederken kendimi daha rahat hissediyordum. Thierry ile konuştukça rahatladığımı fark ettim.

İlk başta kahkahalar atarak havadan sudan sohbet etmiştik ama sonunda laf, Bataclan terör saldırısına geldi. Masaya bir anda kasvetli bir hava hâkim olmuştu. Simone ve arkadaşlarının yüzlerindeki acıyı görebiliyordum. Terör eylemi hepimizi olumsuz yönde etkilemişti. Bataclan oturduğumuz yerden çok da uzak değildi. Thierry bana o gece çalışan ses ekibini tanıdığını söyledi. Bir an sanki her şey yaşadığımız evlerde gerçekleşmiş gibi hissettik. Thierry'nin anlattıklarını dinlerken yüzünde beliren ıstırap çizgilerini izliyordum, o rahat ifadesi bir anda nasıl da acıyla gölgelenmişti. Arkadaşları dışarı çıkmış ve grupla birkaç dinleyiciyi güvenli yere götürmüştü. Ancak o korkunç eylemi, birçok gencecik insanın yitip gittiğini ve kalanların da hem zihinsel hem de fiziksel olarak aldıkları tüm o yaraları düşünmek, insanların şehre olan bakış açısını değiştirmişti. Görünenin altında her yerde korku ve güvensizlik hâkimdi.

"Çalışırken böyle bir şey benim de başıma gelebilir diye endişe duyuyor musun?" diye sordum.

Thierry omzunu silkti. "Elbette ama ne yapabiliriz ki? Terörün kazanmasına izin veremeyiz. Her şeyden önemlisi o korkunun içimize işlemesini önlemek."

Anlattıklarını dinlerken içeceğimi yudumluyordum. Bu sözler bana, Mireille'in direniş tanımının ve hayatın nasıl yaşanacağına karar verenlerin sıradan insanlar olduğuna yönelik söylediklerinin birer yansıması gibi geliyordu.

"Bugünlerde müzik dinlemek için cuma gecesi bir bara gitmek bile büyük önem taşıyor." Thierry gülümseyince koyu

gözlerindeki hüzün, yerini isyana bıraktı. "Biz buraya sadece eğlenmek için gelmiyoruz. Özgürce yaşama hakkımızın bizden alınamayacağını göstermek için buradayız. Biz o gece öldürülen herkes için buradayız."

Thierry, kanalın karşısında, yani İngiltere'de saldırıların nasıl yankı bulduğunu, kendi topraklarımızda buna nasıl tepki gösterdiğimizi bilmek istedi.

"Babam her zaman Paris'e geleceğim için endişe duyuyordu," diye itiraf ettim. "Bu Londra'nın tamamen güvenli olduğu anlamına gelmiyor." *Charlie Hebdo* saldırılarından sonra babam, son ana kadar işi kabul etmemem için beni ikna etmeye çalışmıştı. O zaman bana engel olduğu için kızmış, aynı pencereden bakmadığımızı söylemiştim. Bu fırsatın benim için ne kadar önemli olduğunu görmüyor muydu? İçimdeki gitme arzusunun ne kadar güçlü olduğunu anlamıyor muydu? Öte yandan şimdi babamın benim için nasıl endişelendiğini görebiliyordum. Bu açıdan bakınca bana karşı koymasının beni anlamamasından değil, beni sevmesinden kaynakladığını anlayabiliyordum. Bir an babamı çok özlediğimi fark ettim. Onu yarın arayacağıma dair zihnime bir not düşsem de babam konuşamayacak kadar meşgul olacaktı, her zamanki gibi... Ya üvey annemle alışveriş yapıyor ya da kızları hafta sonu dans dersine veya pijama partisine götürüyor olacaktı.

Thierry ile ben, müzisyenler programlarını bitirip masada bize katıldıktan çok sonra bile akşamın geç saatlerine kadar konuştuk. Gecenin sonunda Simone ve arkadaşlarına kendimi daha yakın hissediyordum, bu benim için yeni bir duyguydu. Etrafımdaki duvarları yavaşça kaldırırken suskunluğum çözülüyordu. Düşüncelerimi ve hislerimi onlara göstermeye başlamıştım.

Görünüşe göre, yeni bir dilde ve doğal olarak yabancı olduğum bir şehirde kendim olmayı daha kolay bulmuştum. Belki de Paris'te yeni bir başlangıcın getirdiği özgürlüğün tadını çıkararak olmak istediğim kişi olabilecektim.

Sonra zihnimde başka bir düşünce daha belirdi. Kim bilir, belki yıllar önce Claire de böyle hissetmişti...

Altıncı Bölüm

1940

Akşam davetleri için gerekli olan son dakika siparişlerini almaya gelen son birkaç müşteri de salonda ağırlanınca, atölye Noel Arifesi'nde erkenden kapanmıştı.

Matmazel Vannier bile terzilere maaşların olduğu zarfları verirken gülümsemişti. "Mösyö Delavigne işlerinizden dolayı size teşekkür ettiğini iletmemi istedi. Oldukça başarılı bir sezondu, böyle olunca da çaba ve sadakatinizin karşılığı olarak sizlere bir miktar ek ücret vermemi söyledi."

Kızlar göz ucuyla birbirlerine baktılar. Bir satış danışmanının, daha bir hafta önce yardımcı ekibiyle birlikte ölçü ve müşteri bilgilerinin olduğu küçük siyah defteri alıp gittiğini herkes biliyordu. Dedikodulara göre genç kız, başka bir moda eviyle anlaşmıştı. Hatta terzilerden biri, Alman birliklerle özel bir bağ kuran *Coco*'nun işlerinin iyiye gittiğini, bu yüzden düzgün bir ekip arayışında olduğunu bile söylemeye cesaret etmişti.

Terziler beyaz önlüklerini asıp atkı ve eldivenlerini takarken heyecanla konuşuyorlardı. Claire elindeki zarfı eteğinin

cebine koyarken onlara imrenerek baktı. Çoğu, Noel Arifesi, yani *Réveillon de Noël* yemeğini birlikte yemek için evlerine, ailelerinin yanına gidiyordu. Bu sene bu özel günde hazırlanan yemeğin çok çeşitli olmaması önemli değildi, Noel Günü'nü aileleriyle birlikte karşılayacaklardı. Diğer taraftan kendisi ise yukarıdaki dairede üç arkadaşı ile birlikte genelde şalgamdan yaptığı sebze çorbası ve bayat ekmekle bu akşamı geçirecekti.

Claire, yukarıdaki soğuk odasına çıkınca zarftan gelecek hafta için ihtiyaçlarını karşılayacak kadar para aldı ve gerisini yatağının altına sakladığı küçük kutuya koydu. Banknot yığını -tüm birikimi ve özlem duyduğu hayata kaçış bileti- yavaş ama istikrarlı bir şekilde büyüyordu.

İşini hallettikten sonra yatağının yanındaki çekmeceyi çekip içinden kahverengi kâğıda sarılı küçük bir paketi aldı ve koridorun diğer tarafındaki Mireille'in yatak odasına gidip kapıyı çaldı. Ancak kapı açılmadı. Claire kapıyı biraz daha sert bir şekilde yeniden çalınca kapı hafifçe aralandı. Karşısında düzgünce toplanmış bir yatak, üstünde de Mireille'in aceleyle çıkarılmış iş kıyafetlerinin oluşturduğu küçük bir yığın vardı.

Claire etrafa bakındı. Mireille'in kapısının arkasında her zaman asılı duran paltosu yoktu. Genelde görüştüğü her kimse onunla görüşmek ya da ne yapıyorsa yine onu yapmak için dışarı çıkmış olmalıydı. Noel Arifesi'nde bile gitmişti. Yani arkadaşlarıyla birlikte vakit geçirmekten bile daha önemli bir işi olmalıydı... Claire derin bir iç çekerken duraksadı, ardından elindeki kahverengi paketi Mireille'in yastığının üstüne koydu ve arkasına dönüp kapıyı dikkatle kapadı.

Diğer iki arkadaşı da gelmiş kahkaha atıp dedikodu yapıyorlardı. Kızlar Claire'i görünce birden duraksadılar. "Neden

canın sıkkın? Mireille seni tek mi bıraktı? Sakın bize Noel'de tek başına kaldığını söyleme?" Kızlar birbirine bakıp başlarını olumlu anlamda salladılar. "Haydi Claire, seni burada bırakmayız. Bizimle gel! Biraz eğlenelim diye dışarı çıkacağız. Haydi, dans ayakkabılarını giy de gel! Bu çatı katında öyle boş boş oturarak kimseyle tanışamazsın."

Claire bir an tereddüt etse de yatağının altındaki kutuyu çekip kapağını açtı ve biriktirdiği paradan birkaç banknot aldı. Ardından kendini Rue de Rivoli'deki tatlı telaşa karışırken buldu. Kocaman caddeye adımını attığında acı rüzgârda yıldızlı gökyüzüne karşı dalgalanan kırmızı, beyaz ve siyah bayrağı fark etmemişti bile.

Mireille, Marais'nin dar sokaklarından aceleyle yürürken her zaman yaptığı gibi kimsenin onu takip etmediğinden emin olmak için bir mağazanın önünde durdu. Kapıya takılan beyaz işaret, aşağı indirilmiş karartma perdelerine karşı açıkça göze çarpıyordu: *Yeni Yönetim Altında... İdari Emir* yazıyordu. Bu gibi uyarılar dükkânların kapı ve pencerelerinde daha çok görünür olmuştu, özellikle şehrin bu bölgesinde. Bunlar sahipleri Yahudi olan iş yerleriydi. Ancak artık sahipleri yoktu. Bütün aileler yuvalarından koparılmış, adı sanı bilinmeyen yerlere gönderilmeden önce şehrin banliyö bölgelerindeki sınır dışı kamplarına sürülmüşlerdi. İş yerleri, otoriterler tarafından genellikle ortaklara veya komşularını ihbar ederek ya da patronlarına ihanet ederek yönetimin takdirini kazanmış kişilere bırakılmıştı.

Kuzey rüzgârına karşı başı önde yürüyen Mireille, küçük bir sokağa sapıp güvenli yer olarak bildiği bir evin kapısını çaldı. Kapıya üç kere hafifçe vurmuştu. Sonra bir süre durdu ve kapıyı iki kez daha çaldı. Kapı aralanınca hemen içeri girdi.

Mösyö ve Madam Arnaud -gerçek adları olup olmadığını bilmiyordu- boyacı aracılığıyla iletişim kurduğu şebekenin asıl üyeleriydi. Bir ya da iki geceliğine güvenli bir yer arayan bir "arkadaşı" bırakmak, almak ya da şehrin diğer tarafına götürüp şebekedeki tekne sahibine güvenli bir şekilde ulaştırmak için bu eve ilk kez gönderilmemişti. Şehirde faaliyette bulunan, güvenli bölgeye gitmek için işgalci ordunun arasından geçmek zorunda kalanlara yardım eden diğer grupların olduğunu biliyordu. Son dakikada yapılan plan değişikliğiyle Mireille'den bir delikanlıya Gare Saint-Lazare istasyonuna kadar eşlik etmesi istenince, birilerinin Brittany üzerinden başka yere gitmek zorunda kaldığını anlamıştı. Fakat Mireille'in buluşma noktası genellikle Issy, Billancourt ya da Versay'a doğru olan yerleşim birimleriydi. Halkada yer alan bir sonraki bağlantının güneybatı şivesiyle konuşulan bölge olması, yeni "arkadaşın" özgürlüğüne kavuşmak adına Pireneler'e yapacağı uzun ve zorlu yolculukta iyi ellere emanet edileceği konusunda onu rahatlatmıştı. Böyle anlarda rotalarının, evinin yakınından geçip geçmeyeceğini merak ediyordu.

Özellikle bu gece ailesini daha çok özlediğini fark etmişti, bu yıldızlı gökyüzünün altında nehir kenarındaki değirmende dururken onları hayal edebiliyordu. Annesi bulabildiği malzemelerle özel bir Noel yemeği hazırlamak için mutfakta olmalıydı. Kız kardeşi Eliane de eski demir döküm ısıtıcının yanında oturmuş, dizlerinin üstünde Blanche'ı hoplatıyordu. Babası

ve erkek kardeşi de sona kalan birkaç çuval unu dükkân ve fırınlara dağıtmaktan dönmüş, kapının önünde duruyorlardı. Babası büyük ihtimalle Blanche'ı kucağına alıp onu döndürürken minik kızın el çırpıp kahkahalar atmasını sağlıyordu.

Mireille, gözünde canlandırdığı bu sahneyle iyice artan ev özlemini göz ardı etmeye çalışarak zar zor yutkundu. Ailesini nasıl da özlemişti. O mutfakta olup sevgiyle yapılmış o azıcık yemeği paylaşmak için her şeyini verirdi. O lezzetli akşam yemeğinden sonra da Eliane ile birlikte paylaştığı odadaki yatağına uzanır, kardeşiyle dertleşirdi. Birine içini dökmeyi çok özlemişti.

Öte yandan bu, şu an için uzak bir hayalden ibaretti. Evle ilgili düşüncelerini bir kenara bırakıp bu akşamki görevine odaklanmaya çalıştı.

Noel Arifesi eğlencesi sayesinde festival boyunca nöbetçi olan şu askerlerin dikkatinin dağılmasını umuyordu. Madam Arnaud, Mireille'in Pont de Sévres istasyonuna kadar delikanlıya eşlik edeceğini söylemişti. Orada Mireille'in daha önce birlikte çalıştığı bir kaptan olan Christiane ile buluşacaklardı ve delikanlıyı diğer güvenli eve götürecekti.

"Ama bu akşam işini çabuk bitirmelisin, Mireille," diye uyardı Madam Arnaud. "Tren kalabalık olacaktır, sokağa çıkma yasağı saati gelmeden evinde olman için Christiane ile zamanında buluşmalısın. Almanlara yakalanmak, hele de Noel'de hiç akıllıca olmaz."

Mireille başını olumlu anlamda salladı. Riskin büyük olduğunun farkındaydı. Olur da yakalanır ve sorguya çekilirse, şebekedeki diğerleri izlerini yok edip ortadan kaybolabilsinler diye ilk yirmi dört saat hiçbir şey anlatmaması gerektiği

konusunda defalarca uyarılmıştı. Öte yandan Mireille, Nazilerin Direniş üyesi olduğundan şüphelendikleri kişilerden bilgi almak için nasıl bir işkence yöntemi kullandıklarının farkındaydı, bu yüzden içinde dile gelmemiş bir korku hep vardı. Eğer korktuğu başına gelirse böyle bir şeye dayanabilir miydi?

Ancak bu can sıkıcı düşüncelere odaklanmaması gerekiyordu. Şimdi kendini önündeki göreve vermeliydi. En ufacık bir korku ya da dikkat dağınıklığı onları ele verebilirdi ve bu da önemli bir anda dikkatli olmayı ihmal ettiği anlamına gelirdi. Kimse "arkadaşı" gideceğe yere götürürken nelerle karşılaşacağını bilemezdi.

"Fransızcası nasıl?" diye sordu Mireille, Madam Arnaud'a uğruna hayatını riske attığı kişiden bahsederek.

Madam Arnaud başını iki yana sallayarak, "Neredeyse hiç bilmiyor," diye yanıt verdi. "Aksanı da o kadar kötü ki anında kendini belli eder. Başka bir sorunumuz daha var. Ayağından yaralı. Yürümeniz gerekirse ona yardım etmen gerekecek."

Paraşütle atladıktan sonra yere kötü bir şekilde inmiş olmalı, diye düşündü Mireille. Bu, kaçmasına yardım ettiği ilk havacı yabancı değildi. Dininden dolayı hayatı için endişe ettiği, bir siyasetçi olduğu ya da kendisini ihbar eden bir komşuyla kavga ettiği için kaçıyor olabilirdi. Kim bilebilirdi ki? Mireille başka bir şey sormadı çünkü yakalanırsa adam hakkında ne kadar az şey bilirse o kadar iyi olurdu.

Üstünde kalın bir palto olan adam, evin arka tarafında bulunan bir odadan çıktı, topallıyordu. Adamın hemen arkasında olan Mösyö Arnaud ise Mireille'in beklediği koridora uzanan basamakları rahat inebilmesi için dirseğinden tutarak ona

yardım ediyordu. Adamın teni griye çalıyor, saklamaya çalışmasına rağmen yaralı ayağına basarken çektiği acı yüzünden okunuyordu. Mösyö Arnaud ona fötr bir şapka verdi. O an Mireille yeşil kenarı olan gri şapkayı fark etti. Bu şapka, ilk işinde Mösyö Leroux ile tanıştığı gün gazeteyi aldığı adamın taktığı şapkanın aynısıydı.

"Gel," diye fısıldadı Mireille İngilizce. "Gitmemiz lazım."

Adam başını olumlu anlamda salladı ve Madam Arnaud'dan yana dönüp kadının ellerini sıktı. "*Merci* madam, binlerce kez teşekkür ederim, çok naziksiniz..." Kelimeleri yutarak konuşuyordu ve kaba İngiliz şivesi her iki kadının da yüzünü buruşturmasına neden olmuştu.

Kesin olan bir şey vardı. O da eğer durdurulup belgeleri istenirse konuşması gereken kişi Mireille'di. Aldığı bilgiye göre adamın sahte kimliği vardı. Paltosunun cebindeki nereden geldiği belirsiz kimlik kartıyla Mireille'in anlatacağı hikâye eşleşmeliydi.

Marais'ye doğru kol kola yürürken Noel'i kutlamak için bir şeyler içmeye giden genç bir çift gibi görünüyorlardı. Mireille elinden geldiğince doğal olmaya çalışıyordu, sanki o değil de delikanlı ona destek oluyor gibiydi. Mireille yol güzergâhını planlamıştı. Adam pek yürümesin diye metroyu kullanmayı düşünüyordu. Aynı zamanda Place de la Bastille gibi kalabalık olabilecek istasyonlardan da kaçınmak zorundaydı. Orası yoğun olduğu için askerler belgeleri kontrol edebilirdi.

Genç adamı caddelerde yönlendirirken söylediklerinin ne kadarını anlayabileceğine dair bir fikri olmasa da arada sırada ona cesaret verici açıklamalar yapıyordu. Saint Paul Metro İstasyonu'na geldiklerinde girişin önünde Alman askerlerini

görmek onu korkuttu. Askerler bir adamı durdurmuştu ve adam evrak çantasında belgelerini bulmaya çalışırken kâğıtları bir an önce vermesi için ona bağırıyorlardı.

Mireille hemen bir şeyler düşünerek "arkadaşını" Rue de Rivoli'ye yönlendirdi. Eğlenen kalabalığa karışarak istasyonun farklı bir durağına gitmek daha iyi olacaktı. İnsanların arasında ilerlemeye çalışırlarken biri yanındaki genç adama çarpınca, adam bacağındaki acı yüzünden derin bir iç çekti.

"Bana sıkı tutun," diye mırıldandı Mireille adamın kulağına, bir kolunu da ona dolamıştı. Şanslıysa adam, içkiyi çok fazla kaçırıp kız arkadaşı tarafından evine götürülen biri gibi görünecekti. Belli bir süre böyle devam edip Nazilerin belge kontrolünü daha sık yaptığı Hôtel de Ville'i geçtiler. Genç adam daha şimdiden yaralı ayağı yüzünden kan ter içinde kalmıştı. Mireille genç adamı doğru bir şekilde tutmak için fazlasıyla çabalıyordu. En yoğun metro durağı olmasına rağmen Châtelet istasyonuna gittiler. İstasyona yakın olan toptan satış yeri Les Halles, kara borsa için en bilindik yerdi ancak bu, genellikle Almanların belgeleri kontrol etmek yerine orada alışveriş yapma ihtimalinin daha yüksek olduğu anlamına geliyordu. Mireille, Noel Arifesi'nde askerlerin, bitkin bir hâlde evlerine gitmeye çalışan genç çifti durdurmaktansa biftek ve birkaç istiridye almakla ilgilenmeleri için dua etti.

Süslenip püslenmiş bir grup genç kıza ıslık çalıp laf atan gürültücü askerlerin yanından fark edilmeden geçebildiler. Bir an bir gürültü kopup ardından tiz bir sesle düdük çalınınca Mireille korkuyla donakaldı. Fakat genç adamı platformlara götüren merdivene doğru yönlendirerek yürümeye devam etti. Hemen arkasına göz atınca polisin hedefinin bir yankesici

olduğunu gördü. Bir an birinin ona seslendiğini düşünse de kalabalıkta herkes birbirine seslenebilirdi, bu yüzden her basamakta yanındaki adamın acıdan iç çektiğinin farkında olarak ilerlemeye devam etti.

İstasyonun loş ışığında genç adamın yüzünün rengi her zamankinden daha da griydi. Mireille, adamın her an bayılabileceğinden endişeleniyordu. Öyle bir şey olursa herkesin dikkatini üzerlerine çekerlerdi ve bu da isteyecekleri en son şeydi. Mireille yüzünde endişeli bir ifadeyle adama bakınca delikanlı ona gülümsedi. Genç kız da rahatlamış bir hâlde gülümseyerek karşılık verdi. Başaracaklardı. Yanındaki adamın devam etmeye kararlı, savaşçı ruhlu biri olduğunu görebiliyordu. Ne olursa olsun kaçacaktı. En kötüsü artık sona ermişti. Mireille yolculuklarının ne kadar süreceğini hesapladı. Gelecek olan trene binmek ve dokuzuncu hatta geçmek zorundaydılar. Rond Point istasyonu bu akşam açık olduğu sürece Pont de Sévres'e gidebileceklerdi…

Sonunda tren istasyona geldi ve yolcular dışarıya akın etti. Mireille büyük bir kararlılıkla dirseğiyle yol açarken adamı arkasından çekti ve onu ikili koltuklara oturttu. Kapılar kapanıp tren istasyondan ayrıldığında yanındaki adam derin bir iç çekerek gözlerini kapattı ve başını Mireille'in omzuna yasladı.

Yerin üstünde, Les Halles'in barları ve restoranlarının etrafında dolaşan kalabalığın arasındaki Claire bir an için durdu. Metronun merdivenine çıkarken bir adamla kol kola gördüğü gerçekten Mireille miydi? Âşığıyla o kadar ilgiliydi ki hemen

önünden geçerlerken Claire ona seslendiğinde onu fark etmemişti bile. Demek oyunu buydu ha? Ona güvenmeyi düşünmeyen bir arkadaş... Onu gittiği yerlere davet etmek bir yana, arkadaşlarından biriyle bile tanıştırmaya tenezzül etmiyordu. *Evet, gerçek arkadaş kimmiş öğrendin*, diye geçirdi içinden Claire.

Ardından arkasına dönüp bardaki diğer kızların yanına gitti. Paralarını harcamaya gelmiş gri üniformalı askerler masalarda oturuyor, bu Noel gecesinde evden uzakta olduklarını unutmalarına yardımcı olacak güzel Fransız kızlarına bakıyorlardı.

Yedinci Bölüm

Harriet

Paris'e geldiğimden bu yana yapılacaklar listemin en başında yer alan şeylerden biri de Palais Galliera'yı ziyaret etmekti. Burası modaya adanmış bir müzeydi. Fotoğraflarını görmüş olmama rağmen müzenin güzelliğiyle ağzım bir karış açık kalmıştı. Bir saray mücevheriydi, beyaz taş sütunları ve korkuluklarıyla İtalyan tarzını yansıtan mükemmel bir düğün pastasını andırıyordu. Paris'in en zarif semtlerinden birindeki yapraklarla bezeli bir caddeden çıkarak süslü oyma kapıdan içeri girdim. Sanki şehirden çıkıp kırsal bir alana gelmiştim. Ağaçlar, bakımlı park alanını çevreliyordu ve sonbahar dallarının hemen ötesindeki Eiffel Kulesi gökyüzünün maviliklerine doğru uzanıyordu. Her yerde heykeller vardı. Sarayın önündeki süs havuzunun ortasında duran bakır yeşili kız heykeli, kurdele şeklinde, sarı ve altın sarısı çiçek tarhlarıyla çevriliydi.

Sütunlu girişe doğru açılan geniş, beyaz merdiveni çıkarken kalbim beklentiyle çarpıyordu.

Serginin ellili yılları kapsaması daha da çok hoşuma gitmişti. Kendimi savaş yıllarına gönderilmiş gibi hissediyordum.

Sanki Claire ve Mireille'in çalışmalarına uzanıp dokunacaktım. Diktikleri tüm elbiselerin, takımların ve paltoların, şimdilerde gördüğüm tüm giysilerin öncü modeli olduklarını kendime hatırlattım. Modanın altın çağının zarafetinin tadına vararak ana galeride dolaşmaya devam ettim. Christian Dior'un "Yeni Bakış" anlayışı -savaş yıllarındaki kısıtlamalara cevaben ortaya çıkan belden oturtmalı yelek ve bol etekler- her yerde hüküm sürüyor olsa da klasik Chanel takımlarını ve çarpıcı, sözde sade kaya kristali işlemesi ile kaplanmış Balenciaga elbiselerini de görmek mümkündü. Bunların hepsi bir çağın başlangıcını ve sonunu temsil eden parçalardı. Savaş bittiğinde moda evlerini esir alan yeni "hazır giyim" akımı tarafından alt edilmeden hemen önceki Fransız modasının kısa ömürlü, son çiçek mevsimine aitlerdi.

Müzedeki sergilerde gezerken âdeta büyülenmiştim. Ellili yılların modasını yansıtan serginin yanı sıra Marie Antoinette ve İmparatoriçe Josephine tarafından giyilen kıyafetlerden tutun da Audrey Hepburn'ün *Tiffany'de Kahvaltı*'da giydiği siyah elbiseye kadar moda tarihi ile dolu salonlar mevcuttu. Hepsi de sade ama nefes kesiciydi.

Sonunda buram buram sonbahar kokan serin güne adımımı attığımda metroya kadar inmek yerine nehir kenarından yürümeye karar verdim. Yapraklar rıhtım boyunca altın renginde parıldıyor, turist tekneleri geçip de suyu kalay rengine dönüştürene kadar aynı ışıltıdan Seine Nehri de nasibini alıyordu.

Palais Galliera'daki bu güzel kıyafetler yüzünden âdeta geçmişe yolculuk yapmış bir şekilde yürümeye devam ederken, büyükannemin savaş dönemi Paris'indeki hayatı hakkında şimdiye kadar öğrendiklerim üzerinde kafa yoruyordum.

Duygularım karmakarışıktı. Şu ana kadar çok az şey bilsem de daha fazlasını öğrenmek için fazlasıyla sabırsızdım. Öte yandan onu, Simone'un anlattığı kadarıyla tanımış olsaydım büyükannem Claire'den hoşlanır mıydım diye de merak ediyordum. Mirelle'e kıyasla zayıf bir karakter gibi duruyordu ve Paris'in tozpembe cazibesine fazla kapılmıştı.

Elbette çok gençti ama Mireille de gençti, o yüzden bunu bahane olarak göremezdik. Zor bir çocukluk geçirmişti, annesiz büyümüştü ve küçük yaşta ev işleriyle ilgilenmesini bekleyen erkeklerle dolu bir evde yaşamıştı. Lüks ve zarafetle dolu bir hayat özlemini anlayabiliyordum. Sanırım bu açıdan birbirimizden çok da farklı değildik.

Bir süre sonra moda dünyasına olan bu hayranlığımın genlerle bana geçmiş olabileceğini düşündüm. Acaba bu özelliğimi Claire'den almış olabilir miydim? Yoksa bu, hayattaki gerçeklerimizden kaçıp bir fantezi ve cazibe dünyasına sığınmak için duyulan bir özlem miydi? Öyle ya da böyle bu düşünceyle karmaşık duygular seline kapılmıştım. Çünkü her zaman kendi yolumu çizdiğimi, babamın da oldukça caydırıcı bir tavırla söylediği gibi bu "moda tutkusunun" sadece bana özel olduğunu düşünmüştüm. Aslında moda, neredeyse görünmez olarak yaşadığım bir evde özümün bir parçası hâline gelmişti. Ancak şimdi bunun sadece bana özgü değil, nesiller ötesine uzanan bir ilgi olduğunu fark ediyordum ve bu beni biraz huzursuz ediyordu.

Bunu fark eder etmez zihnimde iki düşünce daha belirince içim düğüm düğüm oldu. Birincisi güven vericiydi, bağlılık ve süreklilik duygusu, bilmediğim yollarda atalarıma bağlı olduğum hissiydi. İkincisi ise huzursuz ediyordu, parçası olmak

istediğimi bilmediğim bir aile hikâyesinin ortasına düşmüş gibiydim. Atalarıma giden bu bağ iyi miydi yoksa kötü müydü? Bu insanlar gerçekte kimdi? Onların hangi özelliklerini, kimlerden miras almıştım? Büyükannemden mi? Yoksa annemden mi?

Annem... Nihayetinde onu yok eden depresyonla hayatını kararan da aynı miras mıydı? Varlığının temellerinde onu parçalayıp çökerten bir tutarsızlık mı yatıyordu? Annemi düşündüğümde aklıma gelen ilk şey kırılgan yapısıydı. Sevgili piyanosunda bana çaldığı şarkıları, beni tekerlemelerle saatlerce eğlendirmesini ve Noel zamanları öğrettiği şarkı sözlerini hatırlıyordum. Bunlar, bahçeye açılan Fransız kapılarından içeri süzülen gün ışığıyla aydınlanan mutlu zamanlardı. Fakat sonraları gecenin bir yarısı uyandığımda başka sesler duymaya başladım. Annem o yalnız gecelerde karanlıkta herkesten uzaktayken, hüzünlü melodilerle minor anahtarında çalınan sonatları dinlerdim.

Annemle birlikte yaşadığımız evi düşününce zihnimde bölük pörçük bir anı belirdi. Aralık olan bir kapıya doğru koşmaya çalışırken biri beni tutmaya çalışıyordu... Bir daha oraya gitmek istemediğim için o kapıyı sertçe kapadığımı hatırladım. Birden içimi bir korku sardı. Henüz hazır değildim. Daha yakın geçmişi irdelemeye başlamadan önce Claire'in hikâyesini öğrenmeye çalışmam gerekiyordu.

Şimdiye kadar ailemin hikâyesi bir muammaydı, deliklerle dolu bir duvar kiliminden başka bir şey değildi. Annem hiçbir zaman bu konuyu konuşmaya gönüllü olmamıştı. Böyle davranmasını gerektiren bir utanç mı yaşamıştı?

Birden bunu öğrenmek çok mühim bir işmiş gibi göründü. Simone, büyükannesinin hikâyesini bana anlatırken ben de kendi hikâyemdeki eksiklikleri yavaş yavaş tamamlıyordum.

Ancak son zamanlarda Simone'un çekimserliği dikkatimden kaçmıyor değildi. Ya çok yoğun oluyordu ya da arkadaşlarıyla dışarıya çıkıyordu. Bana öyle geliyor da olabilirdi ama barda Thierry ile sohbet ettiğimiz o akşamdan beri bana soğuk davranıyordu. Bu durumu umursamamaya çalıştım. Ne de olsa onu bir arkadaşı olarak tanıştıran kendisiydi, aralarında herhangi bir yakınlık olup olmadığından bahsetmemişti bile. Büyük olasılıkla her dışarıya çıktığında beni davet etmek istemiyordur diye geçirdim içimden. Zaten ofiste büyük baskı altındaydık. Öte yandan aynı daireyi paylaştığımız için aramızda büyüyen mesafe ve bu durumun tuhaflığı beni huzursuz ediyordu.

Her şey bir yana benim olduğu kadar onun da olan hikâyenin tamamını dinlemek istiyordum. Annemin ve büyükannemin gerçekte kim olduklarını bilmeye ihtiyacım vardı. Onlarla paylaştığım bir şey var mıydı? Gerçekten kim olduğumu bilmem gerekiyordu.

Benim pek ilgimi çekmeyen ama üvey annemin arada sırada izlediği, insanların atalarının kim olduklarını buldukları bir televizyon programı vardı. Soy ağacı çıkarmak için nüfus sayımı, evlilik ve ölüm belgeleri gibi bilgileri internette aratıklarını hatırlıyordum.

Eve döndükten sonra bir anlık tereddüdün ardından dizüstü bilgisayarımı açtım ve araştırmaya başladım.

Çok kolay olmuştu. Tek yapmam gereken Nüfus Müdürlüğü'nün sitesine kayıt olup aradığım kişinin bilgilerini doldurmaktı, yetkililer birkaç hafta içinde bana belgeleri gönderecekti. Annemin kızlık soyadını hatırlamaya çalışırken bir an duraksadım, ardından forma "Claire Redman", önceki soyadı kısmına da "Meynardier" yazdım. "Evlilik Belgesi" ve "Ölüm Belgesi" yazan kutucukları işaretleyip "Gönder" tuşuna bastım.

Sekizinci Bölüm

1940

"Hoş görünüyorsun." Claire koyu mavi gözlerini ortaya çıkaran paltosunu giymeden önce son kez koridordaki aynaya bakıp saçını düzeltirken Mireille onu izliyordu. "Özel bir yere mi gidiyorsun?"

Yeni Yıl Arifesi'ydi ve Paris, savaşa rağmen cıvıl cıvıldı. Claire omzunu silkip dairenin anahtarına uzandı.

"Bekle!" dedi Mireille, bir elini Claire'in yünü aşınmış, manşeti hafif solmuş paltosunun koluna koyarak. "Özür dilerim, sana Noel hediyeni vermeyi unuttum. Son zamanlarda zihnim çok dolu ama senin için bir şeyim var. Bunu al." Genç kız, Claire'in eline küçük bir paket bıraktı. "Elbisene yakışacağını düşünüyorum."

"Sorun değil, Mireille. Bana bir şey hediye etmek zorunda değilsin," diye yanıt verdi Claire.

Mireille gülümsedi. "Sana bir şey hediye etmek *zorunda* olmadığımı biliyorum, Claire. Yine de bunu sana vermek *istiyorum.* Benim için yaptığın yakalığı çok beğendim. Gördüğün

gibi bu akşam onu taktım." Mireille boynundaki kadife kurdeleye dokundu. Siyah boncuklar kurdeleye muntazam bir dikişle işlenmiş ve kurdele, ön tarafta gümüş telkari düğmeyle birleştirilmişti.

Claire, Mireille'in hediyesinin paketini açıp elindeki gümüş madalyona gözlerine inanamayarak baktı.

"Beğenmedin mi?" diye sordu Mireille.

"Hayır, ondan değil," dedi Claire, başını iki yana sallayarak. "Ama bunu kabul edemem. Senin madalyonun olmaz, Mireille. Bu çok değerli."

Claire madalyonu geri vermeye çalışsa da Mireille, genç kızın avucunu kapattı. "Bu senin. İyi bir dosta verilen bir hediye. Bunun sende kalmasını istiyorum. Son zamanlarda sana doğru düzgün arkadaşlık edemediğim için de özür dilerim. Haydi, madalyonu boynuna takalım."

Claire gönülsüz de olsa ensesindeki saçları toplayıp Mireille'in madalyonu takmasına izin verdi. Ardından soğuk tutumunu bir kenara bırakıp Mireille'i kucaklayarak, "Çok teşekkür ederim," dedi. "Hayatımda aldığım en güzel hediye. Bu madalyon ikimizin. Dostluğumuzun bir simgesi olsun. Bu ikimizin de..."

"Ortak kullanacak olmak senin bu hediyeyi kabul etmeni sağlayacaksa, tamam o hâlde." Mireille'in yüzünde kocaman bir gülümseme belirdi, o an eskisi gibi candan görünmüştü.

Claire hiç düşünmeden elini sıktı. "Benimle gelsene! Birlikte dansa gidelim. Müziğin ve ortamın iyi olduğu bir yer biliyorum. Yeni Yıl Arifesi olduğu için bu akşam şampanyanın olacağı söylentisi de var. Haydi, şu kırmızı elbiseni giy de gel. Çok eğlenceli olacak!"

Mireille elini geri çekip başını iki yana salladı. "Özür dilerim, Claire. Gelemem. Biriyle buluşmam gerekiyor."

"Tamam o zaman, sen bilirsin," dedi Claire, omzunu silkerek. "Benim buluşacağım insanların senin görüşeceğin kişiden daha iyi olduklarına bahse girerim. Madalyon için tekrar teşekkür ederim. Yarın görüşürüz."

Arkadaşı daireden çıkıp merdivenden aşağıya inerken Mireille hüzünlü gözlerle onu izliyordu. Birkaç dakika sonra da paltosunu giydi ve âdeta bir gölge gibi aşağıdaki kalabalık caddeye karıştı.

Claire gece kulübünün girişinde paltosunu vestiyere bıraktı. Tabii bu, eski kıyafeti askıya asarken yüzünü ekşiten kadının önündeki tezgâha birkaç kuruş bırakması anlamına geliyordu.

Paltom eski olabilir, matmazel, diye içinden geçirdi Claire, bayanlar tuvaletine giderken. *Ama en azından Yeni Yıl Arifesi'ni yüzümü asarak tezgâhın arkasında geçirmeyeceğim*. Gece çantasından ucuz allığını çıkardı ve aynaya doğru eğilip burnuyla yanaklarını renklendirdi. Yanında duran kadınlar, Claire'in, Mösyö Delavigne'in tasarımlarından artakalan keten bezlerinden titizlikle diktiği gece mavisi elbisesine imrenerek bakıyorlardı. Yamaları düzgünce birleştirmek âdeta yıllarını almıştı. Yamalar arasındaki ek yerleri belli olmasın diye dikişleri düz görünecek şekilde ayarlamak için gecelerini harcamıştı. Dikkatleri elbiseyi oluşturan yamalardan uzaklaştırmak adına yaka kısmına gümüş boncuklar dikmişti ve eteği, kalçasının üstünden akması için eğimli bir şekilde dikmişti.

Gece çantasını eski bir eteğin kumaşından yapmıştı. Bu gece için bir ev arkadaşından bir çift ayakkabı ödünç almıştı.

Aynaya bakarken boncuk işlemeli yakasında düzgün dursun diye gümüş zincirli madalyonu düzeltti, madalyon köprücük kemiğinin hemen üstünde duruyordu.

Bir elini karnına koyup âdeta içinde uçuşan kelebekleri sakinleştirmeye çalıştırdı. Acaba o da burada olur muydu? Noel gecesi, 31 Aralık'ta yine burada buluşacaklarına dair verdiği sözü hatırlıyor muydu? Acaba ciddi miydi?

O gece o yakışıklı genç, Rue de Rivoli üzerinde yer alan barda masalarına içki göndermişti, garson kız da içki bardaklarını Claire ve arkadaşlarının önüne koyarken içkiyi ısmarlayan sarışın Alman subayı işaret etmişti. Diğer kızlar kıkırdayıp başlarını olumlu anlamda sallayınca genç subay, bunu bir davet olarak kabul etmiş ve kalabalığı yararak masalarına gelip bir sandalye çekmişti. Diğer iki subay arkadaşını da kızlara takdim ettikten sonra ilgisini Claire'e yöneltmiş ve o buz mavisi gözleriyle genç kızı dikkatle inceleyerek elbisesine iltifatlar yağdırmıştı. Genç subay, Fransızcayı akıcı bir şekilde konuşmasına rağmen arada sırada arkadaşlarıyla Almanca şakalaşmıştı, tabii öyle anlarda Claire ne dediğini anlamamıştı. Delikanlı, gruptaki kıdemli subaydı ve fazlasıyla popülerdi, hepsine içki ısmarlayıp ücreti ödeme konusunda ısrar etmişti. Gecenin sonunda Claire'e paltosunu giymesi için yardım ederken yeni yılı kutlamak için bu gece burada buluşmayı teklif etmişti.

"Hiç şampanya içtin mi?" diye sormuştu subay. "Hayır mı? Hem de senin gibi güzel bir Fransız! Şaşırdım. O zaman bunu telafi edebilir miyiz bir bakalım."

Sokağa çıkma yasağı başlamadan önce arkadaşlarıyla eve gitmek için acele ederlerken diğer kızlar, o gencin üç terzi arasından Claire'i seçmesiyle ilgili şakalar yapıyorlardı. Claire âdeta havalara uçmuştu. O Noel gecesi yatağında uykuya yenik düşmeden önce genç subayın sözlerini tekrarlamıştı: Güzel bir Fransız. Genç subay çok yakışıklı ve zengindi. Ancak ondan hoşlanmasını sağlayan en önemli şey ona bakışı ve onunla, olmayı hasretle beklediği o kadınla, yani yetişkin, zarif ve güzel bir kadınla konuşur gibi konuşması olmuştu.

Bir kez daha heyecanlı bir şekilde madalyonuna dokunan Claire, elbisesini düzeltti. Sonra merdivenin başında toplanan kalabalığa doğru yürümeye başladı. Arkadaşlarıyla buluştuğunda neşeli bir şekilde kahkaha atarak salona doğru ilerledi. Claire kalabalığa dikkatle bakmaya başladı, genç subayı görür görmez yüzünde kocaman bir gülümseme belirmişti. Genç subay barın yanından ona el sallıyordu. Claire elbisesinin eteğini bir elinde toplayarak merdivenden aşağıya indi, onlarca erkeğin gözlerinin üzerinde olduğunun farkındaydı.

"Geldin!" diye bağırdı subay heyecanla onu kendine çekerek. "Bu geceyi salondaki en güzel kızla geçireceğim için ne kadar gururlu ve şanslı olduğumu söylememin bir sakıncası var mı?"

"Teşekkür ederim, Ernst," dedi Claire, utangaç bir ifadeyle. Böyle iltifatlar duymaya alışkın değildi. "Sen de çok hoş görünüyorsun. Üzerinde üniforma olmadan seni biraz zor tanıdım." Claire bir parmağını genç subayın kolunda gezdirdi.

Ernst öne doğru eğilip genç kızın eline bir öpücük kondururken gözlerinde muzır bir ifade hâkimdi. "Evet, bu akşam görev başında değilim. Bir kez bile olsa böyle şık giyinmek iyi hissettiriyor."

Bir barmenden yana dönüp göz kırptı ve başıyla işaret etti. Bunun üzerine barmen bekleyen bir garsonu çağırarak, "Bu beyefendiyle ilgilen. Şampanya ikram et ve grubun yanındaki masayı göster," dedi.

"*Oui*, mösyö. Lütfen, beni takip edin."

Ernst ve Claire, dans pistini süpüren kalabalık masaların arasından ilerlemeye başladılar. Garson, kırmızı kadife bir iple kordon altına alınmış bölümdeki masaya oturacak genç çifte sandalyelerini gösterdi. Ernst ile Claire masalarına oturdular. Birkaç dakika sonra garson yanlarına geldi ve buz kovası ile kadehleri masaya koyarken keten örtüyü düzeltti. İpek kumaştan bir peçeteyle şampanya şişesini açıp kadehleri doldurmaya başladı. Taşmaması için köpüklerin durulmasını bekledikten sonra kadehleri ağzına kadar doldurdu. Ardından şişeyi gümüş kovaya koyup peçeteyi de şişenin etrafına sardı.

Kendini altın kadehteki bir köpük kadar hafif hisseden Claire, o akşam bulutların üstündeydi. Sonunda! Her zaman hayalini kurduğu hayat işte buydu! Yaldızlı bir tavanın altında, yakışıklı bir gencin kollarında parfüm ve sigara dumanıyla ağırlaşan havayı soluyarak dans ederken birkaç saatliğine de olsa buz gibi atölyeyi, baş ağrılarını, açlığını unutabilirdi. Bol bol şampanya içmiş, ıstakoz yemişlerdi. Ernst, kırmızı kadife kordonun arkasında, yakınlarında oturan masadaki diğer Almanlarla konuşup şakalaşırken Claire gülümseyerek oturuyor, ona imrenen gözlerle bakan diğer kadınları izliyordu.

"Gel," dedi Ernst sonunda, saatine bakarak. "Son bir dans daha, sokağa çıkma yasağı başlamadan seni evine bırakmalıyım."

Eve dönüş yolunda Ernst, genç kızın paltosunu vestiyerden aldı ve alelade bir hareketle tabağa birkaç kuruş bıraktı,

görevli kadın yüzünde gülümsemeyle teşekkür edip her ikisine de "mutlu yıllar" diledi.

Nehrin karşısına yürüyerek gidiyorlardı. Her ne kadar gece yarısına ve yeni yıla birkaç saat kalsa da eve aceleyle hareket eden kalabalığa karıştıklarında Claire yere bastığının farkında bile değildi, bulutların üstündeydi âdeta. Notre Dame'ın yüksek payandalarının altında yürürlerken Ernst onun elini tuttu ve genç kızı yan taraftaki merdivene yönlendirdi. Birlikte nehir kenarına indiler, ardından sol tarafta kalan Pont au Double'ı geçtiler. Tam orada, karanlık nehir suyunun ayaklarının dibindeki kayalara çarptığı yerde Ernst, genç kızı kollarının arasına alıp dudaklarından öptü.

Claire âdeta tepelerindeki yıldızları yansıtırcasına gülümserken gözleri ışıldıyordu. Ernst genç kızın sarıya çalan kumral saçını okşayıp bir kulağının arkasına attı ve onu yeniden öptü.

O an Claire, Seine Nehri'nin yanındaki o karanlık gecede, karşısındaki bu yakışıklı subaya âşık olmanın nasıl bir his olabileceğini hayal etti. Birden istediği her şeyin -güzel kıyafetler, şampanya, diğerlerinin kıskanç bakışları- hiçbir öneminin olmadığını fark etti. Önemli olan tek şey, sevmek ve sevilmekti. Aslında hayatında en çok bunu istiyordu.

Ernst, Rue Cardinale caddesinde ondan izin isteyip onu dudaklarından bir kez daha öptü ve fısıldayarak konuşmaya başladı. "Mutlu yıllar, Claire. İkimiz için de iyi bir yıl olacağını düşünüyorum, sen ne dersin?"

"İkisini" kapsayan gelecek vaadine sıkı sıkı tutunan Claire, apartman merdivenini koşarak çıktı.

Bir şarkı mırıldanarak anahtarını çantasından çıkarıp kapıyı açtı. Kapıyı arkasından dikkatlice kapattı ve ayakkabılarını çıkardı. O an topuklarının sızladığını fark etti. O akşamın ayrıntılarını ev arkadaşlarından herhangi biriyle paylaşmak istemediğinden parmak ucunda yürüyerek odasına gitti. Kalbine işleyen bu sevincin tadını çıkarmak istiyordu.

Claire, o gece saçakların altındaki küçük yatağında uzanırken süslü tavanın altında Ernst'in kollarının arasında dans edişini hayal etti. Baştan aşağı tutkunun esiri olmuştu. Bu zamana kadar tatmadığı bir duyguydu. O sırada Paris'in çanları on ikiyi vurmuş, eski yılı uğurluyordu.

Dokuzuncu Bölüm

Harriet

Kahve ikram etmek için ofisin toplantı salonlarından birine giden Simone, danışma masasına gelince başımı kaldırıp ona baktım. Ben de o sırada bir haber bültenini çeviriyordum.

"Telefonun çaldı," dedim, masanın diğer ucunda duran telefonu işaret ederek.

Simone telefonu eline alıp bırakılan mesajı dinlemeye koyuldu. İfadesi anlaşılmıyordu. "Thierry," dedi düz bir sesle. "Sakıncası yoksa telefon numaranı verip veremeyeceğimi soruyor. Önümüzdeki cumartesi gerçekleşecek olan konserde görev alacakmış, senin de hoşuna gideceğini düşünmüş."

Omzumu silkip başımı olumlu anlamda salladım. "Olur, iyi bir fikir gibi geliyor."

Simone, Thierry'ye mesaj yazarken bana hiç bakmadan, "Senden hoşlandı, farkındasındır," dedi.

"Ben de ondan hoşlandım," dedim, ne zaman bir kelimeye bakmam gerekse kullandığım Larousse sözlüğünün sayfalarını karıştırarak. "Hoş bir çocuğa benziyor."

"Evet, öyledir," diye onayladı Simone.

"Simone," diye konuşmaya devam ettim. Ardından sustum, sormak istediğim şeyi nasıl ifade edeceğimden emin değildim.

Simone ciddi bir ifadeyle bana bakıyordu.

"Bak, Thierry ile aranızda bir şey var mı bilmiyorum," dedim. "Ama eğer varsa seni üzecek bir şey yapmak istemem."

Simone omzunu silkti. "Hayır, hiçbir şey yok. O sadece bir arkadaşım."

Simone bilgisayarının başına geçip e-postalarını kontrol etmeye başladı ama aramızdaki sessizlik çok daha fazlasına gebeydi. Konuyu daha fazla uzatmadım, zamana ihtiyacı olduğu belliydi.

Sonunda gönülsüz de olsa gözlerini gözlerime dikti. "Onu yıllardır tanırım," dedi. "Uzun zamandır. Paris'e geldiğimden beri onunla arkadaşız ama haklısın, ben arkadaşlıktan daha fazlasını umuyordum. Seni onun yanında görmek de... Seninle konuşurken gözlerinin ışıldaması... Bunu kendime itiraf etmeme neden oldu."

"Üzgünüm." Bu konuda ciddiydim.

Simone omzunu silkerek, "Neden üzgün olacaksın ki?" dedi. "Senden hoşlanması senin suçun değil."

Sonra buzları az da olsa çözmek isteyerek gülümsedi. "Hem senden gerçekten hoşlanıyor. Bunu o gece anladım. İkinizin arasında tam manasıyla bir çekim vardı."

Başımı iki yana salladım ve sıra bana gelmişçesine bir kahkaha attım. İlişkilerde iyi değildim. Üniversitedeyken bu tarz şeyleri baş döndürücü bulurdum fakat eninde sonunda tek başına olmak daha kolayıma gelirdi. Eğer aşka yenik düşersem kendimden çok şey kaybedecekmişim gibi hissederdim. Zaten

çok şey kaybetmişken daha fazlasının elimden kayıp gitmesine dayanamayacağımı bilirdim.

O gece Thierry ile sohbet etmekten hoşlandığımı kabul etmek zorundaydım. Fransızca konuşurken ilk defa kendim olabildiğimi fark etmiştim. Hem konser fikri de hoş bir akşam geçirmek için iyi bir seçenekti, özellikle de Thierry orada çalışacaksa... Mühim bir şey gibi durmuyordu. Bir dakika sonra telefonum çaldığında, Simone'un gülümsemesi ve başını olumlu anlamda sallamasıyla cesaretlenerek telefonu açtım. Önümüzdeki cumartesi günü için kapı yanında bir bilet ve sonrasında akşam yemeği önerisine "*oui avec plaisir*" diye yanıt verdim. *Olur, memnuniyetle*... Sonrasında telefonu bir kenara bırakıp işimin başına geri döndüm.

Stajyer olarak görevlerimden bir tanesi de her sabah ajansa gelen postaları kontrol etmekti. İngiltere posta kodlu, adımın yazdığı resmî bir evrak görünce olduğum yerde kalakaldım. Genelde hiç mektup almazdım, bu yüzden bunlar, nüfus müdürlüğünden talep ettiğim, Claire'in hayatına ve elbette ölümüne dair daha fazla bilgiyi sunacak belgeler olmalıydı. Mühürlü zarfı telefonumun altına koyup bir kenara kaldırdım, böylece işime odaklanabilecektim. İçindeki belgelere yukarıdaki odamın mahremiyetine sığındığım zaman, yani akşam bakacaktım.

Diğer postaları şöyle bir kontrol edip sıraya koyarak ofis bölümüne gittim. Florence'ın odasına gidip kapısını tıklattığımda müşteri yöneticilerinden biri içerideydi. Beni içeri çağırdığında her ikisi de bana gülümseyerek bakıyordu. "İyi haberlerim var, Harriet," dedi Florence. "Şu gönderdiğin basın bülteni... Londra'dan yanıt geldi. Harvey Nichols'taki bir

satıcı daha fazla ürün görmek istediğini söyledi. İsabetli bir hareketti."

Böylelikle müşteri yöneticisi benden karşı tarafa yanıt vermemi istedi. Günün geri kalanında ayakkabı tasarımı ve yapımının tekniklerini Fransızcadan İngilizceye çevirmekle uğraştım.

Sonunda ofis kapanır kapanmaz elimde beyaz zarfla çatı katındaki odama koşarak çıktım. Annemin tarafından hem büyükannem hem de büyükbabam ben daha doğmadan önce hayatlarını kaybetmişlerdi. Ellerim titriyordu. Çünkü Claire'in, Mireille ve Vivienne'le birlikte olduğu fotoğrafı haricinde bu, ailemin o nesline ait olan ilk somut bağlantıydı.

Zarfı açtığımda bulacaklarım hoşuma gidecek miydi, emin değildim. Claire'in Ernst'le olan ilişkisinin utanç verici olduğunu düşünüyordum. Bir Nazi soyundan gelme ihtimalim olabilir miydi? Soyumdaki utanç ve suçluluk buradan mı geliyordu? Zarfı açarken ellerim hem sabırsızlıktan hem de endişeden tir tir titriyordu.

Okuduğum ilk belge, 1 Eylül 1946 tarihinde zarif bir el yazısıyla yazılmıştı. 18 Mayıs 1920, Port Meilhon, Britanny doğumlu Claire Meynardier ile 24 Haziran 1916, Hertfordshire, İngiltere doğumlu Laurence Ernest Redman'ın evlilik belgesiydi. Ernest adını görünce bir an olduğum yerde donakaldım. Acaba bu bahsi geçen Ernst olabilir miydi? Savaştan sonra yeni bir başlangıç yapmak için İngiltere'ye taşınmış olabilirler miydi? Ancak adamın İngiltere'de doğmuş olduğu gerçeği bunu imkânsız kılıyordu. Belki de bir Nazi askerinin soyundan gelmiyordum. Bu düşünce hayatım boyunca taşıyacağım bir yükten kurtulmamı sağlamıştı.

Belgeyi inceledikten sonra bir kenara koydum ve Claire Redman'ın ölüm belgesini elime aldım. 6 Kasım 1989 tarihliydi, ölüm nedeni de kalp yetmezliğiydi. Claire öldüğünde altmış dokuz yaşındaydı ve kızı Felicity'yi yirmi dokuz yaşında dünyada yalnız bırakmıştı. Büyükannemin biraz daha yaşamasını öyle çok isterdim ki... Yaşasaydı, annemin hayatını değiştirebilirdi. Bir bilinmez olmaktan kurtulabilirdi. Eğer yaşasaydı bana yardım eder, gerçekte kim olduğumu anlamamı sağlardı.

Büyükannem Claire'i tanımayı öyle çok isterdim ki...

Onuncu Bölüm

Mart 1941

"Mireille, salondan bekleniyorsun." Matmazel Vannier, dudaklarını öyle hoşnutsuz bir şekilde büzmüştü ki dudaklarının etrafındaki kırışıklıkları büzgü dikişi gibi duruyordu. Terzilerin satış danışmanlarıyla müşterilerinin olduğu alana çağrılması duyulmuş şey değildi.

Mireille kaldığı yeri unutmamak için iğneyi kumaşa batırdı ve ayağa kalkıp sandalyesini geri itti. Bu sırada başlarını işlerinden kaldırmış sessizce onu izleyen diğer kızların bakışlarının farkındaydı.

Genç kız merdiveni inerken içinde kötü bir his vardı. Acaba dikişlerinde bir hata mı vardı? Şebeke için yapması gereken bir sonraki işini düşündüğünden bugünlerde zihni bulanıktı ve yaptıklarını diğer kızlar fark etmesin diye saklamaya çalıştığından fazlasıyla yorgundu. Belki de aşağıya indiğinde azar işitecekti.

En kötüsünü, yani biri tarafından ihbar edildiği ve sorgulama için onu almaya gelen Nazilerin salonu doldurduğu ihtimalini düşünmek dahi istemiyordu.

Salonun kapısının önünde bir an duraksadıktan sonra beyaz önlüğünü düzeltti ve kapıyı tıklatıp içeri girerken başını dik tutmaya gayret etti.

Mösyö Delavigne'in en zengin müşterileriyle ilgilenmek için işe alınan satış danışmanı kadın yüzünde koca bir gülümsemeyle onu karşılayınca Mireille şaşırdı. Hemen arkasında bir yardımcısı da Mireille'in yaptığı ceketlerden birini deneyen modelin yanında elinde mezurayla duruyordu. Mireille bu ceketin dikimini daha geçen gün bitirmişti.

"İşte bizim yıldız terzimiz de burada," dedi satış danışmanı heyecanla. "Bu beyefendi seninle tanışmak istedi, Mireille. Siparişlerini hazırladığın için sana şahsen teşekkür etmek istiyor."

Neyse ki diğerleri ateşin etrafında dönüp duran güveler gibi müşterileriyle ilgileniyordu, yoksa ne kadar saklamaya çalışsa da Mireille'in yüzünden okunan şaşkınlığı görebilirlerdi. Çünkü Mösyö Leroux, mart soğuğunu bir nebze de olsa kırmak için yanan şömine ateşinin başında, ziyaretçiler için ayrılmış olan altın sarısı sandalyelerden birinde oturuyordu. Elleri cebinde, uzun bacaklarını üste üste atmış bir şekilde otururken varlıklı olduğunu her şekilde gösteriyordu.

Mireille, hemen kendini toplayıp salonun zeminine serili olan Aubusson halısının desenine bakmaya çalıştı. Böylece bu adamı zaten tanıdığını belli etmiş olmayacaktı. Ayrıca karşısındaki adamın kontrol ettiği yer altı şebekesine iş yaptığı gerçeğini de açığa çıkarmak istemiyordu. Daha dün boyacıdan yapacağı en son işin talimatlarını almıştı.

"Matmazel," dedi Mösyö Leroux. "İşinizi böldüğüm için özür dilerim ama sipariş ettiğim kıyafetlere eklediğiniz

detayları titizlikle yaptığınız için size teşekkür etmek istedim. Bunu arada sırada da olsa şahsi olarak dile getirmek önemlidir, değil mi?"

Ona mı öyle gelmişti yoksa "önemli" kelimesini bastıra bastıra mı söylemişti?

Mösyö Leroux, bahşişlerini çoktan aldıkları için ona ışıldayan gözlerle bakan diğer çalışanlara gülümsedi.

Ardından Mireille'i yanına çağırıp beyaz önlüğünün cebine katlanmış bir şekilde beş frank koydu. "Minnetimin küçük bir göstergesi, matmazel. Bir kez daha teşekkür ederim."

"Ben teşekkür ederim, mösyö. Çok naziksiniz," diye yanıt verdi Mireille, ne demek istediğini anladığını göstermek için bir an başını kaldırıp adamın gözlerine baktı.

Mösyö Leroux ayağa kalkınca yardımcılardan biri aceleyle paltosunu aldı. Adam satış danışmanına dönerek, "Bu takım için bütün ölçüleri aldınız, değil mi?" diye sordu. Bir duvarın önüne yerleştirilmiş mankenlerin üstünde sergilenen yeni sezon tasarımları işaret etti.

"*Oui*, mösyö. Evet. Tam istediğiniz gibi hazırlayacağız. Harika bir seçim. Bu özel parçanın Mösyö Delavigne'in favorisi olduğunu bilmenizi isterim."

"*Merci*. Teşekkürler. Bu ceketi de her zamanki adrese gönderin." Mösyö Leroux başıyla modeli selamladı. "Ama mümkünse hesabı şimdi ödemek istiyorum."

"Elbette, mösyö."

Satış danışmanı kadın, git ve atölyedeki işinin başına geç dercesine Mireille'e eliyle işaret ederken bir yardımcısı, müşteri siparişlerinin detaylı bir şekilde tutulduğu ana defteri getirdi.

Mireille dikiş odasına çıkmadan önce birinci kattaki lavaboya gitti. Cebindeki katlı banknotu alıp açtı. Tam da tahmin ettiği gibi paranın içine bir kâğıt gizlenmişti. İçinde de altı çizili bir şekilde büyük harflerle tek bir kelime yazıyordu: "İPTAL EDİLDİ."

Mösyö Leroux, bu uyarıyı yapmak için oraya kadar gelme riskini aldığına göre korkunç bir şey ortaya çıkmış olmalıydı. Kâğıdı küçük parçalar hâlinde yırtıp klozete attı ve sifonu çekti. Tamamen yok olduklarından emin olduktan sonra da ellerini yıkadı. Kapının arkasında asılı duran havluyla kuruladığı elleri hâlâ titriyordu. Aklında eğer bu akşamki randevu yerine gitmiş olsaydı neyle ya da kimle karşılaşacağı sorusu vardı. Almanlar, Direniş aktiviteleri etrafındaki ağlarını sıkılaştırmaya çalışıyorlardı ve sorgulama için Foch Bulvarı'ndaki SS karargâhına götürülenlerin genelde bir daha Paris sokaklarında görülmediği herkes tarafından biliniyordu. Buna kendi gözleriyle de şahit olmuştu. Sıraya girmiş insanlar, başlarında ağır silahlı nöbetçi askerlerle şehir istasyonlarına yürümüş, doğuya giden trenlere binmeye zorlanmışlardı. Ve Mireille'e göre gidenler dönenlerden daha fazlaydı.

Dikiş masasındaki yerine yeniden oturduğunda, Claire onu dürtüp neden aşağıdan çağrıldığını sordu. Mireille de cebindeki banknotu çıkarıp kıskanan gözlerle iç çeken diğer kızlara gösterdi.

"Kasapta kalmışsa bu hafta sonu biraz sosis ya da bir kavanoz dana kıyması alırız," diye fısıldadı Mireille, Claire'e.

"Beni düşünme, ben cumartesi akşamı dışarıda yemeğe çıkacağım," diye yanıt verdi Claire, başını ışığa doğru

çevirmişti. Şifon bir korseye boncuk dikerken dikişlere daha iyi odaklanmak istiyordu.

"Ama şu iş günleri hariç birbirimizi doğru düzgün göremiyoruz," dedi Mireille hüzünlü bir ses tonuyla.

Claire omzunu silkerek, "Biliyorum," dedi. "Ben evdeyken de sen hep dışarıda oluyorsun."

"İkimizin de evde olacağı günlerden birinde bana görüştüğün şu genç adamdan bahsedersin." Claire'in biriyle görüştüğünü atölyede bilmeyen yoktu. Dairedeki kızlardan biri, bir akşam onu, hiçbirinin almaya gücünün yetmeyeceği ipek bir çorapla gördükten sonra dedikodu da çabucak yayılmıştı. Bir sürü soru sorulunca Claire bir hayranından hediye olduğunu itiraf etmek zorunda kalmıştı. Yeni Yıl Arifesi'nden beri görüştüğü aynı kişiydi.

Matmazel Vannier kızlar arasındaki dedikoduya son vermek için ellerini çırptı. "Tamam, bu kadar yeter. Heyecan bitti. Müşteriler size bahşiş verecek diye hepiniz aşağıya çağrılmayı beklemeyin. Bu tarz şeyler sadece arada sırada olur. Sessizlik, lütfen! İşinize odaklanın ve dedikodunuzu molanıza saklayın."

Mireille masada bıraktığı kumaşa uzanıp dikişlerini özenle atarak işine yeniden başladı. İşini yaparken yaptığı bazı kıyafetlerin Mösyö Leroux için komisyon olduğu konusunda hiçbir fikri olmadığını düşündü. Modelin giydiği bir kadın ceketiydi ve mankenin üstünde gösterdiği de bir kadın takımıydı. Acaba bir karısı mı vardı? Yoksa metresi mi? Ya da her ikisi birden? Şebekedeki insanların iç içe olup da birbirleri hakkında hiçbir şey bilmemeleri ne kadar da tuhaftı, hâlbuki ellerinde birbirlerinin hayatlarını tutuyorlardı.

Mireille ertesi gün ipek almak için boyacıya gittiği zaman geçen geceki operasyonun neden iptal edildiğini öğrenmişti. Güvenli evdeki Madam Arnaud, fırıncının önünde durdurulmuş ve sepetinde payında düşenden fazla ekmek bulunmuştu. Neyse ki bu tür bir karaborsa faaliyeti, sınır dışı edilmek için yeterli değildi, sadece ciddi bir kınama ile serbest bırakıldığı için şanslıydı. Ancak bir süre sonra kadın, evlerinin gözetlendiğini fark etmiş ve önceki akşam gerçekleşecek olan aktivitenin iptali için Mösyö Leroux'ya mesaj göndermeyi başarabilmişti. Arnaud Ailesi'nin üstündeki şüpheli gözler yok olana kadar kendilerini gizlemek zorunda kalacaklardı. Bu yüzden faaliyetler, şebeke işleri için hangi evleri kullanacakları belli olana kadar bir süre askıya alınmıştı. Boyacı böyle demişti. Güvenli bir şekilde işe başladıkları zaman Mireille'e haber verecekti.

Claire, cumartesi sabahını her zamanki gibi karnesine düşen haftalık yiyeceği alma umuduyla dükkânların önünde sıraya girmekle geçirmişti. Sıraya girdiğinde önünde dedikodu yapan iki kadın arkasına dönmüş ve genç kızın ipek şalıyla kaliteli çoraplarını görünce ona küçümser bir ifadeyle bakmıştı. Claire başını dik tutarak kendinden emin bir ifadeyle kadınların bakışlarına karşılık verdi. Onun gururunu okşamayı seven Alman bir erkek arkadaşı varsa ne olmuştu ki? Sırf onlar gibi varisli damarları olan, cılız, yaşlı bir kuş olmaması sıra ilerledikçe kendisine atılan kötü bakışları hak ettiği anlamına gelmiyordu.

Eve dönüş yolunda Rue Cardinale üzerinden yürüyen Claire, alışveriş çantasını ileri geri sallarken öğle yemeği için kasaptan alabildiği etin en güzel yeriyle fasulye güveci yapmayı planlıyordu.

Kısa bir süre sonra Delavigne Moda Evi'nin kapısının önünde oturan ve genç kızı görünce ayağa fırlayan genç adamı fark etti. İlk bakışta erkek kardeşini tanıyamamıştı. Onu en son gördüğünde genç adamın saçı uzun ve düzensizdi, üstünde motor ve balık yağının sindiği yün, balıkçı ceketi vardı. Şimdiyse çok farklı görünüyordu. Bir iş adamının giyebileceği türden bir ceket giymiş, normalde karmakarışık olan saçı, ensesinin görüneceği şekilde kısacık kesilip düzgünce taranmıştı. Daha olgun ama huzursuz ve hassas görünüyordu.

"Jean Paul! Burada ne yapıyorsun?" diye bağırdı Claire heyecanla.

Jean Paul ona doğru bir adım attıktan sonra hoş, zarif bir kadına dönüşen küçük kız kardeşine nasıl davranacağından emin olamayarak duraksadı. Fakat Claire aralarındaki mesafeyi kapatıp kollarını ağabeyinin boynuna doladı. Odun dumanı ve deniz tuzu kokusunu içine çekip beklenmedik ev özlemini iliklerine kadar hissederken erkek kardeşi de onu kucakladı.

"İyi görünüyorsun, Claire." Jean Paul kardeşine şöyle bir bakmak için geri çekildi, duman rengi gözleri, ayazdan yanan yüzünde beliren gülümsemeyle ışıldıyordu. "Tam bir Paris hanımefendisine dönüşmüşsün. Şehir hayatı sana çok yakışmış ama burada nasıl yaşıyorsun, anlamış değilim. Çok insan var ve etrafta doğru düzgün balıkçı teknesi yok." Delavigne Moda Evi'nin vitrinine dayadığı keten bezinden yapılma spor çantasını gösterdi. "Almanya'ya gidiyorum. Oradaki bir fabrikada

çalışmam için emir geldi. Bir saat boşluğum vardı. Bu yüzden istasyona gitmeden önce Paris üzerinden geçip seni görmek istedim."

Claire, ağabeyinin elini tuttu. "O zaman haydi eve çıkalım." Çantasından anahtarını çıkarıp kapıyı iterek açtı ve merdiveni çıkmaya başladı. "Ah, Jean Paul, seni görmek öyle güzel ki, anlatamam. Babam nasıl? Ya diğerleri?"

"Babam iyi. Bana büyük şehirde kendine iyi baktığından ve yeterince yemek yediğinden emin olmamı söyledi. Sana bunları gönderdi."

Jean Paul yüzünde bir gülümsemeyle çantasının en üstünde duran, sicim iple bağlanmış gazete kâğıdına sarılı paketi alıp masaya bıraktı. Claire paketi açınca karşısında, tutuldukları Brittany sahili gibi gümüş renginde olan pırıl pırıl üç uskumru buldu.

"Peki diğerleri? Marc, Théo ve Luc?"

Ağabeyinin yüzünde ciddi bir ifade belirirken gözleri hüzünle gölgelendi. "Théo ve Luc, savaş ilan edilince savaşmaya gittiler. Bu haberi verdiğim için çok üzgünüm ama Luc öldü, Claire. Almanlar, Maginot Hattı'nı geçtiği zaman..."

Claire derin bir iç çekip kendini sandalyeye bıraktı. Yüzü bembeyaz olmuştu. En küçük ağabeyi yaklaşık iki sene önce hayatını kaybetmişti ve o hiçbir şey duymamıştı. "Peki Théo?" diye fısıldadı.

"Esir düşüp bir süre esir kampında tutulduğuna dair bilgi aldık. Ancak Fransa teslim olunca bir Alman fabrikasında çalışması kaydıyla serbest bırakıldı. Onunla ilgili aldığımız en son haber bu. Nerede olduğunu bulabilirsem birlikte olabilmemiz için aynı fabrikada çalışmayı talep etmeyi umuyorum. Tabii, Almanlar buna izin verecek mi emin değilim."

Claire duyduklarının kalbinde oluşturduğu ağırlığa daha fazla dayanamayarak ellerini yüzüne gömüp hıçkırarak ağlamaya başladı. "Çok şükür, Théo iyi ama Luc... Artık yok... Ölmüş. Ben buna nasıl inanırım? Neden bana bir şey söylemediniz ki?"

"Babam yazdı. Sana bir mektup gönderdi ama hemen sonrasında Almanlar her şeye el koydu. O karmaşada mektup da kaybolmuştur. Sonra babam sana şu özel kartpostallardan göndermeye çalıştı ama o da 'izin verilmedi' mührüyle bize geri gönderildi çünkü babam on üç satırdan fazla cümle kurmuş. Babam yaşadığı kayıplarla mahvoldu, Claire. Bir görsen, öyle yaşlandı ki... Bugünlerde uyanır uyanmaz soluğu teknede alıyor, tek bir kelime bile etmiyor. Marc ile birlikte ona yardım etmeye çalışıyoruz ama bazı günler, en berbat havalarda bile tek başına denize açılıyor. Bizi beklemiyor bile. Nereye bastığının bir önemi yok gibi, yaşıyor mu ölmüş mü hiç umurunda değil."

Jean Paul bir kolunu kız kardeşine doladı. Claire ağabeyinin kolunun kıvrımına sokulurken, giydiği pamuklu ceketin altında sarılı iplikleri andıran kaslarını hissedebiliyordu.

"Endişelenme," dedi Jean Paul sonunda, kız kardeşi burnunu silip gözlerini kurulayabilsin diye cebinden buruşuk bir mendil çıkardı. "Marc hepimizin adına babama göz kulak olacak. Ben de çok yakında Théo'nun yanında olacağım. Senin Paris'te iyi olduğunu bilmek onları mutlu edecektir. Vaktin olursa babamla Marc'a bir kartpostal gönderirsin. Senden bir iki satır haber almak onlara iyi gelecektir. Babam Noel'de gönderdiğin kartpostallara gözü gibi bakıyor. Onları her gün görebilmek için mutfaktaki rafta tutuyor."

Claire, başını olumlu anlamda sallarken derin bir utanç duyuyordu. Hayat mücadelesine kendini öyle kaptırmıştı ki Brittany'deki ailesi arada sırada aklına gelmişti. Babasının yazdığı mektuplar ona başarıyla ulaşmadığından ailesinin onu umursamadığını, hepsinin günlük balıklarını tutup akşamları ağları tamir ettiğini düşünmüştü. Fakat şimdi yanıldığı gerçeğiyle yüzleşiyordu. Onları ayıran ilgisizlik değil, savaştı. Fransa'nın teslim olması ve yeni yönetimin sıkı kuralları onu ailesinden koparmıştı. Gözlerini yeniden ağabeyinin mendiliyle silerken kalbi ıstırap ve ev özlemiyle yanıyordu.

Claire kendini toparlayarak Jean Paul'un elini tuttu. "Almanya'da iyi olacaksın. Burada Ernst adında bir arkadaşım var. Hamburg denen şehirde doğmuş. Savaşta onlara yardım etmek amacıyla çalışmaya giden Fransız işçilere iyi bakıldığını söylüyor."

Jean Paul elini hemen geri çekip kız kardeşini bir süre sessizce inceledi. Sonra başını olumlu anlamda salladı. "Bu Alman 'arkadaş', Claire... Sana şu üstündeki güzel kıyafetleri alan kişi mi? Şu mücevheri de o mu verdi?" Erkek kardeşi, boynundaki madalyonu işaret ediyordu.

Sakin bir ses tonuyla konuşmuş olsa da sözlerinin altında yatan suçlama Claire'in kalbini âdeta delip geçmişti.

Genç kız gücenmiş bir ifadeyle ağabeyinin gözlerinin içine baktı. "Hayır Jean Paul, bu madalyonu Mireille adında bir arkadaşım hediye etti. Hem içinden geliyorsa benim için neden para harcamasın ki?"

"Çünkü o düşman, Claire," diye yanıt verdi ağabeyi, öfkesini belli etmemeye çalışarak. "O Luc'u öldürenlerden biri. Théo'yu hapse tıkanlardan biri... Ailemizi, ülkemizi parçalara

bölenlerden biri." Jean Paul kederle başını iki yana salladı. "Bizi hiç düşünmüyor musun? Aileni silip attın mı, Claire?"

Kalbini saran suçluluk duygusu daha da artınca bir an bedenini saran bu duygu seli yüzünden Claire'in başı döndü. İnkâr edercesine başını salladı. "Hayır, öyle bir şey değil. Anlamıyorsun. Ernst ve ben... Birbirimize âşığız. Kimsenin beni umursamadığı şu dünyada o beni koruyup kolluyor, Jean Paul."

"Yanılıyorsun, Claire. Senin yanında biz varız. Ailen var. Her zaman bir ailen vardı."

"Ama hiçbiriniz burada değilsiniz." Claire'in gözlerinde öfke hâkimdi. "Annemizi kaybettiğimiz andan itibaren her şeyi ben kendi ellerimle yaptım. Farkında olmayabilirsiniz ama dünya değişti."

Ağabeyinin gözlerindeki keder, Claire'i o suçlayıcı kelimelerden daha çok incitmişti. "Belki senin dünyan değişmiştir ama bazılarımız bu değişimi hemen kabul etme niyetinde değil. Almanya'ya gidip çalışmaktan başka şansım yok. Ya ben ya da Marc gidecekti, onu korumak adına ben gönüllü oldum. Ancak şu boynuna doladığın ipek şal üstüne bahse girebilirsin, Théo'yu bulacağım ve ikimiz de o delikten kurtulacağız. Bu savaş daha bitmedi, biliyorsun."

Jean Paul ayağa kalkıp keten bezinden yapılma spor çantasını omzuna attı. "Gitmem gerek. İstasyona geç kalmamalıyım."

"Ben de seninle aşağıya geliyorum," dedi Claire ama Jean Paul başını iki yana salladı.

"Gerek yok, Claire. Ben kendim giderim."

Claire buruşuk mendili ona vermeye çalıştıysa da ağabeyi kibar bir hareketle genç kızın elini geri itti. "Bu mendili sakla.

Sana değer veren, seni umursayan ağabeyinden bir hatıra olarak kalsın."

"Jean Paul, çok özür dilerim..." Claire yeniden ağlamaya başladı. Dile getiremediği kelimeler âdeta onu boğuyordu.

Jean Paul bu kez kısaca kardeşine sarıldı ve gitmek için arkasına döndü. Erkek kardeşinin gittikçe uzaklaşan ayak seslerini dinlerken Claire nemli gazetenin üzerinden ifadesiz, cam gibi gözlerle onu izleyen gümüş renkteki balıkları bir kenara itti. Başını kollarının arasına gömdü, parmaklarıyla sıkı sıkıya tuttuğu buruşuk mendilden yayılan, evine ait o is ve tuz kokusunu soluyarak hıçkıra hıçkıra ağladı.

On Birinci Bölüm

Harriet

Claire ve Mireille'in, savaş yıllarında geçen hikâyesini dinlerken gösterişli, abartılı moda endüstrisi ile o dönemde çoğu Fransız vatandaşı gibi terzilerin de katlanmak zorunda olduğu zorluk ve yoksunluk arasındaki zıtlığı anlamak için çabalıyordum. Tam bir karmaşaydı.

Simone bana büyükannesinden hatırladıklarını yazmasını istediğini söyledi ama elbette, Mireille artık yaşlı bir kadındı, bu yüzden bu biraz zaman alabilirdi. Ben de sabırlı olmaya çalışıyordum.

Mireille'in mektubunu beklerken dikkatimi dağıtmak ve çatı katında yaşayan iki arkadaşın hayatlarına dair boşlukları doldurmak için internetten o dönemle ilgili birçok kitap ve makale okudum. Parçaları birleştirirken Claire ile Mireille'in hikâyesini elimden geldiğince dönem bilgilerine göre düzenleyerek yazmaya devam ediyordum. Her ne kadar bunu kendim için yapıyor olsam da geriye döndüğümde aile tarihimi okurken her bölümü sindirebilmek adına böyle olması

gerekiyormuş gibi geliyordu. Bazen kendimi öyle kaptırıyordum ki küçük dairenin salonundaki koltukta kıvrılmış otururken, yazdıklarımdan başımı kaldırıp Claire ve Mireille'in yan odada olmadıklarını fark etmek tuhaf hissettiriyordu. Dikiş dikip kıyafetlerini onarırken ya da kendilerine şapka, etek yaparken neredeyse seslerini duyuyor gibiydim.

Kısa bir süre sonra Palais Galliera'daki Moda Müzesi'ne gidip bir kez daha salonlarda dolaşarak kendimi kaybettim. Buraya yaptığım ilk ziyarette modanın yüzyıllar öncesinden günümüze aktarılan şıklığı, pırıltısı ve şatafatı karşısında şaşırıp kalmıştım. Ancak bu sefer gezdiğim yerleri daha dikkatle inceliyordum. Dikkat çeken parçalarla dolu çarpıcı salonlar arasında çok daha sade bir alan vardı. Bir bahçıvan önlüğü, bir kuaförün beyaz önlüğü, bir kot pantolon ve isimsiz bir işçinin giydiği gömlek... Kot pantolon yamalıydı, rengi de solmuştu ama gerçeği yansıtıyordu. Bu kıyafetler vakti zamanında onları giyen insanların hayatlarını yansıtıyor, bir kez daha tarihi günümüze taşıyordu. Öte yandan şu kıyafetlerin önünde dururken günümüzde yırtık pırtık kotların modanın başını çekmesi gülünçtü. Bu sade, yırtık ve eskimiş kıyafetler bugünün tasarımcılarına ilham olmuştu.

Müze ziyaretimden edindiğim izlenime göre, tarihin en karanlık dönemlerinde bile kadınlar bir şekilde görüntüleriyle gurur duymak istemişlerdi. Parisliler şık görünmenin bir yolunu hep bulmuştu ve savaş dönemindeki tarzları da bunu gözler önüne seriyordu. Saçlarına bağladıkları şık şallar kirli veya beyazlamış saçlarını gizliyordu. Dolgu topuklar, eskiyen yüksek topukları gizlemek için yapıştırılıyordu. Çorap giymiş izlenimi vermek için bacaklarını kahve çekirdekleriyle boyuyor

ya da baldır kısımlarına kömürle düz çizgi çekiyorlardı. Her yerde bulunan Nazi propagandası karşısında Parisli kadınlar, işgalcilere bir mesaj göndermek için kendi yollarını bulmuştu; evlerinde kendi elleriyle yaptıkları kıyafetleri giyip başlarını dik tutarak yenilmediklerini göstermişlerdi.

Günümüzün moda endüstrisindeki lüks ve bolluk, savaş yıllarından oldukça uzak bir dünyaymış gibi görünüyordu. Ajansa geldiğimde eylül ayında gerçekleşecek olan Paris Moda Haftası hazırlıklarına yardım edemeyecek kadar toydum ve buraya çok geç gelmiştim. Ofisteki hummalı çalışma gittikçe daha da çılgın bir hâl alınca kenardan (ya da daha çok danışma masasının arkasından) izlemek zorunda kalmıştım. Sonra herkes moda haftası etkinlikleri için sabah, öğlen ve akşam dışarıda olduğundan yapayalnız kalmıştım. Simone bile son defilede ya da akşam resepsiyonunda gördüklerini bana anlatmak için arada sırada yanıma gelebilmişti.

Benden birkaç yıl daha deneyimli olan Simone, moda editörleriyle ünlülerin arasında oturma fırsatı bulacağından emindi ve trendleri belirleyecek olan yeni sezonun defilesini aylar öncesinden podyumda izlerdi.

Ajans Guillemet'teki herkesi sonbahar ayları boyunca meşgul eden Moda Haftası akabinde meydana gelen etkinliklerden sonra ofiste işler azaldığından öğle yemeğimi Café de Flore'da yemeye karar verdim. Buranın turistlerin uğrak yeri olduğunu biliyordum. Fiyatları bütçeme göre aşırı fazla olsa da bu, bir cumartesi sabahı için Saint Germain Bulvarı dışındaki sessiz bir sokakta kahve içip kruvasan yiyemeyeceğim anlamına gelmiyordu. Simone, Mireille'in Mösyö Leroux ile orada tanıştığını anlattığından beri bir gün oraya gitmek

aklımdaydı. Simone'a benimle gelip gelemeyeceğini sordum ama buklelerini dans ettirerek başını iki yana salladı ve yeni bir müşteri için bir müşteri yöneticisine yardım etmesi gerektiğini söyledi.

Ceketimi üstüme aldım ve ofisten çıkıp Saint Germain Bulvarı'na açılan caddede yürümeye başladım. Bir anlık tereddütten sonra Thierry'ye mesaj atıp öğlen yemeğinde bana katılıp katılamayacağını sordum.

Geçen gece beni davet ettiği konserden çok büyük keyif almıştım, onu çalışırken görmek de ona farklı bir gözle bakmamı sağlamıştı. Teknolojik aletlerden oluşan şaşırtıcı bir dağın arkasında oturup, parmakları performans boyunca ses seviyelerini dikkatlice dengelerken son derece sakin ve yetenekli duruyordu. Performanstan sonra arkadaşlarıyla birlikte hamburger yemeye gitmiştik. Acıları hâlâ tazeliğini koruyan Bataclan kurbanlarından konuşmuş olsak da keyifli bir akşamdı. O zamandan beri aynı ekiple birkaç kez görüşmüştük. Simone'un her seferinde bir bahane bularak gruba katılmadığı gözümden kaçmamıştı. Thierry ile tanıştığım akşamdan bu yana aramızda oluşan soğukluk hâlâ tamamen ortadan kalkmış değildi. Ancak bu soğukluğun ikimizin dostluğunun önüne geçmemesi için gayret ediyordu. Bir cesaretle gelecek cuma akşamı gruba katılacağını söyleyince içim rahatlamıştı.

Dışarıdayken Thierry her zaman benim yanımda oturuyordu ve saatlerce sohbet ediyorduk. Konuşmalarımızın konusu çoğunlukla iş, bazen de şehir hayatının arka yüzünde gizlenen terör tehdidine karşı polis baskınları ve tutuklamaları oluyordu. Thierry'ye beni Paris'e getiren fotoğrafı ve Claire ile Mireille'in hikâyesinin bir kısmını öğrendiğimi söylemiştim.

Bu yüzden Rue Cardinale'in köşesinde yer alan, Mireille'in Mösyö Leroux ile buluştuğu Café de Flore'a gelmekten hoşlanacağını düşünmüştüm ama telefonuma gelen yanıt öyle demiyordu. *Özür dilerim ama şehrin diğer yakasında bulunan bir sahne işi için malzemeleri taşıyorum. Başka bir zaman...* Attığı mesajda bu yazıyordu.

Kalabalık Saint Germain Bulvarı'nın köşesindeki kafede iki büyük masanın arasında kalan iki kişilik bir masaya oturdum ve siparişimi verdim. Garson ekmekle sürahiyi getirmekle uğraşırken ben de etrafı inceliyordum. Kafe savaş yıllarından bu yana pek değişmemişti. Siyah ahşap panel ile beyaz kirişler hâlâ duruyordu ve bar bölümünün pirinç kısımları, içki şişelerinin arasında parıldıyordu. Mireille'in buraya geldiği ilk zamanı ve gürültülü mekânın arka tarafında irtibat hâlinde olacağı kişiyle buluşmak için Alman subaylarla dolu masaların arasından geçerken kalbinin nasıl da heyecanla attığını hayal edebiliyordum. Sanırım bazen en iyi saklanma yöntemi göz önünde olmaktı. Ancak bunun için cesaret gerekiyordu.

Claire'in tüm bu mücadelenin gerisinde kalmasına dair hissettiğim hayal kırıklığı, ailesiyle ilgili öğrendiğim gerçekler yüzünden bir nebze de olsa geçmişti. Kendini ait hissetmediği bir evden ayrılıp dünyanın başka bir yerinde kendini bulmak için yüreğinde taşıdığı tutkuyu anlayabiliyordum. Ben de onun gibi moda dünyasının heyecanına ve yaratıcılığına kapılmıştım. Yine onun gibi bir anneyi kaybetmenin nasıl bir his olduğunu biliyordum. Annesini, yani büyük büyükannemi azar azar tüketen o hayattan, Breton'daki, o küçük balıkçı kasabasındaki hayatından bıkmış olmalıydı.

Claire'in acısını, annesinin sade bir tabutun içindeki cenazesini yeni kazılmış bir mezara kadar takip ederken nasıl hissettiğini düşündüğüm sırada bir polis arabası sirenlerini çala çala dışarıdan geçip gitti. Bir an kafenin camından mavi ışıkları görmemle o ışıkların kaybolması bir oldu.

Anlık bir görüntü olsa da bir anda ortaya çıkan ses ve ışık yüzünden öyle panikledim ki nefesim kesildi. Kendimi sakinleştirmeye çalışırken titreyen ellerimle sürahiyi alıp bardağıma biraz su doldurdum.

Hiçbir şey düşünmediğim zamanlar da vardı. Zihnimin bir odasında sakladığım ve yıllardır mührünü açmaya cesaret edemediğim anlar... Ancak şimdi Café de Flore'da, turistlerin ve öğle yemeğine çıkmış Parisli şık hanımların arasında, gözümün önünde bir sahne canlandı. Mireille ile Claire'i düşünürken sanki biri uzandı ve bir an zihnimdeki kilidi açtı.

Gözümün önünde başka bir polis arabasının mavi ışıkları canlandı ama bu hızla geçip gitmemişti. Aksine evimin kapısının önünde duruyordu. Aralık kapıya doğru koşmaya çalışırken birileri beni tutup geri çekmeye çalışıyordu. Komşuların fısıldaşmalarını, dile getirdikleri o korkunç kelimeyi duyuyordum: *İntihar*. Bu, yıllardır uykularımı mahveden bir kâbustu. Titreşen mavi ışıkları görmemek için nereye koştuğumu bile bilmeden kaçtığım bir kâbustu. Nefes nefese uyandığım, gözyaşları akıttığım, kalbimin hızla attığı bir kâbustu...

Ve her uyandığımda bunun sadece bir rüya olduğunu fark ediyordum.

Yine de hiçbir şey yolunda değildi. Hiçbir zaman da olmamıştı.

O sırada yanıma gelen garson salatamı önüme koydu. Ben de kendimi toplayarak gülümsedim ve başka bir şeye ihtiyacım olup olmadığını sorduğunda başımı iki yana salladım. Ardından öğlen yemeğimi yemeye koyuldum. Normal şartlar altında olsaydı salatamın o inanılmaz tadına bayılırdım ancak bugün pek iştahım yoktu. Büyük büyükannemin vefatı ve geçen polis arabasının tetiklediği düşüncelerin arasında boğulmuştum.

Yıllardır bastırdığım o korkunç anının yanında zihnimi kurcalayan başka bir sorunun daha olduğunu fark ettim. Zihnime ulaşıp kilitli sandığımı açan kimin eliydi? İçimde o elin tanıdığım hiç kimseye ait olmadığına dair bir his vardı. Ne büyükannem Claire'e ne de anneme aitti.

Kalp atışlarım sakin bir şekilde atarken kalabalık, gürültülü kafeyi inceleyip yarım asır önce yaşamış olan Mireille ile Claire'i hayal etmeye çalışıyordum. O an kayıp olan başka bir kişiyi aradığımı fark ettim. Fotoğraftaki üçüncü kişiyi...

Vivienne neredeydi?

On İkinci Bölüm

1947

Matmazel Vannier yanında yeni bir kızla odaya girdiğinde dikiş odasındaki herkes başını kaldırıp o yöne baktı. Bir an her şey sessizliğe büründü. Dikiş makinelerinin vızıltısı ile mırıldanmalar kesildiğinde Mireille'in parçaları bir arada tutmak için kullandığı bir toplu iğne belli belirsiz bir sesle yere düştü. İğne yuvarlanıp parkeler arasındaki boşluğa girerek kaybolmadan hemen yere eğilip onu aldı. Her türlü metal Almanya'daki mühimmat fabrikalarına gönderildiği için bu tür şeyler satın alınamayacak kadar pahalıydı.

Mireille doğrulduğunda Matmazel Vannier, yeni terziyi tanıtıyordu. "Kızlar, bu Vivienne Giscard. Lille'deki bir atölyeden geliyor, orada şifon kumaş üzerinde fazlasıyla deneyim kazanmış. Claire, etiket dikimi ve boncuk işinde de sana yardım edecek. Ayrıca yukarıdaki dairede kalacak. Lütfen, kendi yuvasındaymış gibi hissetmesine yardımcı ol."

Mireille masada yer açmak için işlerini bir kenara çektiği sırada, hemen yanına Vivienne için bir sandalye konuldu.

O sırada Vivienne de dikiş kutusunu masaya bırakıp temiz beyaz önlüğünü giyerken yeni komşularına gülümsüyordu.

Mireille ekiplerine katılan bu yeni arkadaşa hemen ısınmıştı. İri ela gözleri ve çalışırken rahat edebilmek için kalın bir şekilde ördüğü bakır rengi saçları vardı. Diğer kızlar taşındığı ve dairede sadece Mireille ile Claire kaldığı için yeni bir ev arkadaşı her ikisi için de iyi olacaktı. Hayata dair istedikleri tamamen farklı olduğundan, aralarındaki uçurum gittikçe açılıyor gibiydi. Bu yüzden üçüncü bir kişinin olması evlerindeki ortamı bir nebze de olsa değiştirebilirdi.

O akşam üç kız birlikte akşam yemeği yediler. Vivienne ekmek ve çorbadan oluşan yemeklerinin ardından masaya bir paket çikolata koydu. Lille'in olması gerekiyor bugünlerde Belçika'nın bir parçası olmasının getirdiği avantajlardan biri!" dedi, bir yandan da Côte d'Or'un palmiye ağacı ve fille süslü ambalajını açmakla uğraşıyordu. "Ellerinde malzeme olunca gerçekten çok güzel çikolata yapıyorlar."

Mireille sabırsızlıkla beklerken ağzı sulanmıştı. Çikolatadan küçük bir kare koparıp dilinin üzerinde erimesini beklerken derin bir iç çekti. "En son ne zaman böyle lezzetli bir şey yedim, hatırlamıyorum. Bunu almayı nasıl başardın?"

Vivienne gülümsedi. Gülümsediği zaman iri gözleri de o saf neşeyi yansıtıyor gibiydi. "Gidiyorum diye ailem hediye etti. Sanırım, büyük, berbat bir şehirde yiyecek bir şey bulunamayacağı konusunda endişelilerdi."

"Eh, bu konuda pek de haksız sayılmazlar," diye kahkaha attı Mireille, boş kâseleriyle masaya dağılan kırıntıları göstererek. "Ailen hâlâ Lille'de mi?"

"Ailem kuzey kısmında yaşıyor," dedi Vivienne bir elini sallayarak, ardından arkadaşlarına yeniden çikolata uzattı.

"Erkek veya kız kardeşin var mı?" diye sordu Claire, ağzına bir parça çikolata atarken.

"Sadece bir erkek kardeşim var. Sizin var mı?"

Kızlar çikolatanın son lezzetli parçacıklarını tadarak sohbet ederken, Mireille o akşam masa başında yeni bir dostluğun paylaşıldığını düşünüyordu. Hatta bu dostluk, bir Belçika çikolatasından çok daha lezzetliydi. Claire de evlerindeki derin sessizliği dolduran yeni arkadaşlarının varlığıyla hem daha mutlu hem de rahatlamış görünüyordu. Çünkü son birkaç haftadır süren o sessizlik, elle tutulamayan bir nehir sisi kadar soğuktu.

Vivienne, Mireille ile Claire arasındaki mesafeyi kapatan bir köprü olduğu kadar şehir sınırlarının ötesindeki farklı bir Fransa'nın varlığından da haberdar olmalarını sağlamıştı.

"Hitler'in ordusu geldiğinde Lille abluka altındaydı. O birkaç gün çok korkunçtu. Fransız garnizonu son ana kadar savaştı ve şehri, müttefik birliklerin Dunkirk'ten tahliye edilmesini sağlayacak kadar da savundu. Ancak sonunda Nazi güçleri üstün geldi. Tanklarını şehir merkezine kadar sürünce birliklerimiz de teslim olmak zorunda kaldı. Binlerce asker savaş tutuklusu olarak Grand'Place'e sürüldü. O askerlerin geçip gitmesi saatler sürdü." Vivienne o anı hatırlayarak başını iki yana salladı. "Sonra o binlerce asker götürüldü. Bir anda o yuva bildiğim yer Fransız şehri olmaktan çıktı. Almanlar yeni bir harita çizip Lille'in Belçika'nın idaresi altında olduğunu söylediler. O iki sene gerçekten çok ilginçti."

Vivienne, Nazi seferberliği için iplik üreten bir fabrikada çalışmak zorunda kaldığını anlattı. "Ama elbise dikerek bir kenarda para biriktirmeye devam ettim. Yeni kıyafet bulunamadığından arkadaşlarımız ve komşularımız, benim yeteneklerime her zamankinden daha çok ihtiyaç duydu. Ceketleri elbiseye, elbiseleri eteklere dönüştürmekte ustalaştım. Kontes Rivault'a bile Alman subayları evlerine konaklama için el koymadan önce kurtarabildiği perdelerinden bir takım diktim. Delavigne Moda Evi'ndeki işe girebilmem için bana yardım eden kişi odur. Savaştan önce buranın sadık müşterisiydi."

O gece Mireille yatağına yatıp uykusunun gelmesini beklerken yeni arkadaşını düşünüyordu. Vivi -ona hemen böyle demeye başlamışlardı- gerçekten kibar birine benziyordu. Mireille onun gibi biri dairelerinde olduğu için şükrediyordu. Yediği birkaç parça çikolata açlığını yatıştırmadığı için karnı açlıktan guruldarken, Vivi'nin kendisinden pek bahsetmediğini fark etti. Savaş Lille'i ele geçirmeden önce oradaki dikim atölyesinde yaptığı işleri detaylı bir şekilde anlatmıştı. Cemiyetteki kadınlar için şifon gece elbisesi dikmekte uzmanlaşmıştı. Oradaki kadınlara fabrikada çalışmanın ne kadar zor olduğundan bahsetmişti. Alman bir ustabaşının gözetimi altında saatlerce dikiş makinesinin başında oturmak zorundaydılar. İngiliz Hava Kuvvetleri'nin yakınlardaki demir fabrikası ve demiryolunu bombardımanını dinleyerek kaç uykusuz gece geçirdiğini anlatmıştı. Ancak Mireille, artık gözkapakları uykudan kapanmak üzereyken, genç kızın anlattıklarının sadece dünya basınından haberlermiş gibi özel bir şey barındırmadığını fark etti. Ailesinden doğru düzgün bahsetmemişti. Ailesini ve erkek kardeşini laf arasında öylece geçiştirivermişti.

Önemli değil, diye geçirdi içinden Mireille, nasılsa oturup ilişkilerini, hikâyelerini anlatacakları daha çok akşamları olacaktı. Açlığa, soğuğa ve direnişçi olarak yakalanacağı veya ihbar edileceği korkusuna rağmen her zamanki gibi uykuya yenik düşerken dudaklarında bir gülümseme belirdi. Sonunda uyanıkken sessizce kalbinde taşıdığı yükleri bir kenara bıraktı ve uykuya daldı.

Claire de Vivi'nin arkadaşlığından keyif alıyordu. Dairelerine yeni bir soluk getirmişti ve Ernst konusunda güvenebileceği birinin olması güzeldi. Vivi sorular soruyor, Mireille'in yapabileceği -ya da yapamayacağı- şekilde ilişkiyi anlıyormuş gibi görünüyordu. Ancak Claire, Mireille'in Vivi etraftayken pek gergin olmadığını kabul etmek zorundaydı. Vivi'nin sakinliği ve rahatlığı bulaşıcıydı. Arkadaşlığı ise evlerinde olduğu kadar dikiş atölyesindeki atmosferi de değiştirmişti. Böylece Claire'in endişeleri de boşa çıkmıştı.

Ernst bir akşam Claire'i Brasserie Lipp'e yemeğe götürdü. Saint Germain Bulvarı üzerinde, Alman tarzı menüsüyle yenilenmiş bir restorandı. Claire çatal bıçağını alıp konyak ve krema sosuna yatırılmış bifteğine iştahla girişirken, en son ne zaman böyle tıka basa yemek yediğini hatırlamıyordu bile. Ernst'in iştahı yerindeydi ama bir süre sonra Claire, bıçağıyla çatalını kenara koydu çünkü midesi böyle yoğun bir yemeğe alışık değildi, hazmedemezdi. Duvarlarda asılı duran çiçeklerle tarlaların tasvir edildiği tablolara, büyük, uzun aynalara hayranlıkla bakarak odayı inceledi. Sonra tanıdık bir yüze

rastlayınca, doğru görüp görmediğinden emin olmak için bir daha baktı. Bir aynanın yansımasında kalın örgüsü sırtına düşmüş genç bir kadın görmüştü. Bu Vivi'ydi! Claire genç kadının kiminle birlikte olduğunu görmek için hafifçe boynunu yana yatırıp baktı. Aynı masada iki kişi daha vardı. Biri, üstünde yeni, beyaz bir gömlek ve desenli kravatla kum rengi saçları olan bir adamdı. Onda farklı bir hava vardı, pahalı görüntüsünün altında fazlasıyla rahat gibiydi. Claire onları izlerken, adam masanın kenarında duran kovadan bir beyaz şarap şişesini alıp masadaki üçüncü kişinin kadehini doldurmaya başladı. Üçüncü kişi, gri üniformalı balıketli bir kadındı. *Eh*, diye geçirdi içinden Claire, *demek ki Alman komşularımızın arkadaşlığından hoşlanan tek kişi ben değilmişim*. Vivi'nin yanına giderek ona bir selam vermeyi düşündü, belki onu Ernst ile tanıştırırdı. Belki bunu kutlar, hep birlikte bir gece kulübüne dansa giderlerdi.

Ancak Claire bunu Ernst'e teklif ettiğinde genç adam odanın karşı tarafına bakıp üniformalı kadını tanıyormuş gibi bir ifade takındı. "Hayır," dedi, bir bez peçeteyle dudaklarındaki yağı silerek. "Gerçekten hayır. O kadını ofisten tanıyorum ve çok sıkıcı. Seni başkalarıyla paylaşmak zorunda kalmadan seninle vakit geçirmek daha keyifli. Beni arkadaşınla başka zaman tanıştırırsın. Hoş bir kıza benziyor."

"Öyledir," dedi Claire. "Çok eğlencelidir. Ayrıca iyi bir terzidir."

Ertesi gün diğerleri atölyede sohbet ederken Claire, Vivi'ye geçen akşam yediği yemeği beğenip beğenmediğini sordu. Ona mı öyle gelmişti yoksa Vivi şaşırmış mıydı?

"Senin de orada olduğunu fark etmedim," dedi Vivi. "Keşke yanıma gelip bir selam verseydin."

"Endişelenme," dedi Claire gülümseyerek. "Beni arkadaşlarınla başka zaman da tanıştırabilirsin. Mireille'e söylemem, merak etme. Bu konuda onun ne kadar tutucu olduğunu ikimiz de biliyoruz!"

Vivi bakışlarını önündeki işe indirerek başını olumlu anlamda salladı çünkü Matmazel Vannier'in döşemelerde tıkırdayan topuklu ayakkabısı sohbetlerine son vermişti.

Claire'in Vivi ile gelişen dostluğunda sadece tek bir kusur vardı. Sosyal hayatta pek görüşemiyorlardı. Claire onu restorana ya da gece kulübüne davet ettiğinde de Vivi kibarca reddediyordu. Vivi hakkında bildiği bir şey varsa o da iş konusunda fazlasıyla özenli olmasıydı. Mesai bitiminde herkes toparlandığında Vivi genelde atölyede tek başına kalır, boncuk işler ya da bir şifon elbisenin etek kıvrımını eliyle dikerdi. Kucağında toplanmış kumaştaki tek kalan iplikleri iğnesiyle toplarken ışığın altında parıldıyordu.

"Çok fazla çalışıyorsun!" dedi Claire, Vivi gece çöküp sokağa çıkma yasağı başladıktan çok sonra eve geldiğinde.

Vivi gülümsese de yüzünden yorgunluk akıyordu. "Şu elbise üzerinde çalışmak beklediğimden de uzun sürdü ama yarın cumartesi, bu yüzden erken kalkmak zorunda değilim."

"O zaman yarın dışarı çıkalım. Paris'i doğru düzgün görme şansın olmadı. Ernst ile birlikte Louvre Müzesi'ne gidecektik ama çalışmak zorundaymış. Bu yüzden birlikte gidebiliriz. Gelmek isterse Mireille de gelir."

Böylece üç kız en iyi etek ve ceketlerini giyip birlikte sokağa çıktılar. Vivi çantasından bir fotoğraf makinesi çıkararak, "Eğer gezmeye gidiyorsak o zaman birkaç tane fotoğraf da çekmem gerekecek," dedi ve Claire ile Mireille'e Delavigne'in önünde durmaları için işaret etti.

"Bekle!" diye bağırdı Claire. Ardından bisikletinden inen bir adama doğru koştu. "Mösyö, rica etsem üçümüzün fotoğrafını çekebilir misiniz?"

"*Bien sûr*. Elbette." Adam karşısında en şık kıyafetlerini giymiş üç kız görünce sırıtarak fotoğraflarını çekti. "*Bonne continuation, dames*.*" Adam fotoğraf makinesini Vivi'ye geri verirken gülümsedi ve yoluna devam etti. Cadde boyunca bisikletini sürmeye devam ederken ıslık çalıyordu.

Claire, Mireille ve Vivi gülüşüp sohbet ederek nehre doğru yürümeye başladılar, ardından sağ tarafa döndüler. Vivi durup Notre Dame ile Île de la Cité'in fotoğraflarını çekti.

Seine Nehri'nin yanındaki bahçede bulunan ıhlamur ağaçları, yemyeşil yapraklarla kaplıydı ve mayıs ayında güneşli, hafif rüzgârlı bir cumartesi gününde rıhtım boyunca yürüyen kızlara âdeta el sallayıp başlarıyla işaret ediyorlardı.

Her ne kadar Claire, Ernst'in randevularını son dakika iptal etmesinden dolayı hayal kırıklığı yaşasa da arkadaşlarıyla yürüyüş yaparken kendini hafiflemiş hissediyordu. Nasılsa onunla buraya gelmek için daha çok fırsatı olacaktı, önlerinde koca bir yaz vardı. Ernst ile birlikte aynı sokaklarda el ele dolaşacak, gelecekleri için planlar yapacaklardı. Hatta hayalini biraz daha ilerletti. Sonraki yazlarda parmağında bir yüzükle içinde tombul, sarışın bir bebeğin olduğu bebek arabası ittiğini,

* *Fr*. İyi şanslar, bayanlar. (Ç.N.)

bebeğin arabanın içinden ıhlamur ağaçlarına el salladığını bile hayal etti. Ancak bugün arkadaşlarının varlığı, Ernst'in yokluğunu katlanılır kılıyordu.

Aylardır hissetmediği kadar hafiflemiş hissediyordu kendini. Paris'e geldiğinden bu yana tamamen yalnız bir hayat yaşıyordu. Jean Paul'ün ziyareti de Brittany'deki ailesinden ve köklerinden ne kadar kopmuş olduğunu görmesini sağlamıştı. Port Meilhon'daki babasıyla Marc'a yazmıştı. Kartpostala birkaç satır bir şey yazılmasına resmî olarak izin verilse de onlara Paris'te iyi ve mutlu olduğunu, onları çok özlediğini, sevgilerini gönderdiğini yazabilmişti. Kartpostalı postaneye teslim ederken içinin rahatladığını hissetmişti. Bir süre sonra dile getirdiği cümlelerin ne kadar içten olduğunu anlamış, ailesiyle yeniden bağ kurmuştu. Babasından gelen ve ona ne kadar değer verdiğinden bahseden kartpostalı bir hazine gibi saklıyordu.

Üçü de daha önce Louvre Müzesi'ni ziyaret etmemişti, bu yüzden müzenin devasa giriş salonundan girip kapıda nöbetçi gibi duran bir çift görevlinin arasından geçmek fazlasıyla heyecan vericiydi.

Birçok sanat eseri gizemli bir şekilde götürüldüğü ve birkaç galeri tamamen kapatıldığı için duvarları ile kaidelerinin bir kısmı boş olan odalar arasında dolaşmaya başladılar. Fakat ilgilerini çeken çok sayıda tablo ve heykel hâlâ bulunuyordu. Kızlar açık galerilerde gezerken birbirlerinden ayrılmışlardı. Zamansız manzaraları ve yıllar öncesinden onlara bakan portreleri incelerken kendilerini kaybetmişlerdi.

Claire bir köşeyi dönünce kendini, İtalyan Rönesansı'na ait heykellerin olduğu kocaman bir odada buldu. Kırmızı kadife bir halatla çevrilmiş yana yatan bir kadının olduğu heykele doğru çıkarken hemen arkasından Mireille ile Vivi'nin de aynı

salona girdiğinin hayal meyal farkındaydı. Sağlam bir taştan yapılan kumaş kıvrımlarının, her gün terzilerin üzerinde çalıştığı ipeğe benzeyen narin görüntüsüne hayranlıkla bakıyordu.

O an bir Roma imparatorunun heykeli etrafında dönen genç bir adam dikkatini çekti. Sivil kıyafetler içerisinde onu tanıması birkaç saniye alsa da kalbi mutlulukla çarpmaya başladı. Ah, işte gelmişti!

"Ernst!" diye seslendi Claire ve koşar adımlarla ona doğru yürümeye başladı. Hiç beklemediği bir an onu burada gördüğü için yüzü sevinçten ışıldıyordu.

Ernst adını duyunca Claire'den yana döndü. Ancak onun mutluluğunu paylaşmak yerine genç adamın yüzü asıldı ve bir elini sanki onun uzaklaşmasını istediğini belirtirmişçesine kaldırıp birkaç adım geriledi.

Claire şaşkın bir hâlde kalakaldı, yüzündeki gülümseme solup gitmişti. Sonra heykelin kaidesinin arkasında, üstünde son derece şık bir takım elbise olan bir kadın görünce olduğu yerde donup kaldı. Kadın, neredeyse kendisininki gibi beyaza çalan sarı saçlı küçük bir çocuğun elini tutuyordu. Claire dehşet içinde kadının diğer eliyle Ernst'in sırtını okşayıp Almanca bir şeyler mırıldanışını izledi. Küçük çocuk da onu kucaklamasını istercesine kollarını Ernst'e doğru uzatarak, "*Vati*," dedi. *Babacığım*...

Üçü arkalarına dönüp galeriden çıkarken Claire âdeta dizlerindeki bağların çözüldüğünü hissetti ve ayakta durabilmek için kırmızı kadife halata tutundu. Bu da tıpkı Yeni Yıl Arifesi'nde gittiği gece kulübündeki masaları ayıran halata benziyordu.

Mireille ile Vivi hemen yanına gelip yere düşmesini önleyerek onu tuttular. Claire'i oradan çıkarırlarken, genç kızın kalbi binlerce parçaya bölünmüştü.

On Üçüncü Bölüm

Harriet

Claire'in hikâyesinin bu son kısmını dinlerken Louvre Müzesi'ne gitmeliyim diye zihnime not düştüm. Böyle turistik yerleri ziyaret etme fırsatını çok zor yakalıyordum çünkü Ajans Guillemet'teki yıllık program defilelerle belirleniyor ve "D" harfli takvimlerdeki yerini alıyordu. Daha şimdiden ocak ayı olmasına ve yağışlı, gri gökyüzüne rağmen ay içinde takvimdeki yerini alacak İlkbahar/Yaz Defilesi için hazırlanıyorduk. Defileler için fazlasıyla heyecanlıydım ve bir sonraki Paris Moda Haftası hazırlıklarına dâhil olabilmek için iyi bir iş çıkarmaya kararlıydım. Bunun yorucu olduğunu biliyordum, öte yandan eğlenceliydi. Bu deneyimi yaşamak için sabırsızlanıyordum.

Sonunda bir nebze de olsa rahatlamıştık. Rüzgârlı bir pazar günüydü. Ev hem soğuk hem de kasvetli görünüyordu. Louvre Müzesi'ni ziyaret etmek için harika bir gündü. Thierry de bana eşlik edecekti. Müzenin Place du Carrousel'deki şık ve modern girişini gösteren cam piramidin yanında buluştuk.

Thierry oraya gittiğimde ellerini parkasının derin ceplerine sokmuş, açık alanda saçı rüzgârdan uçuşur hâlde beni bekliyordu. Birbirimizi görmenin heyecanıyla kucaklaştık. Sonra sessizliği bozan arkadaş grubu ve konser müdavimleri olmadan ilk kez birlikte baş başa buluştuğumuzu fark ettim, bunu anlamak biraz tuhaf hissettirmişti.

Ama tüm öğleden sonrayı galerileri gezerek geçirirken aşırı rahat davrananlar dışında herhangi bir sessizlik yoktu. Müze bugünlerde Fransızların önemli hazinelerinden bazılarını sakladığı ve Almanların birçoğunu ele geçirdiği savaş yıllarına göre çok daha yoğun günler geçiriyordu. Müzedeki koleksiyonlar artık yerli yerindeydi ve elbette Louvre, dışarıdaki modern cam piramitleri ve ek binaları ile bir hayli değişmişti.

Thierry salonda, biraz önümde dolaşırken kaymak taşından oyulmuş bir heykelin önünde durdum. Yan tarafına doğru uzanmış bir kadının üstündeki kumaş kıvrımları âdeta çağıldıyor gibi duruyordu. Acaba bu, büyükannemin yıllar önce Ernst ve ailesiyle karşılaştığı zaman gördüğü heykel olabilir miydi?

Claire'in Louvre'da yaşadığı utancı ve kalp kırıklığını duyduğumdan beri onunla hayattayken iletişim kurabilmiş olmayı daha çok istiyordum. Fotoğrafa bakıp o günün nasıl olduğunu hayal ederken içim acımıştı. En güzel kıyafetlerini giyip arkadaşlarıyla birlikte dışarı çıktığı neşeli, harika bir gün felaketle sonuçlanmıştı.

Büyükannemin saflığına ve berbat arkadaş seçimine karşı hissettiğim utanç duygusunun yerini sempatiye, Ernst için de öfkeye bıraktığını hissedebiliyordum. Nasıl olur da o adam ona böyle davranır, duygularıyla oynar ve onun gençliğini,

masumiyetini kullanırdı? Louvre'daki bu yıkıcı karşılaşmanın verdiği zarar, kırık kalbini etkileyen şeylerden biri miydi? Bu acıyı atlatabilecek kadar güçlü müydü yoksa o gün içinde bir şeyler ölmüş müydü? Bu ani karşılaşmanın getirdiği yıkım onu onarılmaz şekilde kırıp geçmiş miydi? Kırık bir kalp ne derece düzgün atabilirdi ki?

Annemin kaderi de büyükannemi kırıp geçen o an ile mühürlenmiş olabilir miydi?

Hem büyükannemi hem de annemi kaybetmiş olmanın acısını en derinlerimde hissederken, bir hüzün dalgası tüm bedenimi ele geçirmişti. Ben de korkuyordum çünkü beni terk edip gitmiş olmalarının en başından beri benim kaderim olup olmadığını merak ediyordum. Acaba benim hayatla olan bağım da bu kadar kırılgan ve pamuk ipliğine mi bağlıydı?

Bu karamsar düşünceleri bir kenara bırakıp heykelin yanından geçtim. İçimde birden Thierry'ye ulaşıp onun rahatlatıcı varlığını hissetme ihtiyacı filizlenmişti. Keşke şu an benim de yanımda Mireille ile Vivienne olsaydı, böylece onların gücünden ve "*joie de vivre*", yani yaşama sevincinden destek alırdım.

On Dördüncü Bölüm

1942

Louvre Müzesi'nde Ernst ve ailesiyle korkunç bir şekilde karşılaşmalarının ardından eve geldiklerinde Mireille ile Vivi, Claire ile ilgilenmişlerdi. Ancak Claire, arkadaşlarının yüzlerinden okunan o acıma ifadesini görmek istemeyerek kendini odaya kapatmıştı. Ne kadar aptal olduğunu biliyordu.

Mireille akşam olunca kapısını tıklatmış, Claire'e et suyu çorbası getirmişti. "Haydi," diye ısrar etmişti, Claire'in duygulanmasına neden olacak bir tatlılıkla. "Yemek yemen lazım. Gücünü toplamalısın."

Claire derinliklerinde hissettiği o utançla başını iki yana sallasa da Mireille, kızın yatağına oturarak ısrar etmişti.

Claire, işte bu andan sonra kendini tutamayarak hıçkırmaya başladı. "Nasıl bu kadar aptal olabildim? Beni cazibesinden etkilenen aptal bir kız olarak gördüğü için mi seçti?"

Mireille başını hayır dercesine salladı. "Sen aptal falan değilsin. Sadece gençsin ve bu dünyanın kötülüğüne karşı

tecrübesizsin. Belki de senin ne kadar masum olduğunu gördü. Sana duymak istediklerini söyledi."

"Evet ama ben de doğruluğunu hiç sorgulamadan o sözlere inandım." Dışarı çıktıklarında arkadaşlarını kenara çekip fısıldaşmalarını, nasıl da kahkaha attıklarını hatırlayınca Claire'in yanakları öfkeden alev alev yandı. Mireille'e, ortamın aranan ismi olan Ernst'in arkadaşlarıyla zararsız bir şekilde şakalaştığını düşündüğünü söylemişti. Fakat şimdi hangilerinin kendisi hakkında olduğunu merak ediyordu.

Aşağılanma ve utanç hissiyle savaşan Claire, ailesinden bahsederken yüzünü Mireille'in omzuna gömmüş hıçkırarak ağlıyordu. Ernst ile birlikteyken aklına Jean Paul'ün sarf ettiği sözleri getirmemiş, erkek kardeşinin büyük şehirde yaşamanın zorluklarını anlamadığını söyleyerek kendini haklı çıkarmaya çalışmıştı. Kadınlar en iyi durumlarda bile güçsüzdü ve savaş, bu hissi daha da ağırlaştırıyordu. Ancak Ernst ile birlikte olmak ona şımartılma, kıskanılma lüksüyle birlikte güvenlik duygusu da sağlamıştı. Şimdi bu güvenlik duygusunun ipek çoraplar ile şampanya kadehlerinden oluşan bir hayal dünyasından ibaret olduğunu görüyordu. "Nasıl öz kardeşlerime ihanettim edebildim ben? Ah, Mireille, benim hakkımda ne düşünmeleri gerektiğini bile hayal edemiyorum. Jean Paul çalışma kampına giderken bunu biliyordu, benim..." Claire kelimeleri seçerken bir an duraksadı "...düşmanın ilgisinden hoşlandığımı biliyordu. Keşke ona yanıldığımı söyleyebilseydim!"

Mireille genç kızı rahatlatmak istercesine kolunu okşarken derin bir iç çekti. "Biraz lüks ve ilgi vaadine yenik düşen tek kız sen değilsin, emin ol. Ama en önemlisi, artık dersini aldın.

Bir daha karşına bir Alman subay çıkarsa ona kolay kolay kanacağını sanmıyorum."

"Asla kanmam," dedi Claire öfkeyle, yüzünde Mireille'i gülümseten bir intikam ifadesi vardı. "Nazilerden nefret ediyorum. Yaptıkları her şeyden nefret ediyorum. Bana... Aileme... Ülkeme..."

Sonraki aylarda kendini kırık kalbini iyileştirmeye ve işine adayan Claire, bir şeylerin değiştiğini seziyordu. Almanlar ilk geldiklerinde Paris halkında üstlerine toprak atılmış gibi bir uyuşukluk vardı. Belki de Fransa'nın halkını koruyan ve açlık çeken çocuklarının karnını doyuran, nazik görünümlü Nazi askerlerini tasvir eden propaganda afişlerine inanmak cazip geliyordu. Ancak günler geçip yeni yıl yaklaşırken işler de yön değiştirmeye başlamıştı.

Şehirde bir hareket hâkimdi sanki. Protestolar ve meydan okuma eylemleri yaygınlaşmış, hatta bazı direnişçiler Alman işgalcilerine saldırmaya bile cesaret etmişti. Elbette, böyle eylemlerin cezası hızlı ve ölümcül oluyordu. İnfazlar sokaklarda gerçekleştiriliyordu ve herkes Gare d'Austerlitz ile Gare de l'est tren istasyonlarından sıklıkla hareket eden trenlerin insanlarla dolu olduğunu duymuştu. Şehir merkezinin kuzeydoğusundaki Drancy banliyösünde, toplanan Yahudi sakinlerin gönderildiği bir toplama kampı söylentileri de vardı. Bu kampın Alman muhafızları yerine Fransız polisi tarafından devriye gezilmesi, her geçen gün öfkesi artan Paris sakinlerinin daha da gerilmesine neden olmuştu.

Artık bu huzursuzluk, Claire'in zihninde de filizlenmeye başlamıştı. Kardeşleri Jean Paul ile Théo için endişeleniyordu. Onlardan hiçbir haber alamamıştı. Acaba Almanya'da birbirilerini bulabilmişler miydi? Aynı fabrikada yan yana çalışabilmeleri ve evlerine, Fransa'ya gelecekleri güne kadar birbirlerine yoldaş olmaları için dua ediyordu. Luc'u düşündükçe acısı yüreğini dağlıyordu. Ağabeyinin bedeninin doğuda bir şehitlikte yattığını, ağabeyini öldüren rejim için çalışan Ernst ile birlikte vakit geçirdiğini düşündükçe midesi kalkıyordu. Sanki o aylarda bir uyurgezerdi, para ve cazibenin hayatını değiştireceği, onu etrafındaki dünyada olanların gerçekliğinden uzaklaştıracağı yanılsamasıyla baştan çıkmıştı.

Öte yandan zaman geçip etrafındaki şehrin atmosferi değiştikçe Claire de içinde bir şeylerin hareketlendiğini hissetti. Kalbi iyileşmeye başlamıştı. Kendini zamana ve iyi dostların ilgisine bırakan her kalp iyileşir ve iyileşirken başka bir şeye dönüşürdü. Aldığı o ıstırap dolu ders, onu gerçekte olduğu kişi ve olmak istediği kişi üzerinde düşünmeye zorlarken kendi içinde yeni bir çözüme ulaşmasını sağladı.

Böylece Vivi'nin yine atölyede geç saate kadar çalıştığı bir akşam Claire, Mireille'in kapısını tıklattı.

"Gel!" diye seslendi Mireille içeriden.

Claire eşiği geçip saçakların altındaki küçük yatak odasına adım attı ve yumruklarını sıkarak bir an öylece kalakaldı. Sonra birden konuşmaya başladı. "Yardım etmek istiyorum. Bana ne yapmam gerektiğini söyle, Mireille. Artık savaşmak için hazırım."

Mireille oturduğu yataktan kalkıp sessiz ama emin bir şekilde odasının kapısını kapattı. Ardından yatak örtüsünü düzeltip Claire'in oturmasını işaret etti.

"O kadar kolay değil, Claire. Bunun adım atmak istediğin bir yol olduğuna emin misin?" diye sordu kısık bir sesle.

Claire başını olumlu anlamda salladı. "Onlardan nefret ediyorum. Hem bana hem aileme yaptıklarından, ülkeme zarar vermelerinden nefret ediyorum. Bunu çok geç anladığım için özür dilerim ama artık hazırım."

Mireille, arkadaşına sanki ilk kez görüyormuş gibi uzun ve değerlendirircesine baktı. "O hâlde tamam," dedi sonunda. "Biriyle konuşacağım. Sonra seni bilgilendireceğim."

Claire o gece yıllar sonra ilk kez derin bir uykuya daldı, sanki aldığı bu karar, uzun zamandır buz kesen içini ısıtmak için bir battaniye görevi görmüştü. O buz erirken bin parçaya bölünmüş kalbini de bir araya getiriyor, çok daha güçlü bir şeye dönüştürüyordu.

Mireille ile Claire şubat ayında aydınlık bir günde Pont Neuf'u geçti. Paskalya orucundan önceki pazar günüydü ve Notre Dame'ın çanları, insanları kiliseye çağırıyordu ama kızlar hiç durmadı. Seine Nehri'nin karşısına geçip rıhtım boyunca ilerlediler ve Tuileries'e ulaşana kadar nehir kenarından yürümeye devam ettiler. O sene Paskalya geliyor diye pastanelerde ne özel hamur işi ne de çikolata vardı. Savaşın getirdiği sıkıntı her zamankinden daha çok hissediliyordu. Kızlar da karınları guruldadıkça bu gerçeği sürekli hatırlıyorlardı. Ancak o açlık hissine öyle alışmışlardı ki artık farkında bile değillerdi.

Parkın girişine geldiklerinde Mireille, Claire'in kolunu tutup onu durdurdu. "Bunu yapmak istediğinden gerçekten emin misin, Claire? Bir kez daha düşünmek ister misin?"

"Hayır. Hiç olmadığım kadar kendimden eminim."

Mireille arkadaşının yüzündeki kararlılığı görünce gülümsedi. Bu, şu ana kadar Claire'in tatlı yüzünde görmediği yeni bir ifadeydi. Uykuda olan bir yanı artık uyanmıştı. Mireille göğsünde yanan aynı ateşi arkadaşında da görebiliyordu.

Mireille'in şebekenin diğer üyelerini Claire'in güvenilir biri olduğu konusunda ikna etmesi birkaç haftasını almıştı. Claire'in bir Alman subayla birlikte olduğunu dürüstçe dile getirmiş ancak arkadaşının son birkaç ay içinde işgalcilere karşı gerçek anlamda savaşmak niyetinde olduğunu da belirtmişti. Sonunda boyacı ona Mösyö Leroux'nun arkadaşıyla tanışmaya hazır olduğunu, ona bir görev vereceğini söylemişti. "Arkadaşını pazar sabahı Tuileries'e getir. Mösyö, saat on birde Jeu de Paume'dan geçecek. Onunla konuşup kızın gerçekten uygun olup olmadığını kendi görmek istiyor."

Mireille, parkta yürürlerken Mösyö Leroux'nun uzun boylu yapısını hemen fark etmişti. Monet'nin güzel nilüfer resimlerini barındıran galerinin girişinden geçiyordu. Fakat şimdi o güzelim sanat eserleri kilitli kapılar ardındaydı ve bir Alman askeri kapı önünde nöbet tutuyordu. Mösyö Leroux askerin varlığından hiç rahatsız olmamış gibi rahat bir şekilde yürüdü ve önünden geçerken başıyla selam bile verdi. Kızlar onun yanına yaklaştığı zaman arkasında bir Nazi askerinin durduğunun farkında olan Mösyö Leroux, bir anda durdu. Sanki bu güneşli, erken bahar havasının tadını çıkarmak için yürüyüşe çıkmış olan iki genç kızla karşılaştığı için hem şaşırmış hem de mutlu olmuştu. Mösyö şapkasını çıkararak kızlara selam verdi. Mireille de Claire'i ona takdim etti. Claire, adama sanki onu bir yerden tanıyormuş da çıkaramıyormuş gibi

incelercesine bakıyordu. Mösyö Leroux kızlara gülümseyip birlikte yürümelerini teklif edercesine nazik bir şekilde gürgen ağaçlarıyla çevrili uzaktaki bir caddeyi işaret etti. Kızlar da onunla birlikte yürümeye başladı.

Genç adam âdeta bir mankene benziyordu. Mireille, adamın sipariş ettiği bir kadın paltosunun eteklerini iğneyle sabitlerken modellerin onun hakkındaki konuşmalarını duymuştu. "Kesin birden fazla metresi var. Hesabı ayrı tutuyor ve her zaman da nakit ödeme yapıyor. Böylece kadınlar da anlamıyor sanırım. Epey zengin olsa gerek. Bizim Nazi ziyaretçilerimizi de hoş tutuyor. Geçen akşam onu Brasserie Lipp'de gördüm. Bir 'gri fare' ile yemek yiyordu. Sanırım kadın ev özlemini gidermek için lahana turşusu yemek istedi. Neyse, umarım bu palto o kadın için değildir. Yani gerçekten şişkonun önde gideniydi. Kızlardan biri de onun Nazi subayları ve eşlerini evinde ağırladığından bahsetti."

"Ama adam şu tüm gözleri üstüne çeken kum rengi saçlarıyla çok yakışıklı," demişti başka bir model, bir yandan da altına giydiği kaşkorsenin siyah dantelini ortaya çıkarmak için ipek gece elbisesini düzeltmişti. Bir nefes daha çektiği sigarasının dumanını, müşteri ziyaretleri arasında modellerin beklediği salonun arka tarafında kalan odanın tavanına doğru üflemişti.

İlk model homurdanmaya başlamıştı. "Bu tarz tiplerden hoşlanıyorsan yakışıklı bir adam. Arkadaşlık ettiği Almanlara benziyor bence. Aah!" Model bağırıp, elinde iğneliğiyle modelin ayağının dibinde duran Mireille'den uzaklaşmıştı. "Şu iğneyi nereye batırdığına dikkat et, sakar şey! Şu çorabı delersen yenisini almak için bir haftalık maaşını vermek zorunda kalırsın."

Mireille de başını öne eğmiş, son iğneyi paltonun eteğine sabitlerken kendi kendine gülümsemişti.

Keşke seni şimdi görseler, diye geçirdi içinden Mireille, bahçenin ortasındaki havuza doğru giden geniş yolda yürürlerken. Sanki düşüncelerini okumuş gibi Mösyö Leroux, ona bakıp gülümsedi, ardından ilgisini Claire'e verip Brittany'deki ailesi ve evi hakkında sorular sormaya devam etti. Sohbet edercesine konuşsa da Mireille, onun Claire'i test ettiğinin, şebeke üyesi olarak ona güvenip güvenemeyeceğine karar vermeye çalıştığının farkındaydı.

Gürgen ağacıyla çevrili caddeye varıp ağaç dallarının oluşturduğu duvarın altına geçtiler. İlk bakışta ağaç dalları cansız gibi duruyordu. Ancak Mireille, yakından bakıldığında yaz günlerinde açılmayı bekleyen tomurcukların varlığını seçebiliyordu. Üçü caddede yürürken, Aşai Rabbani Ayini'ne katılmayıp bu güneşli bahar gününün tadını çıkarmaya karar vermiş olan birkaç diğer kişiye selam verdi. Yarım saat sonra yeniden Jeu de Paume'a varmışlardı. Mösyö Leroux, askerin görüş alanına girmeden önce kızların yanından gitmek niyetindeydi. Gülümseyerek Mireille'e başını olumlu anlamda salladı. Claire'in şebeke için uygun bir aday olduğunun işaretiydi bu.

Ardından Mösyö Leroux, Claire'e dönerek, "Evet Matmazel Meynardier, bize yardım etmeye gönüllü olduğunuz için teşekkür ederim," dedi. "Faydalı bir yardımcı olacağınıza inanıyorum. Mireille size tavsiyelerde bulunup zaman zaman talimatlar verecek."

Mösyö Leroux gitmek için arkasına döndükten kısa bir süre sonra durdu. "Ah, neredeyse unutuyordum!" Ceketinin

iç cebine uzanıp ambalajında palmiye ağacı ve fil deseni olan üç tane çikolata çıkardı. "Çarşamba günü başlayacak Paskalya orucu başlamadan bunun tadına baksanız iyi olur, bayanlar."

Gördükleri manzara karşısında mutlu olan kızlar, sevinçle iç çekti.

"*Merci*, mösyö. Teşekkürler. Bak Mireille," dedi Claire sevinçle. "Bundan Vivi'ye de veririz!" Sonra da Mösyö Leroux'dan yana döndü. "Bizim bir arkadaşımız. Terzilerden biri, bizimle birlikte atölyenin üstündeki dairede yaşıyor. O da bizim gibi çikolatayı sever."

"Öyle mi?" diye yanıt veren Mösyö Leroux, Claire'e incelercesine baktı. Mireille'e mi öyle gelmişti yoksa adamın ela gözleri neşeyle parlamış mıydı? "Eh, iyi ki size üç tane çikolata getirmişim, şansa bakın."

Ardından Mösyö Leroux ciddi ifadesini takınarak konuşmasına devam etti. "Kendinize iyi bakın, kızlar. Ve dikkatli olun."

Mireille, Claire'e ilk görevini verdiği zaman kalbi deli gibi atmıştı. Bir kaçış planı ayarlanırken limana ulaştıracakları Yahudi bir iş adamının gönderimi için gerekli olan talimatların Mösyö ve Madam Arnaud'a ulaştırılmasıyla ilgili bir görevdi. Bu işi hiçbir aksaklık yaşamadan halletmişti. Mesajı güvenli eve götürmüş, dönüş yolunda sadece bir kez aramaya denk gelmişti. Askerler kimlik belgelerini incelerken Claire yüzünde bir gülümsemeyle onlara bakabilmişti. Taşıdığı evrak çantasını açması istendiğinde de hiç duraksamamıştı. İçindeki

nota kâğıtlarını göstermiş, Mireille'in onu bilgilendirdiği gibi şan dersine gittiğini söylemişti. Adresleri ve talimatları ezberlemişti bu yüzden Nazilerin kâğıtlar arasında görmeyi istedikleri şeyi bulmalarına imkân yoktu. Sonunda geçmesine izin verdiklerinde içlerinden biri Claire'e, Marais'e doğru yoluna devam ederken iyi akşamlar bile demişti.

Bundan aldığı cesaretten ötürü Claire bir sonraki görevinde kendini daha rahat hissediyordu. Mireille, arkasına kabaca harita çizilmiş olan bir notu ona verip Billancourt'ta, şehrin güneybatı kısmında yaşayan kaptan Christiane'ya iletmesini söylemişti.

"Bunu yapmak istediğine emin misin?" diye sordu Mireille endişeli bir ifadeyle. "Bu sefer mesafe çok uzun, notu saklamak zorundasın. Evrak çantasını, nota kâğıtlarını yine yanına al ve durdurulursan şan dersi bahanesini kullan. Notu kendim iletecektim ama benim bu akşam istasyonda olmam gerekiyor..."

Claire gülümseyerek, "Ben iyiyim, Mireille," dedi. "Paltomun yakasının altındaki astarı söküp notu orada saklarım. Birkaç dikişle onu sabitlerim. Kimse orada bir şey olduğunu tahmin bile edemez. Christiane ile buluşacağım yerle alakalı talimatları da ezberledim. Endişelenme, sokağa çıkma yasağı başlamadan önce seninle burada buluşmuş olurum."

Akşam çökerken iki genç kız nehri geçti. Üniformaları siyah ve kırmızı nişanlarla süslenmiş askerlerle dolu olan askeri araçlar, yanlarından geçip giderken kuzey tarafında, ufukta düşman uçaklarını fark etmek için gökyüzünü tarayan uzak mesafe projektörleri sahte bir gündoğumu manzarası oluşturuyordu. Nehrin sağ tarafında ise Claire ile Mireille birbirlerine sarıldıktan sonra iki farklı yöne ayrıldılar.

Rue Cardinale caddesine geri dönen Mireille, dairenin kapısını açtığında karşısında Vivi'yi buldu.

"Ah, Mireille! Gelmene öyle sevindim ki... Nereye gittiğinden emin değildim..." Sonra Vivi hemen merdiven boşluğuna baktı. "Claire nerede? Onun da seninle birlikte olduğunu sanmıştım?"

Mireille başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi. "Halletmesi gereken bir işi olduğunu hatırladı. Birazdan döner diye düşünüyorum."

"Nereye gitti?" Vivi'nin yüzü koridor ışığının altında bembeyaz görünüyordu. Mireille genç kızın takındığı bu ısrarcı ifade karşısında şaşırıp kalmıştı. Vivi bu zamana kadar ev arkadaşlarının ne zaman gelip gittiğiyle ilgili hiç soru sormamıştı. Boş zamanlarında nereye gittikleri veya ne yaptıklarıyla da ilgilenmezdi.

"Ben... Ben söyleyemem. Yani bilmiyorum..." diye kekeledi Mireille.

Vivienne genç kızın kolunu sıkıca tuttu, bu kez daha ısrarcı bir tavır takınmıştı. "Mireille, bana söylemek zorundasın. Bu çok önemli. Senin görevini biliyorum. Ama bu akşam..." Derin bir nefeş alıp sustu, dile getireceği kelimeleri daha dikkatli seçmeye çalışıyordu. "Tamam, onun tam olarak nerede olduğunu söylemek zorunda değilsin ama ne tarafa gittiğini hemen söylesen iyi edersin."

Mireille'in aklı karışmıştı, Vivi'nin neyi anladığını çözmeye çalışıyordu. Birkaç saniye sürmemişti ki ne olduğunu anladı. Vivi, şebekeden haberdar olduğunu açıklamak durumunda kaldığına göre durum gerçekten ciddi olmalıydı.

"O... Güneybatı tarafına doğru gitti."

Vivi'nin gözleri iri iri açıldı. Gözleri, kireç gibi olan yüzünde kocaman bir karanlık gibi duruyordu. "Güneybatıya nereye?"

Mireille yine duraksadı, bu sefer Vivi güçsüz görüntüsüne tezat oluşturacak kadar sert bir şekilde Mireille'i sarstı. Genç kız neye uğradığına şaşırmıştı. "Bana söylemek zorundasın, Mireille," diye ısrar etti Vivi.

Mireille başını iki yana salladı. Ona bu şekilde öğretildiği için bilgi veremezdi. Bildiği detayları paylaşması herkesi riske atması demekti. Sonra birden o gün Claire ile birlikte Tuileries'ten ayrılacakları zaman Mösyö Leroux'yu ve gözlerindeki bakışı hatırladı. Claire ona üçüncü çikolatayı arkadaşları Vivi'ye vereceklerinden bahsedince adamın gözleri keyifle parlamıştı. Mösyö Leroux, Vivi'yi tanıyordu. Vivi'nin onunla bağlantısı olmalıydı. Mireille, Mösyö Leroux'nun Café de Flore'da ona atölyedeki işi ve dükkânın üst katında yaşayan terziler hakkında sorular sorduğunu da hatırladı. İşte o an Mösyö Leroux'nun Vivi'yi onların yanına, daireye yerleştirdiğini anladı.

Vivi daha sert bir şekilde onu sarstı. "Güven bana, Mireille. Bana güvenmek zorundasın."

Mireille arkadaşının gözlerinin içine bakınca o ela gözlerin âdeta yalvardığını gördü ve bir çırpıda yanıt verdi. "Billancourt."

Vivi, Mireille'in kolunu sıkmayı bırakıp ellerini korkuyla yüzüne kapattı. "Hayır! Hayır, orası olmaz! Bu akşam orayı bombalayacaklar. Benim de daha yeni haberim oldu... Renault fabrikası... Hemen gidip Claire'i almamız lazım!"

Vivi'nin dile getirdiği sözler Mireille'in de dehşete kapılmasına neden olmuştu. "Ama saat geç oldu... Sokağa çıkma yasağı... Ah, Vivi!"

Vivienne çoktan paltosunu giyinmişti. "Ben gidiyorum. En azından onu uyarmayı denemeliyiz. Gelmek zorunda değilsin. Bana adresi ver, yeter."

Mireille başını iki yana salladı, şimdi arkadaşına baskı kurma sırası kendisindeydi. "Ben giderim, Vivi. Claire'in hangi yoldan gittiğini biliyorum. İkimizi de riske atmaya gerek yok. Bunu biliyorsun. Benim gitmem daha iyi olur." Sonra bir an Vivienne'i kucakladı. "Teşekkür ederim. Yani bana söylediğin için. Şimdi burada kal ve bekle. Claire benim sorumluluğum altında. Şebekenin üçümüzü de aynı anda kaybetme lüksü yok."

Vivi gönülsüz de olsa kapı pervazına yaslandı. Mireille yapılması gerekenin bu olduğunu bilse de şebekedeki diğer üyelerin bunu onaylamayacağının, bu işe karışmaması gerektiğini söyleyeceklerinin farkındaydı. Riski azaltmak en iyisi diyeceklerdi. Hepinizden ziyade içinizden birini kaybetmeye göz yummamız gerekecek diyeceklerdi. Ama bu Claire'di. Arkadaşının tehlikeli bölgeye gittiğini bilirken evde öylece oturup hiçbir şey yapmadan duramazdı. Gidip arkadaşını bulmalı ve sağ salim onu geri getirmeliydi.

Claire aktarma yapacağı treni saatlerce beklemek zorundaydı. Bugünlerde tren hattı düzensiz işliyordu ve sık sık iptaller oluyor, istasyonlar kapanıyordu. Ancak sonunda bir tren istasyona girince Claire hemen bindi, içinden Billancourt durağının bu akşam faaliyette olması için dua ediyordu. Aksi takdirde son duraktan Pont de Sévres hattına kadar yürümek zorunda kalacaktı. Öyle olursa Christiane ile randevusuna geç

kalacaktı. Tren sarsılıp hareket ederken içerideki loş ışıklar titreşiyordu. Yanıltıcı bir güvenlik duygusu olsa bile en azından yer altındayken güvende hissediyordu. Herkes Paris metro tünellerinin bombardıman olursa koruma sağlayamayacak kadar derinde olmadığını biliyordu. Claire saatine bakıp derin bir iç çekti. Sandığından da uzun sürmüştü. Eve dönüş trenini kaçırırsa Saint Germain'den yürümek ve sokağa çıkma yasağından dolayı yakalanmamak için koşmak zorunda kalacaktı.

Hat boyunca meydana gelen gecikmelerden ötürü hayal kırıklığına uğramış olan Claire, Billancourt'taki metro istasyonunun merdivenini çıkarken çoktan geç kalmıştı. Hemen arkasında bir görevli istasyonun kapısını kilitliyordu.

"Bu akşamki son tren o muydu?" diye seslendi Claire görevliye.

"Evet, bayan." Adam saatine bir göz attı. "Eve gitseniz iyi olur, on dakika içinde sokağa çıkma yasağı başlayacak."

Claire buraya kadar gelmişken devam etmekten başka bir seçeneği olmadığını biliyordu. Buluşma yeri çok uzakta değildi. Normalde bir saat önce orada olması gerekiyordu, Christiane vazgeçip gitmiş bile olabilirdi ama genç kız denemek zorundaydı. Öyle ya da böyle kaybedecek bir şeyi yoktu. Polis ya da barikatlar tarafından durdurulursa zaten geç saatte sokakta olduğu için başı derde girecekti.

Yerel fabrika işçileri barınsın diye yapılan apartmanların karşısında yer alan köşedeki kafe, Claire gittiğinde kapanıyordu. Christiane'dan eser yoktu, masaları silip sandalyeleri kaldıran iki garson vardı sadece. Claire ne yapması gerektiğini bilmeyerek dışarıda beklemeye başladı. Christiane'nın geri gelmesi ihtimaline karşın durmalı mı yoksa zararın neresinden

dönersen kârdır diyip Saint Germain'e yürümeye başlamalı mıydı? Yolu uzundu. Yakalanmadan arka sokaklardan gitmesi gerekecekti.

Claire bu tereddütleri yaşarken kafenin ışıkları kapatıldı ve sokak tamamen karanlığa büründü. Etrafındaki ev ve işyerlerinin camları da kapkaranlıktı. Birçoğu içerideki sakinlerini korumak için kepenklerini indirmiş, Claire yapayalnız dışarıda kalmıştı.

Bu banliyö caddesinde hiçbir şey hareket etmiyordu. Ne yoldan geçen araba ne de eve koşuşturan insanlar vardı. Claire geç kalmıştı.

Tam gitmek için arkasını dönmüştü ki karşısındaki apartmanın bir camında küçük bir hareketlilik dikkatini çekti. Varla yok arasıydı. Sanki bir an bir perdenin köşesi hafifçe aralanmış da lamba ışığı görünmüştü. Claire birinin onu gördüğü düşüncesiyle kendini huzursuz hissetse de biraz daha beklemeye karar verdi.

Sessiz, karanlık sokakta bir kapının hafifçe açıldığını duydu. Sonra Claire'e anlatıldığı gibi Christiane'nın tarifine uyan genç bir kadın, usulca yolun karşısına geçti. Claire açık renkli saçlarının, bu karanlıkta onu daha görünür yapması umuduyla şapkasını çıkardı.

"Çok geç oldu," dedi Christiane kısık bir sesle, kızın kara gözleri porselene benzeyen yüzünde siyah birer havuz gibi duruyordu. "Gel, biri bizi görürse diye kapı girişinde duralım, daha güvende oluruz."

Karşı apartmanın kapısından içeri girdiklerinde, Claire hemen yakasının altındaki katlı haritayı çıkarıp hiçbir şey demeden ona verdi.

Christiane elindeki kâğıt parçasına şöyle bir bakıp hırkasının cebine attı. "İçeri geçip bu akşam benimle kalsan iyi olur."

Claire başını iki yana salladı. "Hayır. Birlikte yakalanma riskini göze alamayız. Komşuların beni görmüş olabilir. Ben eve gideceğim. Endişelenme, ana caddelerden uzak dururum. Biri beni durdurursa şan dersim bitene kadar tren seferlerinin bittiğini söylerim." Bunu dedikten sonra elindeki evrak çantasını kaldırıp gösterdi.

Christiane başını olumlu anlamda salladı. "Tamam, o hâlde. Git, çabuk ol. Kendine dikkat et. Bunu getirdiğin için de teşekkür ederim." Hırkasının cebini okşarken kâğıt belli belirsiz hışırdamıştı.

Claire sokağa adımını atıp mümkün olduğunca sessiz bir şekilde yürümeye çalışırken arkasındaki kapının hafifçe kapandığını duydu. Dar bir ara sokağa sapınca karanlık onu tamamen içine almış gibiydi. Bu dolambaçlı yoldan gitmesi, Saint Germain'e varış süresini uzatacak olsa da böylesi daha güvenliydi.

Bir süre sonra tuhaf bir hisse kapıldı. Sanki etrafındaki karanlık titriyordu. Bu histen kurtulmak için bir eliyle kulağına bastırdı. Ancak titreşim artarak bir helikopterin uzaktan gelen uğultusuna dönüştü. Claire gergin bir şekilde başını kaldırıp yukarı baktı ama karanlıkta hiçbir şey göremiyordu. Hızlı bir şekilde yürümeye başlasa da ses kulaklarını sağır edecek cinsten bir gürlemeye dönünce koşmaya başladı.

Birden sanki tüm sokak lambaları aynı anda yanmış gibi tepesinde parlak bir ışık belirdi. Claire gökyüzüne bakınca ilerideki çatılara şimşek gibi parıldayan bir ateş topunun düştüğünü gördü.

Sanki bir rüyadaydı, ani parıldamanın ardından gürleyen karanlık onu yutmadan önce gördüğü en son şey, arkadaşı Mireille'in siluetiydi.

Mireille döner merdivenden hızla inerek apartmandan dışarı, Rue Cardinale'e çıktığında neredeyse ıslık çalarak bisikletiyle evine dönen bir komşuya çarpıyordu. Paltosundaki sarı yıldız, apartmanın giriş kapısından yansıyan ışıkla âdeta küçük bir güneş gibi parlıyordu.

"Ah! Bu ne acele, matmazel?" dedi adam kahkaha atarak, Mireille ona çarpmamak için neredeyse düşecekken elini uzatıp genç kızı yakaladı.

"Lütfen mösyö, bisikletinizi ödünç alabilir miyim? Durum gerçekten çok acil. Bisikletinize hiçbir zarar gelmeden size geri getireceğim, söz veriyorum. Yarın buradan Delavigne Moda Evi'nden alırsınız." Parmaklarını çapraz yapıp son cümlenin doğru çıkması için içinden dua etti. Eğer bisikleti geri getiremezse muhtemelen kendisi de gelememiş olacaktı, bu yüzden düşündüğü şeyle yüzmek zorunda kalmayacaktı.

Adam gönülsüz de olsa ona bisikleti verdi çünkü onu tanıyordu. Onu sokağın köşesinde durdurup fotoğraflarını çekmesini isteyen üç kızdan biriydi. Kızın yüzündeki dehşet ifadesinden de durumun gerçekten önemli olduğunu görebiliyordu. "Ama bisikletime iyi bak, yalvarırım, matmazel. Sabah bu bisikletle işe gitmem gerek."

Mireille pedala basıp bisikletin selesine otururken omzunun üzerinden teşekkür etti, bisikleti köprü yoluna doğru sürmeye başlamıştı.

Claire'e zamanında ulaşmak için pedalları hızla çevirip yayaları ve diğer bisikletlileri geçerken zihni fazlasıyla meşguldü. Claire oraya gidip hiçbir gecikme yaşamadan dönebilirse onu eve dönmek için bineceği son trenin istasyonunda yakalayabilirdi. Ancak öyle olsaydı şimdiye kadar gelmiş olmalıydı. Mireille'in geçtiği istasyonlar akşam olduğundan çoktan kapanmıştı. Caddelerden hızla geçerken ciğerleri yanıyordu. Bir kamyon asker kışlasına dönmüş olsun diye de dua ediyordu. En kötü ihtimalle sokağa çıkma yasağı başlamadan önce evine yetişmeye çalışan bir kız olduğunu düşünebilirlerdi. Billancourt banliyösünü işaret etmek istercesine güneye doğru daha da kıvrılan Seine Nehri boyunca bisikletini sürerken siyah bukleleri âdeta uçuşuyordu.

Claire'in Christiane ile nerede buluşacağını biliyordu. O buluşma noktasına birkaç kez kendisi de gitmişti. Kafenin olduğu köşeyi döndü ama orada kimse yoktu. Kulaklarının uğuldamasına ve yüzünü yalayıp geçen rüzgârın gürültüsüne rağmen yaklaşan uçakların seslerini duyabiliyordu. Müttefik birliklerin uçakları, Hitler'in ordusu için kamyon üreten fabrikayı bombalamaya hazırlanıyordu.

Birden gökyüzü düşen alev toplarıyla aydınlanınca geçtiği bir sokakta ince yapılı birini görür gibi oldu. Hemen bisikletten atlayıp Claire'e doğru koşarak ona seslendi. Hemen ardından uçak, bombalarını Billancourt üzerine bıraktı ve sokakta patlama meydana geldi.

Rüzgâr ve moloz akını Claire'in olduğu yeri âdeta yutmuştu. Aynı etki birkaç saniye sonra Mireille'in olduğu yeri de sarmıştı ama Mireille, arkasına dönüp bitişik binanın girişine sığınarak kendini patlamanın etkisinden ve sonraki

patlamaların oluşturduğu, ciğerlerindeki havayı kesen şok dalgalarından koruyabilmişti. Elleriyle dizlerindeki yaralanmayı önemsemeden ayağa fırladı ve dar sokağı boğan toz bulutuna doğru koştu. Başka bir parlamayla hemen önündeki kaldırımda uzanan yığını görebildi. Claire'i kollarının altından tutup apartmanın kapı girişine doğru çekmeye başladı, başka bir patlamayla ayaklarının altındaki zemin sallanırken kendi bedenini arkadaşına siper ediyordu.

Fabrika alevler içinde kalıp başka bir patlama havayı sararken ateş toplarının beyaz ışığı turuncuya dönüyordu. Yüklerini bırakıp hedeflerinden uzaklaşan uçakların motorlarının, âdeta çığlık attığını duyabiliyordu.

İlk uçak dalgası çekip gittikten sonra bile patlamaların etkisiyle kulakları uğulduyordu. Yakındaki binalara sıçrayan alevlerin çıtırtıları, kulaklarındaki çınlamanın etkisini artırıyordu. Mireille, alevlerin ışığıyla Claire'in yaralarını inceledi. Başının arkasına bir darbe almıştı, saçı kan içindeydi. Bunun haricinde vücudunda bir şey yok gibiydi. Claire'in gözlerini açmasıyla Mireille rahatladı. Karşısındaki kızın gözleri âdeta bir yavru köpeğinki gibi kapkara görünüyordu. Cam gibi parlayan gözleri bir süre sonra Mireille'in yüzüne odaklanabilmişti. Mireille rahatlatıcı sözler söyleyerek şalıyla arkadaşının yarasındaki kanı temizlemeye çalışırken Claire doğrulmaya çalıştı. Genç kızın bedeni sallanıyordu. Ardından öne doğru eğilip kusmaya başladı, paltosuna gelmesin diye uğraşsa da pek başarılı olamamıştı.

"Başka bir yerin acıyor mu?" diye sordu Mireille.

Claire sersem bir hâlde başını iki yana salladı, ardından yüzünü buruşturarak elini saçına götürdü ve parmaklarına bulaşan koyu kırmızı yapışkan şeye şaşkınlıkla bakakaldı.

"Aklın karışık," dedi Mireille. "Ve şoktasın. Claire, seni buradan götürmemiz lazım. Daha çok uçak gelebilir. Buradan çıkmamız gerek. Sana yardım edersem ayağa kalkabilir misin?"

Claire konuşmasa da bir elini öne uzatınca Mireille onu ayağa kaldırdı. Bir kez daha öğürünce ağzından çıkan safra paltosunun önünü kirletti.

"Affedersin," diye mırıldandı genç kız.

Mireille, Claire'in kolunu omzuna atıp kendi kolunu da genç kızın beline doladı. Binadan çıkıp dikkatli bir şekilde sokakta yürümeye başladılar. Sanki kar yağmış gibi her yer kalın bir gri toz tabakasıyla kaplıydı. Toz ve moloz yığınının altında terk edilmiş bisikleti gören Mireille'in içi rahatladı. Claire'i bir dükkânın yanına yaslayıp bisikleti almaya gitti.

O sırada bir sonraki bombardıman uçağı yaklaşırken havadaki çınlamanın yeniden başladığını hissetti. "Çabuk," dedi, Claire'i kucaklarken sesinde endişe hâkimdi. "Seni bisikletin selesine oturtalım. Kolunu omzuma dolarsın, ben de bisikleti sürerim. Böyle daha hızlı gideriz."

Tehlikeli de olsa hem Claire'i hem de bisikleti kontrol ederek ana caddeye çıkabilmişti. Bisikletin tekerleri kafenin şok dalgasıyla patlayan camlarının üstünden geçerken çatırdıyordu. Mireille keskin cam kırıkları yüzünden bisikletin tekeri patlamasın diye dua ediyordu. Tenha yolda elinden geldiğince hızla gitmeye çalışan Mireille, uçak motorlarının alçalırken çıkardığı tiz sesi duydu, ardından yeni ateş topları geceyi aydınlattı. Başını önde tutarak derin bir nefes almaya çalıştı, kırılmış beton ve ahşap parçalarından kaçınmaya çalışarak bisiklet sürdüğünden sırtı acıdan yanıyordu. Baş dönmesi yüzünden

Claire'in bedeni sağa sola ikisinin de düşmesine neden olacak şekilde sallanınca, bisiklet tehlikeli bir şekilde yalpaladı.

Bir sonraki bomba dalgası başladığında Mireille bir caddenin köşesini dönüyordu. Neyse ki buradaki binalar, ayakları altındaki yeri sarsan patlamanın şokundan kızları korumuştu. Mireille sokağın sonuna geldiğinde göz ucuyla arkasına baktı, fabrika işçileri için yapılan apartmanlar alev ve duman bulutu içinde kaybolup gitmişti.

Claire bir şey mırıldanınca Mireille ne dediğini anlamak için ona doğru eğildi.

"Christiane... Christiane'yı almak için geri dönmeliyiz."

Boğazına kadar yükselen bulantıyı acıyla yutmaya çalışan Mireille, pedalları hızla çevirmeye başladı.

Claire genç kızın omzuna güçlü ve ısrarcı bir şekilde vurdu. "Geri dön, Mireille... Christiane'yı alalım!" dedi boğuk bir sesle.

"Hayır!" diye bağırdı Mireille, gürültüyü bastırmak için tiz bir sesle konuşmuştu. "Christiane için artık çok geç, Claire." Seine Nehri'nin kıvrıldığı yere yapılmış olan alevler içindeki binalardan hızla uzaklaşırken, gözlerinden dökülen sıcak gözyaşları, toz kaplı yüzünden akıyordu.

İki kız Saint Germain'a doğru yol aldıkları sırada bulantı nöbetleri, Claire'in bilinci bir gelip bir giderken babasıyla birlikte tekneyle denize açıldıkları zamanlarla ilgili hayal görmesine neden olmuştu. Hemen yanlarından yankılanan ani siren sesi, onu bulunduğu ana geri döndürdü. Başı zonkluyordu, tam o

sırada Mireille'in bir kaldırım taşının üzerinden geçmesiyle bisiklet sarsıldığı için sert bir şekilde başını genç kızın sırtına vurdu, gözleri acıdan yanmıştı. Arkadaşının yorulduğunun farkındaydı. Mireille güçlükle pedalları çevirmeye çalışırken Claire de dengede kalabilmek için kendini zorluyordu.

Yol boyunca onları kimse durdurmadı. Bombardıman uçaklarının motor uğultusu ve ona eşlik eden, hedeflerini defalarca vuran bombaların gümbürtüsü sonunda giderek azalmıştı. Kızların yanından âdeta acı acı çığlık atarak geçen askeri kamyonlar, harabeye dönmüş bisiklete benzer bir şeyle zıt yönden yalpalayarak gelen üstleri başları yırtık, hayaletvari iki figürü durdurmakla uğraşmamıştı.

Sabahın erken saatlerinde Rue Cardinale'e varabilmişlerdi. Mireille, cebindeki anahtarı çıkarmaya çalışırken Claire bitkin bir hâlde duvara yaslandı. Mireille'in elinden geldiğince bisikletin tozunu toprağını temizleyişini izledi. Bisiklet olaylı gezintisinden sonra birkaç tane savaş yarası alsa da hâlâ sağlamdı ve şu an merdiven boşluğuna yerleştirilmişti. Claire, merdiveni en üst kata kadar Mireille'in yardımıyla çıktı.

Daire kapısının açıldığını duyan Vivi, onlara yardım etmek için koşarak girişe geldi. "Ah, Tanrı'ya şükürler olsun!" diye bağırdı sevinçle. "Kurtulmuşsunuz. İkinizi de kaybettiğimi sandım..." Hemen ardından Claire'in başının arkasındaki yarayı temizlemek için sıcak su dolu bir kapla havlu getirdi. Genç kızın saçına yapışan kan kurumuştu. Vivienne çok nazik bir şekilde onu temizlerken, sürekli yıkadığı bez yüzünden getirdiği kaptaki su âdeta siyaha dönmüştü.

Genç kızın şefkati ve nezaketi Claire'in duygulanmasına neden oldu, şokun etkisiyle âdeta buza dönüşen hisleri çözülmeye başlamıştı.

"Haydi, şu üstündeki paltoyu çıkaralım," diye mırıldandı Vivi, kusmuk lekesiyle sırılsıklam olmuş kıyafeti kızın üstünden çıkararak. Paltoyu bir köşeye koyup Mireille'den yana döndü. "Sen de Mireille. Gidip temizlen. Endişelenme, ben Claire ile ilgilenirim."

Bir saat sonra Claire üstünde temiz geceliği, başında temiz bir sargı beziyle yatağa yatmıştı. Mireille ile Vivi yanına gelip yatağa oturdu.

Claire bir elini uzatıp Mireille'in elini tuttu. "Benim hayatımı kurtarmak için kendi hayatını riske attığına inanamıyorum, Mireille. Bu gece yaptığın şeyi asla unutmayacağım," diye fısıldadı. Ardından aklına Christiane ve hayatlarını kaybeden diğer masum insanlar gelince hıçkırarak ağlamaya başladı.

"Şişşt," dedi Mireille, arkadaşının yeniden altın sarısı rengine kavuşan saçını okşayıp gözünün önünden çekerek. "Artık uyumaya çalış, Claire. Yarın işimize devam etmek zorundayız. Christiane için. Ve acı çeken diğerleri için. Savaşımıza kaldığımız yerden devam edeceğiz."

Claire'in göz kapakları iyice ağırlaşmış, arkadaşlarının rahatlatıcı varlığı ona âdeta ninni gibi gelmişti. Birden aklına bir düşünce takıldı. "Mireille... Nereden biliyordun? Yani bombardıman uçaklarının geleceğini?"

Mireille, Vivi'ye bakıp gülümsedi. "Arkamızda sağlam arkadaşlarımız olduğu için şanslıyız diyelim."

Bu sözlerin ardından Claire, arkadaşlarının o uyusun diye başlarını eğerek kapıdan çıkıp gidişlerini gülümseyerek izledi.

Ertesi sabah Mireille, Claire'in bir kaza geçirdiğini, bu yüzden toparlanmak için birkaç güne ihtiyacı olduğunu söyleyince Matmazel Vannier hoşnutsuz bir şekilde kaşlarını çattı. Mireille, Claire'i kendi gözleriyle görsün diye kadını yukarı çıkardığında ustabaşı söylenmeye başladı. "Ne yaptın böyle, seni aptal kız? Bir delikanlıyla falan eğlendin durdun sandım. Bugünlerde her yer tehlikeli bilmiyor musun? Dün gece şehrin batı tarafında bombalama oldu. Bomba yanlış yere düşseydi ölüp gidebilirdin." Fakat böyle söylenirken bir yandan da Claire'in en az başındaki sargı kadar bembeyaz kesilen yüzünü inceleyip elini şefkatle okşadı. "Sen yat, dinlen. Vivienne üzerinde çalıştığın gece elbisesinin boncuk detayını bu akşam bitirir. Ben de biraz et suyuna çorba gönderirim. İyi dinlen, birkaç güne kalmaz seni sapasağlam ayağa kaldırırız."

O akşam Claire'in huzur içinde uyuduğundan emin olan Mireille, atölyeye indi. Vivi her zamanki gibi çalışıyordu. Kısa bir süre kapıdan genç kızı izledi. Vivi boş, karanlık odada işine odaklanmıştı, kızıl kahverengi örgülü saçı, masada duran lambanın ışığıyla parlıyordu.

Birden yalnız olmadığını anlayan Vivi, yerinden sıçrayıp kenarını işlemesi için bekleyen parlak pembe şifon eteği, düz beyaz renkli ipek kumaşın üstüne çekerek ipeği gizlemeye çalıştı. Mireille bunu fark etmemiş gibi davranarak Vivi'nin bitmemiş iş üzerinde çalışıyormuş gibi yapmasına hiçbir şey demedi.

Arkadaşının şaşkınlığını gidermek için açıklama yapmaya başladı. "Bu rengi sevdim. Schiaparelli pembesi diyorlar. Ancak Matmazel Vannier bunun sıradan olduğunu düşünüyor." Gülümsedi. "Seni rahatsız ettiğim için özür dilerim. Yardıma

ihtiyacın var mı diye gelip görmek istedim. Claire'in yokluğunu kapatmak için fazla mesai yapman gerektiğini biliyorum. Boncuk işinde sizin kadar iyi değilim ancak istersen şu eteğin kenarını işleyebilirim, ne dersin?"

Vivi gülümseyip başını iki yana salladı. "Çok naziksin, Mireille ama neredeyse bitirmek üzereyim." Kumaşı köşesinden kaldırıp gösterdi. Öte yandan Mireille, beyaz ipek kumaşı özenle diğer kumaşın altında tutmaya çalıştığını fark etmişti. "Görüyorsun ya, bir panelim kaldı. Birazdan yukarı çıkarım."

"Tamam," dedi Mireille. "Geçen akşamdan kalma biraz güvecimiz var. İstersen onu ısıtabilirim?"

Her ne kadar çehresinde yorgunluk çizgileri görülse de Vivi ne zaman gülümsese, yüzü saçları gibi parlıyordu. "Ah, çok isterim."

Mireille gitmek için arkasına döndüğü sırada Vivi yeniden konuşmaya başladı, eli önündeki masada duran kumaşların üstündeydi. "Mireille... Teşekkür ederim."

İki kızın birbirine olan bakışı söylenen bu birkaç kelimeden çok daha fazlasını anlatıyordu. Bu, birbirlerini anladıklarını gösteren bir bakıştı. Dile getirilmemesi gereken birçok şeyi sessizce kabullenmişlerdi.

On Beşinci Bölüm

Harriet

Mireille, 1942 yılında o gece cesaret edip Billancourt'taki bombalanma alanına bisikletle gitmeseydi ben şu an burada olmayacaktım. Claire o bombardımanda hayatını kaybedip giden binlerce insandan, Renault fabrikasına yakın inşa edilen binalarda kalan Christiane gibi birçok sivilden biri olacaktı. Claire, Laurence Ernest Redman ile evlenemeyecek ve Felicity adında bir kızları olmayacaktı. Kaderin yıllar önce ördüğü o kırılgan ağların izini sürdükçe, şu an burada olabilmeme giderek daha çok şaşırıyordum.

Bazen hayatın temelleri bize çok zayıf görünüyor olabilirdi ama belki de bu hassasiyet sebebiyle onun üzerine titriyorduk. Belki de içten içe hayatı sevdiğimiz için onu kaybetmekten bu kadar korkuyorduk. Mireille gidip Claire'i bulmak için bir an olsun tereddüt etmemişti. Vivienne de hemen yola düşerdi, tabii evde kalmak zorunda olmasaydı... Mireille şehrin diğer yakasından Saint Germain'deki güvenli evlerine ulaşmak için dişlerini sıkıp Claire'i kan

revan içinde yerde çekiştirirken, devam etmesini sağlayan o kararlılığı hayal edebiliyordum.

Hayata bu kadar sıkı sarılıp ona gereğinden fazla değer veriyorsak hüzün ve çaresizlik, taşıyamayacağı bir yükü üstlenen birini ne kadar derine çekebilirdi ki? Annemin artık daha fazla dayanamayıp ıstırabını bir avuç uyku hapı ile sonlandırması cehenneme yavaş bir iniş olmalıydı. O haplara babamın mutlu zamanlarda aldığı, Noel sofrasında tatlının yanında verilen, birkaç yıldır da mutfak rafında duran konyak eşlik etmişti.

Polis arabasının mavi ışıklarının evimin önündeki karanlığı aydınlattığı o gece, ön kapıdan içeri girmemi engellemeye çalışan ellerden kurtulduğumda, içeri koşmuş ve yerde yana yatmış boş bir şişe ile koltuğun yanında bir sağlık görevlisinin annemin cesedinin üzerine eğilmiş olduğunu görmüştüm. Birçok kişi beni tutup geriye doğru çekiştirirken o şişeyi görmemle aklımda beliren ilk şey, âdeta sihirli bir şekilde o şişenin içine girmiş, şekerli meyvenin etrafında dans eden mavimsi alevler yüzünden büyülendiğimdi. O mavimsi alevler, babamın gelip beni almasını beklerken birinin beni içine oturttuğu polis arabasının mavi ışıklarını andırıyordu. Babamın beni hiçbir şekilde bulunmak istemediğim o eve götüreceğini biliyordum. Annem beni o kadere mahkûm etmişti. Bir an o mavi ışıkların beni, tamamen tükenmemi istiyormuş gibi duran şok, öfke ve acı alevlerine çekmeye çalıştığını düşündün. Bir kadın polis, açık araba kapısının yanında, hemen önümde yere çömelip elimi tutmuş, beni sakinleştirmeye çalışmıştı. Aniden öne eğilip yerdeki mazgala kusmaya başladım, polis memurunun temiz, ütülü pantolonu ve boyalı ayakkabısını son anda ıskalamıştım.

Bu da hayattaki çelişkilerden biriydi, şimdi anlıyordum. Hayatı, kaybetmek korkusunu yüreğimizin derinliklerinde yaşayacak kadar seversek, o hayat bizi, ruhumuzu işte böyle yarım bırakıyordu. Dışarı çıkıp o hayatı korkudan doludizgin bir şekilde yaşayamaz hâle geliyorduk çünkü kaybedecek çok şeyimiz vardı. Aynı şekilde ben de ilişkiler konusunda kendimi koruyordum, birini doyasıya sevmeye korkuyordum çünkü kendimden çok şey kaybedecektim. Thierry'yi, onun cazibesine, sakinliğine nasıl çekildiğimi düşündüm ama kalbimin âşka yenik düşmesine izin veremeyeceğim için kendimi geri çektiğimi de fark ettim çünkü kaybedecek çok şeyim vardı. Keşke ben de en az Claire, Vivi ve Mirielle kadar cesaretli olabilseydim. O zaman belki bu hayatı doyasıya -tüm kalbimle- yaşayabilirdim.

Bu düşünceleri aklımdan çıkarmaya çalışarak her zamanki sığınağım olan şık altıncı bölgenin yolunu tuttum. Palais Galliera'yı çevreleyen parktaki ağaçlar artık çıplaktı ve süs havuzunu saran kurdele şeklindeki çiçek tarhları da koyu mor ve yeşil renklere bürünmüştü. Fransa'nın en eski moda evlerinden biri olan Lanvin'in bir sergisi vardı. Kurucusu olan Jeanne Lanvin'in dünyasına kendimi kaptırmış, o muhteşem tasarımları inceliyordum. Lanvin etiketi olan koyu mavi bir gece elbisesinin önünde durup kalmıştım. Kollarına işlenen gümüş boncuklarla ağır bir işçiliği vardı. Claire'in de buna benzer bir elbiseyi görüp kumaş artıklarından kendine diktiği gece mavisi elbisesi için ondan ilham alıp almadığını merak ediyordum. Sezon dışı olduğu için müze neredeyse boştu, bu yüzden hemen arkamda mozaik desenli döşemelerde ayak sesi duyunca irkildim. Siyah ceketli bir takım giymiş olan gümüş saçlı bir kadın, yanıma gelip elbisenin önünde durdu.

"Çok güzel, değil mi?"

Başımı olumlu anlamda sallayıp, "Her şey büyüleyici," dedim, elimle sergi alanını göstererek.

"Lanvin'e karşı özel bir merakınız mı var?" diye sordu kadın.

Bunun üzerine büyükannemin savaş yıllarında başka bir moda evinde çalıştığını, bu sebepten o döneme ait tüm tasarımlara ilgi duyduğumu söyledim. Ancak bu elbisenin, onun hakkında duyduğum bir hikâyeyi hatırlattığından bahsettim.

Kadın gülümsedi. "Hoşuma gitti. Moda, onu yaratanların ve giyenlerin hikâyesini anlatmak için vardır. Benim de bu elbiseye çekilme nedenim o. Jeanne Lanvin'in ölümünden yetmiş yıl sonra bile onu hâlâ hatırladığımızı bilmekten ne kadar memnun olacağını hayal edebiliyor musun? Tasarımları yaşıyor, bugünkü tasarımcılara ilham oluyor. Bunun bir nevi ölümsüzlük olduğuna inanıyorum."

İkimiz de birkaç dakika sessizce elbiseyi inceledikten sonra kadın, "Ben devam ediyorum," dedi. "Size iyi günler dilerim, matmazel."

Yaşlı kadının ayak sesleri giderek azalırken galeride bir kez daha yapayalnız kalmıştım. Elbiselerin yanında duran bilgileri okurken gözüm siyah beyaz bir fotoğrafa takıldı. Bu Lanvin'in iki figürden oluşan logosuydu. Bir anne ile çocuğu, sanki dans edecek ya da bir oyun oynayacaklarmış gibi el ele tutuşmuştu. Belden oturtmalı uzun birer elbise giymiş, taç benzeri bir başlık takmışlardı.

Görsel hem farklı hem de tanıdıktı. Belki bana öyle gelmişti ama çiçek kokusu alıyordum. Sonra bu anne ve çocuk görselini daha önce nerede gördüğümü hatırladım. Annemin makyaj masasında duran siyah şişeli parfümde denk gelmiştim.

Yazıyı okuduğumda Jeanne Lanvin'in Marguerite adındaki tek kızıyla arasındaki ilişkiyi gösteren bir logo tasarlamış olduğunu öğrendim. Ve annesinin yaptığı, odunsu alt tonlardan oluşan ünlü, çiçek kokulu parfümünün adını seçen Marguerite idi: Arpège. Kızı kokuya her biri bir sonrakini takip eden nota anlamını taşıyan arpej adını vermişti, bu da parfümün uyumunu yansıtıyordu.

Etrafımı saran oda birden piyano sesiyle dolarak beni çocukluğuma götürdü.

Annemin parfümü ve piyanoyu muhteşem bir şekilde çalan parmaklarının anısı gözümde canlanmıştı. Ardından annemin eşyalarının olduğu kutuda bulduğum başka bir fotoğrafı daha anımsadım. O fotoğrafta annem bana, tıpkı Meryem Ana'nın çocuğuna baktığı gibi büyük bir ışıltıyla bakıyordu.

Jeanne Lanvin tasarımlarıyla dolu sergi odasında tek başına dururken bir an içim mutlulukla dolup taştı. Kalbimin derinliklerinde bir yerde içimi neşeyle dolduran o anı sayesindeydi bu. O anı canlılığını yitirirken aslında hiç yalnız olmadığımı fark ettim. O logo sadece Jeanne ile Marguerite'i değil, tüm anneleri ve çocukları tasvir ediyormuş gibiydi... Annem ve ben, sevgiyle el ele tutuşmuştuk ve hayatlarımız boyunca birlikte dans etmeye hazırdık.

Sonra yaşlı kadının sözleri yankılandı zihnimde: "Bunun bir nevi ölümsüzlük olduğuna inanıyorum." Ve işte o an, birini kalbinde yaşatmanın türlü yolları olabileceğini anladım.

On Altıncı Bölüm

1942

Billancourt'taki Renault fabrikasının bombalanmasından beri savaş, Paris'teki varlığını daha çok hissettirmeye başlamıştı. Yahudi vatandaşların her geçen gün daha da artan bir sayıyla toplanıp Drancy ve Compiègne toplama kamplarına gönderildiği dedikoduları devam ederken, şehrin caddeleri askeri birliklerin ve araçların sesleriyle inliyordu.

Mireille bir akşam Rue Cardinale'e vardığında bombalamanın olduğu gece komşusundan ödünç aldığı bisikleti kapıya yaslanmış bir hâlde buldu. Bisikletin gidonuna bağlanmış bir de not vardı. Genç kızın notu okurken boğazı düğümlendi.

Kara gözlü matmazele... Buralardan gitmek zorundayım, bu yüzden bisikletimi size bırakmak istiyorum. Sizin işinize yarayacaktır... Gideceğim yerde bana hiçbir yararı olmayacak maalesef. Kendinize iyi bakın, komşunuz Henri Taubman.

Genç adamın ceketine iliştirilmiş sarı yıldızı hatırlayan Mireille, adamın şehir dışındaki kamplara gönderilmeden kaçtığına inanmak istedi.

Huzursuzluk duygusu, şehrin bir bölgesinden diğerine yayılmış ve bir gün Rue Daguerre'in Komünist kadınları, Alman cephesindeki askerler için yiyeceklerle dolu olan depolar haricindeki yiyecek sıkıntısını protesto etmek için sokaklara çıktığında kendini tamamen belli etmişti. Ateşler açılmış, insanlar tutuklanmıştı. Mireille gösteriye azmettirenlerin de kamplara gönderildiğini duymuştu. O kamplardan dönen olmamıştı. Arka planda bunlar olurken kızlar geceleri yataklarında yatarak müttefik birliklerin bombalı saldırı seslerini dinliyorlardı. Almanlar da yerel halkı kontrol altında tutmak için yol çevirmelerini, hâlâ açık olan metro istasyonlarındaki denetlemelerini sıkılaştırmışlardı, gerektiğinde tutuklama ve ateş açma konusunda da hiçbir çekince göstermiyorlardı.

Mireille'in gizli şebekedeki görevi her zamankinden çok tehlike altındaydı ama bir o kadar da hayati önem taşıyordu. Bir gün birkaç top ipek almak için boyacıya gittiğinde, adam eline Vivienne'e vermesi için kahverengi kâğıda sarılı küçük bir paket tutuşturup o akşamki görevinin talimatlarını söylemişti. Şehrin kuzey kısmında bir adamla buluşacak, ardından Almanların sürekli denetim yaptıkları ana metro istasyonlarından kaçınarak onu Arnaudların Marais'teki evine götürecekti.

Şu anda Montmartre'ın çakıl taşlı, yokuşlu bir sokağında bulunan kafede masada oturmuş, yeni "ziyaretçiyi" beklerken kahvesini yudumluyordu. Eski püskü kıyafetler giymiş bir mülteci ya da elinden geldiğince Fransızca konuşan bir yabancı bekliyordu, bu yüzden karşısına genç bir Fransız oturunca şaşırıp kalmıştı. Delikanlı cebinden mavi beyaz puanlı bir mendil çıkardı -bu, Mireille'e söylenen işaretlerden biriydi-

ardından burnunu sildi. Sonra kuzen Cosette'in iyi olup olmadığını sordu ki bu da başka bir şifreydi.

"Bugünlerde bacağı daha iyi, sorduğun için teşekkürler," diye yanıt verdi Mireille, boyacının ona onay şifresi olarak söylediği kelimeleri sarf ederek. Kahvesinden son bir yudum alıp kavrulmuş hindiba kökleri ağzında acı bir tat bırakınca suratını ekşiterek ayağa kalktı ve delikanlı da onu takip ederek sokağa adımını attı.

Tepeden aşağıya inerlerken Mireille, ona vermesi gereken sahte belgeleri uzattı. Delikanlı da o belgeleri hiç incelemeden cebine koydu. Mireille adamı Abbesses metro istasyonuna götürdü, treni beklerken durağın diğer ucunda duruyorlardı. Onları âdeta bir koza gibi saran tünel ve gelip geçen trenlerin gürültüsüyle çok yüksek sesle konuşmadıkları sürece daha rahat sohbet edeceklerini düşündü. Trenlerin uzaktan duyulan sesleriyle damlayan suyun ve tünelin duvarlarında yankılanan yayaların ayak sesleri, konuşmalarını bastırıyordu.

Delikanlının en az kendisininki kadar kara olan gözlerinde kararlılık hâkimdi. Çenesinde belirginleşen bir günlük sakalı ise bu kararlılığı sağlamlaştırıyordu. Siyah saçı alnından geriye doğru yatırılmıştı. Kendinden emin bir şekilde yürürken yüzünde ilgili bir ifadeyle genç kızı dinliyordu. Birbirlerine isimlerini söylememişlerdi. İkisi de bunun ne kadar riskli olduğunun farkındaydı. Ancak Mireille, aksanına bakarak delikanlının ülkenin güneyindeki bir ilden ya da Languedoc'tan olduğunu tahmin etmişti. Delikanlı ona Montpellier yakınında bir yerde büyüdüğünü söyledi. Geniş bir aileye sahipti ve kardeşlerinin en büyüğüydü. 1939 yılında orduya yazılmıştı. Dunkirk'ten tahliye edilen Fransız ordusunda şanslı

olanlardan sadece biriydi. Ardından İngiltere'deki Bağımsız Fransız Birliği'ne katılmıştı ve General De Gaulle komutası altında savaşmaya devam ediyordu.

Mireille başını olumlu anlamda salladı. Sürgün edilen generalin İngiltere'den mesajlar yayınladığını, kendisine bırakılan birlikleri topladığını ve geride bırakmak zorunda olduğu insanların moralini yükseltmeye çalıştığını boyacıdan duymuştu.

"Geçen hafta paraşütle atladım. Büyüdüğüm topraklarda yaşayanlar için birkaç hediye bıraktım." Genç adam, bu kelimeyi söylerken sırıtmıştı. Mireille, *hediyenin* muhtemelen kablosuz telsiz, silah ya da gizli operasyonlar için talimat olduğunu biliyordu ama bununla ilgili detaylı bilgi istemedi.

"Ama yolda engelle karşılaştık. Kasabada bir Alman birliği kampı olduğu ortaya çıktı, bu yüzden uçağa geri binme riskini alamadık. Fransa'ya paraşütle atlamak daha kolaydı ama oradan geri çıkmak da ayrı bir hikâye. Bu yüzden sizin alanınıza yerleştirdiler. Bana birkaç gün Pyrenees'te tatil yapmamın hoşuma gideceği söylendi. Ancak Paris'i geçmem için bir uzmana ihtiyacım varmış. Yalnız, senin kadar güzel bir hanımefendiyi karşımda görmeyi beklemiyordum."

Mireille başını iki yana sallayarak bir kahkaha attı. "Bu uçarı tavırlar seni hiçbir yere ulaştırmaz! Ama evet, seni sağ salim şehirden çıkarmaya çalışacağım. Fakat ondan sonra seni hangi yoldan götüreceklerini bilmiyorum. Almanlara ve polislere yakalanmamak için rota sürekli değişiyor."

Mireille, sessiz istasyonda uyuyan kişiler arasındaki molozlarda koşuşturan fareleri izlerken karşısındaki delikanlının ona ilgiyle baktığının, bu yüzden yanaklarının kızardığının

farkındaydı. Genç kız buklelerini geriye iterek delikanlının bakışlarına cesur bir ifadeyle karşılık verdi. "Soru sormamamız gerektiğini biliyorum ama bir sorum var. Paraşütüne ne oldu?"

Genç adam şaşkın bir ifadeyle kahkaha attı. "Söylendiği gibi onu arazide yaktım. Neden sordun?"

"Hiç, sadece ondan hoş bir bluz ve birkaç tane iç çamaşırı yapılırdı diye düşündüm, yani hem benim hem de arkadaşlarım için..."

"Anlıyorum," dedi delikanlı ciddi bir ifadeyle. "Bir dahaki sefere paraşütü yakmayıp onu sana getireceğim, matmazel. Ordu ekipmanının böyle yararlı bir şey için kullanıldığını bilmek General de Gaulle ile diğer müttefik birliklerin komutanlarının hoşlarına gidecektir, eminim!"

Tam o sırada yoldaki fareler ciyaklayarak kaçıştı ve birkaç saniye sonra yaklaşan trenin sesi duyuldu, her ikisi de sohbetlerini bitirmek zorunda kalmıştı.

Trende yan yana oturdular. Mireille, tren sarsılarak ilerlerken üstlerinde palto olmasına rağmen genç adamın kolunun koluna değdiğini hissedebiliyordu. Diğer yolcular yakınlarında oldukları için konuşmadılar ancak Mireille, delikanlıyla aralarında oluşan güçlü çekimi hissetmeden edemiyordu.

Tren, inecekleri istasyondan bir durak önce durup da bekçi bunun son durak olduğunu söylediğinde Mireille kendine geldi. Kimi homurdanan kimi durumu sessizce kabullenen diğer yolcularla birlikte çıkış merdivenini çıkmaya başladılar.

Merdivenin başına geldiklerinde Mireille'in kalbi âdeta kafese tıkılmış küçük bir kuşunki gibi hızla atmaya başladı. Bariyerde bir düzine asker, trenden inen kalabalık arasından

yolcuları kenara çekiyordu. Birkaç metre önlerindeki bir adam tereddüt etmiş, başka bir çıkış var mı diye etrafa bakınıyordu. Bu anlık tereddüdü iki askerin dikkatini çekmesine neden oldu. Askerler diğer yolcuları kenara iterek adamı kolundan yakalayıp götürdüler. Mireille, askerlerin kolunda sarı yıldız olan herkesi durdurduklarını fark etti. Bu yüzden yanındaki genç adamın koluna girip onu kendine çekerek kulağına, "Sakın tereddüt etme," diye fısıldadı. "Sağa sola da bakma. Sadece benimle yürü."

Sıra onlara gelince Mireille, her ne kadar omuzları gerginlikten kaskatı olsa da rahat görünmeye çalıştı. Paltosunun kolundan, yumruğunu sıkan genç adamın kol kasını hissedebiliyordu.

Bir asker ikisini de baştan aşağı süzerken onları durduracakmış gibi görünüyordu. Ama sonra geçmeleri için eliyle işaret edip ilgisini hemen arkalarındaki çifte vererek belgelerini istedi. Mireille derin bir nefes alırken omuzlarından büyük bir yük kalkmıştı.

Caddeye çıktıklarında bir askeri aracın kaldırım kenarına park edilmiş olduğunu gördüler. İki nöbetçi asker sigaralarını içerken tüfeklerini araca yaslamışlardı. Mireille yanındaki delikanlıyla birlikte kalabalıktan sıyrılana kadar sessizce yürürken araca bindirilmiş solgun, endişeli yüzlere baktı. Bir süre sonra kolunu genç adamın kolundan çekip saçını kulağının arkasına sıkıştırdı, elleri korku ve öfkeden tir tir titriyordu. Genç adamın hâlâ yumruklarını ve dişlerini sıktığını fark etti.

"İşte yaptıkları bu," dedi delikanlı, en az Mireille kadar berbat görünüyordu. "İnsanları kedi yavrularıymışçasına kamyonlara tıkıp onlara köle gibi davrandıkları sözüm ona

çalışma kamplarına göndermek. İngiltere'den gelen raporları duyuyorduk ama bunun gözlerimin önünde gerçekleşmesi..." Öfkesini yutmaya çalıştı.

"Biliyorum," diye yanıt verdi Mireille, onu nehir kenarına yönlendirerek. "Çok tuhaf. İşin korkunç yanı da bu kontrolleri yöneten her zaman Almanlar değil, kimi zaman da Fransız polisi. Bu durum her geçen gün daha da kötü bir hâl alıyor."

Seine Nehri'nin çamur rengindeki suyunun yanından sessizce yürüdüler. Mireille'in ayağı bir kaldırım taşına takılıp tökezleyince genç adam düşmesin diye ona uzandı. Hiçbir şey demeden genç kızın elini, kolunun kıvrımına koydu. Mireille az da olsa onun varlığıyla huzur bulmuştu.

Genç kız bir daha metro istasyonuna gitme riskini göze alamadığı için gidecekleri yere yürüyerek gitmeye karar verdiler. Nehrin yukarı kısmına doğru giderlerken delikanlı ona güneydeki hayatından bahsediyordu. Taş ustası olarak çalışmış ve Montpellier'deki Saint-Pierre Katedrali'nin bakım çalışmalarını üstlenen amcasının çıraklığını yapmıştı. Hâlâ kol kola yolda yürüyorlardı ama delikanlı diğer eliyle onarımına yardım ettiği Gotik eserin kemerlerinin karmaşık hatlarını anlatıyor, tamir edilmesi gereken eskimiş ya da zarar görmüş yerlere uygun olan ballı kumtaşı parçalarını nasıl yerleştirdiklerini anlatıyordu. Mireille o güçlü ellerin bir o kadar da zarif olduğunu görebiliyordu. Genç adam konuşurken, bu tür zorlu malzemelerden yapabildiği hassas, dantel benzeri detayları hayal edebiliyordu.

Mireille de ona güneybatıdaki hayatını, büyüdüğü nehir kenarındaki o değirmen evinde unu nasıl çektiklerini anlattı. Buğday tanelerini kar gibi öğüten o ağır değirmen taşını

döndürebilmek için su gücünden faydalandıklarından bahsetmişti. Annesinin bahçede yetiştirdikleri mahsulleri kullanarak pişirdiği yemekleri mutfakta yediklerini ve kız kardeşinin arı kovanlarında ürettiği, âdeta günlerini tatlandıran açık altın rengi balı da anlattı.

Bu tarz şeyleri konuşmak, biriyle anılarını paylaşmak fazlasıyla güzeldi. Mireille yanındaki bu delikanlıyla daha çok vakit geçirmeyi diledi ama Marais'e yaklaşmak üzereydiler. Birkaç dakika içinde yanındaki genç adamı Mösyö ve Madam Arnaud'a teslim edecekti. Sonra bir rehber, onu Pireneler üzerinden zor ve tehlikeli bir yolculuğa çıkarana kadar güvenli bir evden diğerine giderek gizli ağın görünmez yollarından kaçacaktı. Mireille, aralarındaki bu çekimin günün birinde bir anlamı olabilmesi ihtimaline karşın adını söyleyip adresini vermemek için kendini zor tutuyordu. Ancak bunu yaparsa ve bu genç adam yakalanırsa hem ikisini hem de şebekedeki diğerlerini tehlikeye atacağını biliyordu.

Arnaud Ailesi'nin yaşadığı sokağın sonundaki dar girişe geldiklerinde Mireille kolunu yavaşça geri çekti. Ancak bunu yapmayı hiç istememişti, böyle kol kola, yan yana biraz daha durmayı öyle çok istiyordu ki...

Tam köşeyi dönecekleri zaman bir bağırış duydu. Bir kadının çığlık atmasının ardından güçlü bir ses "HALT!*" diye bağırmıştı.

Bir saniye sonra Mireille, dehşet içinde güvenli evin dışındaki manzarayla karşı karşıya kaldı. Siyah bir araba kapının önünde park hâlindeydi ve Gestapo olduğu belli olan siyah

* *Alm.* Dur! (Ç.N.)

üniformalı bir subay, Madam Arnaud'u sırtından ittiriyordu. Bu sırada başka bir asker de Mösyö Arnaud'u yere itmiş, karnına iki kez tekme atmıştı.

Mireille'in yanındaki genç adam, sanki öne atılıp araya girmek istercesine yumruklarını sıkarken tüm bedenindeki gerginlik hissediliyordu.

Mireille, yanlarına gitmelerinin Arnaud Ailesi'nin kaderini ve tabii ki kendi kaderlerini de belirleyeceğinin son derece farındaydı. Artık onlar için yapılacak bir şey yoktu. Genç adamın koluna girdi ve onu, güvenli evin olduğu o dar sokağın önünden geçip gitmeye zorladı. Yıllardır birçok kişinin hayatını kurtaran o güvenli ev, artık güvenirliğini kaybetmişti.

Berrak gökyüzü altındaki bir Paris akşamında Claire, içeriye hava girsin diye yatak odasının küçük kare penceresini iterek açmıştı. Kısa bir süre sonra akşamın karanlığı şehri tamamen saracak, o da o güzelim yıldızlara karşı karartma perdelerini çekmek zorunda kalacaktı. Ancak şimdi dışarıdan süzülen belli belirsiz kahve ve sigara kokusunu içine çekerek yolun karşısındaki kafeden, akşam havasına karışan porselen fincan seslerini dinledi. Bugünlerde çok trafik olmadığı için sokaklar biraz daha sessizdi. Çoğu Parisli her yere ya yürüyerek ya da bisikletle gidiyordu. Müşteriler, hem şıklıklarını korumak hem de bisiklete rahatça binebilmek için etek pantolonlara çevrilsin diye eteklerini atölyeye gönderiyorlardı ve bu talep her geçen gün artıyordu.

Claire, bu yükseklikten aşağıdaki caddeyi rahatlıkla göremiyordu ama apartman kapısının kilidinin döndüğünü ve kapının açılıp kapandığını duydu. Mireille tek başına dışarıda olduğunda hep endişeli oluyor, sağ salim gelmesini umarak onun yolunu gözlüyordu. Bu yüzden daireye çıkan demir merdivende ayak seslerini duyunca içi rahatladı.

Penceresini kapatıp perdeleri çekti, ardından arkadaşına kapıyı açmak için koridora koşturdu. Mireille'in arkasındaki gabardin kumaştan yapılmış bir yağmurluk giyen uzun boylu genci görünce şaşırıp kaldı. Claire soru sormaması gerektiğini biliyordu, bu yüzden sadece kenara çekilip içeri girmelerini bekledi.

Bir zamanlar Esther'in bebeğini dünyaya getirdiği oda, Esther gittiği günden beri çatı katında kalan terzi kızlar tarafından kullanılmamıştı. Claire ile Mireille o odanın kapısını hep kapalı tutuyordu çünkü o kapıyı açmak, birçok anıyı da kutudan çıkarmak demek oluyordu. Özellikle de Alman uçakları istila sırasında Paris'ten kaçan mültecilere ateş açtığında Esther'in ölümüne şahit olan Mireille için... Fakat yeni bir kaçış planı yapılana kadar bu genç Fransız askerin birkaç gün saklanabileceği bir yere ihtiyacı vardı.

Claire, seçenekleri tartışırlarken sakin kalıp çözüm yolu bulmaya çalışsa da Mireille'in gözlerine yansıyan korkuyu görebiliyordu. Her ikisi de Arnaud Ailesi'nin Gestapo tarafından yakalanmasının, şebekedeki kaçış noktalarından birinin kötü bir şekilde zarar gördüğü anlamına geldiğini biliyordu. Claire, sorgulama için Foch Bulvarı'na götürüldüklerini düşününce ürperdi. İşkence görürlerse ne kadar dayanabilirlerdi ki? Gözaltında tutuldukları süre boyunca, ilk yirmi dört saat

hakkında bilgi vermekten kaçınıp diğer rehberlere izlerini yok etmeleri ve güvenli evleri kapatmaları için zaman tanıyabilecek kadar kendilerine hâkim olabilecekler miydi? Mireille, Arnaud Ailesi hakkında bildikleri çok az bilgiyi Gestapo'ya anlatırsa şebekenin tutuklanacak bir sonraki üyesi mi olacaktı? Ya Mireille tutuklanırsa sonrasında yanına gidecek kişi Claire mi olurdu? Bir kaçağa yardım ettikleri keşfedilirse bu işe bulaşmadıklarını ispat edemezlerdi. Öte yandan şu an için başka bir seçenek yok gibi duruyordu; saçakların altındaki daireleri güvenli ev olacaktı.

Claire ile Mireille, Esther'in eski odasına yığdıkları mankenleri bir kenara çekti. Her biri özel bir müşterinin ölçülerine göre yapılmıştı ancak müşteriler ortadan kaybolduğu veya artan fiyatları karşılayamadığı için bugünlerde daha çok ürün depoda bekliyordu. Alt kattaki odalar prova mankenleriyle dolu olduğundan sığmayan bazı malzemeler beşinci kattaki boş yerlere yerleştirilmişti.

Her biri kendi battaniyelerinden birini getirip yatağı hazırlarken genç adam, salondaki bir sandalyeye oturmuş, Mireille'in verdiği bir ekmeğin başı ile içinde etten ziyade daha çok yağ kalmış jambon kavanozundaki kalıntıları yiyordu.

Kızlar sessizce çalışmasına rağmen Vivi, eşyaların getirilip götürülmesi yüzünden çıkan patırtıları duyunca neler olduğunu anlamak için odasından dışarıya çıktı. Mireille neler yaşandığını kısaca anlattığında, Vivi şaşkınlıkla yüzünü buruşturdu.

Genç kız fısıldayarak konuşsa da ses tonuna tedirginlik hâkimdi. "Bunun her şeyi riske atmak demek olduğunu biliyorsun, Mireille," dedi Vivi. "Şebeke ağının karışmasına izin

veremeyiz. Onun buradaki varlığı hepimizi tehlikeye sokuyor, ta en tepeye kadar..."

Claire bununla ne demek istediğini merak etse de Mireille'in, Vivi'den daha fazla açıklama yapmasını istemediğini fark etmişti.

"Başka seçeneğimiz yok," diye fısıldadı Mireille. "Başka ne yapabiliriz ki? Öyle boş boş sokak ortasında mı bırakalım onu? Gidecek hiçbiri yok. Er ya da geç yakalanır. Hem adamın şu an nerede olduğundan haberi bile yok. Bir suçlu olsa bile en başında o bir insan. İnsanlardan bilgi almak için neler yaptıklarını sen biliyorsun. Onu burada saklamak en güvenli seçenek. Arnaud Ailesi benim gerçek adımı bilmiyor, geçmişim hakkında da bildikleri bir şey yok. Bu yüzden onlara doğru düzgün bilgi veremezler."

"Ya boyacı? Ya onun üstlendiği rolü söylerlerse? O adam tutuklanırsa hepimiz biteriz."

Mireille başını kaldırınca yüzünü çevreleyen siyah bukleleri sallandı. Claire bu ifadeyi tanıyordu; arkadaşı kararlıydı, korkmuyordu ve bir karar aldı mı ne kadar inatçı olabileceğini hepsi bilirdi.

"Biliyorum, Vivi," diye yanıt verdi Mireille. "Ama hepimiz nasıl bir işe bulaştığımızın farkındayız. Yine de bunun en güvenilir seçeneğimiz olduğuna inanıyorum."

Vivi'nin yüzünde hüzünlü bir gülümse belirdi, Mireille'in haklı olduğunu kabul etmişe benziyordu. "Tamam," dedi gönülsüzce, "o zaman onu burada saklayalım ama aşağıdakiler hiçbir şekilde bir şeylerden şüphelenmemeli." Ardından Claire'den yana döndü. "Anladın mı?"

"Elbette!" diye patlayıverdi Claire öfkeyle. "Ben de Mireille kadar bu işin içindeyim. Tıpkı senin de olduğun gibi, sanırım." Bunu eklemeden edememişti.

Vivienne temkinli bir şekilde ona baktıysa da bir şey demedi. "Haydi o zaman, onu bu gece için hazırlamalıyız. Bu yatak odasının kapısının içeriden kilitlenmesi lazım. Gün içinde etrafta dolanmaması gerek. Döşemelerin nasıl gıcırdadığını biliyorsunuz. Matmazel Vannier yukarıda birinin olduğunu duyarsa hepimiz atölyedeyken anında yukarı fırlar. Özellikle içimizden birinin bir adamı sakladığından şüphe ederse!"

O gece Claire'in gözüne doğru düzgün uyku girmedi. Karanlıkta bir sağa bir sola dönüp duruyordu. Bir ara kapısının önünden çıplak ayakla birinin geçtiğini sandı. Ya ona öyle gelmişti ya da biri banyoyu kullanmıştı. Sonunda deliksiz bir uykuya daldığında, siyah üniformalı askerlerin onu sokaklarda kovalarken kaldırımı döven botlarıyla ilgili huzursuz edici rüyalar gördü. Tam askerler onu yakalamıştı ki çığlık atarak uykusundan uyandı. Karşısında yatağında oturmuş, kendisine gelsin diye onu sarsan Vivi vardı.

"Şişşt," diye fısıldadı Vivi. "Buradayım. Her şey yolunda."

"Bir kâbus gördüm," diye soludu Claire, hâlâ titriyordu.

"Şişşt, biliyorum. Uykunda sayıklayıp durdun, sesini odamdan duydum ama geçti. İyisin, güvendesin. Hepimiz iyiyiz. Yeniden uyumaya çalış."

Claire başını iki yana salladı. "Uyumak istemiyorum, ya yeniden aynı rüyayı görürsem?"

"Gel, o zaman," dedi Vivi, elini uzatarak. "Gidip bitki çayı hazırlayalım. Öyle ya da böyle yarım saat içinde zaten uyanmamız gerekecek."

Mireille'in kapısının önünden parmak uçlarında geçip ocağa su koymak için mutfağa gittiler, ardından sessizce oturup ellerini bardaklarına sararak melisa çayının tatlı kokusunu içlerine çektiler.

"Sence bu adam ne kadar daha burada kalır?"

Vivienne kızıl-altın rengindeki örgüsünü bir omzuna aldı. "Çok değil. Endişelenme, onu buradan çıkarmak zorundalar. Hem Mireille de dün akşam haklıydı, onu burada saklamak en güvenilir seçenek. Şimdi sen, ben ve Mireille işte her zamanki rutinimize devam edeceğiz. Beşinci kattaki dairede sıra dışı olayların döndüğünü kimse fark etmemeli, bu çok önemli."

Claire başını olumlu anlamda sallayıp çayından bir yudum aldı. Vivi'nin varlığı rahatlatıcıydı. Üç kız şimdi sadece arkadaşlıklarıyla değil, sakladıkları sırlarla da birbirlerine bağlıydı.

Mireille, ertesi gün boyacıyı ziyaret etmek için nasıl bir bahane bulabileceğini merak ediyordu ki Matmazel Vannier, ondan sonbahar koleksiyonuna oluşturacakları örnek modeller için gerekli olan bazı uzunluklardaki top kumaşları almasını istedi.

Genç kızın dükkâna varmasıyla sorduğu ilk soru Mösyö ve Madam Arnaud ile ilgili bir haber olup olmadığıydı. Boyacı dudaklarını birbirine bastırıp başını iki yana salladı. "Şimdilik şebekedeki tüm programları askıya aldık. Bu zamana kadar hiçbir tutuklama olmadı, bu yüzden Gestapo'nun işine yarayacak bir bilgi vermemeyi başarmışa benziyorlar. Ancak o ikisi daha ne kadar dayanır, Tanrı bilir."

Sonra boyacı arkasındaki raftan Delavigne Moda Evi'nin siparişlerini çıkarıp tezgâha yerleştirdi ve kumaşları kahverengi paket kâğıdına sarmaya başladı. İşini bitirir bitirmez, renk kartelasının arkasından küçük bir paket çıkardı. "Bunu Vivienne'e ver ve şimdilik iyi bir yerde saklaması gerektiğini söyle. Yeni bir rota çıkarana kadar bunu hiçbir şekilde kullanmamalı..." Boyacı çok şey söylediğini fark ederek birden sustu. "Mösyö Leroux'ya haber iletirim. Endişelenme, işleri yoluna koyup devam edene kadar faydalanabileceğimiz başka şebekeler de var. Bu arada sen ziyaretçiyi saklayabilecek misin? Bir problem çıkarsa beni haberdar et. Dikkatli olmak zorundayız... Gerçi bunu sana söylememe gerek yok. Birkaç gün dişinizi sıkın. Bir şeyler bulacağız."

"*Merci*, mösyö," diyen Mireille, Vivi'ye verilecek olan paketi paltosunun iç cebine koydu ve diğer büyük paketleri kucakladı.

Boyacı onun için kapıyı tutuyordu. "Endişelenmemeye çalış," dedi. Ancak rahatlatıcı sözleri, alnının kırışmasına neden olan gerginliği gizleyememişti.

Kızlar mesai saatlerinde daireye çıkmıyor, genç adamı tek başına bırakıyorlardı. Genç adam, birinin beşinci katın hemen altındaki depoları kontrol ederken hafif bir ayak sesi ya da döşeme gıcırtısı duymasından korktuğu için etrafta dolanmayacağına dair söz vermişti. Matmazel Vannier ve diğer terziler genelde bir müşterinin kalıbını almak, belli bir modeli bulmak ya da her ikisini birden yapmak için yukarıya çıkıyorlardı. Fakat akşamları herkes gittikten sonra Mireille, Claire ve Vivi az da olsa rahatlıyordu, böylece *misafirleri* de onlarla birlikte oturup akşam yemeği yiyebiliyordu.

O akşam Mireille'i görünce genç adamın yüzü aydınlanmıştı. "Benim bir adım var!" dedi, genç kızın ona verdiği sahte kimlik belgesini sallayarak. "Kendimi tanıtmama izin ver. Frédéric Fournier hizmetinizde, matmazel." Nazik bir hareketle başını eğip genç kızın elini tuttu ve öptü.

"Hımm," dedi Mireille, sözde ondan etkilenmiş gibi bakarak. Ancak elini genç adamın elinden çekmeye niyeti yoktu. "Sana yakıştı ama biz seni Fréd diye çağıracağız. Burada birkaç gün kalacaksın gibi görünüyor, Fréd, bu yüzden umarım hiçbir şey yapmadan tıkılıp kaldığın için sıkılmazsın."

"Aksine," dedi genç adam, genç kızın yüzündeki gülümsemeye karşılık vererek, "yapacak çok işim var. Bu akşam çamaşır yıkayacağım, tabii bu mükemmel tesisin imkânlarından yararlanabilirsem... Sonra da zarif ev sahiplerim eşliğinde hoş bir akşam geçirmeyi umuyorum." Genç kızın hâlâ tutmakta olduğu eline bakıp kibarca sıktı. "Özellikle en zarif olan ev sahibimle." Bu sözü usulca söylemiş ve genç kızın elini bir kez daha dudaklarına götürüp şefkatle öpmüştü. Mireille'in âdeta içi eriyordu.

Genç adam banyoda duş alıp sonrasında çoraplarını yıkarken Mireille, Vivi'nin yanına, mutfağa gitti. Genç kız üç kişiyi bile doğru düzgün doyurmayacak malzemelerden dört kişilik yemek yapmaya çalışıyordu. Mireille'in boyacının dediklerini erkenden söylemeye fırsatı olmamış, olanları daha yeni anlatabilmişti. Paketi Vivi'ye verirken şimdilik onu iyi saklaması gerektiğini de eklemişti. Vivi kaşlarını çatsa da hiçbir şey söylemeden paketi odasına götürdü.

O akşam Mireille ve Fréd adındaki yeni arkadaşı, Claire ile Vivi odalarına gittikten sonra geç saate kadar oturmuşlar,

aileleri ve savaş dünyayı altüst etmeden önceki hayatları hakkında sohbet etmişlerdi. Mireille, yanındaki genç adamın yakalanma ihtimaline karşılık ailesini tehlikeye atabilecek hiçbir şeyi söylemeye dikkat etmişti, yine de bir yanını bu adamla paylaşmak ve karşılığında onun hikâyesini dinlemek iyi hissetmesini sağlamıştı.

Sahip oldukları bu kısacık zamanda birlikte geçirdikleri saatler, genç kız için hayatı boyunca aldığı en güzel hediyeydi.

Claire ertesi gün işten sonra biraz daha fazla yiyecek bulma umuduyla dışarıya çıktı. Üç kız da birikimlerinden birkaç kuruş artırmıştı. Bakkal tezgâhın altında bir şeyler saklıyorsa, adamın eline birkaç kuruş verip sakladığı şeyleri satın alabilmek için ceplerinde mutlaka birkaç frankları olurdu. Genelde kızlar kara borsadan bir şeyler satın almaktan kaçınır, karnelerine düşen neyse onunla yetinmeye çalışırlardı ama beslemeleri gereken bir boğaz daha olduğu için her zamankinden daha çok aç kalıyorlardı.

Claire eve döndüğünde alışveriş torbasındaki ürünler tatmin ediciydi. Birkaç tozlu patates ve pörsümüş havucun altında bir kavanoz *confit de canard** vardı. Bugün ziyafet yapacaklardı!

Apartmanda ilk kata çıktığında dikiş odasından mırıltılar duyunca şaşırdı. Vivi'nin yine geç saate kadar çalıştığını düşünmüştü ama sonra bir erkek sesi de duyunca Fréd'in daireden çıkıp çıkmadığını merak etti.

* *Fr.* Ördek konfi. Ördek budundan yapılan bir Fransız yemeği. (Ç.N.)

Kapı hafif aralıktı, bu yüzden Claire aralık kısımdan bir erkeğin Vivi'nin omzuna dokunduğunu görebiliyordu. Bu, Claire'in olduğu yerde durmasını sağlayan rahat, yakın ve samimi bir hareketti. Vivi bu zamana kadar bir erkek arkadaşı olduğundan hiç bahsetmemişti. Aslında bu aralar doğru düzgün dışarı da çıkmıyordu. Dışarı çıktığı ender zamanlarda da Claire ile Mireille'in ısrarıyla onlara katılıp yürüyüşe ya da bir kafeye gidiyordu. Ona bu kadar samimi davranan kişi Fréd ise o zaman bu genç adam herkeste şansını deniyor demekti. Çünkü Claire, Mireille geldiği zaman Fréd'in yüzünün nasıl neşeyle aydınlandığını da görmüştü. Bu yüzden eğer bu adam oysa gerçekten çok şaşırtıcı olurdu.

Vivi her ne üzerinde çalışıyorsa ikisi de onunla ilgileniyor gibiydi. Claire olanları izlerken adam elini Vivi'nin kolundan çekip masadaki bir şeyi gösterdi.

Claire adamın yüzünü daha rahat görebilmek için hafifçe yana kaydı, ancak bu hareketiyle alışveriş torbası sallanınca kapı biraz daha açılmış oldu.

Şimdi ikisi de yüzlerinde şaşkın bir ifadeyle ona bakıyordu. Adam konuşmaya başladı. "İyi akşamlar, Claire. Seni yeniden görmek ne güzel."

"*Bonsoir**, Mösyö Leroux," diye yanıt verdi Claire.

Mösyö Leroux doğrulurken Claire, Vivi'nin üzerinde dikkatle çalıştığı şey her neyse onu kucağına doğru çektiğini fark etti.

"Sizi böldüğüm için özür dilerim," dedi Claire, kapıdan geri çekilerek. "Ben sadece Vivi'ye akşam yemeği aldığımı

* *Fr.* İyi akşamlar. (Ç.N.)

söylemek istemiştim." Ardından alışveriş torbasını yukarı kaldırdı. "Yemek yarım saate hazır olur."

"Sorun değil. Ben de yukarı çıkıp hepinizle konuşmak istiyordum. Sürpriz misafirinizin bir sonraki seyahati için bir planımız var ama bunu sizinle konuşmamız lazım. Bunu..." kızın elindeki alışveriş torbasını aldı, "...ben taşıyayım. Vivi burayı toplasın, birkaç dakika için de o da gelecektir."

Mösyö Leroux gerçekten de etkileyici bir adamdı ancak Claire, Vivienne'den Vivi diye bahsettiğini ve ikisi arasında farklı bir ilişki olduğunu anlamıştı. Bu, Vivi'nin Delavigne Moda Evi'nde nasıl işe başladığını açıklıyordu. Birdenbire yapboz parçalarının bir araya gelmesi gibi her şey yerli yerine oturdu. Aylar önce Brasserie Lipp'de gördüğü aynadaki yansıma zihninde canlandı. Vivi ve Nazi kadınla aynı masada oturan kişi, Mösyö Leroux'ydu. Bundan dolayı Tuileries bahçesinde toplandıkları zaman yüzü ona tanıdık gelmişti. Vivi'yle samimi olduklarından Mösyö Leroux, Claire'in bir dönem bir Alman subayla flört ettiğini zaten biliyor olmalıydı. Bu düşünce aklına gelince utançtan yanakları kızardı. Neyse ki merdiveni çıkarken Mösyö Leroux arkasından geliyordu da yüzündeki utancı görmüyordu. Dürüst olması gerekirse Braserrie Lipp'te yemek yediği akşam, odanın karşı tarafına bakarken kendini zafer kazanmış gibi hissetmişti. Şimdi o adamın kim olduğunu anlayınca utancı ikiye katlandı. Bu yüzden onu şebekeye kabul etmek konusunu pek konuşmamasına şaşmamak gerekirdi. Mireille ikna edememiş olsaydı Claire hepten dışlanmış olurdu.

Beşinci kata geldiklerinde Mireille'den iz yoktu ve Fréd'in kaldığı odanın kapısı da kapalıydı. Claire küçük mutfakta

akşam yemeğini hazırlamaya koyuldu. Ördek butlarını ısıtıp patatesleri soydu. Küçük mutfaklarında bir ya da en fazla iki kişi aynı anda hareket edebildiğinden, Mösyö Leroux'nun yardım teklifini kibarca reddetti. Mösyö Leroux kapıya yaslanmış genç kızı izliyordu. Bu sırada Claire ördeğin bulunduğu kavanozdaki azıcık yağla patatesleri kızartmaya başlamış, ince kıyılmış bir diş sarımsağı da içine eklemişti. Tava cızırdarken sarımsağın aromalı kokusu dairelerine yayılıyordu.

Claire başını ocaktan kaldırıp ona baktığında Mösyö Leroux ona gülümsedi. Ardından abartılı bir hareketle paltosunun derin cebinden bir şişe kırmızı şarap çıkarıp genç kızın yanındaki tezgâha koydu. Diğer cebinden de üç adet Côte d'Or çikolata çıkarıp Claire'e uzattı. "En iyisi bunları sana vereyim çünkü senin âdil bir şekilde paylaştıracağını biliyorum," dedi, genç kızın yüzünün kızarmasına neden olarak.

Sesleri duyup yemek kokusunu alan Vivi, Mireille ve Fréd bir süre sonra ortaya çıkıp salondaki masayı hazırlamaya başladılar.

Mösyö Leroux da onlarla birlikte sofraya oturdu ama daha sonra yiyeceğini söyleyerek yemek yemek istemedi. Öte yandan şarabını yudumlayarak onları izliyordu. Fréd kadehini kaldırıp İngiltere'de yediği hiçbir şeyin ördek budu kadar lezzetli olmadığını dile getirdi. Ardından hepsi kadehlerini kaldırıp tokuşturdu. Claire'e mi öyle gelmişti yoksa ne zaman utangaç bir ifadeyle ona doğru baksa Mösyö Leroux'yu da ona bakarken mi yakalamıştı?

Mösyö Leroux yemeklerinin bitmesini bekledikten sonra Rue Cardinale'e gelme nedenini açıklamaya başladı.

"Seni buradan çıkarmak için bir planımız var, Fréd. Her zaman yaptığımız gibi güneybatı tarafından değil de Britanny

dışında çalışan başka bir şebeke aracılığıyla olacak. Yalnız seni uyarmak istiyorum, fazlasıyla tehlikeli bir rota ama İngiltere'ye daha hızlı bir şekilde varacaksın."

Fréd omzunu silkerek, "Bana uyar," dedi. "Ne kadar erken o kadar iyi, Almanlara karşı başlattığımız savaşa bir an önce yeniden katılmış olurum." Claire, yanında oturan Mireille'e bakarken genç adamın gözlerinin buğulandığını fark etti. Fréd, genç kızın elini tutup yeniden konuşmaya başladı. "Ama yeni dostlarımı arkamda, Paris'te bırakacağım için fazlasıyla üzgünüm."

"Trene binme riskini göze alamayız," diye devam etti Mösyö Leroux. "İstasyonlardaki denetim çok sıkı, özellikle de Brittany yönünde. Almanlar, müttefik kuvvetler Saint-Nazaire'deki kilit noktaları havaya uçurduklarından beri Atlantik savunmasını korumak için her zamankinden daha çok çalışıyorlar. Bu yüzden rotamız bir uçtan diğer uca olacak. Ayrıca sana yolu gösterecek çok fazla rehberimiz de yok, bu da bazı bölgelerde yolu kendin bulman gerektiği anlamına geliyor."

"Sorun değil," dedi Fréd cesur bir tavırla. "Daha önce Brittany'de bulunmamış olsam da yolu bulacağıma eminim."

"Yalnız seyahat edersen güney aksanınla hemen göze çarpabilirsin. Bu yüzden plana ek bir hat ekleyelim dedik." Mösyö Leroux bakışlarını Claire'e çevirdi. "Diyelim ki seninle evlenme niyetini dile getirmek için babanla tanışmayı isteyen genç bir adamla aileni görmeye gidiyorsun. Bretonların en iyi zamanlarında bile nasıl hilekâr olduklarını sen bilirsin. Hem oraları da biliyorsun. Fréderick'i Port Meilhon'a götürürsen şebekeden biri ona ulaşacaktır. İki gün içinde de oradan İngiltere'ye geçer. Müttefik komutaya mümkün olduğunca

çabuk geri dönmemiz gerektiğiyle ilgili kritik bir istihbarat aldık, güneybatı rotası da şimdilik kapalı olduğu için bize çok faydan dokunmuş olacak."

Bu tehlikeli yolculuğu duyan Claire'in kanı âdeta dondu. Bu zamana kadar kendine hâkim olup şehir içindeki işleri yapabilmişti ama bu görev, tamamen farklıydı. Sonra gözlerini, Mösyö Leroux'nun ona samimiyetle bakan gözlerine dikti ve boğazında düğümlenen korkusunu yuttu. "Bunu yapabilirim. Doğru düzgün hiç izin kullanmadığımdan Matmazel Vannier'in bana izin vereceğine eminim. Ayrıca geçirdiğim *kazadan* beri arada bir baş dönmem devam ediyor. Hava değişimi için seyahate çıkmam, babamı görmem gerektiğini söyleyip duruyordu. Ancak Almanlar bana seyahat izni verecek mi öğrenmem gerekecek. Peki, Fréd, onun da seyahat izin belgesi olacak mı? Belgeleri almanın ne kadar süreceğini bilmiyorum..."

"Onların hepsi ayarlandı," dedi Mösyö Leroux. "İkiniz için de gerekli belgeler yanımda." Paris Polis Karakolu'ndan alınmış resmî görünen belgeleri masaya koydu. Belgenin başında "Ausweis" yani pasaport yazıyordu ve üzerinde Alman yönetiminin iki başlı kartal ve gamalı haç mührü vardı. "Yarın öğleden sonra yola çıkabilirsiniz. Saat dörtte Pont de Neuilly'ye gidin, sizi Chartres'a götürecek bir vasıta olacak. Bir gece kalmanız için ikinize de oda ayırtıldı, oradan da sizi Nantes'ya götürecekler. Tam olarak direkt rota değil ama kısa sürede ancak bunu ayarlayabildik. Nantes'dan itibaren kendi başınıza hareket edeceksiniz. Bulabilirseniz toplu taşıma kullanın ya da teleferik tercih edin. Cuma gecesine kadar Port Meilhon'da olmak zorundasınız. Daha büyük Alman gemilerinin devriye

gezme ihtimali çok düşük olduğundan teknenin gelgitte yola çıkması önemli."

Claire masanın etrafındaki onu dikkatle izleyen yüzlere baktı. Mireille'in kara gözlerine korku hâkimdi. Vivi'nin ela gözleri her zamanki sakinliğini koruduğunu gösterse de endişesini belli ediyordu. Fréd ise ona cesaret verircesine gülümsüyordu. Sonra bakışlarını Mösyö Leroux'ya çevirdi. Şefkatle bakan gözleri içtenlikle ışıldıyordu, bunu daha önce fark etmemişti. O bakış genç kızın kalbinin daha hızla atmasına, yanaklarının bir kez daha kızarmasına neden oldu.

"Tamam," dedi Claire, şaşkınlığını gizlemek için sandalyesini geriye iterek. "O zaman gidip valizimi hazırlayayım."

Claire seyahati sırasında lazım olacak birkaç parça kıyafeti katlarken Mösyö Leroux yatak odasının kapısında belirdi. "Yanına almanı istediğim bir şey var, Claire." İnce naylonla sıkı sıkıya sarılmış küçük bir paket verdi. "Ayrılacağınız zaman bunu Fréd'e vermen önemli. Ancak son dakikaya kadar bundan haberi olmaması daha iyi. Kutu senin yanında olsun. Eğer durdurulursanız ondan ziyade seni aramaları düşük bir ihtimal. Bunu güvende tutmak için elinden geleni yap ama Fréd, Fransız kıyılarından ayrılırken de ona vermeyi unutma. Hiç kimseye de güvenme. Anladın mı?"

Claire başını olumlu anlamda salladı. Genç kız paketi ondan alırken Mösyö Leroux diğer elini genç kızın elinin üstüne koydu ve bırakmadan önce de sıkıca tuttu. Claire onun gözlerine bakarken genç adam ona sanki soru sorarcasına bakıyordu ama bu soru, Claire'in şu an yanıt veremeyeceği türdendi.

Genç kız, adamın ona verdiği pakete bakarken kutuyu mühürleyen muntazam dikişleri inceliyordu. Birden aklında bir

düşünce belirdi. Kendine hâkim olamayarak hemen aklındaki soruyu sordu. "Vivi'nin üzerinde çalıştığı şey bu mu?"

Mösyö Leroux bir parmağını dudağına götürdükten sonra yine kızın elini tutup sıktı. Claire onun dokunuşuyla içinde bir şeylerin âdeta eriyip rahatladığını hissetti. Bu adamda her zaman böyle huzur veren bir yan vardı, diye düşündü Claire. Bir yandan da ona olan bakışı, onunla daha çok vakit geçirme isteği uyandıran keskin yüz hatları gibi yeni fark ettiği şeyleri önemsememeye çalışıyordu. Sadece sakinliği ve verdiği güven ilgisini çekiyordu. Sanki her şey çok doğaldı.

Claire, aynı güveni kendi ruhunda da bulabilmeyi diledi.

On Yedinci Bölüm

Harriet

Rehber olmayı kabul etme cesareti gösterdiğinden ve Fransız askerini Brittany'ye götürmek için tehlikeli bir yolculuk yapmayı kabul ettiğinden dolayı hayranlık duymaya başladığı Claire, başka bir kadın avcısına âşık olacakmış gibi görünüyordu. Mösyö Leroux'nun onun kalbini kırmamasını umuyordum. Bu adam da Ernst kadar çapkın duruyordu. Sanki yürüttüğü gizli şebeke sayesinde kadınları kullanıyormuş gibiydi.

İçimde tarihin tekerrür ettiğine dair korkunç bir his vardı ve Claire, hatalarından hiç ders almışa benzemiyordu.

Öte yandan hangimiz alıyorduk ki?

Palais Galliera'nın bazı salonları sergiler değiştiği için bugün ziyarete kapalıydı. Jeanne Lanvin'in tasarımları -ve Lanvin'in gümüş boncuklu mavi elbisesi- bir sonraki sefere yeniden görücüye çıkarılmak üzere müzenin güvenli deposu olan arşiv kısmına kaldırılıyordu. Binayı çevreleyen, araziye

dağıtılmış heykeller arasındaki banklardan birine oturdum ve Claire'in hikâyesinin son kısmını yazmaya başladım.

Tam o sırada telefonum titredi. Thierry'nin adını görünce yüzümde bir tebessüm belirdi. Beni, Paris'in en iyi midye ve patates kızartmasının yapıldığı, küçük bir bistroda akşam yemeğine davet edince ise yüzümdeki tebessüm koca bir gülümsemeye dönüştü.

On Sekizinci Bölüm

1942

İki gündür yoldaydılar ve Claire, o ana kadar her şey yolunda gitmesine rağmen üstündeki gerginliği bir türlü atamamıştı. Paris'ten rahatlıkla çıkmış, ertesi gün Nantes'ya seyahat edecekleri için geceyi planlanıldığı gibi Chartres'ta geçirmişlerdi. Şimdi yolculuklarının son ayağındaydılar. Savaşın Saint Nazaire'de bıraktığı yıkımı görmek Claire'i şok etmişti. Çocukluğundan hatırladığı kasaba onun için umutla dolu bir yer, Port Meilhon'dan yeni bir hayata açılan kapıydı. Ancak şimdi umut denilen şeyin unutulup gittiği bir kasabaya dönüşmüştü. Binalar mermi izleriyle doluydu ve bir zamanlar gurur kaynağı olan tersaneler mühürlenip terk edilmişti. Alman donanmasının en büyük savaş gemilerinin bile demir atabileceği liman, İngiliz kuvvetleri tarafından yakın zamanda saldırıya uğramıştı.

Claire ile Fréd, şehrin eteklerindeki bir yiyecek deposuna balık teslimatı yapan bir kamyonetin arkasında çukurlu yollarda dolaşırken, genç kız parçalanmış kasabaya göz

gezdiriyordu. Boş olmasına rağmen kamyonet hâlâ taşımış olduğu ürünler gibi kokuyordu. Claire berbat koku ve bozuk yolda sarsılarak gittikleri için altüst olan midesi yüzünden ağzına kadar gelen safra asidini sürekli yutkunup durdu. Yol boyunca denk geldikleri bombalanan binaların görüntüsü, ölümden kıl payı kurtulduğu Billancourt'taki gecenin korkunç anısını hatırlamasına neden oldu. Mahvolmuş araziye bakarken Christiane'nın yüzü gözlerinin önüne geldi, balık yağı kokusunun arasında toz ve dumanı da soluyordu sanki. Bir gözündeki seğirmenin derinliklerinde hissetmeye başladığı paniği ele vermemesini umuyordu.

Fiziksel olarak kendine hâkim olmak isteyerek kollarını göğsünde kavuşturdu, bunu yapınca parmak uçları Mösyö Leroux'nun ona verdiği pakete değiyordu. Güvende olması açısından paketi paltosunun astarının içine dikmişti.

Kendi düşüncelerinde kaybolmuş gibi görünen Fréd, sessiz bir yol arkadaşı olsa da varlığı rahatlatıcıydı. O sabah balık kamyonetine bindiklerinde, Claire'in konuşmasını hevesle dinlemişti. Claire, babasının adını söylediğinde şoförün hava koşullarından dolayı yıpranmış yüzü, onu tanıdığını gösteren bir gülümsemeyle aydınlandı ve Concarneau'daki kendi evini biraz geçmesine rağmen onları Port Meilhon'a kadar götürmeyi kabul etti.

Yolculuğun sonunda şoför yüzünde yeni bir gülümsemeyle onları küçük limana giden dar, çakıl taşlı yolun başında bırakıp el salladı. Claire bir an durdu, saatlerce kamyonetin arkasında seyahat etmelerine rağmen sağ salim geldikleri için minnettardı. Deniz havasını derin derin içine çektikçe korkunç bulantı hissi geçmeye başladı. Bilindik bir çevrede olmak kendini iyi hissettirmişti. Balıkçı kasabası her zamanki gibi tuz, yosun ve

rıhtımdaki küçük teknelerin nemli halatları gibi kokuyordu. Martılar, gözlerini kıyaya yanaşan teknelerden ayırmayarak tepede uçuşup duruyorlardı.

Claire evine geldiği için mutlu olacağını hiç düşünmemişti ama şimdi babasıyla ağabeyi Marc'ı göreceği ve kendini yine onların güçlü kollarına atacağı için içi içine sığmıyordu.

Fréd ona gülümseyerek, "Neredeyse geldik," dedi ve kendi çantasıyla beraber Claire'inkini de aldı. "Haydi, yolu göster."

Claire teknenin yanında onları görmüştü. Uzun boylu babası, rıhtımdaki boş kasaları kaldırıp teknede duran Marc'e veriyordu. Claire tam koşarak onların yanına gidecekti ki Fréd bir elini kaldırarak onu durdurdu. "Bekle," dedi usulca.

Liman duvarının sonuna doğru, salt betondan bir gözetleme binası inşa edilmişti ve düz çatısında da bir Alman askeri nöbet tutuyordu. Neyse ki dürbünle kurşun grisi denizi incelerken sırtı onlara dönüktü. Gözetleme binasının iki yanındaki karanlık boşluktan, iki makineli tüfeğin namlusu uzatılmıştı. Bir tanesi deniz tarafına ama diğeri küçük limana ve teknelerinde çalışan adamlara doğrultulmuştu. Gözetleme binasının ilerisinde, karanlık gecelerde evlerine dönen balıkçı tekneleri için yapılmış, limanın girişini gösteren duvarın sonundaki küçük deniz fenerinin hemen önünde gökyüzüne doğrultulmuş bir uçaksavar, tepesinde âdeta dalga geçercesine ötüşen martıları hedef alıyordu.

Gözetleme binasından onları hedef alan makineli tüfek tehdidi altında çalışan babasıyla ağabeyinin görüntüsü, Claire'i olduğu yere âdeta çivilemişti. Fréd onu yolun korunaklı tarafına doğru çekince genç kız derin bir iç çekti. Fréd sessiz olması için bir parmağını dudağına götürdü.

"Alman askeri nöbet tutarken onların yanına gidemeyiz, Claire. Tüm dikkati üstümüze çekeriz, bu da yapmayı istemediğimiz bir şey. Aileni görmek için evine geldiğini söylesen bile herhangi bir şey var mı diye yeni gelen kişileri aramak isteyeceklerdir. Karanlık çökene kadar saklanmak zorundayız."

Koşup babasıyla şu silahın arasına girme isteği güçlü olsa da Claire onun haklı olduğunu biliyordu. Etrafına bakındıktan sonra Fréd'in elini tuttu. "Haydi gel," dedi. "Evin arkasındaki patikaya gidebiliriz. Evin arka kapısını hiç kilitlemeyiz. Onları içeride de bekleyebiliriz." Genç kız, onu yolun bir tarafında bulunan duvardaki küçük aralığa yönlendirdi. Burası her balıkçı evinin bahçesine giden dar, kumlu bir yola açılıyordu. Claire kapıyı, ağaç kabukları zamanla soyulmuş çite doğru itti ve bahçe toprağını süsleyen, düzgün bir sırayla ekilmiş pırasalarla havuçlardan oluşan sebzelerin arasından geçti. Arka kapının tokmağını tutup Fréd'e âdeta zafer kazanmış bir gülümsemeyle bakarak kapıyı içeri doğru itti.

Yuvasını yeniden görünce kalbi hızla atmaya başladı. Odalar küçücük görünmesine rağmen annesini -Breton tasarımı olan yaprak, çiçek desenli birkaç porselen fincanın durduğu büfedeki sararan dantel örtü- ve babasını hatırlatan eşyalarla döşeliydi. Şöminenin yanında duran, denizden gelen babasının yorgun bedeni yüzünden çökmüş koltuk... Claire, koltuğun yanındaki raftan bir top sicim ipi eline aldı ve dalgın bir ifadeyle evirip çevirerek yine koltuğun yanındaki yerine koydu.

Ev ahalisi gün boyu teknede olduğu için mutfakta bulunan sobadaki ateş azalmıştı. Uzun bir süre sonra tekrar evde olma hissinin ve hatırlayabildiği kadarıyla günlük hayatının

bir parçası olan eylemlere olan yatkınlığın verdiği rahatlıkla Claire, közleri karıştırıp kömürle ateşi harladıktan sonra üstüne ısınsın diye bir tencere su koydu. "Uzun yoldan geldik, ikimiz de güzel bir banyoyu hak ettik," dedi gülümseyerek. "Sonra akşam yemeği için neler yapabiliriz bir bakarız. Babamla Marc eve geldiklerinde aç olurlar. Sanırım geç saatte eve dönecekler."

Hava kararmasına rağmen Claire ne lamba yaktı ne de nemden çatlamış alçak pencerelerin perdelerini çekti. Denizden esen rüzgâr, teknelerin sağa sola yatmasına neden oluyor, şafakta daha ferah bir havanın olacağını vaat ediyordu. O tekneler bir kez daha dalgaların arasından limanın dışına çıkacaktı.

Claire sonunda babasıyla ağabeyinin patikayı tırmanıp tabanlarındaki kumu temizlemek için botlarını kapının önündeki paspasa sildiklerini duydu. Kapının açılıp arkalarından kapanmasını beklerken, onların karşısına çıkmadan önce güvenli bir şekilde içeride ve gözden uzak olduklarından emin olmak istiyordu. Babasının karanlık kulübede, koridorda duran kişinin Claire olduğunu anlaması birkaç dakikasını almıştı. Genç kız daha fazla kendini tutamayarak kollarını babasına doğru uzattı. İşte, o andan sonra babası kızına sıkıca sarıldı. Yaşlı adam gözyaşlarına hâkim olamayarak içli içli ağlarken yüzünü kızının saçına gömmüştü.

Claire de yüzünü babasının göğsüne bastırarak ona sıkıca sarılırken, karşısındaki bu adamın aynı anda hem güçlü hem de bir o kadar kırılgan olmasına şaşırıp kaldı. Bu adam hayat arkadaşı ile bir oğlunu kaybetmiş ve şimdi de savaş yüzünden dağılan ailesinin bir ferdini karşısında bulmuştu. Claire,

babasının yün balıkçı kazağının altındaki bedeninin hıçkırıklarla sarsıldığını hissedebiliyordu. Babasının yanağını öperken genç kızın gözyaşları, babasının gözyaşlarına karışmıştı.

Akşam yemekleri sobanın üstünde kaynarken Claire, Jean Paul ve Théo'dan haber olup olmadığını sordu. Ancak babası yüzünde kederli bir ifadeyle başını iki yana salladı. "Aylardır onlardan haber alamadım. Yan yana olup birbirlerine destek olmalarını ummaktan başka çaremiz yok. Bize geri dönebilmeleri için küçük kız kardeşlerinin bu savaşı bitirebilmek adına kendi payına düşeni yaptığını öğrenselerdi seninle gurur duyarlardı." Sözleri samimi ve umut dolu olsa da Claire, babasının endişesini açığa vuran bir karanlığın gözlerini gölgelediğini görebilmişti.

İlerleyen saatlerde balık güveçlerini yerlerken Marc, Claire ve Fréd savaşla ilgili deneyimleri hakkında sohbet ediyorlardı. Bu sırada zaten normalde de pek konuşmayan Claire'in babası, baba ocağına bir anda çıkageldiği için şaşkın bir ifadeyle kızını izliyordu.

Marc saatini kontrol ederek, "Haber saati, baba," dedi. Ardından masadan kalktı ve odanın bir köşesinde duran radyoyu açmaya gitti. Birkaç dakika sonra cızırtılı bir ses duyuldu ve Alman propagandası yapan bir radyo istasyonunun sesi küçük odayı doldurdu. Marc dikkatli bir şekilde radyonun kadranını ayarlayıp sesi kıstı, ardından yeniden frekansı ayarlamaya başladı. Bir dans müziğinin sesi odayı doldurdu sonra o da sustu. Kısa bir sessizliğin ardından biri konuşmaya başladı. "*Ici Londres! Les Français parlent aux Français...*"*

* *Fr.* İşte Londra! Fransızlar Fransızlarla konuşur. (Ç.N.)

Sonra Beethoven'ın Beşinci Senfonisi'nin kolayca fark edilen açılış kısmı çalmaya başladı; üç kısa notanın ardından güçlü ve kesintisiz bir nota daha... Claire şaşkın bir ifadeyle Marc'a baktı. Genç adam, sus dercesine bir parmağını dudağına götürdü.

Fréd durumu açıklamak için genç kıza doğru eğildi. "Bu, Mors şifresinde 'V' harfi. 'V' ise *victory*, yani zafer demek," diye fısıldadı. "Özgür Fransız birliği bu mesajı her akşam Londra'daki BBC'den yayınlıyor. Açılışı her zaman bu notalarla yapıyor, dayanması için Avrupa'yı cesaretlendiriyorlar. Sonra şebekeye belirli operasyonların yapılıp yapılmayacağını bildiriyorlar. Bu da Almanları delirtiyor. Mesajların iletildiğinin farkındalar ama hiçbir anlam veremedikleri için şifreyi çözemiyorlar! Bazıları gerçek mesajları gizlemek için kullanılıyor. *Tante Jeanne*, yani Jeanne Teyze ile ilgili olan mesaja dikkat et. Mösyö Leroux bunun bizim için olduğunu söylemişti. Bunu duyarsak yarın akşam için her şey yolunda demek."

Claire, sunucunun konuşmasını dinlerken nefesini tutmuş bekliyordu. "Yayınımıza başlamadan önce dinleyicilerimizden gelen mesajları iletmek istiyoruz..." Dinlediği her şey anlamsız cümlelerden ibaret gibiydi.

Bir süre sonra Claire duymak istediği sözleri duydu. "*Tante Jeanne* dans yarışmasını kazandı."

Fréd'in yüzünde kocaman bir gülümseme belirdi. Marc radyoyu kapatmak için ayağa kalktı, bunu yapmadan önce Alman istasyonunu yeniden ayarlayıp sesini açtı.

Claire sofrayı toplamak için masadan kalktı ama tam bu sırada babası uzanıp elini tuttu. "Sen değiştin, Claire. Annen

olsaydı seninle gurur duyardı. Her şey için. Hem Paris'teki işin hem de seni buraya getiren şey için..."

Claire eğilip babasını başından öperek, "Hepimiz değiştik, baba," dedi. "Savaş baskısından kimsenin kaçamadığını biliyorum. Birlikte olursak buna dayanabileceğimizi fark ettim artık. Mireille ile Vivi bunu bana gösterdi."

"Paris'te iyi dostlarının olduğunu bilmek beni memnun etti."

"Brittany'de harika bir ailem olduğu için asıl ben memnunum. Köklerimle, zorluklara rağmen bize sağladığın yuvayla gurur duyuyorum, baba. Bunun benim bir parçam olduğunu daha önce fark etmemiştim. Sen ve annem bana, buradan gidip sonrasında yeniden eve dönme cesaretini göstermemi sağlayan güveni ve sevgiyi aşıladınız."

Babası bir an gülümsedikten sonra itiraz kabul etmeyeceğini belli eden bir ses tonuyla, "Tamam, haydi yatma vakti," dedi. "Onca yoldan geldiniz, yorgunsunuzdur. Kanaldaki kum yığını gelgit yüzünden artmadan önce Marc ile erkenden tekneyle açılmamız lazım ama bu da eve erken döneceğimiz anlamına geliyor."

"Siz gitmeden uyanırım," dedi Claire. "Eskiden yaptığım gibi yine sana kahve yapmak istiyorum."

Marc ayağa kalkıp uzun boyuyla gerindi. "Evet, yatma vakti. Yarın akşam Fréd'i senin adına koya götüreceğiz."

Clair, kaşlarını kaldırarak soru sorarcasına ağabeyine bakınca Marc bir kahkaha attı. "Başka işleri de üstlenen tek aile ferdi sen değilsin, Claire!"

Gelgit yüzünden okyanusun çekilmesiyle limanın çamurlu zemini görünür hâle gelmişti. Dört figür sessizce evden ayrılıp yokuşu çıkarken, yeni ay gece gölgelerini ışığıyla sarıp sarmalıyordu. Liman duvarına inşa edilmiş gözetleme kulübesindeki nöbetçi askerlere görünmeden, kümelenmiş kır evlerinin arasındaki labirente benzer arka sokaklardan yürüyorlardı. Nöbetçi askerlerin, akıntının Breton kıyılarına gelmek isteyen düşman gemileri veya denizaltılar için çok sığ olduğunu bildiklerini bu yüzden karanlık suları incelemeyi bırakmış olduklarını umuyorlardı.

Claire, karanlığı daha da derinleştiren bodur çalılıkların içinden geçerken bir taşa takılıp tökezleyince, babası yardım etmek için hemen elinden tuttu. Marc onun evde kalması için ısrar etmiş olsa da Claire'in, Mösyö Leroux'nun mektuba ilişkin talimatlarını yerine getirmesi gerekiyordu. İnce muşambaya sarılı paket hareket ettikçe cebinde hışırdıyordu.

Saçı belli olmasın diye yün bere takmış, hem terden hem de korkudan kafası kaşınmaya başlamıştı. Limana bakan yokuşu tırmanırken burada fark edilebileceklerini biliyordu. O yüzden attığı her adımda bir ışıldağın tepeyi aydınlatmasını ya da "Halt! Dur!" diye ikaz edilmelerini, ardından makineli tüfeklerle üstlerine ateş açılmasını bekliyordu. Ancak bayırı sakin bir şekilde tırmandıklarında etraf tamamen sessiz ve karanlıktı, deniz kokusunu taşıyarak ensesini serinleten gece esintisinden başka bir şey yoktu.

Marc önden gidiyor, dikkatli ama araziye aşina olduğunu gösterircesine hızlı bir şekilde hareket ediyordu. Bayırın tepesindeki fundalıkların ortaya çıktığı kumlu yoldaki taşlara neredeyse hiç basmıyordu bile.

Burnun diğer tarafındaki, gözlerden uzak küçük koya doğru inmeye başladılar. Kayalığın düzgün tarafı fazla dikti ama Marc, yıldızların ışığının altında zar zor görünen yerlerden tutunarak sessizce iniyordu.

Deniz, koyun diğer ucundaki kayalıkların tabanını oymuş, bir mağaraya çevirmişti. Genelde o kısma kıyı boyunca uzanan dalgaların arasından geçerek veya yüzerek ulaşılabilirdi ancak bu gece su, botlarının üstünü nadiren geçebilecek kadar yüksekti.

Zifiri karanlık mağarada taş duvarlara vuran su sesi hariç her şey sessizdi. Karanlık ve ayaklarına değen hafif dalga, Claire'in bir an başının dönmesine neden oldu. Babası dirseğinden tutmasa belki de suya düşecekti. Claire bir kibritin çakılmasıyla ister istemez yerinden sıçradı. Kibrit alevi, yelkenlerinin rengi mürekkep siyahına bürünen denizi anımsatan küçük kayığın yanında, karanlıkta duran iki adamın yüzünü aydınlattı. Adamlardan biri mağara duvarının bir oyuğuna koydukları yağ lambasının fitilini yakmak için yere eğildi.

Kayığın yanındaki adamlar herkesle tokalaştılar. Aralarında genç bir kadının olmasına şaşırsalar bile belli etmemişlerdi. Claire'in şebeke içindeki iletişimin nasıl ilerlediği hakkında bir fikri yoktu ama talimatların elden ele ulaştırılan notların yanı sıra gizli kablosuz vericiler ve Londra'daki BBC'den yapılan radyo yayınıyla kodlanmış mesajlar aracılığıyla yapıldığını varsayıyordu. Birinin Fréd'e eşlik edeceğini bildiklerinden onun burada olmasını bekliyor olabilirlerdi. Gönderilmesi gereken en son kişi Fréd'di. Adamlar Marc ile babasını tanıyor gibiydi. Ailesinin Direniş'te yer aldığını gören Claire'in içini bir duygu seli kapladı.

Adamlar yola çıkmak için kayığı hazırlarken Claire, Fréd'i gölgelerin arasında kenara çekti. "Al," dedi usulca, "bunu yanında götüreceksin ve diğer tarafta seni karşılayan kişiye vereceksin." Finistére koyundan İngiltere'ye uzanan ve Manş Denizi'ni kapsayan uzun deniz yolculuğuna karşı iyice sarılıp sarmalanmış paketi genç adama verdi.

"Tamam," dedi Fréd başını olumlu anlamda sallayarak. "Paketi ulaştıracağım. Her şey için teşekkürler, Claire. Senin ve ailenin yardımı olmasa buraya kadar gelemezdim." Genç kızı samimi bir şekilde kucakladıktan sonra paketi gömleğinin içine sıkıştırdı.

"*Bonne route*,*" dedi Claire. Fréd gitmek için arkasına dönmüştü ki birden durdu ve Claire'e bir şey diyecekmiş gibi baktı. Bir an ikisi de sessizce bekledi. Sessizliği bozan Claire oldu. "Mireille'e sevgilerini mi ileteyim?"

Fréd kayığa binerken sırıtarak, "İyi bir yol arkadaşı olduğun kadar iyi bir akıl okuyucusun da..." dedi. Ardından kayığa oturup selam verirdi, Claire de kayığın hareket ettiğini görmek için feneri tutuyordu. Sonra Marc ile babası kayığı açık denize doğru itti. Kayık karanlıkta kaybolmuştu.

Claire, saklı koyun kıyılarını yıkayan dalga seslerinde kaybolana dek kürek seslerini dinledi.

* *Fr.* İyi yolculuklar. (Ç.N.)

On Dokuzuncu Bölüm

Harriet

Claire'in hikâyesiyle alakalı öğrendiğim her yeni bilgiyle hayatımı oluşturan temellerin, dalga şeklini alan kum gibi ayağımın altından kaydığını hissediyordum.

Paris'e gelmeden önce, annemin vefatının ardından ailemden geriye kalan parçalarla hayatıma dair bir tablo çizmiştim. Zihnimdeki acı dolu hatıraların olduğu kısımlara sınır çekmiş, o duvarları yalnızlığımla sağlamlaştırmıştım. Ancak şimdi, oluşturduğum o kabuğa çekilirken kendimi dışarıya ne kadar kapattığımı fark ediyordum. Mireille ile Vivi'nin hikâyeleri, kilit vurduğum o kapıları açmam için bana cesaret veriyor, kendi hikâyemdeki perdeleri kaldırıp Claire'in anılarıyla daha fazlasını öğrenmemi sağlıyordu.

Şimdi büyükannemin hayatını dokuyan kırılgan bağlar beni Brittany'ye, Atlantik Denizi'nin batı ucunda kalan, kayalık arazideki küçük balıkçı kasabasına götürüyordu. O rüzgârın şekillendirdiği araziden, okyanusun üstesinden gelip savaşı kazanmalarını sağlayacak güçte erkekler ile en zor

durumlarda bile ailelerini yetiştirebilmeye yetecek dayanıklılığa sahip kadınlar çıkmıştı.

O akşam Marais'te midye yediğimiz sırada Claire'in hikâyesinin en son kısmını Thierry'ye anlattığımda kahkahalarla güldü.

"Bu sendeki çoğu şeyi açıklıyor," dedi Thierry, boş bir midye kabuğunu aramızdaki kâseye atarak.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordum, hemen savunmaya geçmiştim.

Thierry uzandı ve bir kürdanla midyenin yanında gelen patatesten birkaç tane aldı. "Brittany, Fransa'nın en bağımsız, en özgür yerleşim yerlerinden biridir. Ayrıca Bretonlılar da inatçılıkları ve kararlılıklarıyla ün salmıştır." Patatesleri ağzına atmadan önce onlarla beni işaret etti. "Sen de bugüne kadar tanıdığım en özgür kadınlardan birisin. Damarlarında Breton kanının dolaştığı çok belli. Tabii, İngilizler'e has o soğuk tavrı da taşıyorsun. Ne karışım ama! Üniversiteden yeni mezun olup Paris'e gelme ve en rekabetçi endüstrilerden birindeki en çok aranan pozisyonlardan birine girme konusunda kendine nasıl güvendiğini şimdi daha iyi anlıyorum."

Tabaktan birkaç patates daha alırken söylediklerini düşünüyordum. İnsanlar beni böyle mi görüyordu? Bağımsız? Kendine güvenen? Fakat ben kesinlikle böyle hissetmiyordum. Öte yandan belki de Thierry haklıydı, damarlarımda dolaşan Breton kanı beni şekillendiriyordu.

Claire de böyleydi. Paris'in parlak ışıkları uğruna sade aile hayatını terk etmiş olsa da savaş rüzgârları estiğinde, Breton kökleri onu olduğu yere bağlayacak kadar sağlamdı.

Artık onun ne kadar cesur olduğunu biliyordum. Gösterebildikleri cesaretten ötürü başkalarını kıskanarak kendimi zayıf görmekten vazgeçip bu bilgi sayesinde damarlarımda dolaşan gücü hissetmeye başlamıştım.

Utanç yerini öz değere, kendini hor görme de saygınlık hissine bırakmıştı. Değişimi sağlayan, büyükannemin hikâyesini anlatan bu sözlerdi. Kesinlikle daha fazlasını öğrenmek istiyordum.

Şimdiye kadar korku, endişe ve ihtiyat duygularının altına saklanan karakterimin başka bir özelliği de anlık hareketlerimdi. Ve o bir anlık dürtüyle öne eğilip Thierry'ye şunu söyledim: "Birlikte kısa bir yolculuğa çıkalım mı? Belki gelecek hafta sonu, tabii müsaitsen?"

Thierry'nin yüzündeki tebessüm gerçek bir gülümsemeye dönüştü. O gülümseme âdeta bir güneş gibi yüzünü aydınlatmıştı. "Brittany'ye mi?" diye sordu. "Sen ve ben, birlikte?"

Öne uzanıp elini tutarak konuşmaya başladım. "Sen ve ben. Birlikte..."

Port Meilhon'a yakın mesafede bulunan şirin balıkçı limanı Concarneau'da oda kahvaltı olarak yerimizi ayarladık. Paris'ten buraya yol saatler sürmüştü, bu yüzden çantalarımızı bırakıp akşam yemeğimizi yemek için yer bakmaya başladık. Kasabanın farklı bir havası vardı, sanki terk edilmiş gibiydi ve birkaç restoran kapalıydı ama rıhtım tarafındaki kafe barlar bizi çağırıyordu. Boş bir masa bulup *cotriade* sipariş ettik. Fazlasıyla lezzetli olan yemek, kızarmış ekmek dilimleri

üzerinde servis edilen bir tür balık güveciydi. Yanına da bir şişe yerel beyaz şarap istemiştik.

Yemeğimizi yedikten sonra uzun yolculuğun ardından bacaklarımız rahatlasın diye marinanın yanında yürümeye başladık. Marina, Atlantik'in çetin geçen kış fırtınalarından korunması için limanın korunaklı bölgesine demir atmış yatlarla doluydu. Teknelerin arması okyanusun akşam esintisiyle direğe çarparak hafifçe ses çıkarıyordu.

Geçitten körfez içindeki adaya yürüdük ve ortaçağ döneminden kalma taş duvarlarla çevrili Ville Close, Concarneau'nun dar sokaklarında dolanmaya başladık. El ele saat kulesini geçip limanın surlarının dışına çıktık. Muazzam bir gemi çapasının paslı gövdesinin yanında durup taş kaldırımlı iskeleden kıyıya baktık. Kasabanın ışıkları karanlık suya yansıyor, martılar siyah saten görünümlü denize karşı dans ediyordu.

Bu manzarayı izlerken Thierry beni kollarının arasına aldı. O an kendime bir liman, hayat denen fırtınadan beni koruyacak bir sığınak bulmuşum gibi hissettim. Huzuru yakalamıştım. Duyabildiğim tek ses, liman duvarına çarpan suyun ve öpüşürken hızla atan kalp atışlarımızın sesiydi. Sonsuza dek onun dudaklarında kaybolmak istiyordum.

Ertesi gün tatlı bir sessizlik içinde kıyı boyunca birkaç kilometre daha yol aldık. Port Meilhon köyü, dik kayalıklı Finistére yarımadasının unutulup giden kısmına tıkılıp kalmıştı. Claire'in babasının ve kardeşinin, yani bu durumda büyük büyükbabamla ile büyük dayımın balıkçı tekneleriyle

çalıştıkları günlerden bu yana pek de değişmişe benzemiyordu. Liman duvarındaki gözetleme kulesi kaldırılmıştı ama bir zamanlar burada olduğunu gösteren birkaç beton kalıntısı duruyordu. Yine de küçük limana karşı sıralanan kır evlerine doğru bakarken, rıhtımda çalışan erkeklere doğrultulmuş silahın görüntüsü zihnimde canlandı.

Hangi kır evinin Claire'in ailesine ait olduğuna dair herhangi bir kayıt bulamamıştım ama ortadaki evlerden birinin onlara ait olduğunu düşünüyordum. Öte yandan bugünlerde evlerin bacasından duman yükselmiyordu. Kır evlerinin çoğu yazlık olarak kullanılıyor gibiydi, yaklaşan kış için perdeleri sıkı sıkıya kapatılmıştı.

Thierry ile el ele arabayı bıraktığımız yere doğru yürüdük. Limana bakan gri taşlı küçük kiliseyi geçerken bir an duraksadım.

"Haydi," dedi Thierry. "İçeri girelim."

Balıkçı kasabasının tuzlu havasına maruz kalmış kalın meşe kapı, yıllar içinde rengini kaybetmiş, demir kısımları pas tutmuştu ama tokmağını biraz zorlayarak itince kiliseye girebildik. Beyaza boyalı duvarları ve ahşap oturma bölümleriyle içerisi oldukça sadeydi. Fakat şapel, tekneleri denizden güvenli bir şekilde geri döndüğü için minnetlerini göstermek veya okyanusun acımasız gücüne yenilenlere yas tutmak için buraya gelen tüm balıkçı ailelerini simgeleyen huzurlu bir havaya sahipti.

Dışarıda, kaba granit duvarların arkasındaki yamaçta küçük bir mezarlık bulunuyordu. Orada ailemin adının yazılı olduğu mezar taşlarını buldum. İsimleri ilk fark eden kişi Thierry olmuştu. "Harriet," dedi usulca. "Gel de bak, ne buldum."

İlk taşta Aimée Carlou Meynardier, sevgili eş ve anne, hemen altında da kocası Corentin'in isimleri yazıyordu; benim

büyük büyükanne ve babam... Claire'in babası 1947 yılında vefat etmişti, yani savaş yıllarını atlatmıştı. Ancak yan tarafta duran mezar taşlarındaki yazıları okuyunca kalbim paramparça oldu. "Vatanı için savaşta hayatını kaybeden Luc Meynardier'in anısına (1916-1940), sevgili evlat ve kardeş; Dachau, Almanya'da hayatlarını kaybeden Théo Meynardier (1918-1942) ve Jean Paul Meynardier (1919-1942) anılarına... Bu üç ismin en altında ise başka bir isim daha not edilmişti. Marc Meynardier... Claire'in dördüncü erkek kardeşi 1945 yılında denizde kaybolmuştu.

Yani büyük büyükbabam dört erkek evladını da toprağa vermişti. Aslında hiçbirini gerçek anlamda toprağa veremediğini söylemek daha doğru olurdu. Hiçbirinin bedeni anne ve babalarının yanına, evlerine getirilip gömülememişti.

Peki, büyük büyükbabam Corentin'i toprağa veren kimdi? Claire, İngiliz kocasıyla burada kalıp kaybettiği ailesi için yas mı tutmuştu?

Dudaklarımı yalarken ağzıma tuz tadı geldi. Bunun, mezar taşlarının arasından süzülen Atlantik rüzgârından mı yoksa âdeta birer sicim gibi yanaklarımdan süzülen gözyaşlarımdan mı kaynaklandığından emin değildim.

Thierry beni kollarının arasına alıp yanaklarımdan öptü. Ardından beni kendine daha da çekip gözlerimin içine baktı. "O dönem çok kötüydü," diye fısıldadı. "Ama hepsi geçti ve sen buradasın, aileni ziyaret edip onların anısını onurlandırıyorsun. Onları bulmak için buraya geldiğini bilselerdi seninle gurur duyarlardı, Harriet. Seni tanıdıkları için nasıl mutlu olurlardı, ne kadar gurur duyarlardı, kim bilir. Senin sayende soylarını devam ettirdiklerini bildikleri için ne kadar gurur duyarlardı."

Yirminci Bölüm

1942

O yaz hava fazlasıyla sıcaktı. Uzun pencerelerden sızan güneş ışığı dikiş odasını âdeta bir fırına çeviriyordu. Dikişleri net bir şekilde görebilmeleri gerektiği için gün ışığına ihtiyaç duyduklarından terziler güneşlikleri de çekemiyorlardı. Kumaşın kolalanması için kullanılan yanık nişasta kokusu ile ütü masalarından yükselen buhar havayı daha da ağırlaştırıyordu. Mireille nefes almakta güçlük çekiyordu. Evinin arkasındaki nehir kenarında bulunan söğüt ağacının altında oturmayı ve nehir sesini dinlerken, ağacın zarafetle yükselen dallarının oluşturduğu kubbenin altında serinlemeyi öyle çok özlemişti ki…

Savaş şiddetini her geçen gün daha da artıyordu. Mösyö ve Madam Arnaud'a ne olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu. Bir gün bir şey öğrenmek umuduyla evlerinin önüne gittiğinde, evin kapısının kilitlenip terk edilmiş olduğunu gördü.

Sevgili Christiane'nın bedenini, Billancourt'taki fabrika işçilerinin evinden teslim almışlardı. Claire, Mireille ve Vivi

şehrin güneyinde kalan mezarlıktaki mezarını ziyarete gitmişlerdi. Vivienne ile Claire komşu evin ön bahçesinden topladıkları dağ zambağını Christiane'nın bulunduğu yeri gösteren düz mezar taşının dibine koyarlarken gözyaşlarına hâkim olamamışlardı. Ancak Mireille hiç gözyaşı dökmeden öylece kalakalmıştı. Yaşadığı onca hüzün, acı ve kayıptan sonra kalbi âdeta buz kesmişti. En son Esther'in mezarını ziyaret etmişti. Zavallı kızın bedeni, Paris'ten kaçarlarken yolda kurşuna dizilen birçok mültecinin bedeniyle birlikte alelacele kazılan sığ bir toprağa gömülüvermişti.

Zihninde dönüp duran düşünceleri yok sayıp işine odaklanmaya çalıştı. Ancak camı olabildiğince açsalar bile işler ter lekesi olmasın diye elleriyle alnını silmek için sürekli ara vermek zorunda kalıyordu. İpek kumaş su lekesini hemen belli ediyordu fakat ipek kumaş pek bulunamadığından bugünlerde kullanmayı daha çok tercih ettikleri yeni suni kumaşlar bu açıdan daha da kötüydü.

Akşamüstü çökerken Mireille, sıcak havanın âdeta üzerinden çıkaramadığı kalın bir paltoymuş gibi onu sarıp sarmaladığını hissediyordu. Etrafa bir göz attı. Masanın başında toplanan kızların çoğu zar zor ayakta duruyor gibiydi. Hem açlıktan hem yoğun çalışmaktan hem de yaşadıkları şehri esir alan düşmanın saldığı korkudan bitap düşmüşlerdi. O bitkinlik, Mireille'in de iliklerine işlemiş, tüm bedenindeki ve ruhundaki enerjiyi tüketmişti. İşte, bu da savaşın başka bir tarafıydı. İnsanın ruhunu sinsi bir şekilde ele geçirip zehirliyordu. Kızların atölyede üzerinde çalıştığı işler birden daha önce yapmaktan gurur duydukları muhteşem kıyafetler değil de anlamsız birer angaryaya dönüşmüştü. Bu sıkıntı ve yoksunluk

döneminde tatsız bir gösterişten başka bir şey değil gibiydiler. Bugünlerde mağazayı ziyaret eden kadınlar, zevk yoksunu "gri fareler" ile Nazi subaylarının asık suratlı eşleri ve metresleri ya da arkalarından konuşan modellerin tabiriyle açgözlü, takıntılı "karaborsa kraliçeleri" idi. Hepsi de kaliteli bir gece elbisesi ya da şık bir paltoyla bu çirkin gerçeği örtmenin yollarını arıyordu. Mireille, saten bir eteğin bel kısmını çıkarırken, Fransız modasının ülkenin gurur duyduğu bir alandan basit bir utanç kaynağına ne zaman dönüştüğünü merak ediyordu.

En sonunda Matmazel Vannier, terzilere ortalığı toparlamalarını söyleyerek bir iş gününün daha bittiğini bildirdi. Bütün gün güneş ışığına maruz kaldığından dolayı atölyeden daha boğucu olan saçakların altındaki daireye çıkıp orada oturma düşüncesi Mireille'e hiç çekici gelmedi. Bu yüzden kendini sokağa atıp nehre doğru yürümeye başladı. Ayaklarının götürdüğü yere giden Mireille, Pont Neuf'ten nehrin ortasındaki Île de la Cité'ye geçti, Notre Dame'ı çevreleyen kalabalıktan kaçınarak adanın sonuna doğru ilerlemeye başladı. Sonra onu buraya çeken şeyin ne olduğunu anladı. Evlerinin yolunu tutan işçilere ve av peşinde olan kamyon dolusu askerlere görünmeden aşağıdaki küçük koruya ve çimlere çıkan dar, taş merdivenden inmeye başladı. Akşam için teknesini bağlamakla uğraşan kayıkçı haricinde adanın bu noktası tenhaydı. Mireille, o heybetli dalları sanki onu çağırıyormuşçasına yeşil parmakları Seine Nehri'nin sularına değen söğüt ağacının olduğu yere doğru yürüdü. Zaman zaman nehrin karşı tarafından bu ağacı görürdü ama ilk kez onun kovuğuna çekiliyordu. İçinden bir ses onu buraya getirmişti, içindeki umutsuzluğun ağırlığının ezip geçemeyeceği bir sesti bu.

Mireille, tıpkı baba evinde yapacağı gibi söğüt ağacının altına oturdu ve sırtını ağacın gövdesine yasladı. Ayakkabılarını çıkarıp yorgun başını sert kovuğuna yaslarken, ağacın koca gövdesinin üzüntüsünü alıp akan nehre taşımasına izin verdi. İçinden ailesinin de yanında olmasını diledi. Anne babası onu teselli eder, ona güç verirdi. Erkek kardeşi Yves onu güldürür, bir anlığına da olsa her şeyi unutmasına yardımcı olurdu. Kız kardeşi Eliane de onu dinler, anladığını gösterircesine başını sallardı böylece Mireille de kendini dünyada yapayalnız hissetmezdi. Esther'in bebeği Blanche, ağacın kök saldığı bu toprakla oynardı ve onu bağrına basıp kendi çocukları gibi seven aile fertleri arasında kucaktan kucağa dolanırken kıkırdayıp dururdu. Mireille'in aile hasreti kalbini âdeta bir ok gibi delip geçti. Hasret, yanında akan nehrin akıntısı kadar güçlüydü.

Özlediği başka biri de vardı, elbette. Sadece birkaç gün geçirdiği, Claire ile Vivi'nin Fréd olarak tanıdığı, İngiltere'ye dönmek için tehlikeli bir yolculuğa çıkmadan önce bir an elini tutup öpen, onunla birlikte geçirdiği kıymetli dakikaları ardında bırakan genç adam... Yola çıkacağı zaman genç adam gerçek adını kulağına fısıldamıştı, bu yüzden onun kim olduğunu biliyordu. Onu seven bu adamı tanıyordu.

Karanlık çökmeye başlayıp nehir esintisi kıyıya ulaşırken hâlâ söğüt ağacının korumacı dallarının altında oturuyordu. Akşam esintisi serinletsin diye ensesindeki saçını kaldırdı. Zihninde canlanan sevdiği insanların yüzleri, sırtını yasladığı ağacın verdiği güvence ile birleşince savaşın hâlâ yok edemediği birçok şey olduğunu hatırladı.

Bugün atölyede hissettiği şey, işgalci güçlerin hissetmesini istediği şeydi. Eğer bu düşünceye kapılırsa bu savaşı

kaybederdi ve onlar kazanırdı. Ancak şimdi buraya, taş döşeli cadde ve göğe kadar yükselen kocaman binaların arasında ev hasretini dindirdiği bu yere her zaman gelebileceğini biliyordu. Buraya gelip sevdikleriyle birlikte olabilir, okyanusun ötesinde kavuşan bu sularla onlara eşlik edebilirdi. Bu görünmez bağ sayesinde gerçekten neyin önemli olduğunu anlamıştı. Bu bağ, ona bütünün bir parçası olduğunu hissettiriyordu. Ve bu bağ sayesinde hiçbir zaman yenik düşmeyeceğini de biliyordu...

Claire ünlü besteci Frédéric Chopin'in yaşadığı yer olan Place Chopin'in hemen dışındaki bir sigara dükkânından talimatları almış, evine doğru yürüyordu. Mühürlenmiş kahverengi zarfı kamufle eden "müzik dersi" için gerekli nota kâğıtlarının olduğu hafif evrak çantasını ileri geri sallıyordu. Aslında bu zarfın gerçekten ağır olup olmamasıyla alakalı değildi, ne zaman teslimatını başarıyla tamamlasa omuzlarından büyük bir yük kalktığını hissettiği için evine gönül rahatlığıyla gidebiliyordu.

Bunaltıcı bir günden sonra dışarıda olmak iyi gelmişti. Akşam çökmesine rağmen hava hâlâ sıcaktı. Boğucu, tıkış tıkış metroya gidip istasyondaki uzun kuyruğu beklemek istemediğinden, Eiffel Kulesi'ne bakan Pont d'léna'yı geçip nehir kenarından yürümeye karar vermişti. Karanlık çökerken tatlı bir meltem esmeye başlamıştı. Nehir esintisinin sıcaktan yanan yanaklarını serinletmesi için can atıyordu.

Yolda yürürken yanından konvoy hâlinde geçen otobüs ve polis araçlarını görmek onu şaşırttı. Bir otobüs köprü

dönemecine girmeden önce duraksadı. Claire tam o anda otobüse baktığında, otobüsün arka camından görünen korku dolu yüzleri seçebildi. Otobüs harekete geçtiğinde bir çocuk dönüp camdan ona bakmıştı. Soluk yüzündeki siyah gözleri korkudan iri iri açılmıştı.

Kışın bisiklet sürülen pistin dışında oluşan araç kuyruğunun olduğu bir yere geldi. Yola set konmuştu ve insanların yürüyüş yapmasını ya da bisiklet sürmesini engelliyordu. Askerler bariyerlerin yanında durmuş gelip geçen kişilerin kimliklerini kontrol ediyorlardı. Claire bir an korksa da geri dönüp yürürse daha çok dikkat çekeceğini biliyordu. Kendine saklayacak bir şeyi olmadığını hatırlattı. Evrak çantasındaki belgeleri düzenliydi ve dışarıda olması için de bir bahanesi vardı. Bu yüzden içindeki koşma isteğini görmezden gelerek bariyerin önündeki kısa kuyrukta durup sırasını bekledi. Fransız polisi tarafından yönlendirilen ön taraftaki otobüs ve kamyonlar bir duruyor, bir hareket ediyordu. Claire bariyerin diğer tarafında ne olduğunu göremiyordu ancak tekrar hareket etmeden önce yolcularını, bisiklet pistinin dışında indiriyormuş gibi görünüyorlardı.

Belgeleri kontrol eden askerler, genç kızın önündeki çifte geçmesi için eliyle işareti etti ama çift bisiklet pistine gitmeye çalışırken Gestapo olduğunu gösteren siyah üniformalı bir asker, otobüslerin arasında durdu ve bağırarak diğer yoldan geçmelerini söyledi. Kontrolü yapan askerlere kızmaya gittiği sırada Claire, o askerin kim olduğunu anladı. Üniforması yeni olsa da sarı saçlarıyla geniş omzunu hemen tanımıştı. Sarışın asker, diğer askerlere kızarken Claire etrafa bakındı. Fark edilmeden yürüyüp gidebilir mi diye merak ediyordu ama çok

geçti. Asker de onu tanımıştı. Gözlerini üzerinde hissedebiliyordu. Claire, ondan yana döndüğünde adamın ince dudaklarına sevincin şaşkınlığa karıştığını gösteren bir gülümseme yerleşti.

"İyi akşamlar, Ernst," dedi Claire sakin bir ses tonuyla, kontrol etmesi için belgelerini askerlere uzatarak. Bunu yaparken ellerinin titrememesi için uğraşıyordu.

"Claire!" dedi Ernst sevinçle. "Seni burada görmek ne güzel." İki askerden yana dönüp onlara Almanca emirler yağdırdı, ardından dikkatini yeniden Claire'e verdi. Genç kızın elini tutmak istercesine elini uzatsa da Claire ne yapmak istediğini anlamamış gibi davranarak kimliğini verdi.

Ernst, önce genç kızın fotoğrafının olduğu kâğıda, ardından ona baktı. "Uzun zaman oldu," dedi. Claire ona gülümseyerek bakmayınca genç adamın yüzündeki gülümseme de soldu. "O gün müzede şans eseri karşılaşmamızdan sonra akşam yemeği davetlerimi hep geri çevirdin."

"Hayır," diye yanıt verdi Claire ciddi bir ifadeyle. "Seni karın ve oğlunla gördükten sonra kabul edebileceğim davetlermiş gibi gelmedi."

Ernst kaşlarını çattı, sinirlenmişti. "Ama Claire, sen yerini biliyordun, değil mi? Ne bekliyordun ki? Birlikte eğleniyorduk, sen ve ben. Sana sunduğum hoş şeyleri geri çevirmedin. Çoraplar, parfümler... Paris'in en lüks restoranlarında yemek yiyip şampanya içerken bu umurunda değildi." Soğuk ve sert bir ifadeyle bakan Ernst'in gözleri âdeta çelik gibi parlıyordu.

Claire de ona aynı ifadeyle baktı. "Evli olduğunu bilseydim senden gelen hiçbir şeyi kabul etmezdim."

Claire bu karşılaşmaya bir son verip yoluna devam etmek istercesine kimliğini almak için elini uzattı ama Ernst kimliği geri çekip yeniden güldü, gücün kimde olduğunu göstermek niyetindeydi.

"Bu kadar çabuk değil, matmazel. Önce size birkaç soru sormam gerek. Akşamın bu saatinde sizi şehrin bu tarafına getiren şey nedir?"

Claire evrak çantasını havaya kaldırdı. "Müzik dersi. Bazen şan dersi alıyorum."

"İzin verin." Ernst, aşırı kibar bir tavırla deri çantayı ondan alıp açtı. "Ah, gizli yeteneklerin varmış," dedi, nota kâğıtlarını sallayarak. "Benden sakladığın gizli yetenekler... Bana şarkı söylediğinden hiç bahsetmemiştin, birlikte onca akşam geçirmişken..."

Claire onun bakışlarına aynı şekilde karşılık vermeye devam etti. "Hayır, son zamanlarda ilgi duyduğum bir şey. Bugünlerde akşamları fazlasıyla boş vaktim oluyor."

Ernst nota kâğıtlarını çantaya tıkıp çantayı kıza geri verdi. Ardından kimliğini de uzattı ama Claire tam almaya yeltenmişken Ernst kimliği yeniden geri çekti. Karşısındaki bu adam onunla âdeta kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyordu.

"Peki şimdi yanında kim var? Rue Cardinale'e fazlasıyla uzak bir yerde yaşayan şan öğretmenin haricinde?"

Claire sessizliğini korusa da kimliğini almak için elini uzatmaya devam etti.

"Şu diğer iki terzi sanırım," dedi Ernst sırıtarak. "O gün müzede senin yanında olanlar? O kızların sana iyi geldiğini düşünmüyorum, Claire. Kiminle arkadaşlık ettiğine dikkat etsen iyi olur." Ernst insanın içini delen mavi gözleriyle

onu baştan ayağa süzdükten sonra gözlerini evrak çantasına dikti.

Claire rahat bir şekilde konuşurken sakin kalmaya çabalıyordu. "Ben de senin için aynı düşünceleri paylaşıyorum, Ernst." Genç kız, kepindeki gümüş tokadan boyalı çizmelerine kadar Ernst'in siyah üniformasını baştan aşağı inceledi. "Sanırım bu tavır yeni rolünden kaynaklanıyor." Ardından otobüsleri işaret etti.

Ernst kahkaha atarak, "Hayır, alakası yok," dedi. "Çöpleri atma işini Fransızlara bırakıyoruz. İzlerini sürmem gereken daha önemli kişiler var."

Ne demeye çalıştığını anlayınca Claire'in midesi bulandı. Kusmamak için kendini zor tutuyordu. İçindeki öfkeyi artık daha fazla tutamayarak, "Sen aşağılık herifin tekisin," diye patladı. Tüm bedeni öfkeden titrese de olduğu yerde kalıp belgelerini almayı bekledi.

Tam o sırada yolda bir kargaşa patlak verdi, iki asker bir adamı gözaltına almaya çalışıyordu. Ernst omzunun üstünden bağırışmaların geldiği yöne baktı. Claire ile oynadığı küçük oyuna son verip görevinin başına geçmesi gerektiğini anlayınca yüzü öfkeyle gölgelendi. "Git haydi, al şunu." Ardından kimliğini kıza verdi. "Yapılacak daha önemli işlerim var, seninle vakit kaybedemem. Ama buradan geçemezsin. Yolu dolanmak zorundasın. Korkarım, bir zamanlar hoşunuza giden ayrıcalıklardan bugünlerde yararlanamayacaksınız, Matmazel Claire." Eliyle âdeta onu kovduktan sonra belindeki deri kemerden silahını çıkarıp sırtını genç kıza döndü.

Claire hemen oradan uzaklaştı. Tüm bedeni tir tir titriyordu. Eve giderken adamın söylediklerini düşünüp duruyordu.

Mireille ile Vivi hakkında söyledikleri de neydi öyle? Ne demek istemişti? Onun nasıl tepki vereceğini mi ölçmüştü? Onu kışkırtmasına izin vermemeliydi fakat öfkesine yenik düşmüştü. Peki, daha önemli kişilerin izini takip etmekle ne demek istemişti? Bu sadece kötü niyet olmalıydı. Şu an elde etmiş olduğu güçlü pozisyona olan aşkı ile reddedilmenin verdiği kibirden kaynaklanmış olmalıydı. Yine de o sözleri sarf etme şekli genç kızın tüylerini ürpertiyordu. Peki, korku dolu gözlerle etrafa bakınan insanlarla dolu olan otobüsler de neyin nesiydi? Spor alanına götürülen bir sürü kişi vardı. O insanlar nerede yatacaktı? Ne kadar süre orada tutulacaklardı? Peki neden?

Claire, eve gelip yatağına uzandığı o sıcak gecede gözlerini karanlığa dikti. Ernst'in sözleri ve korkunç bir bilinmezliğe doğru yol alırken otobüsün camından ona bakan çocuğun korku dolu gözleri uyumasına izin vermiyordu.

Yirmi Birinci Bölüm

Harriet

Ajans Guillemet'teki iş baskısı sinirlerin yıpranıp bitkinliğin tavan yaptığı bir noktaya ulaştığında, bir kez daha Palas Galliera'ya sığındım. Sergilerin arasında bir yere oturmak ayaklarımı yere sağlam basmamı sağlıyor ve her daim bana modayla olan bağımı hissettiriyordu. Bunun kıyafetten çok daha fazlası olduğunu hatırlatıyordu. Bu, tarihimizin somut bir hatırasıydı.

1970'lerin modasının cıvıl cıvıl renkleri ve salaş hatlarıyla alanı doldurduğu ana sergi salonunda dolanıyordum.

Simone'un benimle paylaştığı aile hikâyemizin son kısmını gözden geçirirken sakin bir şekilde düşünmeye çalışıyordum. Bu arada o dönemde Paris'te yaşananlarla ilgili okumalarıma da devam etmiştim. Claire'in Nazi merkezli bir programın parçası olarak Fransız polisi tarafından on üç binden fazla Yahudi'nin tutuklandığı korkunç Vélodrome d'Hiver Baskını'na tanıklık ettiğini anladım. Zavallı insanlar ölüm kamplarına gönderilmeden önce şehrin orta yerinde insanlık

dışı koşullarda bekletilmişlerdi. On üç bin kişinin dört bini çocuktu. Ve içlerinden biri, otobüsün camından bakan ve Claire'in rüyalarına giren o küçük çocuktu. Bu koca şehrin, korku ve baskıyla yavaş yavaş âdeta felce uğradığını, böylece içinde yaşayan insanların tüm bunların olmasına izin verebildiklerini düşünmek ne kadar korkunçtu.

Zarif, siyah bir ceket giymiş bir kadın salona girince düşüncelerim de dağıldı. Gümüş rengi saçı küt kesilmişti ve yüzü oldukça tanıdık geliyordu. Sonra o kadının daha önce Lanvin sergisinde gördüğüm kadın olduğunu fark ettim. Durup geniş kollu, canlı renkli bir tulumun açıklamasını okumaya koyuldu, ardından elindeki küçük not defterine birkaç not karaladı. Çok geçmeden beni fark edince, tebessüm ederek başıyla selam verip yoluna devam etti.

Saatimi kontrol ettim. Ofise dönme vakti gelmişti. Ajansın eko-kozmetik müşterisi için bir ürün lansmanı planlıyorduk. Lansman bu yaz aylarında Côte d'Azur'da yapılacaktı. Alanın planlanması, modellerin sözleşmeleriyle birlikte kalacakları otel ile ulaşımın düzenlenmesi, basın bültenlerinin yazılması gerekiyordu ve ısrarcı bir fotoğrafçının yanıtlanması gereken e-postaları vardı. Müşteri yöneticilerinin yaşadığı stres hat safhadaydı. Her zaman sakin ve rahat tavırlar sergileyen Florence bile ofis içinde koşturuyor gibi duruyordu. Güney Fransa'nın lansmanı temmuz ayının ikinci haftasında, Paris'te her zaman düzenlenen Haute Couture Sonbahar/Kış Defileleri'nin hemen ardından gerçekleşecekti. Simone bana, personel bu kadar az olduğundan bu etkinliklerin birinde veya diğer etkinliklerde ikimiz için daha büyük bir rol olabileceğini söylemişti.

Haute Couture defileleri güzel geçerken Nice'te şans bizden yana olsun diye dua ediyorduk!

Yirmi İkinci Bölüm

1943

Bir soğuk kış daha gelip çatmıştı. Kazanda kömürün yakıldığı ender günlerden birinde mola veren terziler, dökme demir radyatörlerin başına toplanmış, soğuk yüzünden sızlayan kızarmış ve çatlamış parmaklarını ısıtmaya çalışıyorlardı. Mireille annesinin, erkek kardeşinin eski süveterinden ördüğü bir çift parmaksız eldiveni eline geçirmişti. Annesi Noel zamanı Claire ile Vivi için de eldivenler göndermişti. Kızlar yine beyaz önlüklerinin altına buldukları her şeyi giyiyor, yağan karın Rue Cardinale çevresindeki sokaklarda bulunan binaların çatılarını doldurması gibi zayıf bedenlerini kıyafetle doldurmaya çalışıyorlardı.

Üç arkadaş, ellerinde paraları olduğunda akşamları işten sonra Saint Germain Bulvarı'ndaki kafelerden birine gidip oturuyordu. Bu kafeler Delavigne Moda Evi'nin en üst katında bulunan evlerinden daha sıcak oluyordu. Bir kâse lahana çorbası sipariş edip içine kuru ekmek parçalarını doğruyor ve akşam yemeklerini ellerinden geldiğince yavaş yemeye

çalışıyorlardı, böylece eve gidecekleri ve soğuk yataklarına girecekleri anı geciktiriyorlardı. Köşedeki kafelerden birinden yükselen seslere bakılırsa Radio Paris, Almanların son zaferini bildiriyordu. Vivi eve döndüklerinde bu haberlerin çoğunun yalan olduğunu söyledi. Radyo istasyonu Almanların kontrolündeydi. Aslında birlikleri bugünlerde daha çok yenilgiye uğruyor, çoğu cepheden çekiliyordu. Mireille, bunun gerçek olmasını gönülden dilerken Vivi'ye bunları nereden öğrendiğini sormadı. Ancak üçünün de Direniş hareketi için çok büyük riske girdiğinin farkındaydı. Milice olarak bilinen yeni bir Fransız polis teşkilatı kurulmuştu ve bu teşkilat, ellerinden geldiğince Direniş üyelerini yakalamak niyetindeydi. Bir Direniş üyesini ihbar edene yirmi bin franklık bir ödülün verileceği açıklanmıştı. Bu, açlıktan ölen vatandaşlar için oldukça cazip bir teklifti ve zaten korkunç derecede etkili olduğunu da kanıtlamıştı.

Geçen yılın kayıplarından sonra şebeke içindeki iletişimi yeniden sağlamak zaman almıştı. Bugünlerde her şey sakin görünüyordu. Güvenli evler hemen değiştiriliyordu ve Mireille, Milice ve Gestapo'ya yakalanma ihtimalinden kaçınmak için yaptığı her *teslimatta* farklı yol kullanması konusunda talimatlar alıyordu.

Doğu Garı'ndaki saatin altında durmuş, saniyelerin yavaşça yarımı göstermesini beklerken tir tir titriyordu. Karşılaması gerektiği söylenen tren gecikmişti ama bunda herhangi bir sıkıntı yoktu. Zaman çizelgeleri arada sırada yanlış olabiliyor, trenler genelde yola düşen bir kaya yüzünden ya da Alman güçleri yolu farklı amaçlar için kullandığından güzergâhın değişmesiyle gecikebiliyordu. Soğuğun yine iliklerine kadar

işlediği günlerden biriydi. Kışlık paltosu, doğudan esen ve yün kumaşı delip geçen rüzgâra karşı pek koruma sağlamıyordu. Mireille, bir tren platforma girdiğinde başını kaldırıp baktı ama hiçbir yolcu inmeyince onun boş bir tren olduğunu fark etti.

Hemen ardından kopan bir bağırış genç kızı ürküttü. "Çekilin yoldan! Kenara çekilin!" İki asker yolu boşaltmak için tüfeklerini sağa sola sallarken, Mireille sırtını saati destekleyen tuğla kolona yasladı. İki askerin hemen arkasında silahlı askerlerin eşlik ettiği kadın mahkûmlar vardı. Grup istasyon alanına yürüyüp boş trenin olduğu platforma doğru hareket ediyordu.

Kadınlardan kimisi şık bir şekilde giyinmişken kimisinin de üstü başı kirli ve dağınıktı. Bazısı ağlıyor, bazısının da yüzünden şaşkınlık okunuyordu. Ancak Mireille, kadınlar bulunduğu noktaya yakın bir yerden geçerken hepsinin üstüne sinen korkunun kokusunu alabiliyordu. Ter, idrar ve ağız kuruluğundan kaynaklanan o ekşi kokuyu almamak imkânsızdı.

Bir kadın geçerken Mireille'e uzanıp avucuna katlı bir kâğıt parçası tutuşturdu. "Lütfen, madam," diye yalvardı, "bu mesajı kocama iletin."

Bir asker tüfeğinin dipçiğiyle kadını iteklerken, "Sıraya geç!" diye bağırdı. Sonra geride durması için Mireille'i de eliyle itip bağırdı. "Sen de kenara çekil. Onlara katılmak istiyorsan, o başka..."

Kadınlar yük trenine bindiklerinde askerler de platformda devreye gezip vagonlar doldukça trenin ağır kapılarını kapattılar. Mireille, vagonların ahşaptan yapıldığını ve kalaslar arasında derin boşluklar olduğunu dehşet içinde fark etti. Tren

doğu tarafına giderken, buz gibi esen sert rüzgâr o boşluklardan içeri girdiğinde bu kadınlar ne yapacaktı?

Elindeki kâğıt parçasına baktı. Dışında adresin yazılı olduğu katlanmış bir kâğıttı. Beklediği tren başka bir platforma yanaşırken Mireille kâğıdı paltosunun cebine koydu. Not bekleyebilirdi. Yapmak zorunda olduğu bir iş vardı.

O günün ilerleyen saatlerinde, trenden aldığı kişiyi on altıncı bölgedeki güvenli eve yerleştirdikten sonra istasyonun yakınına bıraktığı bisikletine atladı ve notu ulaştırmak için katlı kâğıda karalanmış adresin olduğu eve doğru yola çıktı. Mireille evin kapısını çalsa da kimse yanıt vermedi. Ev terk edilmişe benziyordu, kapı kilitliydi.

Mireille, bir anlık tereddüdün ardından bisikletini duvara yaslayıp kime verileceğine dair herhangi bir ipucu var mı diye görmek için notu açtı. Aceleyle yazılmış cümlelere şöyle bir göz gezdirdi.

Canımın en içi, beni götürüyorlar. Nereye gittiğimi bilmiyorum ama en kısa zamanda senin yanına geri geleceğim. Kızlarımıza iyi bak. Yeter ki siz iyi olun, bunun için dua edeceğim. Onları benim yerime öp. Hepinizi çok seviyorum. Kalbim her zaman sana ait. Nadine.

Mireille ne yapacağını bilemeyerek etrafa bakındıktan sonra yan evin penceresinin perdesinde hafif bir kıpırdanma olduğunu fark etti. Kapıyı tıklattı. Birkaç dakikalık sessizliğin ardından yan komşu, kapıyı araladı ve şüpheli bir ifadeyle Mireille'e baktı.

"Bir mektup vardı," diye açıkladı Mireille. "Yan evde yaşayan adam için. Karısı benden bunu ona iletmemi istedi."

Komşu başını iki yana sallayarak, "Gitti," dedi. "Almanlar geldi ve hepsini götürdü. Babasını, iki çocuğu... Gittiler. Nereye götürüldüklerini bilmiyorum."

"Bu mektubu onlar için saklar mısınız? Geri geldiklerinde verirsiniz."

Komşu şüpheli bir ifadeyle ona baktıktan sonra gönülsüzce de olsa aralık kapıdan elini uzatıp notu aldı. "Tamam, saklayacağım ama o aile geri gelmeyecek. Giden gelmiyor. Hiç dönen oldu mu ki?"

Kadın bu sözlerin ardından söyleyecek lafının kalmadığını belirtircesine kapıyı kapattı.

Mireille, sarsılmış bir hâlde tamamen bomboş görünen buz gibi caddelerden geçerek Rue Cardinale'e geri geldi.

Bisikletini koridora bırakıp bitkin bir vaziyette evlerine çıkan merdiveni tırmanmaya başladı. Uzun bir gündü ve nefes kesen buz gibi rüzgârda bisiklet sürdüğünden iliklerine kadar üşümüştü. Eve tahmininden daha geç dönmüştü. Claire ile Vivi'nin arkadaşlığıyla bir kâse sıcak çorba için can atıyordu. Kapının önüne geldiğinde yere düşen bir eldiveni almak için eğildi. Bu, Claire'in eldivenine benziyordu. Mireille gülümsedi. Eldiveninin diğer tekine kavuşacağı için çok sevinecekti.

Ancak genç kız kapıyı açınca dikkat çekici bir sessizlikle karşılaştı. "Claire?" diye seslendi. "Vivi?"

Yanıt yoktu. Mireille omzunu silkti. Herhâlde dışarıya, kafeye falan gitmişlerdi. Claire dışarı çıkarken eldiveninin tekini düşürmüş olmalıydı. Claire'in odasının kapısı aralıktı. Mireille eldiveni yastığının üzerine bırakmak niyetiyle kapıyı

açtı. Fakat kapının önünde kalakaldı, tüm bedenini bir huzursuzluk kaplamıştı. Oda dağınıktı, çekmeceler çekilmişti ve kıyafetler yerlere saçılmıştı. Dolabın kapıları açıktı. Mireille, gece mavisi elbisenin gümüş boncuklarının parıldadığını görebiliyordu ama yanında asılı olan birkaç kıyafet yoktu.

Telaşla Vivi'nin odasına koştu. Burada durum daha kötüydü. Bir sandalye ters çevrilmişti ve dolapla çekmecede ne varsa her şey yatağa boşaltılmıştı. Pencere pervazında duran kurşun ve tükenmez kalemler yerde ezilmiş bir hâlde duruyordu. Devrilmiş çöp kutusundaki buruşturulmuş kâğıtlar her yere saçılmıştı.

Mireille kahrolmuş bir hâlde kendini yere bırakıp yüzünü ellerinin arasına aldı. "Hayır," diye fısıldadı. "Vivi olmaz. Claire hiç olmaz. Beni almalıydınız, onları değil."

Bir süre sonra tüm yolu koşmaktan nefes nefese kalmış bir hâlde boyacının dükkânına varıp kapıyı defalarca çalarak onu içeri alması için yalvardı. Claire'in eldiveni hâlâ elindeydi...

Mireille anahtarı unutmuş olmalı, diye düşünmüştü Claire, çalan kapıyı açmaya giderken. Bu yüzden kapıyı açarken yüzünde bir gülümseme hâkimdi. Fakat karşısında siyah giyimli, keplerinde gümüş nişanı olan üç adamı görünce yüzündeki gülümseme korkudan donmuştu.

Bir yaz günü, Vélodrôme d'Hiver'in dışında Ernst ile karşılaştığı zaman ortaya çıkan endişe hissi azalmış, zamanla savaş günlerine ait sıradan korkulardan biri olup çıkmıştı. Arada sırada Ernst onun rüyalarına girse de uyandığında yanında

Vivi'yi bulurdu. Her zamanki gibi sevgili arkadaşı Claire'in çığlıklarıyla uykusundan uyanıp onu sakinleştirmeye çalışırdı.

Öte yandan şimdi, Claire kendini kimsenin onu uyandırmadığı bir kâbusun içindeymiş gibi hissediyordu. Karşısındaki üç adamın yüzündeki soğuk bakış, kâbuslarında onu kovalayan korkunç yaratıklardan daha ürkütücüydü. Adamlardan biri genç kızdan, ihbar aldıkları bir raporu araştırabilmeleri için onları üst kattaki dairelerine götürmesini istediğinde, Claire'in hem zihni hem de tüm bedeni uyuşmuştu.

"Ne raporu?" diye sormuştu Claire, vakit kazanmaya çalışarak.

"Mülkte şüpheli yıkıcı faaliyetlerle ilgili rapor," diye bağırmıştı Gestapo subayı, bir yandan da yolu göstermek için elini öne doğru uzatmıştı.

Claire önden merdiveni çıkarken ayakları birer kurşun gibi ağırdı. Askerleri her zamanki gibi hafta sonları kilitli olan dikiş odasının yanından geçirdi. *Lütfen*, diye dua etti sessizce. *Vivi içeride olsun. Askerlerin sesini duyup bir yere saklanmış olsun. Mireille de askerler buradayken buraya gelmesin, lütfen. Bir tek benim odamı arasınlar ve hiçbir şey bulamadan çıkıp gitsinler, Tanrım lütfen.*

Sonra Vivi atölyedeyse onu uyarmak istercesine sesli bir şekilde konuşmaya çabaladı. "Bu bahsettiğiniz *yıkıcı faaliyetlerin* ne olabileceğini hayal edemiyorum," dedi, elinden geldiğince sakin bir şekilde. Ardından arkasına dönüp adamlara baktı, peşinden geliyorlardı. "Burada kıyafet dikiyoruz, başka bir şey yok."

"Kapa çeneni de devam et!" Adamlardan birinin onu itmesiyle dengesini kaybedince merdivenden düşmemek için

tırabzanlara tutunmak zorunda kaldı. Vivi dairedeyse onun geldiğini duyabilsin diye basamakları sert adımlarla çıkıyordu.

"Efendim, gerçekten neden burada olduğunuzu anlayamıyorum. Gördüğünüz gibi saklayacak bir şeyimiz yok." Claire bu sözlerle askerlere itiraz ederken, elinden geldiğince yüksek sesle konuşmaya çalışmıştı. Vivi'nin kendisiyle birlikte üç kişinin daha geldiğini duymasını diliyordu.

"Matmazel, o hâlde ziyaretimizden dolayı korkmanızı gerektirecek bir durum da yok, değil mi?" İkinci adam fazlasıyla uğursuz bir ses tonuyla konuşmuştu.

Claire evlerinin kapısını açarken adamlardan biri, onu kolundan yakalayıp sertçe tuttu. Kat kat giyinmesine rağmen, adamın siyah deri eldivenlerin içindeki parmaklarının derisine battığını hissediyordu. Diğer iki adam kapıyı tekmeleyerek açtı. Claire hemen Mireille'in boş odasına bir göz attı. Sonra Vivi'nin şaşkın ifadesini ve kulaklık gibi görünen bir şeyi hızla başından çektiğini gördü. Yanındaki masada telsiz benzeri bir şey duruyordu.

"Vay, vay, vay, bakın burada ne var?" Gestapo askeri zafer kazanmış gibi bir gülümsemeyle arkadaşlarına baktı. "Aslında sardunya var mı diye bakmaya gelmiştik ama ağımıza bir köpek balığı takıldı. Ne büyük bir tesadüf!"

Claire, Vivi'nin yanına koşmaya yeltense de onu kolundan tutan adam, onu sert bir şekilde sarsınca Claire dilini ısırdı. Ağzına dolan kanın metalik tadını alabiliyordu. "Ah, hiçbir yere gitmiyorsun!" diye bağırdı adam ona. "Diğer arkadaşınız nerede? Burada üç kişi olduğunuz söylenmişti."

Claire başını iki yana sallayarak, "O burada değil," dedi. "Gitti." Hızlı düşünmeye çalışarak Vivi'nin de duyabileceği

yüksek bir sesle hemen konuşmaya başladı. "Geçen hafta içinde bir gün gitti ve bir daha geri gelmedi. Ona ne olduğunu bilmiyoruz. Belki siz bize anlatırsınız, mösyö?" Genç kız meydan okurcasına adamın gözünün içine baktı.

Adam siyah eldivenli elini kaldırıp genç kızın yanağına tokat attı. "Soruları biz sorarız, siz bize cevap verirsiniz. Umarım durumu çabuk kavrarsınız, matmazel, yoksa işleri kendi adınıza kötü bir noktaya getireceksiniz. Tabii şu arkadaşınız için de..."

Claire'in yanağından süzülen tuzlu gözyaşları, ağzındaki kana karışsa da dudaklarını birbirine bastırıp sesli bir şekilde ağlamamak için kendini tuttu. Vivi'nin odasından sesler geliyordu. Neler olduğuna bakmak için başını o tarafa çevirse de adam onu kendi odasına soktu ve kapıyı kapatıp bağırmaya başladı. "Dışarı çık diyene kadar burada bekle." Genç kız, diğerlerinin yanına giden adamın koridordaki ayak seslerini duyabiliyordu.

Claire, dikkatleri Vivienne'den uzaklaştırmak adına bir şeyler yapmak için çaresizce etrafına bakındı. Onları şaşırtabilir miydi? Uzaklaştırabilir miydi? Gidip yardım çağırabilir miydi? Bir an küçük camdan çıkıp çatıların tepesinden kaçmayı düşündü ama dışarı çıksa bile Vivi'yi, gördüğü korkunç rüyalardan sonra onu yatıştırıp korkularını gidermeye çalışan arkadaşını yalnız bırakamayacağını biliyordu.

Vivi'nin şebekede önemli bir rol üstlendiği ve Direniş'e mesaj gönderdiği gün gibi ortadaydı. Bu zamana kadar Vivi'nin odasında bir alıcı sakladığını hiç düşünmemişti. Vivi'nin sakladığı başka ne sırlar vardı? Mösyö Leroux ile olan yakın ilişkisi tüm şebekenin çökmesine neden olabilirdi. Tehlikede olan kişilerin sayısını düşününce Claire'in içi ürperdi.

O an ne yapması gerektiğini fark etti. Vivienne'in yanından ayrılmayacak, onun güçlü olmasını ve bildiklerini söylememesini sağlayacaktı. Tıpkı onlara söylenildiği gibi son yirmi dört saatten hiçbir şekilde bahsetmeyeceklerdi. Mirelle diğerlerini uyarabilirdi. İzleri kapatmaları için ihtiyaçları olan zamanı yaratacak kişiler Claire ile Vivienne'di. Nereye giderlerse gitsinler arkadaşıyla birlikte olmaya kararlıydı.

Claire, hızlı bir şekilde bir çantaya sıcak tutacak kıyafetler doldurmaya başladı. O sırada yatak odası kapısı tekmelenerek açılınca korkuyla yerinden sıçradı. "Aferin matmazel, küçük bir tatile çıkacağınızı öngörmüşe benziyorsunuz," diye konuştu subay. "Foch Bulvarı'ndaki bekleme salonumuzu beğenip beğenmeyeceğinizi hep birlikte göreceğiz."

Adam Claire'i evden çıkarırken diğer ikisi Vivi'yi çoktan merdivenden aşağıya sürüklemeye başlamıştı bile. Claire arkadaşına yetişmek için acele etti, evden çıkarken eldiveninin tekini yere düşürmüştü. Eldiveni almak için yere eğildi ama adam onu bir kez daha itince bir anda kendini diğer basamakta buldu. Adam, genç kızı ayağa kaldırıp merdivenden aşağıya, Rue Cardinale'e doğru sürüklerken o parmakların yine mengene gibi kolunu kavradığını hissediyordu.

Siyah bir araba caddede park hâlindeydi. Claire, arka koltuğa Vivi'nin yanına âdeta bir çuval gibi atılmıştı. Arkadaşının yüzüne baktı. Bir gözü şişmiş, neredeyse kapanmak üzereydi ama diğeri şaşkınlık içinde Claire'e bakıyordu. Claire arkadaşının elini tutup sıktı. "Buradayım," diye fısıldadı, Claire'in kâbusları her ikisini de uyandırdığında Vivi'nin söylediği gibi. "Her şey yoluna girecek."

Vivienne başını Claire'den yana çevirdi, sanki yanında olduğunu daha yeni fark ediyordu. Gözleri yaşlarla dolsa da arkadaşının yüzüne bakıp başını olumlu anlamda salladı. Ardından o da Claire'in elini sıktı. Araba batı yönüne doğru Paris caddelerinden hızla geçerken birbirlerine sıkıca sarılıyorlardı.

Yirmi Üçüncü Bölüm

Harriet

Claire'in tutuklanıp sorgulama için Gestapo merkezine götürüldüğüne fazlasıyla şaşırmış bir hâlde, internette bulduğum kalıtsal travma ile ilgili makaleleri okuyordum. Hiç şüphe yoktu ki büyükannem yakalandığı için fazlasıyla korkmuştu ve çatı katındaki odasında telsiz benzeri bir şey kullanırken yakalanan Vivi için de kendini suçlu hissetmişti.

Gen alanındaki yeni araştırmaların, depresyon durumunun kalıtsal olabileceğini işaret ettiğini anlatan bir makale okudum. Yazıda travmanın kişinin DNA'sında birtakım değişikliklere yol açabileceğinden ve bu değişikliklerin, sonraki nesillere de aktarılabileceğinden bahsediyordu.

Annemin tuhaf davranışlarının nedenini anlamaya başlamıştım. Hayat oyununu oynadığında, annemin tükenmesine neden olan bu olabilir miydi? Claire'in yaşadığı acılardan ona miras kalan genetik bir hassasiyet taşıyor olabilir miydi? Durum böyleyse hayat darbelerini anneme peş peşe indirmiş, o da bu güçlü dalgalar yüzünden ayakta kalmayı beceremeyişti. Terk edilme, boşanma, çocuğunu bir başına büyütmek zorunda

kalma... Her ayağa kalktığında başka bir dalga onu yerle bir etmişti. Annemin hayatını öğrendiklerimin ışığında yeniden incelerken, yıllardır ona karşı duyduğum öfke ve acı yerini farklı duygulara bırakıyordu.

Cesaretimi toplamam birkaç günümü alsa da Simone'un, Claire'in tutuklandıktan sonra götürüldüğünü söylediği yere gitmeye karar verdim. Büyükannemin, şehrin batı kısmındaki bölgenin sokaklarında yaptığı o korkunç yolculuğun izinden gitme cesaretini göstermek zorundaydım. Bana destek olması için Thierry'den benimle Foch Bulvarı'na gelmesini rica ettim.

Bugünlerde eski Gestapo merkezleri şehrin en çok rağbet gören saygın apartmanlarından oluşuyordu. Ancak 1943 yılında bu gösterişli cadde Fransızlar tarafından "Korku Caddesi" olarak biliniyordu. Krem rengindeki binaların dışında öylece durduk. Bir güvercin seksen dört numaralı binanın gri, düz çatısına konmuş başını oluğa doğru eğip kaldırıyordu.

"İyi misin?" diye sordu Thierry, benden yana dönerek.

İşte o zaman ağladığımı fark ettim. Gözyaşı döktüğüme şaşırmıştım. Aslında hiç ağlayan biri değildim. Thierry, Brittany'ye yaptığımız seyahat sonrasında bunu huy edindiğimi düşünmüş olmalıydı.

Elimden tutup beni kendine doğru çekti. Yüzümü ceketine gömmüş hıçkırarak ağlarken başımı öpüyordu.

Döktüğüm gözyaşları buraya getirilen tüm insanlar içindi. Yaşadıkları korku ve acı için hıçkırarak ağlıyordum.

Claire için ağlıyordum.

Bu kadar kolayca mahvolabilen insanlık ve dünya için ağlıyordum.

Annem için ağlıyordum.

En sonunda şunu fark ettim: Aslında o gözyaşlarını biraz da kendim için döküyordum.

BELGESİZ KAMUSU ESERİ

Yirmi Dördüncü Bölüm

1943

Boyacı, ancak birkaç gün sonra Mireille'in Delavigne Moda Evi'nin üst katındaki dairesine gitmesine izin vermişti. O ve karısı genç kızı dükkândan birkaç sokak ötede olan güvenli evin kilerinde saklamıştı. Genç kız Rue Cardinale'e gitmek istemesine rağmen boyacı onu orada tutmuştu. "Gözümüz kulağımız sokaklarda," demişti ona. "Arkadaşlarının sorgulama için Foch Bulvarı'na götürüldüğünü biliyoruz. Olur da konuşurlarsa Gestapo seni de almaya gelecektir. Kuralları biliyorsun. İlk yirmi dört saat önemli. Şebekedekileri uyarmak zorundayız. Bunu atlatsak dahi arkadaşların hâlâ gözaltındayken senin evde bulunman tehlikeli. Ya yeniden evi araştırmaya gelir de seni orada bulurlarsa?"

"Ama ya Claire ile Vivi konuşmazsa? Serbest kalırlarsa döndüklerinde evde olmak istiyorum."

"Bir gözcümüz var, yani serbest kalırlarsa ya da serbest kaldıklarında bunu biliriz. Zor olduğunun farkındayım ancak hem onların hem de kendi iyiliğin için burada oturup beklemek

en iyisi. Öyle ya da böyle birkaç güne durumu anlarız..." Boyacının sesi giderek azalmıştı. "Bir şeyler yemeye çalış. Elinden geldiğince gücün kuvvetin yerinde olmalı."

O tek başına geçirdiği karanlık saatler, Mireille'in katlanmak zorunda kaldığı en zor anlardı. Arkadaşlarının yüzü gözlerinin önüne geliyordu: Claire'in güzel gülümsemesi, Vivi'nin sıcacık bakan gözleri. Şimdi onlara ne yapıyorlardı? Ya şimdi? Peki şimdi? Mireille düşünmeye bile katlanamıyordu. Bir an öfkeden kendini kaybederek kilerin duvarını yumruklamaya başladı, eklemleri kan içinde kalmıştı. Ardından hıçkırarak kendini sert zemine attı ve âdeta içi parçalanırcasına öfkeyle ağladı.

Hatta aklını kaçıracağını bile düşündü.

Saatler günlere dönerken sinirden ağlamış, öfkesini haykırmıştı. Ardından Claire ile Vivi'nin o korkunç anları atlatmasını umarak kendisinin de bu durumdan kurtulacağına inanmaya çalıştı.

Zaman kavramını unutmuştu ama sonunda boyacı kilerin kapısını açtı ve onu karanlıktan çıkarıp kış akşamının gri aydınlığına kavuşturdu. "Artık atölyeye dönebilirsin, güvendesin. Arkadaşların gerçekten çok cesur. O işkenceye rağmen hiç vazgeçmediler," dedi. "Konuşmadılar."

Mireille'in kalbinde bir umut kırıntısı filizlendi. "Ah, şükürler olsun! Yani iyiler mi? Eve dönüyorlar mı?"

Boyacı başını iki yana sallarken ifadesinde hüzün hâkimdi. "Durumlarının ağır olduğunu öğrendik ama hâlâ hayattalar. Siyasi mahkûmların tutulduğu bir hapishaneye götürülüyorlar. Gel, evladım. Seni eve götüreyim."

Dikiş odasını özleyeceği Mireille'in aklının ucundan geçmezdi ama kapıyı açtığında onu karanlık odadaki kolalı kumaşların kokusu ve masanın etrafında düzgünce yerleştirilmiş terzi sandalyelerinin görüntüsü karşılayınca, her şeyin bir hafta önceki gibi olabilmesini diledi. Keşke bir lamba yansaydı da masanın diğer ucunda oturup işini yapan Vivi'nin bakır rengi örgüsünü aydınlatsaydı. Claire'in her zamanki gibi çok çalışıyor diye Vivi'ye kızan ve her ne yapıyorsa bırakıp hemen yemeğe gelmesini söyleyen sesini duymayı özlemişti.

Ancak karanlık ve sessizlik boş odayı dolduruyordu.

Üst katın merdivenini ağır ağır çıkmaya başladı. Beşinci kattaki dairelerinin kapısını açıp yaşadığı son birkaç günden çok daha berbat bir tecrübe olan boş ve sessiz eve girmemek için her şeyi ağırdan alıyordu.

Kapının önüne geldiğinde cesaretini toplayıp kapıyı açtı ve içeri girdi.

Kendi odasına dokunulmamıştı. Gestapo, Claire ile Vivi'yi tutuklamakla meşgul olduğundan başka bir şeyle ilgilenmemiş olmalıydı. Fakat diğerlerinin odasında o korkunç anların izlerini görmeyi bekliyordu. Yokluğunda birinin eve girdiğini fark edince şaşırdı. Claire ile Vivi'nin odaları artık derli topluydu, dolabın kapakları kapalıydı. Kıyafetleri katlanıp çekmecelere geri konmuştu, sandalyeler düzeltilmişti. Buraya bir düşmandan ziyade bir dost eli değmişti.

Claire'in karanlık odasında bir şeyin parladığını fark etti. Yatağın yanındaki pencere eşiğinde Mireille'in iki sene önce Noel hediyesi olarak Claire'e verdiği madalyon duruyordu. Mireille madalyonu alıp parmaklarını zincirinde gezdirdi. Bir anlık tereddütten sonra madalyonu açıp boynuna taktı. Claire

ve Vivi gelene kadar bu madalyon boynunda kalacaktı. Arkadaşlarının yatak odalarının kapısını kapattı ve ağır adımlarla kendi odasına yürüdü.

Kıyafetlerini değiştirmekle uğraşmadı, sadece ayakkabılarını çıkardı ve titreyen bedeninin üstüne yorganları çekti. Karanlıkta yatarken boyacının daha önceden söyledikleri aklına geldi. Claire ile Vivi'nin hâlâ hayatta oldukları haberini verirken genç kızın yüzünde beliren rahatlama ifadesini görünce, elini usulca genç kızın elinin üstüne koymuştu. "Fazla umuda kapılma, kızım," demişti, yüzü acıyla gölgelenirken. "Arkadaşların seni de bizi de kurtardı ama kendi hayatlarını kurtaramayabilirler."

Mireille, güç bulmak istercesine kalbinin üstünde duran madalyonu sıkı sıkı tuttu. Yumruğunu sıkınca yara bere içindeki eklemlerindeki kurumuş kan çatlamıştı. Claire ile Vivi hâlâ hayattalardı. Gestapo merkezindeki korkunç işkencelere dayanmışlardı. Daha kötü ne olabilirdi ki? Hâlâ birliktelerdi. Tabii ki hayatta kalacaklardı... Öyle olacaktı, değil mi?

Araç Foch Bulvarı seksen dört numaralı binanın önünde durana kadar Claire, Vivi'nin elini tutmaya devam etmişti. Bina dışarıdan zengin bir bölge olan on altıncı bölgedeki diğer binalar gibi duruyordu.

"*Cesur ol*," diye fısıldadı Claire, elinden geldiğince Vivi'ye doğru yanaşarak. "Eğer sen güçlü olursan ben de güçlü olurum." Arkadaşının bu sözleri duyup duymadığından ya da duyduysa bile anlayıp anlamadığından emin değildi. Vivi hâlâ

şokta ya da başına darbe aldığı için sersemlemiş bir hâlde olmalıydı. Ancak birkaç saniye sonra arkadaşı da Claire'in elini sıktı.

Arabanın kapısı sertçe açıldı. Vivi'yi yaka paça dışarı çekmişlerdi. Sonra bir çift el Claire'i de yakaladı. Bir anda binaya götürülmüştü. Aceleyle hazırladığı kıyafet çantası elinden alındı ve gri üniformalı bir kadına verildi. Kadın çantayla birlikte gözden kayboldu.

"Şunları hemen altıncı kata götür," diye bağırdı bir adam, kepiyle eldivenlerini çıkararak. "Bakalım şu terziler *mutfakta* nasıllar bir görelim."

Tıpkı Rue Cardinale'deki dairelerinde olduğu gibi bu binanın çatı katı da dar ve küçük pencerelerle çevriliydi ama benzerlik bununla sınırlıydı. Pencereler tahtalarla kapatılmıştı ve Claire'in götürüldüğü odada, tavanda asılı duran bir lambanın aydınlattığı demir sandalyeden başka hiçbir şey yoktu. Koridorun az ilerisinde bir kapının sertçe kapatıldığını duyunca Vivi'nin de buna benzer bir odaya götürüldüğünü düşündü.

Onu sorguya çekmek için gelen iki adam ilk başta çok kibarlardı. "Lütfen, matmazel, oturun," dedi biri, genç kızın omzuna hafifçe vurup sanldayeye doğru yönlendirerek. "Sizi burada fazla uzun tutma niyetinde değiliz. Sorularımıza düzgün yanıt verirseniz biz de sizi bırakırız. Bir şey getirmemi ister misiniz? Bir bardak su?"

Claire, gardını düşürmek için böyle kibar davrandıklarının farkındaydı. Başını iki yana sallayıp titremesini önlemek için ellerini kucağında kavuşturdu.

Sordukları ilk sorular sıradandı, daha çok hoş sohbet havasındaydı. Delavigne Moda Evi'nde ne zamandır çalışıyordu?

İşini seviyor muydu? Kızıl saçlı arkadaşı ne zamandır oradaydı? Claire başını iki yana sallayarak konuşmayı reddetti.

Odada volta atan diğer adam, bir anda ondan yana döndü ve yüzünü yüzüne yanaştırdı. Adamın ağız kokusunu alabiliyordu. Konuşurken yüzüne tükürük saçıyordu. "Çok çekici bir kadınsınız, Claire. O güzel yüzünüze tokat atmak çok hoşuma gider. Hemen işbirliği kurmanızı şiddetle öneririm. Bize şu arkadaşınızın -Vivienne'di değil mi?- o telsizle ne yaptığını söyleyin. Bundan haberiniz vardır. Belki de onunla birlikte çalışıyorsunuzdur? Sizden mesaj iletmenizi istedi mi?"

Claire yine başını iki yana salladı, yüzüne sıçrayan tükürükleri silmek için elini kaldırmaya cesareti yoktu. Bir an adamın isimlerini nereden bildiğini merak etti. Biri, mesela Ernst, ona isimlerini vermiş olmalıydı.

"Çok güzel." Adam yeniden doğruldu. Claire, adamın uzaklaşacağını sansa da birden geri döndü ve yüzüne nereden geldiğini bile anlayamadığı sert bir tokat indirdi. Hem şaşkınlıktan hem de canı yandığından çığlık attı. O an o sesin kendisinden çıktığına inanamamıştı, tamamen yabancı birine ait gibiydi. Vivi için dayanması gerekiyordu, Vivi'nin de aynısını yapacağını biliyordu. Kısa bir süre sonra konuşmaya başladı, sesini kontrol altında tutmaya kararlıydı.

Kısık ve titrek bir sesle konuşmasına rağmen kelimeleri dile getirebilmişti. "Adım Claire Meynardier. Vivienne Giscard benim arkadaşım. Saint Germain'de terziyiz." Bu üç gerçeğe sığınacaktı, daha fazlasını söyleyemezdi.

Zaman, kıyıya vuran dalgalar gibi bir hızla ilerliyor, bir geri akıyor gibiydi. Claire böyle kaç saat geçtiğinin farkında değildi artık. Sorgulandığı dakikalar bitmek bilmiyordu.

Acı tüm bedenini sarmıştı, bazen keskindi, bazen de delip geçiyordu. Kimi zaman da karanlıkta onu sarıp sarmalıyordu. Claire yorgunluktan tükenmek üzereydi. Fakat şu adamlar onu uyutmuyor, sürekli soru soruyor, bağırıp duruyorlardı. Artık başı dönüyordu. Genç kızın ağzından ise aynı üç cümle çıkıyordu. Acı ve zaman denizinde tutunduğu tek şey bu üç cümleydi. "Adım Claire Meynardier. Vivienne Giscar benim arkadaşım. Saint Germain'de terziyiz." Şişmiş dudaklarının arasından defalarca bu cümleleri tekrarladı, ta ki karanlık onu ele geçirene kadar...

Claire kendine geldiğinde odanın bir köşesinde yatıyordu. Bedeni duvarlardan, arkasındaki ve altındaki çıplak zeminden sızan soğuk yüzünden buz kesmişti. Kendine geldiğinde uyuşukluk yerini sızıya bıraktı, ayakları âdeta alev alev yanıyordu. Kaskatı kesilen kolları ve bacakları sızlayıp zonkluyordu. Genç kız oturmaya çabalarken kaburgasına keskin bir ağrı saplandı.

Claire çekimser bir hâlde dilini çatlayıp şişmiş dudaklarında gezdirdi. O zaman istemsiz bir şekilde titremeye başladı.

Yün çorapları yanına konmuştu. Yavaşça doğruldu ve donmuş ayakları ısınsın diye onları giymeye çalıştı. Bugün günlerden neydi? Kaç saat geçmişti? Vivi neredeydi ve ona ne yapmışlardı? Başı dönüyordu. Yeniden yere yattı, hırpalanmış bedeniyle âdeta bir bebek gibi yanına kıvrılıp dizlerini karnına kadar çekti, nefesinin sıcaklığıyla ısınsınlar diye ellerini göğsünde tutuyordu. "Adım Claire Meynardier," diye fısıldadı kendi kendine. "Vivienne Giscard benim arkadaşım."

O sırada gri üniformalı kadın kapıyı açtı. Donuk bir ifadeyle Claire'e bakıyordu. "Ayağa kalk ve ayakkabılarını giy," dedi. "Gitme vakti."

Claire hareket etmedi, oluşturduğu bu sıcak korunaktan çıkıp hareket etmeye mecali yoktu. Ellerini kalbinde tutarken nabzının yavaş yavaş attığının farkındaydı.

Kadın onu ayakkabısının ucuyla dürttü. "Kalk ayağa," diye tekrarladı. "Yoksa seni ayağa kaldırmaları için şu adamları mı çağırayım?"

Claire acı içinde doğrulup oturdu. Kadın da ayakkabıları ona doğru itti. Claire ayakkabıları şişmiş ayaklarına geçirmeye çalışırken ani bir acı dalgasıyla derin bir iç çekti. Ayakkabılarının bağacıklarını bağlayamasa da sonunda giyebilmişti. Sandalyeden destek alarak ayağa kalktı ve kadınının peşinden kapıya doğru ayaklarını sürüyerek yürümeye başladı.

Merdiven basamaklarını inerken attığı her adımda bedenine, ayaklarından bacaklarına kadar yükselen bir acı saplanıyordu. Claire tırabzanlara tutunarak inerken çığlık atmamaya kararlıydı. Sonunda zemin kata geldiklerinde kadın ona duvara dayalı ahşap bankı gösterdi. Claire rahatlayarak kendini o banka bıraktı. "Biraz su alabilir miyim?" diye sordu.

Kadın tek bir kelime etmeden küçük bir kupa getirdi. Claire sudan birkaç yudum alıp ağzındaki kanın metalik tadından kurtulmaya çalıştı. Bu küçük ricanın yerine getirilmesinden cesaret alan Claire, "Kıyafetlerimin olduğu çanta... Onu da alabilir miyim?" diye sordu. Ancak kadın omzunu silkip arkasına döndü ve gitti.

Claire öylece oturmuş olacakları beklerken merdivenden aşağıya inen iki kişinin ayak seslerini duydu. İki kişi aralarında bir sedye taşıyordu. Sırılsıklam olmuş kıyafet yığının altında birinin olduğunu fark etmesi Claire'in birkaç dakikasını aldı. Sedyenin bir kenarından sarkan kızıl saçlar dikkatini çekti. İşte o zaman o zavallının kim olduğunu anladı.

Yirmi Beşinci Bölüm

Harriet

Büyükannemin korkunç bir şekilde işkence gördüğü binanın dışında dururken sonunda ağlamayı kestim, en azından düşüncelerimi toparlayabilmiştim. Thierry'den uzaklaşıp yürümeye başladım. Bildiğim tek şey burası hariç herhangi bir yerde olmak istediğimdi. İnsanların bu kadar zalim olabileceğini bilirken dünyayı nasıl iyi ve güzel bir yer olarak görebilirdim ki?

Yürümeye devam ederken aniden duyulan bir polis sireni, trafiğin çil yavrusu gibi dağılmasına neden oldu. Acı ve öfke dolu bir çığlık, geri kalan her şeyi yok ederek zihnimi doldurmuştu. Hiç düşünmeden paniklemiş bir hâlde koşmaya başladım. Ne doğru düzgün önümü görebiliyor ne düşünebiliyordum. Etrafımda olan bitenin bile farkında değildim. Dönen mavi ışıklar âdeta beni içine çekerken alev topu gibi yandıklarını hissedebiliyordum. Bir ayağımın kaldırım taşına takılmasıyla tökezleyince birinin bağırdığını, bir arabanın fren sesini ve kornanın sertçe çaldığını duydum.

Ondan sonra Thierry beni yakalayıp tamamen kaldırıma çekti, bacaklarımın dermanı kesildiğinden bana sıkıca sarılıyordu.

Kesik kesik nefes alarak onun yüzüne baktım ve o gözlerde şaşkınlığın ardında gizlenen korkuyu gördüm. Bana bakarken zihninde dönüp duran soruları anlayabiliyordum. *Bu deli kadın da kim? Kim trafiğin ortasına böyle atlamaya çalışır ki? Bu kız dengesizin teki.*

Bunu kararsız tavırlarında, çekimser dokunuşlarında görebiliyordum. O dokunuş önceki gibi emin ve rahatlatıcı değildi.

Her şeyi mahvetmiştim. Her zaman korktuğum şeyi, sevilemeyecek kadar kırılgan olduğumu kendime kanıtlamıştım. Ben yeterince güçlü değildim. Belki de Simone ta en başından haklıydı. Claire'in hikâyesini öğrenmeye çalışmamalıydım. Sorularım yanıtsız kalmalıydı, bıraksaydım da geçmiş beni kandırmaya devam etseydi. Daha önceden bununla başa çıkmıştım. Tek başına... Birden çok net bir şekilde içimde taşıdığım karanlığı Thierry'ye gösteremediğimi fark ettim. Yanımda duran bu adam, yine fırlayıp gidersem beni tutmak için elini çekimser bir tavırla kolumda tutuyordu. Ben bu adamı fazlasıyla önemsiyordum.

"Gel," dedi, "korkunç bir şok yaşadın. Bir kafeye gidip birer İngiliz çayı içmeye ne dersin?" Thierry beni rahatlatmak istercesine gülümsedi.

Başımı iki yana sallayarak, "Özür dilerim, Thierry," dedim. "Yapamam."

"Tamam, o zaman seni eve götüreyim."

Ama işte aramızda bir perde vardı. Bir şey değişmişti. Bir şey kırılmıştı ve onarılması imkânsızdı. Thierry beni evimin

kapısına kadar götürüp beni öpmeye çalıştı ama çantamda anahtarlarımı arıyormuş gibi yaparak diğer tarafa döndüm. Hoşça kal dediğinde gözlerine bakamadım.

Bu adamdan uzak durmak zorundaydım, gitmesine izin vermeliydim.

Yirmi Altıncı Bölüm

1943

Matmazel Vannier, pazartesi sabahı işe gelen giden olmayınca iyi olup olmadıklarına bakmak için yukarı çıkmış ve kızların dairesinde kimsenin olmadığını görmüştü. Korkunç şeyler yaşandığı ortadaydı ancak kızların nereye gittiği konusu tam bir muammaydı. Yoklukları, sonraki günlerde diğer terzilerin fısıldaşarak konuştukları bir konu olmuştu.

Bu yüzden Mireille dikiş odasında görününce herkes şaşkınlıkla iç geçirdi. Mireille tek bir kelime bile etmeden yürüdü ve Claire ile Vivienne'e ait olan iki boş sandalyenin ortasındaki yerini aldı.

Şaşkınlığın getirdiği sessizlik yerini türlü sorulara bırakmıştı.

"Neredeydin?"

"Claire ile Vivi nerede?"

"Ne oldu?"

"Gittiler," dedi Mireille donuk bir ifadeyle. "Gestapo geldi ve onları götürdü. Hayır, nedenini bilmiyorum. Şu an nerede olduklarını da bilmiyorum. Hiçbir şey bilmiyorum."

Matmazel Vannier terzileri susturarak, "Sessiz olun," dedi. "Bu kadar yeter. Mireille'i rahat bırakın da işini yapsın."

Mireille minnet dolu bir ifadeyle ona bakarken dikiş takımlarını masaya yerleştirdi ve titreyen parmaklarıyla bir kemeri dikmeye başladı.

Eve döndüğü akşamdan bu yana ne doğru düzgün uyumuş ne de bir şeyler yemişti. Claire ile Vivi'nin yüzlerini aklından çıkaramıyordu. Boyacı ona durumlarının kötü olduğunu söylemişti. Dört gün boyunca Foch Bulvarı'nda olduklarını düşünmek bile istemiyordu. Ama hayattalar, diye hatırlattı kendine. Önemli olan da buydu.

İşine odaklanmak için kendini zorluyordu. Bir dikiş, sonra bir dikiş daha... Yaptığı iş, kısa süreliğine de olsa arkadaşlarının acı içindeki yüzlerinin hayalini hafızasından silmeye yardımcı oluyordu.

Herkes başını öne eğmiş, işlerini yapıyor olsa da diğer terzilerin göz ucuyla ona baktığını hissedebiliyordu. Odada bunaltıcı bir sessizlik hâkimdi, yanıtlanmayan sorular yüzünden hava fazlasıyla ağırdı. Sonra kızlardan biri tek kelime etmeden Mireille'in yanındaki boş sandalyelerden birine oturdu. Bir anlık tereddütten sonra diğer tarafındaki kız da aynı şeyi yaptı. Mireille başını işinden kaldırıp yanında oldukları için kızlara başıyla işaret ederek teşekkür etti. Ardından ağlamamaya çalışarak kendini dikiş dikmeye zorladı.

Sessiz ve karanlık evine dönmek, önceki geceden daha da ağır gelmişti. Kendine biraz çorba ısıtıp içerken ısınmak için battaniyeyi omuzlarına aldı. Çorba kâsesini yıkadığı sırada kapı hafifçe tıklatılınca korkudan donakaldı.

Fakat sonra tanıdık bir sesin adını fısıldadığını duyunca rahat bir nefes aldı.

Mösyö Leroux, genç kızın bitki çayı teklifini kabul ettikten sonra çayı kendisinin yapacağı konusunda ısrar edince, Mireille battaniyesine sarılıp oturma odasında onu bekledi. Mösyö Leroux genç kıza bir fincan melisa çayını uzattı ve Mireille de parmakları ısınsın diye fincanı iki eliyle kavradı.

"Hiç haber var mı?" diye sordu Mireille, Mösyö Leroux karşısındaki sandalyeye oturduğunda.

Genç adam ona baktığında gözlerindeki acıyı görmemek imkânsızdı. "Henüz başka bir haber yok. Fresnes'deki hapishanede tutuluyorlar."

Mireille oturduğu yerde doğrularak, "Fresnes mi?" diye sordu. "Buraya uzak değil. Gidip onları görebilir miyiz?"

Mösyö Leroux başını iki yana salladı. "Onları ziyaret etmemize izin verseler bile bu çok riskli olur. Elimdeki istihbarata göre Claire ile Vivi senin de gözaltına alındığına dair Gestapo'yu ikna etmiş. Bugünlerde her şey karmaşık olduğundan bu bilginin gerçekliğini kolay kolay sorgulayamazlar, bu yüzden şimdilik seni aramıyorlar. Eğer oraya gidersen anında seni yakalarlar. Bu da diğer ikisi için işleri daha da zorlaştırır."

"Ama hapishanede onlara ne yapacaklar?"

Mösyö Leroux omzunu silkerek, "Bilemeyiz," dedi. "İçeride bir bağlantım var, yakında haber alacağımı umuyorum. Fresnes daha çok siyasi mahkûmların Almanya'daki kamplara gönderilmeden önce tutulduğu yer. Eğer bu hapishaneden gönderilirlerse izlerini sürmek kolay olmayacak. O kamplara gönderilen kişilerden... Bir daha haber alınamıyor."

Mireille bir an adamın yüzüne baktı. Karşısındaki genç adam sakin davranmaya çalışsa da gözlerinin altındaki gölgeler ve ağzının etrafındaki hüzün çizgileri çektiği ıstırabı saklamakta başarısızdı. Vivi'nin onun için kontrolünü sağladığı şebekedeki üyelerden çok daha önemli olduğu ortadaydı. Belki de Vivi onun metresiydi. Belki de bu adam hakkında yapılan dedikodular doğruydu. İletişim kurmaya çalıştığı tüm kadınlar, onlar da başka bir alanda mı kullanılıyordu? Vivi'ye yaptığı gibi onları da casus olarak çalıştıklarına inandırıp şebekedeki rolleri için ikna mı ediyordu? Bahsettiği 'içerideki bağlantılar', şarap ısmarladığı ve giydirip kuşattığı şu 'gri fareler' Foch Bulvarı ve Fresnes'deki hapishaneden ona bilgi mi veriyorlardı? Mireille karşısındaki bu adama yakınlık duymuş, ona güvenmişti fakat şimdi, derinlerinde bir yerde soğuk, çıkarcı bir yanının olup olmadığını merak ediyordu. Vivi ile Claire, Avrupa çapında oynanan korkunç bir satranç oyunundaki basit birer piyon muydu?

Mösyö Leroux sanki genç kızın düşüncelerini okumuş gibi usulca konuşmaya başladı. "Biliyorsun, her zaman şebekenin kişilerden daha önemli olduğuna inanıyordum ama Vivienne ile Claire'i kaybetmek bana yanıldığımı gösterdi." Ruhen tamamen çökmemek için kendini tutmaya çalışırken yüzü acıyla buruştu. Korkunç bir hıçkırık derinlerinden kopup geldi, o an Mösyö Leroux gözlerini elleriyle kapadı.

Mireille hemen fincanını bırakıp onun yanına gitti ve önünde diz çöküp ellerini ellerinin arasına aldı. Genç adamın gözleri kızarmıştı ve o gözlerdeki acı, ondan şüphe duyduğu için genç kızın utanmasına neden oldu. Claire ile Vivi'yi en az kendisi kadar umursadığı gün gibi ortadaydı.

"Hayır," dedi Mireille. "Yanılmadınız. Üstlerine düşen görevi yapmak konusunda ikisinin de ne kadar kararlı olduğunu biliyorsunuz. Onlar yüzünden şebekenin çökeceğini bilmek onları da üzerdi. Eğer gelirlerse..." Genç kız susup doğru kelimeleri bulmaya çalıştı ardından devam etti. "Geldiklerinde onlar yüzünden bu işten vazgeçtiğimizi söyleyen kişi mi olmak istiyorsunuz? Elbette, hayır! Devam etmek zorundayız. Bu korkunç teröre, tutuklamalara, ortadan yok olmalara bir son vermek zorundayız. Kazanmak zorundayız."

Mireille konuşurken içindeki gücün yeniden uyandığını fark etti, kışın ayazını yok eden bir ateş damarlarında dolaşıyordu sanki.

Mösyö Leroux genç kızın elini sıktı, ardından cebine uzanıp çıkardığı mendille yüzünü sildi. Kendini toparladığında, "Evet, haklısın," dedi. "Kesinlikle haklısın. Vazgeçemeyiz. Son nefesimize kadar savaşmak zorundayız."

"Güzel," diye yanıt verdi Mireille. "O zaman anlaştık. Bağlantıları kurduğunuz anda görevlerime yeniden devam etmek istiyorum."

Mösyö Leroux başını iki yana sallayarak, "Hayır, Mireille," dedi. "Üzgünüm ama seni ne Claire'in yerine bir elçi ne de rehber olarak kullanabiliriz. Buraya başka bir telsiz de yerleştiremeyiz. Dediğim gibi gözleri senin üstünde olacak, sokaklarda seni de yakalarlarsa diğerlerinin yanı sıra bildiğin başka şeyler yüzünden senin için daha da kötü olacaktır."

Mireille elini boynundaki madalyona götürdü, parmakları madalyonu sıkıca sarmıştı. "Lütfen, Mösyö Leroux, bir şey yapmak zorundayım. Aradaşlarım orada işkenceler içinde kıvranırken ben burada öylece oturamam..." Sesi giderek azaldı.

Kendini toparladıktan sonra yeniden konuşmaya başladı. Bu kez sözlerini daha sessiz ama kararlı bir şekilde dile getirdi. "Bu evde yaşayan arkadaşlarımdan biri Naziler tarafından vurularak öldürüldü. Şimdi iki arkadaşım daha tutuklandı, işkence gördü ve özgürlüklerinden mahrum bırakıldı. Odaları bomboş ve ben o boş odalara bakmaya dayanamıyorum. Bu yüzden bu üç odayı, onlara ihtiyaç duyan diğer kişileri barındırmak için kullanmama izin verin. Mağaza kapanıp diğer terziler de evlerine gittiğinde bina tamamen boş oluyor. Burada kalan tek kişi benim. Burayı şebeke için güvenli eve dönüştürürsek o odalar artık boş kalmaz. Aklımı kaçırmamı engeller. Çünkü Vivi ve Claire gibi insanlar için bir şey yapmış olacağım. Sonra Vivi ile Claire geri geldiklerinde, tüm bunlar bittiğinde onlar kadar cesur olabildiğimi anlatacağım. Gözlerinin içine bakacağım ve hiç vazgeçmedim diyeceğim."

Mösyö Leroux, gözlerini genç kızın gözlerine dikti ve tekrar başını salladı ama bu sefer ifadesinde yenilgiden ziyade hayranlık vardı. "Biliyor musun, Mireille," dedi, "siz üçünüz bu hayatta tanıdığım en cesur kadınlarsınız. Bir gün, tüm bunlar bittiğinde daha iyi bir dünyada yeniden bir arada olacağımıza inanıyorum. Bunun için savaşmaya değer."

Kapı çarparak kapandı ve Claire'in bulunduğu hücre karanlığa büründü. Kapıdaki küçük aralık ile altındaki boşluk haricinde hiçbir yerden ışık girmiyordu. Gözleri karanlığa alıştığında Claire, odanın köşesindeki üstünde battaniye bulunan küçük yatakla kovayı görebildi.

Sert yatağa oturup ellerini yüzüne götürdü. Dev bir dalga gibi ona çarpan ve ayaklarını yerden kesen yenilgi hissiyatı öyle kuvvetliydi ki bir an nefes alamayacağını düşündü. Şimdiye kadar Vivi'nin yanında olduğunu biliyordu. Onları buraya getiren, caddelerde sarsılarak ilerleyen kamyonun arkasında sedyenin yanına çökmüş, Vivi'nin elini bırakmamıştı. Vivi'nin yüzüne düşen saçları yavaş hareketlerle geriye çekerken gözlerindeki ve çenesindeki morluklara dokunmamaya çalışmıştı. Yavaş yavaş kendine gelen Vivi kontrolsüz bir şekilde titremeye başladığında, Claire onu kâbusları her ikisini de uyandırdığında arkadaşının onu yatıştırmak için kullandığı sözlerle sakinleştirmeye çalışmıştı. "Şişşt, buradayım. Birlikteyiz. Her şey yoluna girecek."

Vivi'nin saçıyla kıyafetleri ıslaktı. Şişmiş dudaklarının arasından su dolu bir kovaya başını sokup çıkardıklarını fısıldamıştı. Genç kız boğularak öleceğini düşünmüştü. "Ama konuşmadım, Claire. Beni yıldıramadılar. Senin benden uzakta olmadığını, bana güç verdiğini biliyordum." Claire'in moraran gözüne dokunmak isteyerek elini uzattı. "Sen de çok cesurdun."

Claire başını salladı, konuşmaya hâli yoktu.

Vivi bitkin bir hâlde arkadaşının elini sıktı. "Öyle olacağını biliyordum. Biz birbirimize cesaret veriyoruz." Sonra gözlerini kapatıp uyumaya başladı. Claire yol boyunca arkadaşının başından ayrılmamış, kamyon hapishanenin önünde sarsılarak durana kadar onu izlemişti.

Hapishaneye vardıklarında onları ayrı odalara koymuşlardı. Vivi yardımla ayağa kalkabilmişti. Gardiyanlar onu yarı taşır yarı sürükler bir hâlde bir odaya götürmüş, ardından

kapıyı sertçe kapatmışlardı. Bir kadın gardiyan Claire'i uzun bir koridorun sonuna doğru götürdü. Hâlâ canı yandığı için ayaklarının kenarına basarak zar zor yürüyebilmişti. Gardiyan bir masanın arkasına geçip Claire'in belgelerini doldururken genç kızın ayakta kalmasını umursamamıştı. Sonunda tek bir kelime etmeden Claire'i bu karanlık hücreye tıkmıştı.

Rutubet ve idrar kokusunun sardığı bu karanlık hücrede öylece otururken duvarın tıklatıldığını birkaç dakika sonra anladı. Ses gerçekten de arkasındaki duvardan geliyordu. İlk başta sesin farelerden geldiğini sandı ama sese kulak verdikçe belirli bir ritme sahip olduğunu fark etti. Belki de tuğlaların altında bulunan borularda hava sıkışmıştır, diye düşündü. Ancak ses devam ediyordu.

Sesi daha dikkatli dinlemek için elini yüzünden çekti. Sonra birinin defalarca aynı melodiyle duvara tıkladığını fark etti. Önce üç kez hızlı, bir süre durduktan sonra dördüncü kez tıklanıyor, ardından iki kere yine ses geliyordu. Ve sonra aynı melodi bir kez daha tekrarlandı, tekrar başlamadan önce birkaç dakika hiç ses çıkmadı. Ses, tuğla duvar yüzünden boğuk çıksa da melodinin tekrar edildiği ortadaydı. Bir tür şifre gibi bir şeydi.

Claire de aynı melodiyi tekrarlayarak duvara tıklamaya başladı. Yan hücreden aynı şekilde karşılık geldi, bu sefer daha hızlıydı. Bu melodiyi, Fréd'i güvenli bir şekilde götürebileceklerini söyleyen BBC mesajını beklemek için babası ile ağabeyinin açtığı radyo programının başında duymuştu. Beethoven'ın senfosinin ilk dört notasıydı bu. Zafer için... Bu mors şifresiydi! İkisi arasında başka bir harf daha vardı. İki hızlı vuruş...

Claire bu sefer melodiyi daha akıcı bir şekilde tıklattı. Zaferin "V"si, sonra iki hızla tıklamayla bir "V" daha ve yine iki hızlı vuruş. Âdeta alkış gibi duvarın öte tarafından karşılık geldi.

Bu Vivi'ydi! Duvarın diğer tarafında Vivi vardı işte! Yine birliktelerdi, yine yan yanaydılar. Claire yalnız değildi.

Genç kız, hücrenin soğukluğuna ve karanlığına da katlanabileceğini biliyordu artık.

Mireille sokağa çıkma yasağı saatinden hemen önce geç saatte evinin kapısının çalınmasına, alt kata inip kapıyı açmaya ve rehberden örgüte gidecek kaçağı almaya alışmıştı. Fransa sınırlarından çıkacak bazen bir, bazen de iki "misaifir" ağırlıyordu. Misafirler, gülse bile kahverengi gözlerinde hüzün saklayan kıvırcık, siyah saçlı genç bir kadın tarafından saklandıkları, Cardinale Caddesi'nin 12 Numaralı apartmanının çatı katında geceyi geçirmekten hoşnut oluyorlardı. Ancak bir gece kapıyı açtığında karşısında Mösyö Leroux duruyordu.

Mireille hemen onu içeri alıp kapıyı kapattı. "Haber mi var?"

"Haberlerim var, evet. Hapishaneden ayrılmışlar."

Mireille derin bir iç çekti. "Neredeler? Onları görebilir miyim?"

Mösyöe Leroux'nun ela gözleri kederle gölgelendi. "Geçiş bölgesinden birine götürülüyorlar. Almanya'daki bir kamp için... Tek bildiğimiz bu. Korkarım, onların izini kaybettik."

"Hayır!" Bu söz âdeta havada asılı kalmış, genç kızın acısı karanlık koridoru delip geçmişti.

Mösyö Leroux, bir kolunu ona doladı ve genç kız arkadaşları için gözyaşı döküp içine hapsoldukları bu korkunç dünyaya karşı öfkesini haykırırken ona sıkı sıkı sarıldı.

Sonunda Mireille kendini toparladı. "Şimdi ne yapacağız?"

"Şimdi mi?" diye tekrarladı Mösyö Leroux. İlk başta yumuşak bir ses tonuyla konuşurken kelimeleri gittikçe daha güçlü ve kararlı bir şekilde dudaklarından dökülmeye başlamıştı. "Ne yapıyorsak onu yapmaya devam edeceğiz. Elimizden geldiğince hiçbir günümüzü boş geçirmeyeceğiz. Çünkü bize yapmak istedikleri bu. Umudumuz var, Mireille. Savaşın seyri değişiyor, buna inanıyorum. Ruslar şubat ayında Stalingard'ı geri alınca Almanlar ağır bir yenilgiye uğradı. Orduları tüm cephelerden çekiliyor ve müttefik birlikler ilerliyor. Moda bile savaşın kurbanı oldu. Almanya'da moda fotoğraflarının dergilerde basılmaması yönünde bir karar çıktı. Görüyorsun ya, baskı her alanda etkili. Ve bu, yardıma devam etmemizi daha da önemli hâle getiriyor çünkü savunmaya yönelik en ufacık eylem bile Hitler'in gücünü etkiliyor. En önemlisi de bunu Vivienne ile Claire için yapıyoruz. Bu savaş ne kadar çabuk biterse onlar da o kadar çabuk bize geri dönecektir."

Mirielle, genç adama bakınca yüzündeki acıyı gördü. "Onu çok seviyorsun, değil mi?"

Mösyö Leroux bir süre konuşmasa da genç kızın sorusunu yanıtsız bırakmadı. "Ben ikisini de seviyorum, Mireille."

Ertesi gün Mireille nehrin ortasındaki adaya doğru yürüyüp dalları nehrin sularına değen söğüt ağacının altında oturdu. Bir kez daha başını o kocaman gövdesine yaslamış, yüreğini saran endişe ve korkulardan arınmaya çalışmıştı. Mösyö Leroux'nun umut vaat eden konuşmasına rağmen bu lanet

savaş hiç bitecekmiş gibi durmuyordu. Bittiğinde ya Claire ile Vivi için çok geç olursa... O zaman ne olacaktı?

Nehir akıp giderken derinliklerinde sevdiği insanların yüzlerini görüyordu sanki. Annesi, babası, erkek ve kız kardeşleri, Blanche bebek, Vivienne, Claire ve hâlâ ismini kalbinde bir sır gibi sakladığı adam... Acaba bir gün o ismi yüksek sesle söyleyebilecek miydi? Acaba onu bir daha görebilecek miydi?

Peki, bu savaş gerçekten sona erecek miydi?

Kamp yolculuğu fazlasıyla uzun sürse de Vivi ile Claire birbirlerini rahatlatıp destek olurken, ellerinden geldiğince yük vagonunda tıkış tıkış duran diğer kadınlara yardım ettiler. Tren âdeta kış uykusundan yeni uyanan bir yılan gibi ağır ağır ilerliyor, doğuya doğru giderken onları varacakları yere götürmek için pek de acele etmiyordu.

Vagonda korku ve acı hâkimdi, günün büyük çoğunluğunda treni âdeta yutan sis kadar soğuk ve boğucuydu. Kadınların çoğu sürekli ağlıyordu. Bazılarının durumu kötüydü, yaşadıkları travmadan dolayı acı içindelerdi.

Bir sabah uyandıklarında vagonun aralık kalaslarından gün ışığının içeriye sızdığını gördüler. Ancak Claire'in gün ışığıyla hissettiği bu canlılık kısa sürmüştü. Güneş uykusunda ölen yaşlı bir kadının yüzüne vuruyordu. "Keşke geri kalanımız da bu kadar şanslı olsa," diye mırıldandı bir kadın, paltosuyla yaşlı kadının üstünü örtüp bedenini vagonun köşesine taşıyan Vivi ile Claire'e yardım ederken. Ertesi gün tren durduğunda bir gardiyan vagonun kapısını araladı ve onlara dışarı çıkıp

birkaç dakika hava almalarını söyledi. Yaşlı kadının bedenini fark edince onu çekip sürükleyerek rayların yanındaki arazide yetişen kır çiçekleriyle gelinciklerin arasına bıraktı.

Diğerleri sessiz bir şekilde olup biteni izliyordu. Bir ya da iki kişi istavroz çıkarıp sessizce dua etti.

Fakat sonra bir kadın eğildi ve cesedin üstündeki paltoyu alıp kendi eski paltosunu onun üstüne örttü. Kendini savunurcasına etrafına baktı. "Yani, bu palto onun işine yaramayacak nasılsa."

Kimisi ona sırtını dönse de kısa süre sonra gardiyan yeniden trene binmeleri için kadınlara bağırdığında hepsi yine bir araya toplandı. Yapmak isteseler de birbirlerine sırtlarını dönebilecekleri kadar fazla yer yoktu.

Fresnes'deki hapishanede geçirdiği zaman, Claire ile Vivi'nin iyileşmesini sağlamıştı. En azından fiziksel olarak... Claire artık ayaklarının üstüne basabiliyordu, yediği dayak yüzünden oluşan yaralar iyileşmiş, teni yine beyazlamıştı ve çekilip çıkarılan tırnakları yeniden uzamaya başlamıştı. Vivi'nin yüzü de iyileşiyordu ama o sıcacık gülümsemesi, çenesine aldığı darbe ve dökülen bir dişi yüzünden eksik gibi duruyordu. Foch Bulvarı'nda başının sürekli suya sokulup çıkarılması yetmiyormuş gibi, hapishane hücresindeki rutubet yüzünden sabahları hırıltılı bir şekilde öksürüyor ama Claire'i iyi olduğuna dair ikna etmeye çalışıyordu. İkisi birbirlerine destek oluyordu. Tren ilerlerken her akşam iki arkadaş yan yana kıvrılıp yatıyordu. Claire, karanlıkta kâbuslar yüzünden tıpkı çatı katındaki evlerinde olduğu gibi korkup bağırınca, Vivi hemen elini tutup fısıldamaya başlıyordu. "Şişşt, ben buradayım. Sen de buradasın. Birlikteyiz. Her şey yoluna girecek."

Birkaç gün sonra tren sonunda yolcularını indirdi. Kadınlar bilmedikleri bir istasyonda yan yana duruyorlardı. Gotik tarzda yazılmış ahşap tabelada "Flossenbürg" yazıyordu.

Claire, batmakta olan bahar güneşine karşı gözlerini kırpıştırıp ışığa hasret yüzünü ona doğru çevirdi. Başlarına hayal dahi edemediği her ne gelecekse ondan korkmasına rağmen, kendine hayatta kalabildiklerini hatırlatarak içindeki güce sarıldı. Belki de en kötüsü geçip gitmişti ve en önemlisi de Vivi ile birliktelerdi.

SS askerleri, adamlar, kadınlar ve birkaç ürkek çocuktan oluşan grubu uzun bir sıraya sokup yürümelerini istedi. Aç, susamış ve bitkin bir hâlde olan mahkûmlar tozlu yolda yaklaşık bir saat yürümeye koyuldular. Sıra bozulduğu zaman bir asker tüfeğinin dipçiğiyle insanları hizaya sokuyordu.

Bir süre sonra Claire'in ayağı acıdan yanmaya başlayınca genç kız topallayarak yürümeye devam etti. Bir hapishane hücresinde ve yük vagonunda geçirilen onca aydan sonra, uzun süre ağırlığını taşımaya alışkın olmayan bacaklarının dermanı kesilince düşecek gibi oldu. Ancak Vivi hemen bir kolunu ona doladı ve bu bağın verdiği güç genç kızın yürümesini sağladı.

Sonunda tamamen korunaklı gibi duran bir kapıya varıp ağır metalden yapılmış bir geçitten içeri girdiler. Her iki tarafta da gözetleme kulelerinin etrafını saran yüksek tel örgüler bulunuyordu. Kampın içine doğrultulmuş olan makineli tüfekler de kolayca görünüyordu.

Yürümeye devam ederlerken Claire başını kaldırıp tuğladan yapılma kapı sövesine yerleştirilmiş yazıyı okudu. *Arbeit Macht Frei.* Claire anlamını çözmeye çalışırken kaşlarını

çattı. Bunu fark eden Vivi onu dürterek, "Çalışmak seni özgür kılar yazıyor," dedi.

Ürkek ve bitkin mâhkumların tepesinde asılı duran bu yazının verdiği tuhaf mesaj, genç kızın hayretle iç çekmesine neden oldu. Claire'in sesi, kalabalıktan yükselen fısıltılarla ayak süreme seslerinin arasında, vahşi bir hayvanın çığlığı kadar tatsız ve boğuk bir şekilde çıkmamış olsaydı kahkaha attığı bile sanılabilirdi.

"Sessiz ol," diye fısıldadı Vivi, bir asker sesin kaynağını anlamak için başını o yöne doğru uzatırken. "Dikkat çekmemeliyiz. Unutma, ben buradayım. Birlikteyiz. İyi olacağız."

Âdeta bir yılan gibi kıvrılıp giden sıra, askerler tarafından dağıtılmaya başlandı. Erkekler bir yana, kadınlar bir yana ayrılıyordu. Şimdilik çocuklardan eser yoktu ve Claire, onların götürüldüğü yeri de görememişti. Kadınlar, kadın gardiyanlar tarafından kontrol edilen uzun, tek katlı bir binaya yönlendirildi.

"Sıraya girin," dedi biri eliyle işaret ederek. "Tek sıra hâlinde. Kıyafetlerinizi çıkarın."

Kadınlar şaşkın bir ifadeyle birbirlerine baktılar.

"Acele edin! Kıyafetlerinizi çıkarın!" Bu sefer emir sert bir sesle verilmişti.

Kadınlar duyduklarına inanamıyormuş gibi ağır hareketlerle üstlerini çıkarmaya başladılar. Sonunda soğuktan tir tir titrerlerken çıkardıkları kıyafete yapışmış bir hâlde duruyorlardı. Ardından bir kapı açıldı ve tek tek bir sonraki odaya yönlendirildiler.

"Kıyafetini buraya, yere bırak." Gardiyanın ses tonu da kelimeleri daha sertti.

Kendini aşağılanmış, küçük görülmüş ve çıplak hisseden Claire, odanın duvarı boyunca dizilmiş sıralardan birinin arkasında durmaya özen gösterdi. Boyunun ölçüsü alınırken, göğsü dinlenirken ve dişleriyle gözlerine bakılırken kendini hayvan pazarındaki bir dana gibi hissediyordu. Aynı muameleye maruz kalan Vivi'ye doğru bir bakış attığında, steteskopla sırtı dinlenirken irkilmemeye çalışıyordu.

"Ne iş yapıyordun?" diye sordu kadın oturduğu masanın arkasından.

"Terziyim," diye yanıt verdi Claire. O sırada Vivi'nin de yan masada aynı bilgiyi verdiğini duydu. Verdikleri bilgiler bir forma işlenmişti, ardından o form belge yığınının en üstündeki yerini aldı. Masanın arkasındaki kadın, gardiyana başıyla işaret edince Claire ile Vivi bir sonraki odaya yönlendirildi. İçeri girdiklerinde Claire, hiçbir gerekçe gösterilmeden bazı kadınların farklı yöne doğru götürüldüklerini gördü. Gardiyanlar tarafından bir tür keyfi sıralama yapılıyor gibiydi.

Birkaç dakika sonra o kadınların nereye götürüldüğü ortaya çıkmıştı. Saçları sıfıra vurulmuş kadınlar, diğer kadınların yanına giderken daha da çıplak görünüyorlardı. Claire ile Vivi birbirlerine bakarken, saçlarının hâlâ yerinde olmasının iyi mi yoksa kötü mü olduğunu merak ediyorlardı.

Her birinin eline katlı bir takım tutuşturuldu. Lastik gibi uzayan iç çamaşırı eskiydi ve kumaşı öyle inceydi ki iç gösteriyordu. Mavi ve beyaz şeritler hâlinde dokunan diğer pamuklu giysileri açtıklarında, üstlerine bol gelen bir gömlekle bir çift pantolon verildiğini gördüler.

"Hemen giyinmeyin," diye emretti gardiyan, saçı tıraş edilmiş bir kadın, çıplaklığından kurtulmak için gömleği üstüne

giyerken. "Bunu alın." Gardiyan daha sonra onlara, her mahkûm için iki tane olmak üzere çıkmaz mürekkeple kimlik numaralarının yazılı olduğu beyaz kumaş şeritleri verdi. Bir önceki odada masanın arkasında oturan kadın tarafından verilen bir listeye bakan gardiyan, her birine renkli üçgen şeklinde bir kumaş da verdi. Claire, kendisininkiyle birlikte Vivi'ninkinin de kırmızı olduğunu fark etti ama bazılarına sarı, siyah ya da mavi kumaş parçası verilmişti. Birkaçına da genelde biri sarı, diğeri farklı renk olmak üzere iki üçgen kumaş verilmişti.

"Diğer kapıya," dedi gardiyan, işaret ederek. Kadınlar sıraya girip kapıya doğru ilerlemeye başladılar. Claire ile Vivi kendilerine hiç de yabancı olmayan bir yerdeydiler. Mavi, beyaz çizgili kıyafet giymiş, başlarına beyaz bir kep takmış kadınlar, dikiş makinelerinin arkasına oturmuş, kampa yeni gelecek olanların gömlek ve pantolonlarına kimlik numarası ile üçgen kumaşlar dikiyorlardı. Dikişler özensiz ve kaba bir şekilde yapılırken, işin mümkün olduğunca çabuk hallolması için çaba gösteriliyordu. Dikiş işlemi bitince üniformaları geri aldılar.

Bir sonraki oda ayakkabıyla doluydu. Gardiyan ayakkabıları göstererek, "Kendinize uyan bir çift ayakkabı bulun," dedi.

Kadınlar önce kendi ayakkabılarını bulmaya çalıştıysa da bundan vazgeçip ayaklarına uyan bir çifti almaya başladı. Claire kendine bir numara büyük gelen bir çizme kapmayı başarabilmişti. Yığının arasında göremediği ayakkabılarına göre ayaklarına daha rahat olacaktı. Ancak çizmeleri ayağına geçirdiğinde, tırnakları yeni yeni çıkmaya başlayan hassas parmaklarının, ayakkabının ucuna değdiğini fark etti.

Kadınlar sonunda ellerinde kıyafet yığınlarıyla çini döşeli uzun bir banyoya vardılar. Su pek sıcak olmasa da Claire bir kalıp sert sabunla banyo yaptıktan sonra kendini biraz daha iyi hissetti. Havluları olmasa da kadınlar onlara verilen yeni üniformaları giyebilmişlerdi.

"Ne düşünüyorsun?" Claire, Delavigne Moda Evi'ndeki mankenler gibi etrafında dönerken cesaretini toplamaya çalıştı. "Bu sezonun modası."

Vivi arkadaşına gülümseyerek, "Ne düşündüğümü biliyorsun," diye tekrarladı. "Bence sen ve ben şu dikiş odasında işe başlamalıyız."

Yirmi Yedinci Bölüm

Harriet

Thierry'nin aramalarından ve mesajlarından kaçınıyor, yanıt vereceksem de buluşamayacak ya da dışarı çıkamayacak kadar meşgul olduğumu söylüyordum. Aslında Foch Bulvarı'na gidip panik atak geçirdiğim gün sarsılmıştım. Köklerimle, ailemle bir bağlantı kurduğumu hissettiğim an, bunun bir bedeli olduğunu keşfetmiştim. Claire'in çektiği acılar ve yaşadığı travmalar kaçınılmaz bir şekilde anneme de aktarılmıştı. Ömür boyu çekilecek bir cezaydı. Eğer bu doğruysa ve benim de DNA'ma işlediyse o zaman bu cezayı sevdiğim insanlara yansıtmayı, kendi çocuklarıma aktarmayı, başka bir nesildeki acıyı ve yalnızlığı devam ettirmeyi nasıl düşünebilirdim ki?

Aile geçmişimi öğrenmenin beni güçlendireceğini düşünmekle tamamen hata etmiştim. Bu zamana kadar Claire'in hikâyesi hakkında öğrendiklerim beni gafil avlamıştı. Paris'e gelip fotoğraftaki kızları araştırmak için aldığım o risk beni âdeta tuzağa düşürmüştü. Gerçekte kim olduğumu öğrenecek

cesarete sahip olduğumu sanırdım. Ancak şimdi bunun yarardan çok zararını görmüş gibiydim.

Ayrıca içimden bir ses bu yoldan geri dönemeyeceğim kadar fazla ilerlediğimi söylüyordu. Claire'in hikâyesinin sonunu görmeliydim. Hikâyenin bir yerlerinde, yaşanan bunca acının bir karşılığı olması adına dua ediyordum; hem kendim hem de Claire için...

Simone bana büyükannelerimizin hikâyelerini anlatmaya devam etse de her kısım belirli aralıklarla ona ulaşıyordu. Hikâyenin bu kısımlarını kendisinin de bilmediğini söylüyordu. Boşlukları doldurmak için Mireille'e danışıyordu ama mektubun ona ulaşması da hâliyle zaman alıyordu. Onca olayı hatırlayıp yazmak kendisinin de canını yakıyor muydu acaba?

Simone ile ben iş yüzünden öyle yoğunduk ki doğru düzgün oturup sohbet etme fırsatımız bile yoktu. Aslında bundan şikâyetçi değildim. Thierry ile ilişkimi bitirdiğimi ona söylemeye henüz hazır değildim. Acaba Simone üzülür müydü yoksa sevinir miydi? Simone'un ondan veya ortak arkadaşlarından bir şey duyup duymadığından emin olmasam da herhangi bir şey biliyorsa bile sesini çıkarmıyordu. Bu arada Florence ve iki müşteri yöneticisi hariç hiçbirimizin Nice'teki eko-kozmetik yemeğine götürülemeyeceğini öğrenmek bizi hayal kırıklığına uğratmıştı. Öte yandan onları hazırlamak için yapılacak bir sürü iş vardı.

Bu da yetmezmiş gibi Moda Haftası Sonbahar/Kış Defilesi de bu hafta, yani temmuzun ilk haftası gerçekleşecekti. Şehir, yünlü ve kalın kıyafetlerden oluşan defileyi izlemek için bile fazla sıcak ve nemli olduğundan salı akşamı gerçekleşecek Chanel etkinliğine Simone ile birlikte çağrılmış olmamıza

bile heyecanlanamadım. Grand Palais'deki ünlülerin ve moda editörlerinin birkaç sıra arkasındaki yerimizi aldık ve modellerin Karl Lagerfeld'in süslü tüvit kreasyonuyla podyumda ilerlemesini izledik. Koleksiyon göz dolduruyordu. Her bir parça kadın vücudunun mükemmeliğini ortaya çıkarmak için dikkatle yapılmıştı ve tasarımlar akıllıcaydı. Ancak asıl olay gösteriydi. Tasarımcı, defilenin arka planında neler yaşandığını göstermek adına, alkışladığımız bu giysileri yapan küçük bir işçi ordusu olduğunu göstermek için terzileri atölyeden buraya getirmişti. Podyumdaki defileyi görmezden gelerek terzilerin, modellerin giydiği giysilerin yarı bitmiş versiyonları üzerinde çalışmaya devam edişlerini hayranlıkla izledim. Bana göre, günümüz terzileri, Claire, Mireille ve Vivi ile doğrudan birbirine bağlıydı ve büyükannemin kullandığı geleneksel tekniklerin çoğunu bugün hâlâ kullanıyorlardı.

Defilenin dikkatimi dağıtması gerekiyordu ama bana Claire ile Vivi'nin katlandığı korkunç çileyi, işkence görüp hapis yattıkları şehirden Almanya'daki Nazi çalışma kamplarına gönderilişini hatırlattı. Yeni bir panik dalgasının bedenimi sardığını, göğsümü sıkıştırdığını hissediyordum. Birden Grand Palais'nin sıcak ve lüks kokan havası bana ağır geldi. Bir bahane bulup çantamı aldım ve erkenden defile salonunu terk ettim, nehrin karşısındaki çatı katıma gitmek için can atıyordum.

O gece yatağımda uzanırken bir tür sinir nöbeti geçirip geçirmediğimi merak ettim. Yanımdaki çekmecede duran fotoğrafa baktım. "Lütfen, bana yardım edin," diye fısıldadım.

Claire, Mireille ve Vivi geçmişten uzanıp bana gülümsüyorlardı. Birbirinden farklı üç karakter... Mireille ve Vivi,

Claire'e yardım etmeseydi şu an burada olamazdım diye hatırlattım kendime.

"Senin de devam etmen gerekiyor!" Mireille'in yüzünü çevreleyen kıvırcık saçlarını sallayarak kararlı bir şekilde böyle dediğini hayal ettim.

Vivi'nin sıcacık bakan gözleri ise, "Ancak gerçeği öğrenirsen her şeyi anlarsın," diyordu sanki.

Onların yanında güzel gülümsemesiyle duran Claire ise beni tanımamasına rağmen ben sevdiğini söylüyor gibiydi. O, benimle buradaydı. Hiç gitmemişti...

Yirmi Sekizinci Bölüm

1943

Paris kaosa sürükleniyordu. Savaşın gidişatı değişip Almanlar daha çok kayba uğradıkça toplamalar ve sürgünler de daha sık, daha düzensiz ve acımasız olmaya başlamıştı. Mireille, çoğu zaman karnesine düşen yiyecekleri almak üzere atölyeden çıkıp *misafirler*i için Mösyö Leroux'nun verdiği parayla karaborsadan alışveriş yapabiliyordu. Gece gündüz çalıştığından günler fazlasıyla yoğun geçiyordu. Ancak zaman buldukça Seine Nehri'ndeki adanın son kısmında bulunan söğüt ağacına gidip o cömert kollara sığınıyordu.

Bir temmuz günüydü. Akan nehri izleyip sevdiği insanların şu an ne yaptıklarını merak ederken burnuna yanık kokusu geldi. Yoğun duman Tuileries bahçelerinden göğe yükseliyordu, boş dairesine dönmek istemediğinden neler olduğunu görmek için o tarafa doğru yürüdü.

Kalabalık, on sekiz ay önce Claire'i Mösyö Leroux ile tanıştırdığı parkta toplanmıştı. O günün üzerinden seneler geçmiş gibiydi. O zaman mevsim kıştı, şimdiyse yazın en kavurucu

günlerini yaşıyorlardı ve sıcak, nemli hava yüzünden Mireille kan ter içindeydi. Bir ter damlasının âdeta küçük bir nehir gibi ensesinden aşağıya aktığını hissedebiliyordu.

Orangerie Müzesi'ne yaklaşırken askerlerin tabloları galeriden çıkardığını fark etti. Dikkat çekmemek için kalabalığın arasına karışmıştı. Bir tablonun yukarı kaldırılıp bir çiçek bahçesinde yakılan ateşe atıldığını şaşkınlıkla izliyordu. "Bunlar ne yapıyor?" diye sordu Mireille yanında duran adama, karşısındaki sahneyi sert bir ifadeyle izliyordu.

"Bu sanat eserlerinin 'yozlaşmış' olduğunu düşünüyorlar." Adam küçümser bir tavırla konuşmasına devam etti. "Görünüşe göre sanat, nefret ettikleri konuların gerçekliğini tasvir ederek Nazi rejimini tehdit ediyor. Bu yüzden onlar da bu eserleri yakıyorlar. Kendi gözlerimle gördüm, bir Picasso tablosunu ateşe attılar. Sevmedikleri her şeyi, ideal dünya görüşlerine uymayan her şeyi yakıp yıkıyorlar." Adam başını iki yana sallarken gözleri öfke saçıyordu. Mireille adamın düzensiz sakalındaki birkaç boya kalıntısını fark edince onun ressam olabileceğini düşündü. "Önce kitapları yaktılar, şimdi de tabloları yakıyorlar. Şu kamplarda insanları da yakıyorlar, kulağıma öyle geldi. Bugünü unutmayın, genç hanım, bir insanlık kıyımına şahit oluyorsunuz. Unutmayın ve çocuklarınıza, torunlarınıza anlatın ki bir daha böyle olayların yaşanmasına izin vermesinler."

Mireille, bir tablo daha ateşe atılırken arkasına dönüp aceleyle evinin yolunu tuttu. Ancak içeri adım atsa da kıyafetlerine ve saçına sinen dumanın kokusundan arınamadı. Temmuz sıcağına rağmen tüm bedenini bir ürperti sarmıştı, kulaklarında adamın sözleri yankılanıyordu. "İnsanları da yakıyorlar, şu

kamplarda..." Milyonuncu kez Claire ile Vivi'nin hâlâ hayatta ve güvende olmaları için dua etti. *Lütfen, Tanrım, bir gün sağ salim eve dönsünler.*

Claire kampa yavaş yavaş alışırken, Flossenbürg'deki kampın Alman seferberliği için köle emeği kullanmak adına inşa edilen bölgedeki birçok kamptan biri olduğunu keşfetti. Mahkûmların kaldığı derme çatma barakalar alanın bir kısmını oluşturuyordu. Tekstil, mühimmat ve hatta Messerschmitt uçak fabrikaları civar bölgedeydi. Onları buraya getirene benzeyen trenlerle gelen mahkûm selinden sonuna kadar yararlanıyorlardı. Claire bu bilgiyi, Vivi ile paylaştığı ranzanın üst katında yatan kızlardan birinden öğrenmişti. Genç kız birkaç ay Dachau kampında kalmıştı. SS askerleri için tahsis edilen bir genelevde çalıştığından bahsetmişti. "Kulübelerin dışında beklerken kendi aralarında konuşuyorlardı, sanki üstümüze çıktıklarında onların ne dediklerini anlamıyormuşuz gibi..."

"Böyle muamele görmek ağır gelmiş olmalı," demişti Claire.

"Ah, bir kere alıştın mı o kadar da kötü gelmiyor. Öyle daha iyi besleniyorsun. Hastalanır, saçın veya dişin dökülürse işte o zaman işe yaramaz oluyorsun." Genç kız ağzını açıp dişsiz damaklarını göstermişti. "O zaman seni buraya gönderiyorlar, sonra sen de yine fabrikalarda çalışmaya devam ediyorsun." Beğeni dolu gözlerle Claire'e bakmıştı. "Seni orada beğenirler. Böyle ten rengine sahip gerçek bir Aryan orada popüler olur. Hem muayane ettiklerinde saçı tıraş edilmeyenler arasındaydın. Bu da listede olabileceğin anlamına geliyor."

Claire duydukları karşısında ürpermiş, saçı görünmesin diye eşarbını biraz daha öne çekmişti. Kızın gözlerinde bir süredir kamplarda bulunan tüm mahkûmlarda olduğu gibi donuk bir ifade vardı.

Her gün barakaların dışındaki meydanda bir saat ya da daha uzun süre ayakta durmaya zorlandıkları çağrının ardından Claire ile Vivi, tekstil fabrikasındaki işçilerden sorumlu olan gardiyanı takip ediyorlardı. Kampın bir yanında uzanan sokağın sonuna dek sessizce yürüyorlardı. Sokak, gece gündüz uzun bacasından gri bir dumanın yükseldiği tuğla binaya çıkıyordu. Herkes bu binanın ne olduğunu biliyordu. Bazen çıplak uzuvlarla, soluk mavi ve beyaz çizgili kıyafetlerden oluşan dışarıdaki ceset yığınlarıyla ilgili hikâyeler duyuyorlardı. Cehennemi aratmayan bir sahneydi.

Uçak fabrikasında çalışan bazı erkekler gönüllü işçi olduklarını gösteren mavi üçgen taşıyordu. Vivi'nin dile getirdiği gibi "gönüllü" kelimesi evlerini terk etmeleri söylenen, bir düşman emri altında köle gibi çalışması istenen insanları tarif etmek için uygun bir tabir değildi. Claire sürekli ağabeyleri Jean-Paul ile Théo'yu düşünüp duruyordu. Onlar da böyle bir yerde mi çalışmıştı? Belki de onlar da buradaki çökük yüzler deryasında bir yerdeydi? Eğer öyleyse Jean-Paul kıyafetinde mavi üçgen, Théo da tıpkı kendisi ile Vivi gibi siyasi mahkûm ve savaş tutuklusu olduğunu gösteren kırmızı üçgen taşıyor olmalıydı.

Barakalardaki diğer kadınlarla konuşarak üçgenlerin ne anlama geldiğini öğrenen Vivi'ydi. Sarı üçgenleri Yahudiler takıyordu, kimi zaman da ters çevrilmiş kırmızı üçgenin üstüne sarı bir üçgen konuluyordu, bu da ikisi birden oldukları

anlamını taşıyordu. Yeşil üçgenleri hükümlü suçlular takıyordu. Hapishanelere alışık olduklarından işçilerden sorumlu olan kişilerdi. Bu da onları acımasız bir gözetmen ya da kampta bilinen adıyla *kapo* yapıyordu, herhangi bir terslik olursa diğer mahkûmlara ceza vermeye hazırlardı. Siyah üçgen ise akli dengesi yerinde olmayan, Çingene, kimsesiz ya da bağımlılar içindi.

Claire tıpkı kendisi gibi diğer arkadaşlarının da bu şekilde acımasızca sınıflara ayrılmasına şaşırıp kalmıştı. Fakat aylar geçtikçe bu duruma kısmen alışmış, o renkli üçgenleri fark etmemeye başlamıştı.

Vivi kaldıkları barakayı denetleyen kıdemli görevliyle konuşmuş, tekstil fabrikasında çalışmaları için onu ikna etmişti. Claire kampa girdiklerinde kabul merkezindeki dikiş odasında nasıl iş bulabileceklerini sorduğunu da duymuştu.

"Bunlar ayrıcalıklı işçiler için," diye yanıt vermişti kadın. "Öyle elinizi kolunuzu sallayarak giremezsiniz. Herkes sıcacık yerde bir dikiş makinesinin arkasında oturup öyle rahat bir ortamda çalışmayı istiyor."

"Ama biz deneyimli terzileriz," diye itiraz etmişti Vivi. "İşimizi hızlı ve düzgün yaparız. Hem bobinler karışıp iğne kırılınca makineleri nasıl tamir etmemiz gerektiğini de biliyoruz."

Kadın onu baştan aşağı süzmüştü. "Olabilir, yine de öyle elini kolunu sallaya sallaya o işe giremezsin. Ancak sen ve arkadaşın bu kadar yetenekliyseniz, tekstil fabrikasındaki işçilerden sorumlu olan *kapo* ile bir görüşeceğim." Ses tonu aksini gösterse de kadın sözünü tutmuştu ve iki gün sonra Claire ile Vivi, tekstil fabrikasındaki çalışanlar kervanına dâhil edilmişti.

Claire fabrika ortamını önce yadırgasa da zamanla gürültüye ve yoğun iş temposuna alışmıştı. Vivi çalışmaya başladığı ilk günden beri durumu çabuk kavramışa benziyordu. Claire onun savaştan önce Lille'deki değirmende çalıştığından bahsettiğini hatırladı.

Fabrika kampta kalanlar için gömlek ve pantolon ürettiği kadar Alman ordusu için tekstil ürünleri de üretiyordu. Claire gri renkli ordu pantolunu dikme işindeydi. Vivi de askerler için çorap dikiyor, makineyi ayarlıyor ve gün boyu tam kapasite çalışıyordu. Claire arada sırada başını işinden kaldırıp baktığında Vivi'nin diğer çalışanlarla, özellikle işleri veren ustabaşıyla sohbet ettiğini ve insanların da ona oldukça dostane bir şekilde davrandığını fark etmişti.

Yaz günleri böyle geçip giderken hayat barakalarda daha da zorlaşmaya başladı. Yakınlarındaki tuvalet kokusu barakada asılı kalan hastalık kokusuna karışıyordu. Kalabalık ranzalar mahkûmların ziyan olup giden bedenleri üstünde âdeta cirit atan bit ve pirelerle kaynıyordu. Mikrop saçan ısırıklar iltihaplı yaralara dönüşüyordu. Her sabah kıdemli görevli barakaya geliyor ve ateşler içindeki mahkûmları hastaneye taşımak için birkaç yetenekli kadından yardım istiyordu. Bazı sabahlar kimi kadınlar için hiçbir şey ifade etmiyordu. Bu işten sorumlu olan mahkûmlar, o cesetleri sessiz sedasız alıyor, bir el arabasıyla bacasında gece gündüz dumanın eksik olmadığı krematoryuma götürüyorlardı.

Tekstil fabrikasındaki gürültü ve sıcaklık dayanılmazdı. Ustabaşının arkasını döndüğü bir gün Claire, tezgâhındaki makası kaldıkları barakaya götürebilmişti. O akşam kendi eliyle saçını kesti. O sarı saçlar ayağının dibine, yere düşerken

utandığını hissetti. Seneler önce Ernst ile Yeni Yıl Arifesi'nde buluşmak için kendi odasındaki aynanın karşısında uzun sarı saçlarını toplayıp gümüş boncuklu gece mavisi elbisesini giydiği günü hatırladı. Sevilmeye, lükse ve sahip olmak istediği birçok şeye duyduğu ihtiyaç sonunda onu buraya, bu cehenneme getirmişti. Saçlarını acımasızca keserken gözyaşları sicim gibi yanaklarından süzülüyordu.

Sonra Vivi yanına gelip makası elinden aldı. "Şişşt," dedi. "Ben buradayım. Hâlâ birlikteyiz." Hıçkırarak ağlayan Claire'i kollarıyla sarıp kulağına fısıldamaya başladı. "Sakın ağlama. Biliyorsun, vazgeçenler ağlar. Biz hiç vazgeçmedik. Sen ve ben..."

Sonra Vivi makası yeniden arkadaşına vererek, "Benim de saçımı kes," dedi. Yüzünde bir gülümsemeyle barakadakilere doğru döndü. "Başka kim bize katılmak ister? Hem serinleriz hem de bitlerden daha çabuk kurtuluruz." Saçı uzun olan kadınlar sıraya girdi, ardından birbirlerinin kısa saçlarındaki bitleri temizlemeye koyuldular. Saçı sıfıra vurulanlar ile saçını kendileri kesenler arasındaki fark hafızalardan silinmişti. Claire'e göre, etrafa yayılan o pis koku ve ayrışma hissi de yeşeren dostluk duygusuyla yer değiştirmişti.

Yirmi Dokuzuncu Bölüm

1944

Ocak ayında hava buz gibiydi. Mireille'in hatırladığı en soğuk zamanlardan biriydi. Yiyecek ve kömür desteği en aza indiğinden hem bedeni hem de zihni donuyordu. Gün içinde omuzlarında battaniyeyle atölyede uyuklarken istenilen birkaç parça şeyi dikmeye çalışıyordu. Kızların çoğu atölyeden ayrılmıştı. Bazıları -Yahudi olanlar ve bir, iki kişi- tıpkı Claire ile Vivi gibi ortadan kaybolmuştu. Diğerleri ise geri dönüp en azından biraz sebze meyve yetiştirme şansının olduğu daha kırsal alanlarda, aileleriyle hayatta kalmak için mücadele etmeye karar vermişti.

Eve gitme isteği hat safhadaydı ama Mireille, seyahat iznine sahip olsa bile Paris'ten ayrılamayacağını biliyordu. Bu davranışı dikkatleri üstüne çekmek anlamına gelirdi. Her hâlükârda Rue Cardinale'deki çatı katında ağırladığı mültecilerin, Claire ile Vivi hatırına kalmak zorundaydı. Hâlâ hayatta olup olmadıkları konusunda hiçbir fikri yoktu ancak bir gün döneceklerini umarak devam etmek zorunda olduğunu biliyordu.

Evinden pek çıkmamaya gayret ediyordu. Hava saldırısı sirenleri ile uzaklardan bir yerden bombaların gümbürtüsünü duyunca battaniyesine sarılıp bekliyordu. Öyle anlarda Fréd'in o uçaklardan birinde olup olmadığını merak ediyor, orada olduğunu ve Mireille'i güvende tutmak için bombaları Saint Germain'in dışına fırlattığını hayal ederek kendini cesaretlendirmeye çalışıyordu.

Mösyö Leroux, arada sırada ülkenin dışında gelişen savaş haberleriyle kapısını çalardı. Alman güçleri artık iyice zayıflamıştı ve işgal ettikleri ülkelere verdikleri iltimaslar da onları zorda bırakıyordu. Mütteffikler her zamankinden daha güçlüydü, ilerleme kaydediyorlardı. Eğer rüzgâr bu yönden esmeye devam ederse bu savaşın artık daha fazla sürmeyeceğinden emindi.

Mireille, karşısındaki adamın ifadesini incelerken altta yatan çaresizlik duygusuyla birlikte çekingenliği ve acıyı görse de onun bu sözlerine tutunmayı tercih ediyordu.

Vivi ile Claire'in hapishaneden ayrılıp doğudaki bir kampa götürüldüğünü söylemeye geldiği gün söylediklerini defalarca düşünüp durmuştu. *"Ben ikisini de seviyorum, Mireille."* Mösyö Leroux ne demek istemişti? Vivi ile arasındaki ilişki nasıldı? Claire'e karşı ne hissediyordu? İkisini de aynı derecede sevmesi mümkün müydü?

Bir akşam, bir mülteci aileyi bir geceliğine kızların yatak odaklarına yerleştirdikten sonra Mireille, oturma odasında masada oturan Mösyö Leroux'nun yanına gitti.

Önce ikisi de sessizdi. Sonra Mireille bu sessizliği bozdu. "Şu an ne yaptıklarını merak ediyorum." İsimlerini söylemesine gerek yoktu, ikisi de kimlerden bahsettiğini biliyordu.

"Her gün biz ne yapıyorsak onların da onu yaptığını söyleyip duruyorum kendime. Hayatta kalmaya çabalıyor, devam ediyor ve yeniden bir arada olacağımız günü bekliyorlar. Sanırım kendimize bunu hatırlatmalıyız. Böylece devam edebilmek için bir nedenimiz olur."

Mireille, Mösyö Leroux'nun gözlerindeki ifadeyi okumaya çalıştıysa da orada acıdan başka bir şey göremedi. "Vivi..." diye devam etti Mireille ama sonra sustu, bu soruyu ona nasıl soracağından emin değildi.

Mösyö Leroux bir an genç kıza baktı. Ardından duygu dolu bir sesle konuşmaya başladı. "Vivi benim kız kardeşim."

Her şey daha anlamlıydı artık. Yakınlıkları... Birbirlerine olan gülümsemeleri... Mösyö Leroux'nun zaman zaman da olsa Claire'e olan bakışı... Evet, karşısındaki bu adam ikisini de gerçekten seviyordu ama farklı şekillerde. Gözlerindeki hüznün nedeni de ortadaydı.

Mösyö Leroux kız kardeşini kaybettiği gibi âşık olduğu kadını da kaybetmişti. Ve şimdi kendini suçluyordu.

Eğer odalarda sıkış tıkış kalmasalardı soğuk hava, kadınları öldürüp o buz gibi parmaklarıyla damarlarındaki kanı dondurmuş olurdu. Kışın bit pire sayısı azalmıştı, bu da tifüsten sadece birkaç kişinin öldüğü anlamına geliyordu. Fakat grip ve zatürre acımasız bir şekilde kamptakileri kırıp geçirmeye devam ediyordu. Açlık ve umutsuzluk yüzünden bitkin düşen kamptaki tutuklulardan çoğunun artık dayanacak gücü kalmamıştı. Bunun için de haklı sebepleri vardı.

Fabrikadan döndükleri bir akşam baraka görevlisi Vivi ile Claire'i bir kenara çekti. "Dikiş dikebilen, kabul merkezinde çalışabilecek daha çok kadın arıyorlar. Bugünlerde çok sayıda kişi gelecek, fazladan dikiş makinesi de alınıyor. Listeye adınızı yazdım."

"Teşekkürler," dedi Vivi. Kampta kaldıkları aylar boyunca Claire'den, görevliye vermek için fabrikadan ufak tefek şeyler getirmesini istemişti. Vivi de o hediyeleri kitaplarıyla taçlandırmıştı. Her şey değerliydi. Bir avuç düğme, bir iğne, bir iplik, kumaş parçaları... Sonunda bu hediyeler sayesinde kabul merkezinde sıcak ve güvenli bir yer elde edeceklerdi.

Ertesi sabah fabrikaya giden karla kaplı yoldan ziyade, kampa giden kapının yanından geçip birkaç yüz metre ileridеki binalara doğru yürüdüler. Yürürlerken Claire ısınsın diye ellerine üfleyip duruyordu. "Fabrikadaki yerlerimize kim gelecek merak ediyorum," dedi.

Vivi de konuşmaya başladı ama soğuk hava ciğerlerine işliyor, sarsılarak öksürmesine neden oluyordu. Sonunda kendini toparlayabildiğinde yeniden konuştu. "Umarım, makinemin başına geçen kişi çorapları onarmak yerine parmak ve topuk kısımlarını daha da incelttiğimi fark etmez. Şimdiye kadar birkaç Alman askerinin delik tabanlarla dolaştığını varsayıyorum. Seferberliğe sağladığım katkı buydu!" Bir an ela gözleri eskisi gibi neşeyle parladı. Claire kendine hâkim olamayarak kahkaha attı. Sesi, buz gibi havada âdeta bir melodiymişçesine çınlamıştı. Öyle yabancı bir sesti ki biraz ötedeki mahkûmlar dönüp onlara baktı. Yakınlarındaki gözetleme kulesinde duran makineli tüfek onlara doğru dönünce, Claire hemen eliyle ağzını kapattı.

Vivi tekrar öksürdü, nefesi küçük birer buz bulutuna dönüşürken kısa kızıl bukleleri gibi havada salındı. Arada sırada yüzünü gösteren kış güneşi bir an ona vurunca, Claire arkadaşının ne kadar güzel olduğunu düşündü. Gümüşten oyulmuş bir serçe kadar narin, eşsiz bir güzelliği vardı. Ondaki paçavralar arasında bulunan bir yakut gibi bu kampa hiç uymayan bir güzellikti.

Mireille, Almanların Paris üstündeki baskılarının azaldığını hissedebiliyordu. Bugün Saint-Germain Bulvarı'ndaki kafe ve restoranlarda oturan izinli birkaç asker vardı, çok daha fazlası askeri konvoyla kuzeye doğru ilerliyordu.

Mösyö Leroux bir haziran akşamı elinde büyük bir kutuyla daireye gelmişti. Yüzünde bir gülümsemeyle kutuyu masaya bırakmıştı. "İşte, sana bir hediye, Mireille." Mireille kutuyu açtığında karşısında bir radyo bulmuştu.

Bir sene önce çatısı altında böyle bir şeye sahip olmaktan ödü kopardı ama şimdi bunu küçük bir özgürlük olarak görüyordu.

Mösyö Leroux fişi prize takıp anteni doğru bir şekilde yerleştirdikten sonra bir ses odayı doldurdu. Mireille ilk başta spikerin söylediklerini neredeyse hiç anlamadı.

"Ne demek istedi?" diye sordu Mösyö Leroux'ya. "Overlord Harekatı da neyin nesi?"

Karşısındaki genç adamın gözleri uzun zamandır görmediği bir umutla ışıl ışıldı. "Mütteffik birlikler Normandiya kıyılarına çıktı, Mireille. Olan bu. Büyük sıçrama! Fransa topraklarında savaşıyorlar."

Mireille o günden sonra her akşam işi biter bitmez aceleyle dikiş odasından yukarı çıkıp BBC ve Özgür Fransız radyosu Radiodiffusion Nationale'deki son haberleri dinlemek için radyoyu açıyordu. Mütteffiklerin Alman kontrolündeki Fransa'yı kasaba kasaba geri aldıklarına dair haberler sunan bültenlerin sesi, odayı dolduruyordu. Mireille haberleri dinlerken bu sesler kalbine umut veriyordu. Bu savaşın sona ereceğine, çok yakında ailesini görebileceğine, Claire ile Vivi'nin eve geleceğine yeniden inanmaya başlamıştı. Belki de -sadece belki de- karanlık odasında sessizce ismini fısıldadığı o genç Fransız asker de hayatına yeniden başlamak için heyecanla beklediği bu şehri özgür kılmak uğruna oralarda bir yerlerde savaşmaya devam ediyordu.

Radyodan gelen sesler, yavaş ama emin adımlarla değişiyor, her geçen gün meydan okuyan bir tona bürünüyordu. En azından artık rüzgâr yönünü değiştirmişti.

Sıcak bir ağustos günüydü, akşam güneşi batmak üzereydi. Matmazel Vannier geri kalan birkaç terziyi de evlerine erkenden göndermişti. Bugünlerde çok az iş olduğundan arada sırada gelen siparişleri bir grubun yapması yeterli oluyordu. Çoğu zaman alt kattaki mağaza kapalı oluyordu, Delavigne Moda Evi adının süslediği camların perdeleri çekili duruyordu.

Mireille, sıcak havanın ağır bastığı çatı katı bir nebze de olsa akşam havasıyla serinlesin diye pencereleri açtı, ardından radyonun düğmesini çevirdi. Mutfakta bir bardağa su doldururken spikerin sözlerine kulak kesildi.

"Bu konvoylara bir son verelim," dedi ses. "Dün doğuya bin veya daha fazla erkekle kadın gönderildi yine. Ve bugün diyoruz ki: 'Yeter!' İnsanlarımız Alman kamplarında yok olup

gidiyor, yeter. O insanların evlerine dönme vakti geldi de geçiyor bile. Parisliler, buna bir son vermenin vakti geldi. İstasyon çalışanları, jandarmalar ve polisler grev yapıyorlar. Tüm vatandaşlarımızı bu direnişe katılmaları için sokağa davet ediyoruz. Ayağa kalkın! Şehrimizi geri alıyoruz!"

Sanki bu çağrıya yanıtmış gibi Mireille nehir tarafından bir silah sesi duydu, hemen peşinden kuzeyde bir yerde bir gümbürtü koptu. Aşağıdaki caddeden bağırışlar geliyor, ayak sesleri âdeta kalp atışlarını yansıtıyordu.

Mireille aşağıda her ne oluyorsa ona katılmak için can atıyordu. Hiç düşünmeden bir hışımla merdivenden inip kendini Rue Cardinale'e attı. Yüksek binalar yüzünden kendini daracık sokağa hapsolmuş gibi hissettiğinden nehir tarafına, daha açık olan yere koşmaya başladı.

Bir grup genç Pont Neuf'a doğru yürürken ellerinde nereden buldukları belli olmayan silahlar vardı. Rıhtımda giderken depolardan, çatılardan bir sürü adam çıkıp gelmişti. Garsonlar, tezgâhtarlar, polisler... Hepsi direniş savaşçılarıydı.

Mireille bir çınar ağacının yanında durdu, ne tarafa gideceğinden emin değildi. Köprünün sonunda erkekler ve kadınlar ellerine geçen her şeyi sürükleyerek yola barikat kuruyorlardı. İki kişi köprünün başında bulunan ağaçları ellerindeki baltayla kesmeye başladı.

Mireille kaldırım taşlarını söken bir gruba yardım etmeye koştu, giderek güçlenen savunma hattına kendisinin de katkısı olsun istemişti. Kaldırımı tutan harcı kazırken elleri kanadı, sonunda kaldırım taşı köşesinden kurtulduğunda elinde taşla barikata doğru sendeledi.

"Dikkat edin," diye bağırdı bir adam, bir ağaç yere doğru düşerken. Mireille ağacın altında kalmamak için hemen kenara çekildi.

Tam o sırada zırhlı bir Alman aracı makineli tüfeğini doğrultmuş, onlara doğru geliyordu. Mermiler kaldırım taşlarında sekerken direnişçiler de ateşe karşılık veriyordu. Bir adam Mireille'i yere düşen ağacın arkasına doğru götürdü, tam o sırada bir mermi ağacın gövdesine isabet etti. Zırhlı araç döndü ve ters yönden yine onlara doğru gelmeye başladı. Adam Mireille'i kolundan yakalayıp ayağa kaldırdı. "Eve gidin, bayan," dedi. "Sokaklar güvenli değil. Şehir savaş alanına döndü. Eve gidin." Bir Alman tankı köprünün diğer ucundan göründü, silahının namlusu barikatları nişan alıyordu. "Acele edin! Fırsatınız varken hemen gidin." Adam onu Dauphine Caddesi'ne doğru itince Mireille koşmaya başladı, nehrin sol bendinde kalan ara sokaklara girmişti. Kaçarken omzunun arkasından tankın geldiği yöne baktı. Barikatlara kadar gelmişti ve direnişçilerden biri yerde yatıyordu. Yer kan gölüne dönmüştü.

Eve geldiğinde radyonun sesi hâlâ boş odayı dolduruyor, şehri geri almaları için halkı cesaretlendiriyordu. Nefes nefese bir hâlde kendini sandalyeye bıraktı ve Paris savaşa devam ederken, gece geç saatlere kadar uzaktan gelen kalabalığın ve silahların seslerini dinledi.

Kampta her gün yapılan *elemelere* alışmışlardı. Mahkûmlar, bölgeyi çevreleyen diğer pilot kamplara gönderilmek için

otobüslere bindiriliyordu. Kimileri geri dönüp nerede olduklarını söylerken kimisi de hiç dönmüyordu.

Bir sabah diğer mahkûmlar fabrikalara giderken, bir dizi başka kadınla birlikte Claire ile Vivi'ye de kalmaları emredildi. Claire riske girip barakaların dışındaki tozlu alanda duran diğerlerine bir göz attı. Nereye gönderileceklerini ya da başlarına ne geleceğini bilmediklerinden bazıları korkulu gözlerle bakıyordu. Ancak çoğu, bu durum umurunda değilmiş gibi gözlerini yerden ayırmıyordu. Vivi de Claire'e bakıp cesaret verircesine gülümsedi.

"Önünüze bakın," dedi nöbetçi asker.

Kadınlar, sadece ince pamuklu başörtünün koruduğu traşlı başlarını yakan yaz güneşinin altında öylece beklerken, sonunda yürümeye başlamaları emredildi. Bakımsız, neredeyse açlıktan ölmek üzere olan kadınlar, kampın kapılarından çıkıp tren istasyonuna doğru yol alan nöbetçi askerlerin peşine düştüler. İstasyonun orada yine bir dizi vagon duruyordu.

"Lütfen Tanrım, bir daha olmasın," diye dua etti Claire, Flossenbürg'de son bulan o uzun, yavaş yolculuğu hatırlayarak. Bir asker bir yük vagonunun ağır kapısını açtı. Claire ilk başta gördüğü şeyi çözemedi. Yoğun gün ışığına karşı gözlerini kısarak karanlık vagona baktığında bir yığın mavi, beyaz çizgili üniforma ile kol ve bacakları seçebildi. Bir deri bir kemik kalmış yüzlerde tek seçilen boş bakan gözlerdi. Claire karşısındakinin kadın olduğunu o zaman anladı. Ölümün kokusu ağzını ve burnunu sararken nöbetçi asker kapıyı aceleyle kapatıyordu.

"Bir sonraki vagona," diye bağırdı SS askeri, istasyonda ilerlemelerini işaret ederek. Kadınlar sessiz bir şekilde onları

bekleyen boş yük vagonuna bindiler. Ahşap kapı bir kez daha gün ışığına karşı kapandı ve birkaç dakika sonra tren ileriye doğru yol almaya başladı.

Paris savaşı dört gün boyunca sokakları kırdı geçirdi. Mireille, Direniş savaşçılarının Grand Palais'yi ele geçirdiklerini ve Alman birliklerinin onlara ateş açtığını radyodan dinliyordu. Çatışma tüm şehri sarmıştı ancak Alman askeri araçlarının Champs-Élysées'den aşağıya, doğuya doğru geri çekildiği görülmüştü.

Bir sonraki akşam, radyoda farklı bir haber vardı, spiker daha coşkuluydu. "Cesur olun, Parisliler!" diye bağırıyordu, "Fransız İkinci Zırhlı Tümeni geliyor. Öncü birlik şu an Porte d'Italie'de. Kalkın ve ülkenizi geri alın!"

Aşağıdaki caddeden koşturma ve ateş sesleri geliyordu.

Ama sonra Mireille başka bir ses daha duydu. Hemen ayakkabılarını ayağına geçirip hızla aşağıya koştu, Pont Neuf'teki barikata yardım ettiği günden bu yana ilk kez nehre doğru aceleyle gidiyordu. Şehrin sokaklarına dökülen insan kalabalığına karıştı. Herkes birer birer bir marşa eşlik ediyordu.

"*La Marseillaise*" ulusal marşı sokakları inletirken, Amerikan tank ve kamyonlarını kullanan Fransız ve İspanyol ordusu Alman güçlerine ateş açıyordu.

Claire ile Vivi, Flossenbürg'de trene bindiklerinde nereye götürüldüklerini ya da yolculuğun ne kadar süreceğini bilmiyorlardı. Fakat birkaç saatlik yolculuktan sonra tren sarsılarak durdu.

Kadınlar dışarıdan gelen emir seslerini duyunca başlarını o yöne çevirdiler. Ardından yük vagonlarının ahşap kapıları açılmaya başladı. En son onların bulunduğu kapı açıldı. Birer birer aşağıya inerken gün ışığına karşı ellerini gözlerine siper ediyorlardı. Trenden indirilip yol kenarına bırakılan ceset yığınlarına bakmamak için çaba sarf ettiler. Hazır olda bekleyen üniformalı erkek mahkûmlar cesetleri el arabalarına yüklüyorlardı.

Hâlâ hayatta olanlara tek sıra olmaları ve trenin yanından yüksek, beyaz bir kapıya doğru yürümeleri emredildi. Kadınlar yürürken içlerinden biri Claire ile Vivi'nin yanında bitti.

"Siz Flossenbürg'den mi geliyorsunuz?" diye sordu, öyle kısık sesle konuşuyordu ki ayaklarını sürüyerek giden kadınların sesinden doğru düzgün duyulmuyordu. "İstasyonda durduğumuz zaman adını görmüştüm."

Claire başını olumlu anlamda salladı.

"Peki sen?" diye sordu Vivi. "Sen nereden geliyorsun?"

"Daha kuzeyden," diye yanıt verdi kadın. "Belsen denen bir yerden. Umarım, bu kamp daha iyidir. Daha kötü olamaz diye düşünüyorum."

"Nerede olduğumuzu biliyor musun?"

"Bir gardiyanın bizi Dachau'ya gönderdiklerini söylediğini duydum. Kuzeydeki bombardımandan uzak bir yerdeymiş. Buraya yok edilenlerin yerine yeni fabrikalar inşa ediyorlar. O yüzden daha çok işçiye ihtiyaçları var."

"Sessiz olun!" diye gürledi bir nöbetçi asker. "İlerlemeye devam edin!"

Kemerli giriş kapısına doğru ilerlerken Claire başını kaldırdı ve demir kapıdaki bilindik yazıları okudu: *Arbeit Macht Frei*. Bu sefer bu kelimeleri sessizce okumuştu.

Kadınlar Flossenbürg'deki kampta bulunan barakalardan daha büyük barakalara yönlendirildiler. Binaların ucu bucağı görünmüyordu. Claire'e göre Dachau bir kasaba büyüklüğündeydi. Kampın merkezindeki küçük bir korunun ardında uzun bir baca ağustos havasına doğru yükseliyor, gri dumanıyla güzelim mavi gökyüzünü kirletiyordu. Bu önceki kamptan alışık olduğu bir manzaraydı. Genç kız, buranın cesetlerle dolu el arabalarının götürüldüğü yer olduğunu düşünerek ürperdi.

Vivi, Claire'in kolundan tutarak, "Haydi," dedi. "Kapılmadan önce kendimize bir ranza bulalım."

Biraz sulu çorbayla bir parça sert siyah ekmek için sıraya girip tekrar içeri geçtiler. Bir süre sonra barakalarında yeni kıdemli görevli belirdi. Elindeki dosyaya bakıp her gruba ertesi gün nerede çalışacaklarını söylemeye başladı. Claire ile Vivi'nin ceketlerine dikilen numaraya göz attıktan sonra listesini kontrol etti. "Siz ikiniz kabul merkezine iletildiniz. Dikiş atölyesinde olacaksınız. Ne yapmanız gerektiğini biliyor musunuz?"

İkisi de başını olumlu anlamda salladı.

"Güzel. Yemeğinizi bitirin ve biraz dinlenin. Sabah erkenden çalışmaya başlayacaksınız."

İki diğer kadınla birlikte kalabalık ranzaya yerleşen Claire, Vivi'ye, "Kabul merkezinde iyi oluruz, değil mi?" diye

fısıldadı. "Daha önceki gibi olur. İyi ki dikiş dikmeyi biliyoruz. Hayatımızı kurtarıyor."

Vivi elini ağzına götürüp öksürüğünü bastırmaya çalışırken bedeni şiddetle sarsılıyordu. Genç kız kendini toparlayıp konuşmaya başlayınca, "İyi olacağız," diye fısıldadı. "Şimdi biraz dinlenmeye çalış, Claire. Uzun bir gün olacak."

Claire, Dachau kabul merkezinde yer alan atölyedeki çalışma ritmine hemen alışmıştı. Tüm gün yeni mahkûmlar gelmişti. İşçiler, numaraları ve renkli üçgenleri mavi beyaz üniformaya, biri gömleğin sol tarafına, diğeri pantolonun sağ bacağına olacak şekilde dikerken dikiş makineleri sürekli çalışıyordu. Her yeni mahkûmu, acımasız bir çalışma sürecine hapseden etiketleri diken bu makinenin bir parçası olduğu için kalbi paramparçaydı. Üniformayı sahibine verip korku ve çaresizlikle gölgelenen gözlerle karşılaştıkça kendini suçlu hissediyordu. Önceleri onları bir iki kelimeyle de olsa cesaretlendirmeye çalışmış ama atölyeden sorumlu nöbetçi asker ona bağırmış ve susup işine odaklanmasını söylemişti. Bu yüzden sadece gülümsemekle yetiniyordu.

Claire kendisinin şanslı olduğunun farkındaydı. Her gün kısa mesafedeki kabul merkezine yürüyerek giden Claire ile Vivi, mahkûmlara kampta dağıtılan azıcık yemekle elde edebildikleri enerjiyi depolayabiliyorlardı. Claire, Flossenbürg'deki tekstil fabrikasına göre burada kendini biraz daha güçlü kuvvetli hissediyordu. Günün sonunda, kampın etrafını saran kulelerdeki nöbetçilerin dikkatli bakışlarının altında kışlaya geri

dönerlerken, Vivi'nin öksürüğünün de azaldığını fark etmişti ama bu, mevsimin yaz olmasından da kaynaklanıyor olabilirdi. Barakadaki diğer kadınların söylediklerinden işinin fabrikalardaki işlerden biraz daha kolay olduğunu ve çevrenin de pek zorlu olmadığını biliyordu.

Bir seneyi aşkındır bu kamplarda tutulduklarını fark etti. Bir an yalnızlık hissi tüm bedenini sardı. Acaba bir daha Paris'i görebilecek miydi? Vivi'nin dikiş makinesinin başında oturup işine odaklandığı yere doğru baktı. Sanki onun baktığını hissetmiş gibi Vivi de başını kaldırdı ve onu rahatlatmak istercesine başını sallayarak Claire'e gülümsedi. *Birlikteyiz*, dedi Claire kendine kendine, çaresizliği iliklerinde hissettikleri zaman birbirlerine söyledikleri sözleri tekrarlayarak. *Her şey yoluna girecek.*

O an duvara yaslanıp kadınların çalışmalarını izleyen nöbetçi, bir hışımla Vivi'nin oturduğu yere gidip onu ayağa kaldırdı ve başına sert bir tokat attı. Mahûmlar hemen geri çekilirken, bir kadın şahit olduğu şiddet karşısında çığlık attı.

Claire, korkulu gözlerle Vivi'nin kucağındaki sarı üçgen parçalarının âdeta kırık bir kelebek kanadı gibi yere saçıldığını gördü. Nöbetçi seslenince iki arkadaşı yan odadan koşarak geldi.

"Hain! Seni Fransız kahpesi!" diye bağırdı nöbetçi. Kadın uzanıp yerden sarı üçgen parçalarını aldı. "Bunlardan kaç tanesini mavi kumaşla değiştirdin? Sakın inkâr etme! Gözüm üzerindeydi, seni gördüm. Ayrıca iki üçgen dikilmesi gereken yerlere sarıları dikmiyorsun. Bunu yaptığın için seni vurabilirim." Nöbetçi korku dolu gözlerle ona bakan terzilere ve donakalan makûmlara bir göz attı. "Bu hepinize bir ders olsun. Sakın emirlere itaatsizlik edeyim demeyin."

O sessizlikte Claire ayağa kalkarken sandalyesinin gıcırdaması, tüm dikkatleri üzerine çekmesine neden oldu. Vivi'nin yüzü bembeyazdı ve alt dudağının kenarından kan akıyordu ama Claire'e yalvaran gözlerle bakarken başını iki yana sallıyor, olduğu yerde durması için ona ısrar ediyordu.

"Sen de mi?" diye gürledi nöbetçi. "Sen de mi hainsin? Yoksa burada arkadaşınla birlikte fazla mesai yapmak için gönüllü mü olmak istiyorsun?"

Claire yanıt vermek için tam ağzını açacaktı ki Vivi araya girdi. "Hayır! Onu rahat bırakın. Bunu kendim yaptım. Kimsenin haberi yok."

"Götürün şunu," diye gürledi nöbetçi. "Ve sen," dedi Claire'e bakarak, "otur oturduğun yerde ve işine bak. Gözüm üzerinde, sakın böyle küçük oyunlar oynayayım deme."

"Lütfen..." dedi Claire.

"Kes sesini!" diye gürledi nöbetçi, ardından belinden silahını çıkardı. "Biri daha ağzını açacak olursa vururum. Şimdi oturup işinizi yapacak mısınız, yoksa tüm terzileri temizleyip yerinize nankör olmayan birilerini mi almalıyım?"

Claire usulca yerine oturup dikişini dikmeye devam etti, sicim gibi akan gözyaşları önündeki mavi beyaz kumaşa dökülüyordu. O sırada Vivi atölyeden dışarı çıkarılıyordu.

Claire aklını kaçırmak üzereydi. Kimse Vivi'nin nereye götürüldüğünü bilmiyordu. Claire onun nerede olduğunu öğrenmek için yalvardığında barakadaki sorumlu omzunu silkip gitmişti. "Nöbetçileri kandırmaya çalışacak kadar aptal

olmamalıydı. Mahkûmları kurtarmaya çalışarak sarı üçgenleri saklamak tehlikeli iş. Hele ki böyle bir işe sahip olacak kadar şanslıyken..." Kadın başını iki yana salladı. "Şimdiye kadar krematoryumu boylamıştır."

Yaklaşık iki hafta sonra, Claire artık hangi günde olduklarından bile bihaberken başka bir mahkûm Vivi'nin yatağına geçmişti. İşte o zaman Vivi çıkageldi. Her zamankinden daha zayıftı ve yine öksürüyordu. Elbiseleri âdeta üstünden dökülüyor, içine çekiliyormuş gibi kambur bir şekilde yürüyordu. Claire arkadaşına koşup yatağına geçmesi için yardım etti. Vivi'nin yatağında yatan yaşlı kadın da söylenerek başka bir yatağa gitti. Claire gidip biraz çorba getirdi ve Vivi'ye vermeye çalıştı ancak Vivi'nin elleri titrediğinden çorbayı dökmemesi imkânsızdı. "Ver," dedi Claire sakince, "ben içireyim." Sulu patates kabuklarını ve kabağı yavaş yavaş genç kıza yedirmeye çalıştı.

İlerleyen saatlerde, Vivi konuşacak kadar gücünü topladığında Claire'e iki hafta boyunca hücre hapsinde tutulduğunu söyledi. Karanlıkta öylece yatarken diğer hücrelerden gelen inmele ve ağlamaları dinlemiş, Claire ile birbirlerine söyledikleri sözleri defalarca tekrarlamıştı. *Ben buradayım. Hâlâ birlikteyiz. Her şey yoluna girecek.* "Senin iyi olduğunu bildiğim sürece buna katlanabilirdim."

Claire, Vivi'nin yatmasına yardım etti. "Artık iyi olacaksın," dedi. "Sana bakacağım. Sence fabrikadaki işine geri dönecek misin?"

Vivi başını iki yana salladı. "Yarın sabah sayımdan sonra işçi alanında çalışacağımı söylediler."

"Hayır!" diyen Claire'in gözleri korkuyla iri iri açıldı. "Öyle bir işte çalışacak kadar güçlü değilsin. O iş seni öldürür."

"Bu da onların istediği şey. Erkek nöbetçiler beni atölyeden çıkardıklarında bir tanesi beni kabul merkezinin duvarına yaslayıp silahını başıma dayadı ama tam tetiği çekecekken arkadaşı durdurdu. 'Bunun gibi bir Fransız fahişesi için dökeceğin kurşun çok bile,' dediğini duydum. 'Bırakalım biraz daha işimizi görsün. Yavaş yavaş ölsün.'" Acı dolu bir öksürük genç kızın bedenini ele geçirince Vivi nefes almak için çabalayarak sustu.

"Şişşt," dedi Claire, "konuşmaya çalışma. Dinlen ve gücünü topla."

Vivi sanki arkadaşı konuşmamış gibi sözlerine devam etti. "Ama onlara bu sevinci yaşatmaya niyetli değilim, Claire. Artık senin yanındayım, gücümü toplayacağım. Birlikte devam edeceğiz, sen ve ben, değil mi? Her zaman yaptığımız gibi?" Vivi ona gülümsese de Claire, gecenin çöktüğü karanlık barakada bile gözlerinin derinliklerindeki hüznü görebiliyordu.

Claire, yeni mahkûmların üniformalarına numara ve üçgen diktiği kabul merkezindeki işinde kalmaya katlanamıyordu. Bir ay sonra cesaretini topladı ve baraka sorumlusunun yanına gidip Vivi'nin yanında çalışmak istediğini söyledi.

Kadın şaşkın bir ifadeyle ona baktı. "Benden ne istediğinin farkında mısın? Arkadaşın kadınların gittiği ağır iş sahasında çalışıyor, kampın kumandanı bunu emretti. O kızın yaşayıp yaşamayacağı bile merak konusu. Yaz mevsimindeyiz diye o zavallılar hayata tutanabiliyor ama kış kapıda. Hepsini kırıp geçirecektir."

"Lütfen," dedi Claire kararlı bir ifadeyle. "Oraya alınmak istiyorum. Dikiş odasında çalışmak için çaresizce bekleyen onca kişi var. İzin verin de Vivi'nin yanında olayım."

"İyi o hâlde ama kar yağıp da günde on saat yoldaki karı kürediğinde sakın bana gelip rahat bir iş istiyorum deme. Umarım ne istediğinin farkındasındır."

Claire aslında ne kendisinin ne de Vivi'nin ağır işlere atanan mahkûmlarla birlikte kışın hayatta kalamayacağının farkındaydı. Ancak işin Vivi'yi ne kadar kötü etkilediğini biliyordu ve Vivi yanında kalmadığı sürece onca çabanın ne anlamı olacağını düşünmek için çokça fırsatı olmuştu. O karanlık, uzun gecelerde kalabalık ranzada tek başına yatamayacağını da biliyordu. Onu rahatlatan arkadaşı olmadan her şey anlamsızdı. "Buradayım. Birlikteyiz. Her şey yoluna girecek."

Claire'in başka şansı yoktu. Vivi'siz yaşamaktansa onunla ölmeyi tercih ederdi.

Otuzuncu Bölüm

1945

Şehir en sonunda özgürdü ve Paris, yeniden Fransız hükümetinin yönetimine geçmişti ama Delavigne Moda Evi kapılarını son kez kapatmıştı. Matmazel Vannier bir sabah terzileri birinci katta toplamış, üzerinde çalıştıkları siparişler bittiğinde artık başka iş olmayacağını bildirmişti. Ayrıca kızlara Mösyö Delavigne'in çalışanları için etrafı soruşturduğunu ve hâlâ fazlasıyla iş alan daha büyük bir moda evinin bir teklifte bulunduğunu da söylemişti. İsteyen bir sonraki hafta orada çalışmaya başlayabilirdi.

Aynı gün ilerleyen saatlerde Matmazel Vannier, Mireille'i bir kenara çekmiş ve binanın satılığa çıkarıldığını ama genç kızın kalabileceğini, şehrin kurtuluşundan sonra her şey karmakarışıkken yeri tamamen boş bırakmamasının iyi olacağını söylemişti. "Benimle birlikte Mösyö Lelong'un yerinde çalışacağını umuyorum. En iyi terzilerimizden birisin, Mireille. Orada iyi karşılanacağına eminim."

Mireille bir an düşündü. Eve gidip ailesini görmek istiyordu ancak savaş Avrupa'nın karşı kısmında hâlâ devam ediyordu ve Alman birlikleri son doğu hattını savunmak için harekete geçtiklerinden, Fransız topraklarında hâlâ çatışmalar sürüyordu. Seyahat riskliydi ve Direniş savaşçılarının Alman birliklerinin hareketini önlemek için hatları sabote ettiği yerlerde, demiryolları büyük ölçüde tahrip edilmişti. Şu an için olduğu yerde kalması daha güvenliydi. Aslında dürüst olması gerekirse gitmek istememesinin başka bir nedeni daha vardı. Günlerdir Mösyö Leroux'dan Vivi ve Claire hakkında bir haber bekliyordu. Bir de... Ya şu pilot onun için dönerse ne olacaktı?

Bu yüzden teklifi kabul etti. Yeni moda evinde çalışacak ve şimdilik Paris'te kalacaktı.

Lucien Lelong'un moda evi savaşı sağ salim atlatmıştı ve işe aldığı tanınmış bir tasarımcı sayesinde de başarısına başarı katıyordu.

Mireille, söz konusu tasarımcı Mösyö Dior ile tanıştığında dizleri tir tir titriyordu. İlk gün Maison Delavigne'in ekibine atölye tanıtılırken, Mösyö Dior yeni başlangıcı temsil eden yeni bir görünüş üzerinde çalıştığını anlatıyordu. "Lelong'a geldiğiniz için çok mutluyum. Maison Delavigne'in terzileri mükemmel olmalarıyla ünlüdür. Daha azını düşünemiyorum bile."

Mireille yeni iş arkadaşıyla çalışmaktan hoşnuttu. Bazı kumaşları bulmak hâlâ zordu ama Mösyö Dior elindekiyle en

iyisini ortaya çıkarabiliyordu. Fikirleri daha yumuşak ana hatlar ile ince süslemeleri içeriyordu. Mireille'in diktiği elbiselerin etek kısımları daha kabarıktı. Atölye, Delavigne Moda Evi'nde uzun zamandır duyulmayan dikiş makinelerinin sesi ve tüm yoğunluğuyla vızır vızır çalışıyordu. Mösyö Dior'un ünü hızla yayılırken dünya çapında varlıklı müşteriler bir kez daha Paris modasına rağbet gösteriyordu.

Claire ile Vivi'nin karmaşık boncuk işlerinde özenle çalıştıklarını bilen Mireille, burada çalışmaktan ne kadar keyif alacaklarını, Mösyö Dior'un çarpıcı gece kıyafetlerine hayat vermek için tüm hünerlerini kullanabileceklerini düşünmeden edemiyordu. Şimdi burada olabilmelerini ne kadar çok isterdi. Yanındaki dikiş makinesinin başında otururken parmaklarını ve ağrıyan boyunlarını esnetmek için başlarını kaldırdıklarında ona gülümserlerdi.

Bu savaş ne zaman sona erecekti? Fransa'nın çoğu kurtarılmıştı ama Almanlar kalan birliklerini doğudaki Vosges Dağları'na göndermişti. Dinlediği radyo yayınları, Hitler'in birliklerinin son girişimlerine rağmen müttefiklerin Belçika'dan Almanya'ya doğru her cephede savaştıklarını büyük bir hevesle duyurmuştu. Her akşam haberleri dinlerken gönülden beklediği haberi duyup duyamayacağını merak ediyordu. Arkadaşlarından haber alabilecek miydi?

Mösyö Leroux ordu ve Kızılhaç'taki bağlantıları aracılığıyla onları bulmak için durmaksızın çalışıyordu. Yakında Vivi ile Claire'in izini bulacak, diye geçirdi içinden. Çünkü ancak o zaman huzur bulabilirdi.

Almanya'da kış sert bir şekilde geçiyordu. Claire, yaptığı ağır işte Vivi'ye katıldığında yaptıkları ilk işlerden biri, inşa edilen yeni yer altı fabrikalarını birbirine bağlamak üzere yapılan yollar üzerinde yol düzleştirici silindir kullanmak olmuştu. Bu fabrikalar, müttefik birliklerin bombalarına karşı üretimi korumak amacıyla yapılıyordu. Moloz yüklü vagonların olduğu tren, kampın yanına yapılmış olan kör hat üzerinden gelmişti. Molozlar bombalanan şehirlerden getirilmişti. Açlıktan bir deri bir kemik kalmış olan mahkûmlar, o molozları el arabalarıyla yolun diğer tarafına taşımak zorunda kalmışlardı. Yol düzleştirici silindirin kolları arasında âdeta birer at gibi duran Claire ile Vivi, silindiri saatlerce çekmek zorunda kalmış, kaba molozu ezmek için saatlerini harcamışlardı.

İlerleyen zamanlarda kar yağmaya başlayınca kadınlar, mahkûmlar fabrikalara rahat gidebilsin diye her gün yolları küremek zorunda kaldılar. Ceketlerini sırılsıklam edip dikişlerini çürüten yoğun bir işti. Öte yandan ağır küreklerinin saplarını kavrayan parmakları soğuktan donuyor ve ayazın mahvettiği kısımlar kan topluyordu.

Yerler donup kar hâlâ yağmaya devam ederken Dachau'daki fabrikalara üretimi artırma emri gelmişti. Krematoryum gibi mühimmat fabrikaları da gece gündüz çalışıyordu. Bir gün onların işinden sorumlu olan *kapo*, Claire ile Vivi'ye orada gece vardiyasında çalışacakları emrinin geldiğini söyledi.

Yeni işleri, patlayıcıları içlerine koymadan önce metal koruyucuları temizlemeyi ve sertleştirmek için asit banyosuna batırmayı gerektiriyordu. Bu işlemi yaparken asit etrafa sıçrıyor, bir deri bir kemik olan kollarını yakıyordu. Diğerleri yatakları terk ederken onlar her sabah bitkin bir hâlde kendilerini

yataklarına atıyor, ısınmak için kirli, eski battaniyelere sarınıyorlardı. Bunu ne zaman yapsalar huzursuz, acı dolu bir uykuya yenik düşmeden önce hayata tutunmalarını sağlayan sözcükleri birbirlerine fısıldıyorlardı. Claire akşama doğru uyandığında yatağında yatarken Vivi'nin nefesini, barakanın içine sızan rüzgârın uğultusuna karışan ciğerlerinin belli belirsiz hırıltısını dinlerdi. Öyle anlarda battaniyeyi usulca arkadaşının üzerine çeker, gücünü toplaması için yardım etmeye ve onu etraflarını saran zorluklardan korumaya çalışırdı.

Akşamları gündüz vardiyasından dönen işçiler geldiklerinde barınak görevlisi, Vivi ile Claire'den o gece vardiyasını göremeyecek olanların cesetlerini çıkarmalarını isterdi. Kızlar da hem sabah hem de akşam kampta dolanıp cesetleri krematoryuma götüren ahşap el arabalarına yüklerdi.

Sonunda güneşin kampın etrafını çevreleyen elektrikli tel örgünün üzerinde yükseldiği ve çamurun zemini kaplayan karın arasından göründüğü günler gelmişti. Muhimmat fabrikasındaki işlerinin başına gittikleri bir akşam Claire, Vivi'ye başardıklarını fısıldadı. Dachau kışını atlatmışlardı. Arkadaşına burada başka bir kışı görmeyeceklerini söyledi. Savaş bitecek ve kampa yeniden kar yağdığında onlar özgürlüklerine kavuşmuş olacaktı. Vivi gülümseyerek başını olumlu anlamda sallamış ama konuşamamıştı çünkü yeni bir öksürük krizi tutmuş, genç kızı âdeta rüzgârın kampın dışındaki ağaçları yerden yere vurması gibi sarsmıştı.

Yeni mahkûmlar çok daha kalabalık bir şekilde Dachau'ya gelmeye devam ediyordu. Kampın yanında duran bazı trenler, moloz, kömür ve fabrikalar için ham maddeyle dolu oluyordu. Ancak diğerleri sürgülü kapıları olan, ahşap yük vagonlarıyla

gelirdi. İşte o zaman nöbetçiler o kapıları açar ve insanlar aşağıya indirilirdi. Yeni gelenler, barakalara yerleştiklerinden trenden alınıp yol kenarına bırakılan ceset yığınlarından bahsederdi. Bazı mahkûmlar, müttefikler ilerlediği için diğer kamplardan Dachau'ya getirildiklerini söylerdi. Nereden gelirlerse gelsinler anlattıkları tek şey, işkence, cinayet ve açlıktı. Bu hikâyeler hiç değişmiyordu. Ve bu kampların her birinin merkezinde, Avrupa'ya ölümün kokusunu yayan uzun bir baca varmış gibi görünüyordu.

Yeni gelenler aynı zamanda yanlarında barakalara hızla yayılan bitleri, pireleri ve salgın hastalıkları da getirmişti. Kadınlar ellerinden geldiğince birbirine yardımcı olmaya çalışırken birbirlerini temizliyor, birbirlerine su veriyor ve ellerinden geldiğince yaralarını tedavi etmeye çalışıyorlardı. Ancak hayatta kalmak imkânsız bir mücadeleye dönüşmüştü. Sayıları arttıkça dizanteri korkunç kokusuyla barakaları sarmış, baharın ılıman rüzgârları, ölümcül tifüsün yeniden canlanmasına neden olmuştu.

Artık nisan ayındalardı. Fakat hava hâlâ gece boyunca barakaların çatısının don tutmasına ve Claire'in elleriyle ayaklarının donmasına yetecek kadar soğuktu. Yine bir gece Claire ile Vivi mühimmat fabrikasındaki işlerinden sonra barakalarına dönüyorlardı. Genç kızın tüm bedeni soğuk, bitkinlik ve açlıkla savaş içindeydi. Toplama kampının Kutsal Üçlemesi'ydi bu. Gözetleme kulesinin ötesinde gökyüzü, Dachau üzerinde başka bir günün daha doğduğunu gösterircesine kırmızıydı ama kampın ortasındaki uzun, tuğla bacadan yükselen gri duman tüm ürkütücüğüyle güzelim gün doğumunu gölgeliyordu.

Bitkin bir hâlde kendini yatağa bırakan Vivi, kuru bir öksürükle acı içinde sarsılmaya başladı. Claire ona bir teneke bardakta su getirmeye gitse de o dönene kadar genç kız çoktan uykuya yenik düşmüştü. Claire daha sonra içmesi için suyu yatağın altına koydu. Battaniyenin köşesini arkadaşının kırılacak gibi duran bedeninin üzerine çekerken Claire, mavi beyaz çizgili gömleğin gevşek kısmından arkadaşının göğsündeki siyah lekeleri fark etti.

O günün ilerleyen saatlerinde Claire sıkıntılı bir uyku çekmeye çalışırken barakada patlak veren bağırışmalarla tamamen uyandı.

Gündüz vardiyasında çalışması gereken bazı kadınlar geri dönmüştü ve bir oraya bir buraya koşuşturan bot sesleri barakaların duvarlarını inletiyordu.

"Battaniyeniz varsa yanınıza alın," diye bağırdı baraka sorumlusu. Uzun odada hızla yürürken gece vardiyasında çalışmış olan yorgun mahkûmlara kalkmalarını söylüyordu. "Acele edin. Birazdan gideceksiniz. Hemen toparlanıp burayı boşaltın."

Claire usulca Vivi'nin kolunu dürttü ama arkadaşından bir yanıt gelmedi. Bu sefer daha sert bir şekilde dürttüğünde Vivi öksürdü, kuru, hırıltılı ses canının fazlasıyla yandığını gösteriyordu. İşte o zaman Claire, arkadaşının cayır cayır yandığını fark etti. Daracık ranzada olabildiğince doğruldu ve Vivi'nin gömleğinin yakasını açtı. Genç kızın korktuğu şey başına gelmişti. O kara leke Vivi'nin tüm göğsünü kaplamıştı. Küçük kır evinde annesine yardım etmeye çalışırken gördüğü aynı manzaraydı bu. Tifüs belirtisi...

Baraka boşalırken görevli bir koşu Claire'in teneke kupadan arkadaşına su içirmeye çalıştığı ranzaya geldi. Vivi'nin gözleri, tükenip giden bedenini yakan ateşle parlıyordu. "Ayağa kalk! Çabuk ol! Yoklama için meydana çıkmanız gerek."

"Yapamaz..." dedi Claire, öfkeden deliye dönmüş bir hâlde görevliye bakıyordu. "Hasta. Baksana hâline."

Meraklı bir ifadeyle duruma bakan görevli, "O zaman, onu burada bırak," dedi. "Gidemeyecek kadar hasta olanlar askerler ilgilensin diye burada kalacaklar."

"Gitmek mi?" diye sordu Claire. "Nereye gidilecek?"

"Müttefikler yaklaşıyor. Bugün yarın burada olurlar. Kampı boşaltma emri aldım. Batıya, dağlara gidiyoruz. Yanına alabildiğin kadar eşya al ve dışarı çık."

Claire başını iki yana salladı. "Onu bırakmam."

Görevli çoktan yürümeye başlamıştı. Ardından arkasına dönüp sert bir ifadeyle Claire'e baktı. "O zaman sen bilirsin," dedi. "Zaten ikiniz de en başından beri sıkıntıdan başka bir şey getirmediniz. Fakat seni uyarıyorum, kamp yok edilecek. SS, hasta ya da ölüm döşeğinde kim varsa herkesi yok ediyor. Eğer kalırsan onunla birlikte ölürsün."

Claire fısıldayarak konuşsa da kararlıydı. "Onu bırakmam," diye tekrarladı.

Baraka görevlisi omzunu silkti. Ardından arkasına döndü ve kapıyı ardından sertçe kapatarak barakayı terk etti.

Claire, Vivi'nin yanına uzandı ve gömleğinin köşesini ıslatıp alnına bastırarak arkadaşının ateşini düşürmeye çalıştı.

"Buradayım," diye fısıldadı. "Birlikteyiz. Her şey yoluna girecek."

Baraka duvarlarının dışındaki sesler net duyulmuyordu. Önce meydanda toplanıldığını duydu. Sayım yapılırken süren sessizlik ona sonsuzluk gibi gelmişti. Ardından binlerce mahkûm ayaklarını sürüyerek o meşhur sloganın altından, demir kapılardan geçerek dört bir yanı kuşatılan Alman birliklerinin son kozlarını ortaya koyacağı Voses Dağları'na doğru ilermeye başladı.

Barakanın kirli camlarından sızan ışık azalırken kamp iyice sessizliğe büründü. Claire, Vivi'nin alnını ıslatıp bedenini silmeye devam ediyordu. Arkadaşının o hassas teni öyle inceydi ki sanki bir kâğıt gibi tutuşup yanacaktı. Arkadaşı sayıklayıp inlerken acı ve ateş onu tüketiyordu. O bitmek bilmeyen uzun gece boyunca Claire, ona az da olsa su içirip biricik arkadaşını rahatlatmaya çalışıyordu. "Ben hâlâ buradayım. Birlikteyiz. Seni bırakmayacağım, Vivi." Bunları söylerken en son kendisi de uykuya yenik düştü.

Gün doğarken Claire gözlerini açtığında Vivi'nin ona baktığını gördü. Gözleri ateşten cayır cayır yansa da genç kız uyanıktı. Claire terden sırılsıklam olan saçını Vivi'nin yüzünden geriye doğru çekerken bunun, ateşin düştüğüne ve arkadaşının kendini toparlamaya başlayacağına dair bir işaret olması için dua ediyordu.

Bir anda barakanın kapısının önünden koşarak geçildiğini gösteren bot seslerini duymak Claire'i şaşırttı. Gelmişler miydi? Görevlinin dediği gibi nöbetçi askerler hastaları ve ölüm döşeğinde olanları yok etmeye mi gelmişti?

Ancak sesler barakanın sonunda yok olup gitti. Birde yakınlardan bir ateş sesi geldi. Onu bir bağırış takip etti. Claire

emri duyunca birden doğruldu. Bu ses bir Alman'a değil, Amerikalı birine aitti.

"Vivi," diye fısıldadı Claire, "buradalar! Amerikalılar. Başardık!" Ancak Vivi bilincini kaybetmek üzereydi, kesik kesik aldığı her nefes göğsünde hırıltıyla son buluyordu.

"Yardım getirmeye gidiyorum, Vivi," dedi Claire ona. "Yanlarında ilaçları vardır. Dayan, arkadaşım. Hemen geleceğim."

Claire ayaklarını sürüyerek gidip kapıyı açtı, nisan güneşine karşı gözlerini kırpıştırarak dışarı baktı. Bacaklarında neredeyse hiç derman yoktu, ayakta zor duruyordu ama gidip Vivi'ye yardım edecek birini bulması gerektiğinin farkındaydı. Barakaların duvarlarından destek alarak meydana kadar gidebildi.

Alışkanlıkla kampı çevreleyen tel örgünün içindeki en yakın gözetleme kulübesine gergin bir şekilde baktı. Fakat orada makineli tüfeği olan eğitimli bir Nazi askerinin silüeti yoktu, terk edilmiş kulenin ötesinde boş bir gökyüzü uzanıyordu. Bir barakaya yaslanarak ileriye doğru yürüdü.

Önce onu bir koku karşıladı. Arka plandaki ölümün ve çürümenin kokusunu bastıran o asitli gri duman, arkasındaki tuğla bacadan havaya süzülerek asılı kalmıştı. Ama meydana yaklaştıkça burnu daha keskin bir kokuyla doldu. Son barakanın köşesini dönünce rüzgârın etkisiyle etrafını yoğun bir duman sardı. Meydanın tam ortasında, demir yolunun kenarına atılanların yakıldığını gördü. Yığının en tepesinden kömüre dönmüş bir eli seçebiliyordu. Sanki artık varlığından bile şüphe duyduğu cenneti gösterir gibiydi. Uyuşmuş hisleri ona bunun aceleyle yakılmış bir cenaze ateşi olduğunu söylüyordu.

Krematoryum çok yavaştı. Kamptaki askerler, burada yaşananlara dair kanıtları yok etmek için mümkün olduğunca çok cesedi yakmaya çalışmıştı.

Bir zamanlar sayım yaparken ya da cezalandırırken mahkûmları yağmur çamur demeden meydanda bekleten kamptaki askerler, şimdi kendileri sıraya dizilmişti. Yuvarlak kask takmış, haki renkli üniforma giymiş olan Amerikan askerleri de silahlarını onlara doğrultmuştu. Bir mahkûm sendeleyerek yürürken bacağı onu taşıyamayacak gibi duruyordu, adam bir SS askerine saldırmak için öne atıldı. Bunu yaparken bu askerlerin yıllardır masum insanlara yaptıkları insanlık dışı muamelenin hesabını sorarcasına acılar içinde bağırıyor, öfkesini kusuyordu. Ancak yorgun bedeni saldırısının etkili olmasına müsaade etmemişti. İki Amerikan askeri onu yakaladı ve kibar bir şekilde SS askerinden uzaklaştırıldı.

Claire, barakadan destek almayı bırakarak kırmızı bir haçla süslenmiş beyaz bir kol bandı takan bir askerin, yerde iki büklüm duran bir mahkûmun yanında bulunduğu yere ayağını sürüyerek gitti. "*S'il vous plaît*," dedi askerin koluna yapışarak, "lütfen bakın... Arkadaşım. Yardımınıza ihtiyacı var. Lütfen."

Yerdeki mahkûmun artık yardımına ihtiyacı olmadığını fark eden doktor doğruldu. Claire adamın kolunu tekrar çekiştirdi. "Lütfen, benimle gelin."

Claire karşısındaki bu adamın ne dediğini anlamasa da ses tonu oldukça kibardı. Adam, genç kızı oturtmaya çalıştıysa da Claire ona karşı koyacak gücü kendinde bulup onu barakaya doğru çekiştirdi. Onun ısrarını fark eden adam, genç kızla gelmeye başladı. Kapıyı geçip Vivi'yle paylaştığı ranzanın yanına geldi.

Claire diz çöküp arkadaşının elini tuttu. "Vivi, yardım getirdim!" diye bağırdı.

Ancak ne tuttuğu el parmaklarını sıkıyor ne de o güzelim ela gözlerini ortaya çıkaracak olan göz kapakları titreşiyordu.

Claire o an Vivi'nin artık nefes almadığını fark etti. Mavi beyaz gömleğinin katları kalbinin üstünde öylece hareketsiz duruyordu.

Cesareti ve gücü barındıran kalbinin...

Artık atmayan kalbinin...

Claire, ahşap yatağın yanında diz çökmüş bir hâlde dururken doktor şefkatli bir tavırla elini genç kızın cılız omzuna koydu.

İşte o an, Claire ne olduğunu anladı. Biricik dostu, o narin, eşsiz güzellikteki gümüş serçesi artık yoktu. Yüzünü sevgili Vivi'nin kızıl renkli saçlarına gömüp hıçkırarak ağlarken, kirli camlardan süzülen gün ışığı boş barakada âdeta kucaklaşıyormuş gibi duran bu iki kadını aydınlatıyordu.

Otuz Birinci Bölüm

Harriet

Flossenbürg'ü daha önce hiç duymamıştım, bu yüzden orayı internetten araştırdım. Nazi işgali altındaki Avrupa'da, bunun gibi sözüm ona çalışma kampı olan yüzlerce kampı görmek beni dehşete düşürdü. Batıda Fransa'dan doğuda Rusya'ya kadar her yerde bu kamplardan vardı. Kamptaki insanların kayıtlarından oluşan dehşet verici listelere bakılırsa rakamlar korkunçtu. Claire ile Vivi'nin hapsedilip köle gibi çalıştırılarak öldürülen milyonlarca insandan sadece ikisi olduğunu anlamıştım. Hastalıklar, yetersiz beslenme ve yorgunluk çoğunun ölüm nedeniydi. Ayrıca bir o kadarı kurşuna dizilmiş ya da Auschwitz, Buchenwald ve Bergen-Belsen gibi imha kamplarında öldürülmüştü. Claire ile Vivi'nin son durağı olan Dachau ise en büyük kamplardan biriydi.

Tam o sırada yatak odamın kapısının çalınmasıyla araştırmam yarıda kesildi. "Girin," diye seslendim.

Simone çekimser bir ifadeyle kapıyı aralayarak, "Harriet," dedi, "bu akşam birlikte dışarı çıkalım mı? Arkadaşlarla

Champ de Mars'taki Bastille Gecesi havai fişeklerini izlemeye gideceğiz. Görülmeye değerdir."

Dizüstü bilgisayarımı kapattım ve gerginliğimi azaltmak isteyerek boynumu ovalamaya başladım. Okuduğum şeyler başımın zonklamasına neden olmuştu. "Çok naziksin ama evde kalsam daha iyi."

Simone geri gitmek yerine bir adım daha atarak yanıma yaklaştı. "Harriet..." Bir an duraksadı, doğru kelimeleri seçmeye çalışıyordu. "Sen ve Thierry'yi duydum. Üzüldüm. Gerçekten. Siz ikiniz yakışıyordunuz."

Gülümseyip omzumu silktim. "Evet, ben de üzgünüm. Şu an doğru yerde değilim, sanırım. İlişkiler konusunda iyi olduğumu da düşünmüyorum."

Simone yatağıma oturup kıvırcık saçlarını durumu anladığını belirtircesine savurarak başını iki yana salladı. "Bu doğru değil. Ofiste sevilen kişilerden birisin. En iyi arkadaşımsın. Tarihi araştırmaya devam ederek de Claire'e iyi bir torun oluyorsun. Bunu bilseydi seninle gurur duyardı. Ama bir gece ara versen iyi olur. Hem biraz kafan dağılır. Lütfen, bu akşam benimle gel. Ne de olsa Fransa'nın en önemli gecesi! Bu arada Thierry orada olmayacak, eğer aklında bir soru işareti varsa... Bu akşam sahnede çalışacak."

Kahverengi gözleri öyle ışıl ışıl parlıyordu ki onu reddedemedim. "Tamam, o zaman. Üstümü değiştirmem için bana on dakika ver."

Sokaklar, Champ de Mars'a doğru giden bir insan seliyle dolup taşıyordu. Eiffel Kulesi'nin önündeki geniş çayırlık alan çoktan izleyicilerle dolmuştu. Ancak Simone bu konuda uzmandı. Örtü serip bize de yanlarında yer tutan arkadaş grubunu hem fark etmişti. Gökyüzü kararmaya başladı. Demir kule mavi, beyaz ve kırmızı ışıklarla aydınlatılıp müzik çalmaya başlarken havada beklenti hâkimdi. Hava fişek gösterisi ulusal bayramı muhteşem bir şekilde sonlandırmak için saat on birde başlayacaktı ama öncesinde bir konser verilecekti. Dirseklerimden destek alarak geriye doğru yaslandım ve gösteriyi izlemeye başladım. Simone haklıydı, dışarıda olmak iyi gelmişti. Hem böyle bir geceyi bir daha görme şansım olmayabilirdi. Stajım geçmişin tozlu sayfalarına karıştığında, yani gelecek sene bu zamanlar nerede olacağımı merak etmeden duramadım.

Kalabalık sakindi, herkes kendi hâlinde eğleniyor, arkadaşlarıyla gülüp şakalaşıyordu. Fakat birden bir şey oldu. Adını koyamadığım bir şey... Ortamda bir değişiklik vardı sanki. Eiffel Kulesi'nin ışıklandırması devam ediyor, müzik çalıyordu ama kalabalık bir anda sessizleşmişti. Etrafıma bakındım, içimde yine o tuhaf, bilindik his vardı. Etrafımızdakiler telefonlarını kontrol etmeye başladı. Müzik, telefonların çalma sesini bastırsa da insanlar gelen mesajlarını dinliyor ya da birilerine telefon ediyormuş gibi duruyordu. Hemen arkamda oturan Simone'dan yana dönüp baktım. O da cebinden telefonunu çıkarmış, kontrol ediyordu. Yüzündeki gülümseme solmuştu.

Dikkatini çekmek için uzanıp ayak bileğine dokundum. "Ne oldu?"

Simone yanıma oturmak için yer değiştirdi. "Bir saldırı olmuş. Nice'te. Haber yeni geldi. Ne olduğunu tam olarak kimse bilmiyor ama durum kötüye benziyor."

Karanlıkta birbirimize bakarken ikimizin de aynı şeyi düşündüğünü biliyordum. "Florence? Diğerleri? Onlar hâlâ orada, değil mi?" Hatırladığım kadarıyla lansman iki gün önceydi ama ekip kalıp Bastille Günü'nü orada kutlamayı planlamıştı.

Simone hızlı bir şekilde birilerine mesaj atarken başını olumlu anlamda salladı. "Onlara bir mesaj atıyorum." Alt dudağını ısırarak gönder tuşuna bastı, ardından yanıt gelip gelmediğini görmek üzere endişeli bir şekilde telefonunu kontrol etmeye başladı.

Birkaç dakika sonra telefonu çaldı. Telefonunun ekranına bakarken kaşlarını çatmıştı. "Bizimkiler iyi," dedi. "Sahildeki bir barda sıkışıp kalmışlar. Bir kaza gibi bir şey olmuş. Polis şehir merkezini kapatmış ama iyilermiş." İkimiz de rahat bir nefes almıştık.

Gökyüzü havai fişeklerle aydınlanırken gösteriye odaklanmaya çalıştık. Ancak herkes gergindi ve dikkatlerini gösteriye veremiyordu. Son havai fişek de gökyüzünü aydınlatıp sönünce yavaş yavaş eve dönüş yoluna geçtik. Simone telefonunun ekranına düşen haberleri kontrol ederken bir yandan bana da okuyordu. "Bir kamyon Promenade des Anglais Cadddesi'ndeki izleyicilerin arasına girmiş. Yaralı ve ölülerin olduğu söyleniyor. Durum kötü."

Düşüncelere bürünmüş bir hâlde beşinci kattaki dairemize çıktık ve hiç konuşmadan odalarımıza çekildik.

Ertesi sabah erkenden uyandım. Simone da erkenden uyanmış, oturma odasında televizyon izliyordu. Koltuğa, yanına oturduğumda bana bakınca ağladığını gördüm. Haberlere bakınca nedenini anladım. Bir terörist dün gece bir kamyonu Nice'in kıyı şeridinde bulunan bir caddedeki insanların üzerine sürmüştü. Cadde Bastille Gecesi kutlamaları için kapatıldığından tatilciler caddeye akın etmişti. Fakat kamyon kalabalığa doğru ilerlemiş ve kaldırımdaki insanları hedef almıştı, sonuç yıkımdı. Sabah haberleri seksenden fazla kişinin hayatını kaybettiğini ve dört yüzden fazla yaralının olduğunu söylüyordu.

"Florence ve diğerlerinden başka haber var mı?" diye sordum sonunda.

Simone başını olumlu anlamda sallayarak, "Oteldelermiş, toparlanıyorlar. Sonra yola çıkacaklarmış."

Bir an sessizce öylece oturduk, tanıdığımız insanlara bir şey olmadığı için içimiz rahattı ama hayatlarını korkunç bir şekilde kaybeden ve hayatları sonsuza kadar değişen insanları aklımızdan çıkarmak mümkün değildi.

Kendimi kötü hissettiğimden üzerime bir ceket atıp hava almak için dışarı çıktım. Sabahın erken saatlerinde şehir, artık önemini kaybetmiş olan dünkü kutlamadan ve Fransız topraklarına yapılan bu son terör saldırısından sonra sessizdi. Herhangi bir planım olmadan öylece nehre doğru yürüdüm. Yolu geçtim ve Île de la Cité'in karşı tarafında bulunan bir duvara yaslandım. İlk başta önümdeki manzaraya pek dikkat etmedim. Kalabalık caddeye giren bir kamyon ve dün araştırmasını yaptığım toplama kamplarından oluşan bir kâbus zihnimde dönüp duruyordu. Kişilerin kendi türlerine karşı işledikleri insanlık dışı suçların faili olabildikleri bu dünya nasıl bir yerdi?

İçimde yükselen paniğin beni ele geçirmesi an meselesiydi, kendimi zor tutuyordum. Elimi duvara yaslayıp derin derin nefes aldım.

Sakin bir şekilde nefes almaya başladığımda adanın uç tarafına baktığımı fark ettim. Nereye gitmek istediğimi işte o zaman anladım. Mireille'in söğüt ağacına... Hâlâ oradaydı, yemyeşil dalları Seine Nehri'ne değiyordu. Köprüyü geçtim ve adadan kalkan teknelere giden dar merdiveni buldum. Taş kaldırımlı rıhtım küçük bir bahçeye çıkıyordu, o yolu takip ederek ağacın yanına gittim. Şehrin tam ortasında tenha bir vahadaydım âdeta. Nehrin öteki tarafındaki araç seslerini, ağaç dallarının hışırtısı ve kıyıdaki kayalara vuran nehrin sesi yutuyordu. Yıllar önce Mireille'in buraya sığındığı gibi ben de sırtımı ağaca dayayıp başımı onun rahatlatıcı varlığına yasladım. Zihnim rahatlamaya başlarken daha net düşünebiliyordum. Nice'teki korkunç terör saldırısını bir kenara koyup büyükannem hakkında öğrendiklerimi gözden geçirdim. İçimden yanımda olup beni sakinleştirebilmesini diliyordum.

Claire'in hayatta kalması bir mucizeydi. Öte yandan şunun farkındaydım, Vivi onu cesaretlendirmeseydi ve ona destek olmasaydı bunu başaramazdı. Vivi'nin sonuna kadar devam etme azmi -sadece bu değil, Nazi seferberliğini bir şekilde sabote etme azmi de- güçlü bir karakterin sonucuydu. Toplama kampı, mahkûmları tamamen insanlıktan mahrum bırakmak için kurulmuş bir sistemdi. Ancak bu, Vivi'yi yıldırmamıştı. Sonuna kadar kendinden ödün vermemişti.

Öte yandan sonunda Claire yalnız kalmıştı. İlk başta Vivi'nin tutuklanmasına sebep olduğu düşüncesine katlanmak zorundaydı belki ama bu da yetmezmiş gibi kamplarda

yaşadığı o korkunç on sekiz ayın mirası olan yara izlerinin yanı sıra, yaşamının geri kalanında hayatta kaldığı için kendini suçlayıp durmuş olmalıydı. Hayatına devam edip evlenmiş bir çocuk dünyaya getirmişti. Büyükannem neredeyse kırk yaşındayken annemin dünyaya geldiğini fark ettim... Claire'in hem zihninin hem de bedeninin toparlanıp karnında bir çocuk taşıyacak duruma gelmesi yıllarını almış olmalıydı. Ailesine bahşedilen mutluluk anlamı taşıdığı için annem Felicity adını almıştı. Onca acıya katlanıp hayatta kalan bir kadının dünyaya getirdiği mucizevi bir çocuktu o...

Durumu daha iyi anladığımdan annemin hayatına son vermesine de farklı bir gözle bakabiliyordum. Son hamlesini yapıp bir avuç dolusu hapı yarım şişe konyakla yutarak kendi hayatına son vermiş olabilirdi ama onu hayattan koparan asıl şeyin, miras aldığı kırılgan yapısı olduğunu biliyordum. Huzurlu bir dönemde doğmuş olsa da savaş mirasını taşımak zorunda kalan bir çocuktu. Omzunda taşıdığı kendine ait yüklere bir de o miras eklenmişti. Mutsuzluğu somutlaştıran bir yüktü bu. Ona aktarılan bir travmayı ve terk edilme korkusunu barındıran bir yüktü. Tüm bunlar, annemi altüst eden, sonunda onu intihara sürükleyen çaresizlik ve umutsuzluk fırtınasını oluşturan faktörlerdi.

Bunu bilmek, hatta bunu anlayabilmek annemin hayatı ve ölümü hakkında çok şey öğrenmeme yardımcı olmuştu. Ama bu durum beni de korkutuyordu. Ben bu kaderden nasıl kurtulabilirdim? Korku ve panikle dolu bu dünyada, aynı döngünün kendini tekrarlamasını durdurmak için ne yapabilirdim? Kendi genlerimde de bu kırılganlığı, zayıflığı taşıyor muydum? Aciz miydim yoksa hayatımın kontrolünü elime almam mümkün müydü?

Tüm bu soruların yanıtını tek başına bulamayacağımı fark ettim. Belki de bu kadar inatçı, bağımsız Breton'lu ya da İngiliz olmamalıydım. Yardım almak için cesur olma vaktim gelmişti.

Mireille'in ağacının koruyucu kolları arasında otururken bir danışmandan randevu almak için cesaretimi topladım. Yabancı bir dilde kendimi ifade etmek benim için daha kolaysa, belki sonunda omzumdaki yüklerden arınmak için de özgürce konuşabilirdim.

Otuz İkinci Bölüm

1945

"Mireille, harika haberlerim var!" Mösyö Leroux, genç kız kapıyı açar açmaz onu kucakladı. "Bir çalışma kampında Claire'i bulmuşlar! Kızılhaç bağlantısıyla onun izini buldum. O hayatta. Hastaymış ama kamp hastanesinde onu tedavi etmişler, şimdi oradan çıkacak kadar iyimiş. Gidip onu burada, Paris'teki bir hastaneye getireceğim, tedavisine burada devam edilebilir. Vivi'yi de bulmaya çalışacağım. Eminim, Claire onun nerede olduğunu biliyordur. Claire kurtulduysa Vivi'nin de hayatta olduğuna dair bir umut var demektir. Onun nasıl güçlü bir kız olduğunu biliyorsun! Belki Claire bize onun nerede olduğunu söyler."

Mireille'in kalbi, karşısında sevinçten âdeta uçan genç adamın sebep olduğu duygu seli yüzünden güm güm atıyordu. "Claire nerede?"

"Dachau denilen bir kampta. Münih yakınlarında bir yer. Ben bugün yola çıkıyorum. Bilgi alır almaz sana haber veririm. Sonunda eve dönüyorlar, Mireille. Bundan eminim."

Claire gözlerini açtığında gün ışığı hastane odasının camından içeri süzülüyordu. Temiz bir nevresim üzerinde düz bir şekilde duran elleri başka birine ait gibiydi. Bir deri bir kemik kalmış kollarına bağlı olan o eller kırmızıydı, asit yanıkları yüzünden yara bere içindeydi, eklemleri şişmişti ve parmakları çatlamış, nasır tutmuştu. Bu ellerin gece mavisi kumaş parçalarını bir araya getirip hiç belli bile olmayan dikişleri dikkatle diktiğine, gökyüzüne kendi minik yıldızlarını işlermiş gibi yakasına gümüş boncuklar işlediğine inanmak güçtü.

Diğerleriyle birlikte Vivi'nin narin bedeninin de aceleyle kazılmış bir toplu mezara gömüldüğünü izlemesinin ardından yenik düştüğü ateşten dolayı hâlâ gücünü toplayamamıştı. Nisan ayında olmalarına rağmen kış o gün Dachau'yu terk etmek istemiyor gibiydi. Çamurlu hendekte yan yana dizilmiş cesetlere kar yağmıştı. Sanki o zavallıların üstüne yumuşak, beyaz bir örtü serilmişti.

Tifüs kampı kırıp geçirmişti. Diğer arkadaşlarıyla birlikte dağlara doğru ölüm yolculuğuna çıkamayacak kadar hasta veya zayıf olduğu için kalan birkaç bin mahkûmdan yüzlercesi, uluslararası Kızılhaç ve Amerikan ordusu doktorlarına rağmen ölmeye devam etmişti. Claire şanslı olanlardan biriydi. Ateş tüm bedeninini ele geçirdiğinde genç kız düzgün muamele görmüş, geçici hastanede tedavi edilmişti.

Her ne kadar gücünün damarlarında dolaşmaya başladığını hissetse de Vivi ile ölmüş olmayı diliyordu. Bu özgürlük değil de ömür boyu çekmesi gereken bir cezaydı sanki. Arkadaşını

kurtaramadığı gerçeğiyle yaşamak zorundaydı. Hayatının her gününün bu suçluluk duygusuyla geçeceğini biliyordu. Vivi'nin yakalanması kendi hatasıydı. Vivi onu koruyup kollamıştı ama o aynı şeyi yapamamıştı. Vivi son nefesini verirken bile yanında olamamıştı.

Karlı kaplı o mezarda Vivi'nin yanında yatıp oracıkta ölüm uykusuna dalmayı öyle çok istemişti ki...

Karşı yataktaki bir hastanın nabzını kontrol eden bir hemşire, Claire'in uyanık olduğunu fark etti. "İşte," dedi, "haydi seni biraz doğrultalım." Yastığı ayarlayıp konuşmasına devam etti. "Şunu iç." Claire içtiği şeyin acı olmasına ve geri çıkarmak istemesine rağmen itiraz etmeye gücü yoktu.

Uykuyla uyanıklık arasında gidip geliyordu. Uyanıp gözünü açtığında karşısında Vivi'nin gülen yüzünü görmeyi umuyor, Claire'e yalnız olmadığını, birlikte olduklarını ve her şeyin yoluna gireceğini fısıldadığını hayal ediyordu. Fakat gördüğü tek şey yıpranmış bedenini örten temiz, beyaz çarşaflar, yatağının yanındaki boş sandalye ve görevlerini yapan hemşirelerin sesi oluyordu. Sonra yeniden uykuya çekiliyordu. Her seferinde aynı şeyi düşünüyor, hatta umut ediyordu. Belki bu sefer uykusundan uyanamazdı...

Yeniden gözlerini açtığında birinin sandalyede oturduğunu fark etti. Yanındaki kişi ona doğru eğildi. Bir an Claire'in nefesi kesildi, sanki Vivi'nin o güzelim ela gözlerine bakıyordu.

Ama sonra o kişinin Vivi olmadığını fark etti.

Karşısındaki bir adamdı. Uzanıp elini tutan bu adam, sanki o eli bir daha hiç bırakmakmayacak gibiydi.

Otuz Üçüncü Bölüm

Harriet

Ajans Guillemet'teki ofis bir kez daha yoğun bir koşturmacanın içindeydi. Sessiz fısıldaşmalar yerini hareretli konuşmalara bırakmıştı çünkü Paris Moda Haftası yaklaşıyordu ve son dakika aksiliklerini çözmeleri (izin almadan ortadan yok olan modeller, Fransız gümrüğüne takılı kalan bir ayakkabı sevkiyatı, radyo röportajları veya basın toplantıları...) için müşteri yöneticilerinin üzerinde yoğun bir baskı vardı. Simone ile birlikte her şeyin hazırlanmasına yardımcı oluyor, kahve getirip götürerek bir sağa bir sola koşturuyorduk. Bütün hafta sonu boyunca çalıştık. Moda Haftası'nın resmi lansmanından bir gün önce, yani pazartesi günü öğle yemeği için sadece bir sandviç alıp gelebilmiştik. Bir yıllık stajım dolmuştu ama Florence yılın bu yoğun zamanında yardım etmem için birkaç hafta daha kalmamı istemişti. Ne yapacağım konusunu düşünmeyi bir kenara bırakmıştım. Paris'te yaşamayı seviyordum ama Ajans Guillemet'te tam zamanlı bir pozisyonda çalışmak için Florence ile konuşma şansım da olmamıştı. Bunun

riskli olduğunun farkındaydım, yani böyle bir şansım olsaydı bunu önceden teklif etmesi gerekirdi. Belki de Londra'ya geri dönüp orada bir iş bulmalıydım. Ne zaman Paris'ten ayrılacağımı düşünsem içim burkuluyordu. Sanki burada bulduğum o hassas köklerim, her şeye yeniden başlamamla kopup gidecekti. Hayat yolum sürekli bir dalgalanma, eşya toplayıp yerleştirme, ait olduğumu hissetmediğim başka bir yere taşınma şeklinde gerçekleşen acımasız ve kaçınılmaz bir döngüye sıkışmış gibi görünüyordu.

Öte yandan bugün bunu düşünmek istemiyordum. Çalışmak, aklı bir düşünceden uzaklaştırmak için biçilmiş kaftandı, bu yüzden ben de kendimi işe adadım. Florence danışma bölümüne geldiğinde, defilede konuklara dağıtılacak olan, müşterimize ait eko-kozmetik ürünleriyle dolu çantalara son dokunuşlarını yapıyordum. "Geç saate kadar çalışıyorsun, Harriet," dedi Florence gülümseyerek. "Teşekkür ederim, harika görünüyorlar." Klasik bir Mulberry modeli olan çantasını kurcaladı ve içinden iki adet beyaz davetiye çıkardı. "Al bakalım. Elimde fazladan iki tane vardı. Simone ile sen bu davetiyeleri almayı hak ediyorsunuz. Orada görüşürüz."

Florence kapıya doğru yürürken hafifçe arkasına döndü. "İyi şanslar," dedi, ardından dünyanın moda merkezinde yaşanacak olan yılın en büyük haftasına hazırlanmak için evinin yolunu tuttu.

Davetiyeleri incelemeye başladım. Kabartmalı yüzeyine işlenmiş logo göze çarpıyordu.

Apartmanın merdivenini ikişer ikişer çıktım. Beşinci kata geldiğimde nefes nefese kaldığımdan Simone'a *Vogue* partisine davet edildiğimizi zar zor söyleyebildim. Ve bu parti Palais

Galliera'da olacaktı. Cinderella'nın baloya gideceğini öğrendiği zaman nasıl hissettiğini şimdi anlayabiliyordum.

Müzenin gösterişli merdivenini çıkan ünlü akınının arasında yer alırken öyle heyecanlıydım ki nefes almakta güçlük çekiyordum. Arka planda seçilen Eiffel Kulesi gümüş tabakayla kaplanmış gibi parlayıp sönüyor, sonra pullarla kaplanmış gibi ışıldıyordu. Tüm gazetelerde Moda Haftası için özel bir ışıklandırma olacağı yazmıştı. Sanki sihirli bir yerdeydim. Müze yaklaştıkça daha da devasa bir boyut kazanıyor, gecenin karanlığına karşı tüm ihtişamıyla parıldıyordu.

İçeriye girdiğimizde koridor ve ana salon rengârenk kıyafetler giyinmiş olan misafirlerle doluydu. Moda dünyasında ilgi çekmek için abartılı kıyafetler giyinenlerden tutun da bunların hiçbirine ihtiyaç duymayıp sadeliği ve zarafetiyle göz dolduranlara kadar herkes buradaydı. Kameraların flaşları yanıyor, gelen giden misafileri kayda alıyordu. Gözlerden uzak bir yere yerleştirilen hoparlörlerden gelen müzik ile hareretli konuşmalar salondaki coşkuyu artırıyordu. Simone ile birlikte şampanya kadehlerimizi alıp kalabalığın arasına karıştık, manken, aktör veya moda editörü gördüğümüz zaman birbirimizi dürtüyorduk. Tam o sırada Florence bizi fark edip el salladı, yanına gittiğimizde Paris *Vogue* dergisi yöneticilerinden biri olarak tanıştırdığı bir adamla sohbet ediyordu. Florence sohbetine bizi dâhil etmekle kibarlık etmişti ama bunun bir iş etkinliği olduğunu bildiğimizden, onu üst düzey misafiriyle baş başa bırakıp yanlarından uzaklaştık. Simone ajansın bir

müşterisine denk gelince sohbet etmeleri için onları yalnız bırakıp salonda dolanmaya başladım. Buranın sığınmak için geldiğim, tarih kokan duvarları arasında huzuru ve güveni bulduğum yer olduğuna inanmakta güçlük çekiyordum. Bu muhteşem partiye gerçekten uygun olsa da bu görüntü beni biraz kırmıştı. Kaç kişinin buradaki serginin farkında olduğunu merak ediyordum.

Kadehimi bir yere bırakıp neredeyse boş olan bir odaya geçtim. Herkes, New York, Londra hatta Delhi ve Sidney *Vogue* dergilerinde çıkacak fotoğraflardan birinde olma umuduyla etkinliğin gerçekleştiği yerde bulunmak niyetindeydi. Bu nedenle bir dizi Belle Époque gece elbisesinin cam vitrinlerde sergilendiği odada huzuru ve sessizliği yakalamak kolay olmuştu.

Bir sonraki odada parti kıyafetlerinden herhangi birini gölgede bırakacak kristal kaplı güzel bir saten elbiseye bakarken bir ses, "Merhaba," dedi.

Sesten yana döndüğümde karşımda beyaz saçlı o kadın duruyordu. Bu gece terzi elinden çıktığı belli olan ceketi yerine, zarif hatlarını ortaya çıkaran şık, dökümlü, siyah bir elbise giymişti. Elbise fazlasıyla sade dursa da Mireille ile Claire'in, elbisenin şeklini ortaya çıkaran pililerin elbiseyi dengeleyerek ona uçuş uçuş bir hava vermesini sağlayan karmaşık tasarımını takdir edeceklerini düşündüm.

"İyi akşamlar," diye yanıt verdim.

"Diğer taraf fazlasıyla kalabalık," dedi kadın gülümseyerek, bir yandan da ana salonu işaret ediyordu.

"Biliyorum. Muhteşem bir parti, ben de sadece biraz hava almak istedim."

"Anlıyorum." Ardından vitrindeki elbiseye baktı. "Harika, değil mi? Bu tarihi elbiseleri seviyorsun. Seni daha önce de görmüştüm. Genelde not defterine bir şeyler yazıyorsun. Gazeteci misin?"

Ona Ajans Guillemet'te yakın zamanda sona erecek olan stajımdan, büyükannemin hikâyesini öğrenmeye çalıştığımdan bahsettim. Bu kısma gelince ona Lanvin sergisinde karşılaştığımızda, büyükannemin savaş yılları boyunca bir moda evinde çalıştığını söylediğim günü hatırlattım.

Kadın başını olumlu anlamda sallayarak, "Yazmak yapılması gereken en güzel şey," dedi. "Tarih yolu fazla karmaşık ve karışık olabiliyor, değil mi? Burada müzede elbiseler kendi hikâyelerini anlatsın diye o yollara ışık tutmaya çalışıyoruz. Hem o hikâyeler fazlasıyla önem taşıyor. Karmaşık hayatımıza anlam kattıklarına inanıyorum."

"Burada mı çalışıyorsunuz? Palais Galliera'da?"

Yaşlı kadın kolundaki çantasını karıştırıp bana bir kart verdi. Adı Sophie Rousseau idi. Yirminci yüzyıl öncesine ait koleksiyonlardan sorumlu müdürdü.

"Teşekkür ederim, Madam Rousseau. Adım Harriet. Harriet Shaw."

Yaşlı kadın resmi bir tavırla elimi sıktı. "Seninle tanışmak güzeldi, Harriet. Sohbetimiz çok hoşuma gitti. Bir daha gelirsen haber verirsin. Vaktim olursa sana bodrum katındaki arşiv salonumuzda bulunan 1940'lı yıllara ait bazı gece elbiselerini gösteririm."

"Haber veririm. Teşekkür ederim."

Sevecen gri-yeşil gözleriyle beni baştan aşağı süzdü. Ardından sözlerine devam etti: "İlgini çeker mi bilmiyorum ama

bodrum katında yeni, daha büyük bir sergi alanı oluşturmak adına müze için planlanmış detaylı bir proje üzerine çalışıyoruz. Planlamaya başlamak adına ekibe yeni kişiler dâhil edilecek. Müze bir süre kapalı olacak ama yeniden açıldığında arşivde saklı duran parçaların büyük çoğunluğu sergilenecek. İstersen bana özgeçmişini gönder, ben de ilgililere ileteyim. Büyükannenin hikâyesinin tamamını öğrendiğinde yardımın gerekecek."

"Bir iş mi? Burada, Palais Galliera'da mı? Bu hayallerimi de aşar!" diye bağırdım sevinçle. "Size özgeçmişimi göndermekten mutluluk duyarım." Yaşlı kadının kartvizitini dikkatli bir şekilde el çantama yerleştirdim.

"O zaman şu kargaşaya dönsek iyi olur, ne dersin? *Allons-y*! Haydi gidelim! Ama seni yeniden görmek için sabırsızlanıyorum, Harriet. Akşamın tadını çıkar."

Bu odalarda çalıştığımı hayal ederken kendime hâkim olmaya çalışarak partinin tadını çıkarmaya çalışsam da pek başarılı olamadım. Belki şampanya yüzündendi ama Paris'teki hayatımı hayal etmeye başlamıştım bile...

Otuz Dördüncü Bölüm

1945

Mireille, her hafta sonu Neilly'deki Amerikan Hastanesi'nde yatan Claire'i ziyarete gidiyor, ona dış dünyaden haberler getiriyordu. Artık savaşta olmayan dünyadan... Claire'i koluna takıyor, çim ve çiçek tarhlarının arasındaki yolda birlikte ağır ağır yürüyorlardı. Yaz güneşi Claire'in yanaklarını ısıtırken yorulduğunda ağaçların arasındaki bir banka oturuyorlardı. Mireille de ona Lelong moda evini anlatıp Mösyö Dior'un son tasarımlarından bahsediyor ve provaya gelen müşterilerin dedikousunu yapıyorlardı.

İlk başlarda Claire çekilip koparıldığı dünyaya dönmekte isteksizdi, sanki orada olmaya dayanamıyordu. Ancak Mireille, yavaş yavaş, haftalarca süren yardım ve bakımla arkadaşının hayata dönüşünü izledi. Doğru zamanın geldiğini düşündüğü anlarda da ona ve Vivi'ye ne olduğunu anlatması için genç kızı teşvik etmeye çalıştı. Bazı anılar bu Paris yazında gün ışığına çıkamayacak kadar acı barındırıyordu. Yine de Claire tekstil fabrikasında çalıştıklarını, kabul merkezinde

dikiş diktiklerini anlattı. Genç kız, Vivi'nin dayaklara, işkenceye, açlığa ve soğuğa rağmen direnmek için bir yol bulmayı hiç bırakmadığını hatırladı. Etrafındaki herkes kendinden vazgeçtiğinde bile Vivi kendini bırakmamıştı. Aslında her şeyden öte Claire'in iyileşmesini sağlayan bu anılardı.

Bir pazar akşamıydı. Mireille, bisikletiyle Neuilly'den Pont Neuf'e gelmişti. Bisikletinden inip onu bir duvara yasladı, sonra Seine Nehri'nin ortasındaki adaya giden merdivenden indi. Söğüt ağacı hâlâ orada, Île de la Cité'in sonundaydı. Paris'i özgürleştirme savaşından o da sağ çıkmıştı. Dallarına sığınıp bir süre orada oturdu ve evini düşünürken akıp giden nehri izledi. Arkasında kalan rıhtımın taş kaldırım döşeli yolunda birinin koşar adımlarla geldiğini duysa da üzerinde durmadı. Bir kayıkçının işine döndüğünü, yaz akşamını hâkimiyeti altına alan güzelim gün batımında kayığının başına geçtiğini düşündü.

Fakat sesler kesildi. Bir süre sonra Mireille birinin ona seslendiğini duydu.

Genç kız hemen ayağa fırlayıp ağacın arkasında durdu. Üzerinde Fransız ordusunun üniforması olan bir adam, yeşil söğüt ağacının dallarının altından başını uzatmış ona bakıyordu. Adam ağır asker çantasını yere bıraktı ve genç kızın yanına gidip şefkatli bir şekilde onun yüzüne dokundu. Sanki karşısındaki bu genç kadının gerçekliğinden emin olmak istiyordu. Akşam güneşinde nehrin kenarında öylece dururken, birden kaybolan bir hayal olup olmadığını anlamak ister gibiydi.

"Seni bulmak için Rue Cardinale'e gidiyordum. Köprüden seni gördüm. Bu kıvırcık saçların ancak sana ait olabileceğini düşündüm, bu yüzden gelip kendi gözlerimle görmek istedim," dedi adam. "Mireille Martin. Seni öyle özledim ki..."

Mireille, elini kaldırıp genç adamın elini tuttu ve bir sır gibi yüreğinde sakladığı, âşık olduğu adama ait o isim dudaklarından döküldü.

"Philippe Thibault. Ben de seni çok özledim..."

Dachau'dan Paris'teki hastaneye yapılan yolculuk, Claire'e bir rüya gibi gelmişti. Kızılhaç ambulansı onu bir günde buraya getirmişti. Peki, Vivi ile yaptıkları tren yolculuğu nasıl olmuştu da o kadar uzun sürmüştü? En başından beri bu kadar yakın olmasına rağmen şehirdeki evinden çok uzaktaydı.

Genç kızın naklini ayarlamak birkaç gün sürmüştü. Bu zaman zarfında Mösyö Leroux onun yanından hiç ayrılmamıştı. Gerçi artık onun "Mösyö Leroux" olmadığını biliyordu.

Genç kızın elini tutarken Claire'e sorduğu ilk şey, Vivi'nin nerede olduğunu bilip bilmediğiydi. Claire ona önce donuk bir şekilde bakmıştı, karşısındaki adamın gözlerinde sevgili arkadaşının gözlerini görüyordu. Ateşten dolayı başı ağrıdan zonkluyordu. Mösyö Leroux'yu Dachau'da gördüğü için aklı karışmış, gördüğü ve duyduğu şeyleri anlamlandırmaya çalışmıştı. Vivi'nin adını sesli bir şekilde duymak onun için ayrı bir şoktu.

Dudakları kurumuş, çatlamıştı. Mösyö Leroux, Claire'in ne dediğini anlamak için ona doğru eğilmek zorunda kalmıştı. "Onu kurtaramadım," diye fısıldamıştı Claire. "Denedim. O beni kurtardı ama ben onu kurtaramadım." Sonra ağlamaya başlamış, dökülen gözyaşları kuraklıktan sonra yağan bir yağmur gibi kurumuş yüzünü ıslatmıştı. Mösyö Leroux ise genç

kızın hassas bedenini kollarının arasına almış, genç kız ağlarken onu sarıp sarmalamıştı.

İlerleyen günlerde Paris'e gidecek kadar güçlü olmasını beklerken ve Amerikan Hastanesi için düzenlemeler yapılırken, Mösyö Leroux hep onun yanındaydı. Ona çorba içirmişti. Uzun süre aç kalan midesinin ilk başta sindirebileceği tek şey buydu, ondan da ancak iki üç kaşık içebilmişti. Genç adam ona o acı ilacı içirmiş, ellerine ve ayaklarına yağlarla masaj yapmış, kuruyup çatlayan yara bere içindeki vücudunu rahatlatmaya çalışmıştı. Gece olduğunda bile genç kızı yalnız bırakmamıştı. Claire kâbus dolu uykulardan sıçrayarak uyandığında onu yanında bulmuştu. Genç adam elini tutup Vivi'nin daha önce yaptığı gibi onu yatıştırmaya çalışmıştı. "Sakin ol. Ben buradayım. Güvendesin, iyisin."

Claire ne Foch Bulvarı'ndaki Gestapo merkezinde ne Dachau'ya yaptıkları tren yolculuğunda ne de kampta yaşananları anlatabildi. Daha çok Mösyö Leroux konuşuyor, o şaşkınlıkla dinliyordu. Bazen karşısındaki genç adamın kendisiyle Vivi hakkında anlattıklarını hayal edip etmediğini merak ediyordu.

İlk başta karşısındaki adamın gerçek adını öğrenmişti: Laurence Redman. ("Herkes bana Larry der," demişti). İngilizce'den Fransızca'ya direkt çevrilmiş olmasına rağmen adı Mösyö Leroux değildi.

Öğrendiği ikinci şey ise Vivi'nin onun kız kardeşi olduğuydu.

Kuzey İngiltere'de büyümüşlerdi ama anneleri Fransızdı ve Lille annesinin memlektiydi. İngiliz babaları bir tekstil fabrikasının sahibiydi, Vivi'nin Dachau'daki fabrikada yer

alan makinelere bu kadar çabuk alışmasının nedeni buydu. "Babamın yolundan gitti, ona sürekli soru sorar, işlerin nasıl yürüdüğünü öğrenmek isterdi. Vivi dikiş dikmeyi hep sevmişti," diye anlattı Claire'e. "Daha küçük bir kızken bebeklerine elbise dikerdi. Sonra kendi elbiselerini dikmeye başladı. Yerel bir tiyatroda kostüm dikti. Tüm bu zengin kumaşları ve abartılı işleri severdi. Sonunda yetenekli bir oyuncu da oldu.

"Savaş patlak verdiğinde Özel Operasyon Birliği'ne seçildim," diye devam etti Laurence konuşmasına. "Bu yüzden Vivi yanıma gelip kendisinin de birliğe katılmak ve Fransa'ya yardım etmek için bir şeyler yapmak istediğini söylediğinde onun buna uyum sağlayacağını biliyordum. Annemiz hep evde Fransızca konuştuğundan ikimizin de Fransızcası çok iyiydi ve tekstil ile moda hakkındaki bilgimiz, moda endüstrisinin harika bir bahane olacağı Paris merkezli bir ağ kurmak için birliğin aradığı şeydi."

Laurence güzel, sevimli kız kardeşini hatırlayınca bir an devam edemeyip konuşmayı yarıda kesti. "Onu vazgeçirmeye çalıştım," dedi sonunda. "Ama onun nasıl bir kız olduğunu sen de biliyorsun. Öyle inatçı, öyle dediğim dedik biriydi ki... Tüm bunlar rolü için onu mükemmel kılan şeylerdi. Vivi onların aradığı kişiydi. Aldığı eğitimi başarıyla tamamladı. Bu yüzden ona en tehlikeli rollerden birini verdiler. Paris'in kalbinde terzi rolünde şebekeye bilgi sağlayacaktı. Bununla gurur mu duymalıydım yoksa küçük kız kardeşim için korkmalı mıydım, bilemiyordum."

Karşısındaki genç adam daha fazla dayanamayıp başını ellerinin arasına alarak hıçkırıklara boğulduğunda, Claire uzanıp onun saçlarını okşadı. Gücünü toplayarak konuşmaya çalıştı.

"Sen ve ben, ikimiz de bu suçun yükünü taşımak zorundayız. İkimiz de onun kaderinde rol oynadık. Fakat seni dinlerken bir kez daha yapacağımız hiçbir şeyin onu durdurmayacağını anladım. Fransa için, doğru bildiği şey için savaşmaya öyle kararlıydı ki... Vivi'yi var eden şey buydu. Kendini her zaman tehlikeye atardı ve yanlış olduğunu bildiği şeyin karşısında dururdu. O gerçekten cesur bir kızdı. Gerçek bir askerdi."

Birlikte ağladılar. Gözyaşları birbirine karışırken birbirlerini teselli ediyorlardı. Yüreğindeki acı Claire'i mahvedip bedenindeki yaralar kadar canını yakarken bu gözyaşlarının, bu acının yeni bir şeye gebe olacağını da biliyordu. Larry yanında olduğu sürece birlikte yeniden hayata tutunmanın bir yolunu bulacaklardı.

Laurence ona bir şey daha söylemişti. Vivi'nin gerçek adını. Genç kızın adı Vivienne değildi.

Onun adı Harriet idi...

Otuz Beşinci Bölüm

Harriet

Sonunda artık kim olduğumu biliyordum.

Ben Harriet idim. Özgürlüğünü kazandığı gün Dachau'da hayatını kaybeden büyük halamın adını almıştım. Hayatı sevdiği için Vivienne adını seçen Harriet. Sıcakkanlı, dost canlısı, cesur Harriet. Özgürlüğü pamuk ipliğine bağlıyken bile tehlikeye atılacak, savaşın kalbine gitmeye gönüllü olup en tehlikeli rolü üstlenecek kadar cesur... Direniş hareketinde ortalama bir telsiz sorumlusunun ömrü ortalama altı hafta olsa da o bu işi tam dört sene yürütebilmişti.

Benim adım Harriet'tı... Ben doğmadan yıllar önce dünyaya gözlerini açmış olsa bile, kalbinin derinliklerindeki cesareti keşfeden büyükannem Claire tarafından çok sevildiğimi biliyordum. Claire de annesini kaybetmişti. Ben de annemi kaybettiğimde tarih tekerrür etmişti, sanki böyle olması gerekiyormuş gibi... Ailelerde süregelen daimi travmalar hakkında mekaleler okumuştum. Bir nesilden diğerine aktarılabiliyor, hayatları istedikleri gibi mahvedebiliyorlardı. Belki de benim

annemin başına gelen şey de buydu. Ancak o sonun bana da uğramasına izin vermeyecektim. Artık travmanın kaynağını biliyor, sebebini anlıyordum. O sorunun kaynağıyla yüzleşme cesareti bulursam, o zaman onu tamamen durdurma fırsatına da sahip olabilirdim.

Beni asıl umutlandıran şey, yaptığımız görüşmelerde danışmanın bana yeni araştırmaların, kalıtsal travmanın etkilerinin tersine çevrilebileceğini gösterdiğini söylemesiydi. Beyinlerimiz ve bedenlerimiz iyileşebilme, kalıtsal travmanın bizde ortaya çıkardığı kırılganlıkları ortadan kaldırmamıza yardımcı olacak esnekliği geliştirme kapasitesine sahipti. Bunun yapılabileceğinden, beynin kendisini sıfırlayabilmesi için travmanın serbest bırakılabileceğinden bahseden kitapları okumam için bana vermişti.

Claire ile Vivi (yani Harriet)'nin hikâyesinin beni etkilediğini fark ettim. Bu zamana kadar hayatımda taşıdığım geçmişe ait tüm yaraları iyileştirebileceğimin artık farkındaydım. Dahası bu yükleri bir kenara bırakıp hayatıma onların ağırlığı olmadan devam edebileceğimi biliyordum.

Artık büyükannemin tüm hikâyesini bildiğimden sessizce oturup düşüncelerin zihnimde dolanmasına izin verdim. Büyükannem ve annemden bana yadigâr kalan bilekliğimdeki uğurlu tılsımlara dokundum; yüksük, küçük bir makas ve Eiffel Kulesi. Artık hepsinin ne anlama geldiğini ve ne kadar önemli olduğunu öğrenmiştim.

Paris'e geldiğimde ne köklerim ne de bir ailem vardı. Ne olduğu hakkında bir fikrim olmamasına rağmen bir arayış içindeydim. Bir fotoğraf beni buralara kadar sürüklemişti. Uzanıp çerçeveli fotoğrafı elime aldım. Kızların, Louvre Müzesi'ni

ziyaret etmek için dışarı çıktıkları bir mayıs sabahında, üzerlerinde en güzel pazar kıyafetleriyle Delavigne Moda Evi'nin dışında, bir sokağın köşesinde dururlarken attıkları kahkahayı duyabiliyordum.

Onlar sayesinde Simone ile ben şu an yan yanaydık. Sadece Ajans Guillemet'te çalışıp Rue Cardinale'deki binanın saçakları altında yaşamak için bir araya gelmemiştik, burada olmamızın asıl nedeni onlardı. Ya Mireille Billancourt'un bombalandığı gece Claire'i kurtarmaya gitmeseydi? Ya Vivi -büyük hala Harriet- Claire'i koruyup Gestapo'nun korkunç işkencesinden, Fresnes hapishanesindeki hücre hapsinden ve neredeyse iki yıl kaldıkları Dachau toplama kampından sağ salim kurtulmasına yardım etmeseydi?

Bunların hiçbiri yaşanmasaydı şu an ben burada olmazdım. Ben de hayatımı onlara borçluydum.

Bu fotoğraf çekildiğinde umutları ve hayalleri olan şu üç kadının önlerinde koca bir hayat vardı. Bana göre bu fotoğraf, yaşama olan sevgiyi özetliyordu. O mayıs sabahında, çok yakında bu sevginin test edileceğinden haberleri yoktu.

Sonra aklıma annem geldi. Depresyon ve umutsuzluğun bir insanı, sonunda dayanamayacağı bir noktaya gelecek kadar dibe çekmesi için ne kadar derin olması gerekirdi? Claire ile Vivi bir insanın katlanabileceğinden çok daha fazla şeye katlanmışlardı; barbarlık, zulüm ve acımasızlık. Hepsine bir şekilde katlanılabilirdi belki ama sevdiğiniz birini kaybetmek, işte bu dayanılmazdı.

Büyükannem Claire ile büyük halam Harriet'ın hikâyelerini dinlerken, annemi ölüme iten şeyin ne olduğunu sonunda

anlamıştım. Kederdi. Ölüm belgesinde ne yazdığının bir önemi yoktu, benim annem kalbi kırıldığı için ölmüştü.

Şimdiyse geçmişim beni özgürleştirmiş, o geçmiş bana bir gelecek vermişti. Bu gelecek, hayallerimin işini yapmak için Palais Galliera'da olmamı da kapsıyor olabilirdi çünkü Sophie Rousseau özgeçmişimi müze yöneticisine göndermişti ve sonucunda bir görüşmeye çağrılmıştım. Biraz göz korkutucu olsa da bu işi çok istiyordum, bu yüzden görüşmede elimden geleni yapmıştım ve sonucu ne olursa olsun kabullenecektim çünkü hayat ne getirirse getirsin artık onu kucaklamaktan korkmuyordum.

Risk çok derin olduğu için âşık olmaktan korktuğumu da anlamıştım. Aşkın neye mal olacağını kendi gözlerimle görmüş ve bedelinin, o riske giremeyecek kadar ağır olduğuna karar vermiştim. Bu nedenle ondan hep kaçmıştım. Ne babamı ne üvey ailemi ne de arkadaşlarımı sevme riskine girmiştim. Ve Thierry'yi... Korumak adına kalbimin odalarına kilit vurmuştum ama şimdi gerçeği görebiliyordum. Claire ile Vivi sadece fotoğrafta yer alan yüzler değildi, onlar benim parçamdı. Damarlarımda dolaşan cesareti onlara borçluydum. Bana hayatı yaşama şansı vermişlerdi. Şimdiye kadar bu travmanın ruhumu hapsetmesine izin vermiştim. Ancak bu hikâyeyi dinlerken geçmişin yaralarından kaçınabilecek kadar güçlü olduğumu da öğrenmiştim. Karanlığın kazanmasına izin vermeyecektim. Yüzümü ışığa, aydınlığa çevirmiştim artık. Belki de onların yapabildiği gibi ben de aşkı derinlemesine yaşayabilirdim.

Telefonuma uzanırken bilekliğimdeki uğurlu tılsımlar, âdeta bir zafer alkışı tutuyormuş gibi birbirine çarptı. Tek

yapmam gereken sadece bir mesaj atmaktı. Bunun için artık vakit kaybetmek istemiyordum.

Rehberime baktım ve Thierry'nin numarasını seçtim.

Thierry'nin evi Marais'de yer alan küçük bir stüdyo daireydi. Tek bir odası vardı ancak yan yana iki sandalyenin sığabileceği dar bir balkona açılıyor olması içindeki sihri yansıtıyordu. O balkonda saatlerdir oturuyorduk. Çenem durmamıştı. Hiç konuşmadığım kadar konuşuyordum. İşleri ağırdan almaya karar verdik. İkimiz de aceleye getirmek istemiyorduk. Daha önce onu bırakıp gitmem onda bir iz bırakmış olsa da bir daha denemeye kararlıydı. Bu sefer aramızdaki bağın, her iki taraf için de daha güçlü olduğunu hissediyordum.

Thierry kadehle bir şişe şarap getirmeye gittiğinde telefonum çaldı. Bu anın bozulmasını istemediğimden aramayı reddedecektim ancak arayan kişi Palais Galliera'dan Sophie Rousseau'ydu.

"Alo?" dedim çekimser bir tavırla.

Sıcacık bir sesle ilk tebrik edenin kendisi olmak istediğini söyledi. İşi almıştım!

Thierry döndüğünde ayağa kalkmış, şehri izliyordum. Akşam olmak üzereydi ve şehrin ışıkları siyah kadife örtü üstünde âdeta ışıldıyordu. Buraya Işıklar Şehri deniyordu. Bense evim diyordum.

O hafta sonu Simone ve diğerleriyle birlikte Thierry ile tanıştığım bara işimi kutlamaya gittik. Fonda harika bir müzik, etrafımda arkadaşlarım ve yeni kariyerimi kutlamamızı sağlayacak bolca içiceğimiz vardı. Thierry ile artık birbirimizi bulmuşken tek bir anı bile boşa geçirmemek adına masanın altında el ele tutuşuyorduk.

Akşamın sonunda Simone ile birlikte Rue Cardinale'deki evimize yürüyerek girmeye karar verdik. Diğerlerine iyi akşamlar diledikten sonra üçümüz eve doğru yürümeye başladık. Simone, Thierry ile birlikte rahatça yürüyebileyim diye biraz arkadan geliyordu. Thierry'nin yanımda olması, kolunu belime dolaması öyle hoşuma gidiyordu ki... Arkama göz attığımda Simone'un çantasında bir şey aradığını gördüm. Kulaklığı çıkarıp bana bakarak zafer kazanmış bir edayla salladı ve müzik dinleyerek birkaç adım geriden tekrar yürümeye başladı.

Arkamızdan belli belirsiz bir siren sesi duydum, dönüp baktığımda uzaktan mavi ışığını seçebildim. Bize doğru gelen beyaz bir minibüsü kovalarken caddede hızla ilerliyordu. Kendini müziğin ritmine kaptıran Simone, her şeyden bihaber bana gülümsüyordu. Bize yetişmesi için beklemeyi düşünürken Simone, tüm iyi niyetiyle önden gitmemi işaret etti. Ancak minibüs, sürücü direksiyonun hâkimiyetini kaybetmişçesine hızla ona doğru geliyordu. Polis arabası, minibüsü kenara çekmesi için durmaya zorlarken mavi ışıkları aracın beyaz kasasına yansıyordu. Minibüs yoldan çıkıp Simone'un arkasındaki kaldırıma çıktığında zaman ağır çekimde ilerliyormuş gibiydi.

O an hiç düşünmeden koşmaya başladım.

Olduğu yerde donakalan Simone'a doğru koşuyordum. Beyaz minibüs ona çarpıp bedenini cansız bir bez bebek gibi havaya fırlatmak üzereyken ışıklar onu da yutuyor, silüet gibi görünmesine neden oluyordu.

Neyse ki minibüs ona çarpmadan son dakikada yetiştim ve tüm gücümle onu kenara ittim.

Bir çığlık ile şiddetli bir çarpma sesi duydum.

Sonra tüm ışıklar söndü ve etraf karardı.

Babam yatmadan önce bana kitap okuyordu. En sevdiğim kitaplarımdan biri olan, *Küçük Kadınlar*'ı okuduğunu fark ettim. Bölümleri art arda okuyup Meg, Jo, Beth ve Amy'nin hikâyesini anlatırken sesinin yükselip alçalmasını dinliyordum. Elbette, rüya görüyor olmalıydım ama öyle rahatlatıcı bir rüyaydı ki gözlerimi açmayı ve bu anın bitmesini istemiyordum. Gözlerimi sıkıca yumdum, böylece geçip giden o masum yıllarda sonsuza kadar kalabilirdim.

Ancak bir şey ısrarla beni bu rüyadan çekip çıkarmak istiyordu. Uzanıp tutamadığım, arka planda sürekli dırdır eden bir düşünce gibiydi. Geçmişimin bu kısmı beni şefkat ve sevgiyle kucaklarken bu ses, gözlerimi açmamı, gerçek sevgiyle dolu şu anın ve geleceğin beni beklediğini söylüyordu. Başka bir ses -babamın sesi değildi- artık uyanıp hayatıma devam etmem gerektiğini söylüyordu.

Sonunda gözlerimi açtığımda bir sonbahar akşamı güneşinin, bilmediğim bir odanın dışında görünen kahverengi yaprakları altın sarısı yansımalarla aydınlattığını gördüm. Sanki

kafa derim gerilmiş gibi başım tuhaf bir şekilde ağır geliyordu. Dikkatli bir şekilde başımı önce bir yana, sonra diğer tarafa çevirdim. Sol tarafımda babam, yatağımın yanındaki sandalyede oturmuş, ellerinin arasındaki kitaba odaklanmış bir hâlde March Ailesi'nin hikâyesini okuyordu. Sağ tarafımda ise Thierry vardı. Babamın okuduğu kitabı dinlerken dua edercesine başını öne eğmişti. Elimi tutarken, yatağın yanındaki serum standına doğru uzanan serum lastiğinden kaçınmaya çalışıyordu.

Her şey birbirinden alakasız ve uzak görünüyordu ayrıca parmaklarımı hissedebildiğimden de emin değildim ama yine de Thierry'nin elini hafifçe sıktım. Thierry bir tepki vermeyince yeniden denedim.

Bu sefer başını kaldırdı. Gözleri gözlerimle buluştuğunda, yüzünde güller açtı ve sanki tüm duaları kabul olmuş gibi kocaman bir gülümseme belirdi.

Hastane odası çiçeklerle doluydu. Simone'un getirdiği ayçiçeği vazosu cam kenarında duruyordu. Onun yanında da Ajans Guillemet'ten Florence ve çalışma arkadaşlarımın gönderdiği güller, hemen yanında da Palais Galliera'daki Sophie Rousseau'dan muhteşem kokulu frezyalar yer alıyordu.

En büyük buket ise üvey annemle kız kardeşlerimden gelmişti. Üzerindeki kartta beni sevdikleri ve eve gelmemi istedikleri yazıyordu. "Seni görmek için can atıyorlar," dedi babam. "Yarıyıl tatili olur olmaz buraya gelecekler. Hepimiz seninle gurur duyuyoruz, Harriet. Kızlar da modanın kalbi

Fransa'da kariyer yapan bir ablaya sahip olmanın ne kadar havalı bir şey olduğundan bahsedip duruyorlar."

"Onları müzeyi gezdirmek eğlenceli olacak," dedim. Bunda gerçekten samimiydim. Aslında ben de onları özlemiştim.

Beş gündür uyuyordum, yani tıp dilinde komadaydım. Babam her gün yatağımın yanına oturup üvey annemin bavuluna aceleyle koyduğu kitabı okumuştu. "*Bu kitabı ona götür,*" demişti üvey annem. "*Harriet bunu çok sever.*"

Thierry sık sık ziyaretime geliyordu. Hemşireler ona âşık olduklarını söylüyorlardı. "Ama biz onun umurunda değiliz ki... Sen komadayken bir an olsun yanından ayrılmadı," diyorlardı. "Ah, ne romantik!"

Kazayı hatırlamaya çalıştığımda zihnimde boşluktan başka bir şey bulamıyordum, bu yüzden Thierry hatırlamadığım kısımları bana anlattı. "Polis bir şüphelinin peşindeydi. Aldıkları ihbar doğruymuş. Minibüsün arkasında bomba yapımı için gerekli malzemeler buldular. Sürücü bir terör örgütü üyesiymiş. Onunla birlikte birkaç kişi daha yakalandı."

Thierry elimi tutup okşarken yatağımın kenarında duran seruma bağlı iğneye değmemeye çalışıyordu. "Simone'u kurtarmak için onu kenara ittin, hem de hiç düşünmeden... Onun hayatını kurtardın. Yoksa minibüs onu dümdüz ederdi. Simone'a doğru koştuğunda yan ayna başına sert bir şekilde çarptı, sen de yere düştün. Öldüğünü sandım. Hayatımın en korkunç anlarıydı. Polis seni kucaklamama izin vermedi. Ciddi bir şekilde yaralanmıştın ve boynundan da yaralandığından şüpheleniyorlardı, o yüzden sana hiç dokunmadılar. Sonunda ambulans geldi ve seni buraya getirdiler. Filmlerin çekildi, beynindeki baskıyı azaltmak için ameliyata aldılar. Ödemin

yok olması için de seni uyuttular. Durumun tehlikeliydi. Benden babanı aramamı ve olabildiğince hızlı bir şekilde buraya gelmesini istememi söylediler. Simone ile neredeyse aklımızı kaybedecektik. O kızcağız da şoktaydı, tabii. Her gün buraya geldi ama tek seferde sadece iki kişiyi yanına alıyorlardı."

Thierry, Simone'u arayıp uyandığımı söyleyince sevgili arkadaşım benimle konuşmak için diretti. Pek sohbet etmedik, ona kendimi sersem gibi hissettiğimi söyledim, o da ağlayarak hayatını kurtardığım için defalarca bana teşekkür etti. Ancak gözyaşlarının arasında yarın sabah ilk iş buraya geleceğini belirtti.

Kendimi yorgun hissediyordum. Başımda hâlâ bir ağırlık vardı, beynim ilaçlarla uyuşmuştu ve hâlâ şokta sayılırdı. Babam, başımdaki sargı bezinin hemen bitimine, alnıma bir öpücük kondurdu, ardından geceyi geçirmek için oteline gitti. O gittikten sonra Thierry botlarını çıkarıp yatağa, yanıma kıvrıldı ve beni kollarının arasına aldı.

"Sana bir şey getirdim," dedi ve cebine uzanıp Pandora bilekliğimi çıkardı. "Filmlerin çekilmeden önce bunu çıkardılar, hemşire de bana verdi. Bunun senin için ne kadar önemli olduğunu biliyorum."

"Teşekkür ederim. Takmama yardım eder misin, lütfen?"

Thierry bilekliği koluma taktı. Sonra cebinden bir şey daha çıkardı. Küçük bir kutu tutuyordu. Benim için kutuyu açtı ve içinden üzerine "H" harfi kazınmış kalp şeklinde küçük bir altın tılsım çıkardı.

"Bilekliğinde bir tılsıma daha yer vardır diye düşündüm," dedi.

Gülümseyerek zonklayan başımı omzuna yasladım. Burası yastığımdan daha rahattı. Sonra elimde o küçük kutuyla derin bir uykuya daldım.

Simone ertesi sabah kahvaltımı bitirmek üzereyken hastaneye geldi. Kruvasan ve bir kahveden oluşsa da bir hafta içinde doğru düzgün yiyebildiğim tek şeydi. O yüzden bence tadı çok güzeldi ve serumdan daha iyiydi.

Simone, bana nefesimi kesecek kadar sıkı sıkı sarıldıktan sonra tepsimdekilere bakarak yüzünü buruşturdu. "Iyy, yenecek bir şeye benzemiyor," dedi, tepsiyi alıp karşımdaki boş masaya koydu. Ardından çantasını karıştırıp Rue Jacob'daki apartmanın köşesindeki içicek dükkânının çilek kokulu taze meyve suyunu, Ladurée'den alınmış bir kutu makaronu ve iki paket Côte d'Or çikolatası çıkardı.

"Al bakalım," dedi Simone, meyve suyunu bana vererek. "Önce bunu iç. Vitamine ihtiyacın var. Sonra geri kalanını yiyebilirsin."

Meyve suyu hâki renginde gibi görünse de tadı lezizdi.

Simone ayakkabılarını çıkarıp yatağıma oturdu. Çikolata yiyip sohbet ederek bir saat kadar oturduk. Bana Ajans Guillemet'teki gelişmeleri anlatırken herkesin bana selam söylediğini belirtti.

Bir süre sonra bir hemşire gelip dinlenmem gerektiğini belirterek onu dışarı çıkardı, Simone da mecburen toparlanmak zorunda kaldı. Sonra beni sıkı sıkıya kucakladı... Tıpkı bir kardeş, bir dost gibi... Ayağa kalkıp kapıya doğru giderken birden durdu. "Bu arada ailem eve dönmemi ve seni de yanımda getirmemi istiyor. Hepsi seninle tanışmak istiyor. Beni kurtardığın için şahsına teşekkür etmek istiyorlar. Özellikle de büyükannem Mireille. Sana Claire hakkında daha çok şey

anlatmak istediğini söyledi. Sonra olanlar hakkında... Ve sana verecek bir şeyi de varmış."

Babam öğle yemeği saatinde yanıma geldi. Otelden hastaneye gelirken yol üzerinde denk geldiği bir dükkândan birkaç tuzlu hamur işi almıştı. Aldıklarını birlikte yerken, kız kardeşlerimin ekim sonunda buraya gelecekleri için ne kadar heyecanlı olduklarından bahsediyordu. Üvey annem şimdiden tren biletlerini ayırmıştı bile. "Hepsi seni çok özledi, Harriet. Seninle vakit geçirmeyi dört gözle bekliyorlar. Hepimiz öyle."

Babam elimi elinin arasına alıp sıkı sıkı tuttu. "Sana bir özür borçluyum."

"Ne için?" diye sordum, şaşkınlıkla.

"Bana en çok ihtiyaç duyduğun anda hiçbir şeyle ilgilenemediğim için. Çok üzgünüm, ne kadar ıstırap çektiğini görüyordum, Felicity... Hayatını kaybettiğinde... Kendi kederimde boğulmuştum âdeta. Seni hayal kırıklığına uğrattığım için suçluluk duyuyordum, o durumu atlatman için ne söyleyebileceğimi kestiremiyordum. Senin yanında olmalı, okula göndererek seni uzaklaştırmak yerine evimizde kalmanı sağlamalıydım. O zamanlar seni yeni bir aileyle yeni bir evde kalmaya zorlamak yerine, sana zaman tanımanın daha doğru olduğunu düşünüyordum. Ancak şimdi bunun, ihtiyacın olan en son şey olduğunu anlayabiliyorum. Birbirimize kenetlenip o sıkıntıyı birlikte atlatmalıydık. O zaman bazı şeyler daha kolay olabilirdi. Senin yanında olmalıydım."

Babamın elini sıkarak, "Sorun değil, baba," dedim. "O korkunç hadiseyi atlatmak için herkes kendince bir şeyler yapmaya çalıştı. Benim için en iyisini istediğini biliyorum. Ama hiçbirimiz neyin iyi neyin kötü olduğunu bilemeyiz. Ben de ancak şimdi o durumun senin için de ne kadar zor olduğunu görebiliyorum. Hepimiz için zordu. Yine de üstesinden geldik. Öyle ya da böyle, değil mi? Yeni bir başlangıç içini hazır olduğumuzu düşünüyorum."

Tecrübelerimden edindiğim bilgiler ve daha geniş bir bakış açısıyla babamın da en az benim kadar zor zamanlar geçirmiş olduğunu şimdi görebiliyordum. Durum, üvey annem için de sıkıntılı olmalıydı. Onun benimle ilgilenip beni yeni bir aileye dâhil etmek için ne kadar çabaladığını yeni anlıyordum.

Babam nazik bir şekilde bileğimdeki Pandora'da bulunan tılsımlara dokundu. "Felicity bu bilekliği hep sevmişti, kolundan çıkarmazdı. Annesiyle arasındaki bir köprüydü âdeta. Senin de bu bilekliği taktığını görmek çok güzel. Geleneklerine bağlı kaldığını görseydi ne kadar mutlu olurdu."

Babamın gözlerinin dolduğunu görünce sarılmak için onu kendime çektim. Babam çocukluğumda olduğu gibi yine saçımı okşarken gözyaşlarının arasından gülümsedi. "Seni kaybetmeye kalbim dayanmazdı, Harriet. Bu çok olurdu. Seni seviyorum ve kızım olduğun için seninle gurur duyuyorum."

Babam gittikten sonra şu aşk denen şeyi yeniden düşündüm. Aşkı kaybetmenin bedeli, alamayacağımız kadar yüksek bir risk olduğundan bu kaybı yaşamamak için kendimizi geri çekip korumaya alıyorduk. Hatta bu, birini tüm kalbimizle sevmekten vazgeçmek anlamına gelse bile... Annem hayatını kaybettikten sonra babamla ikimiz, kendimizi bu riskten

korumaya çalışmıştık. Fakat şimdi, omuzlarımızdaki bu kederin yükünü bir kenara bırakıp birlikte yolumuza devam edebilirdik. Birbirimize destek olabilirdik.

Geride bırakılan baba ve kız olarak...

Otuz Altıncı Bölüm

Harriet

Simone'un ailesiyle birlikte güneybatı Fransa'da kalmak, şamata, sevgi ve kahkaha seline kapılmak gibi bir şeydi. Ebeveynleri kızlarına nasıl sarıldılarsa beni de o şekilde kucakladılar. Annesi Josiane, ikimizi sevinç gözyaşları içinde karşıladı. Sağ salim geldiğimizi gördüğü için içi rahatlamıştı. Simone'un hayatını kurtardığım için bana defalarca teşekkür etti. Babası Florian, az ve öz konuşan bir adamdı, babası gibi kendisi de taş ustasıydı ve üç erkek kardeşiyle birlikte aile şirketinde çalışıyordu. Ancak beni nefesim kesilene kadar sıkı bir şekilde kucaklamıştı.

Simone'un ablaları ilk başta çekingenlerdi ama yasemin çiçekleri ve fener ışıklarıyla kaplı kamelyanın altında kurulan uzun bir sofrada yediğimiz yemekle hemen kaynaşmıştık. Akşamın ilk saatlerinde aile olan biteni konuşurken sofra sohbet, muhabbet, kahkaha sesleriyle dolup taşmıştı. Sonrasında ise kazadan ve ne kadar şanslı olduğumuzdan, yani daha ciddi konulardan konuştuk.

Bana ayrılan odadaki yatağıma yatar yatmaz, en keyif aldığım uykulardan birine dalmadan önce odamın ışığını zar zor söndürmüştüm.

Ertesi sabah Simone ile birlikte kahvaltı sofrasına oturduk. Erkenden uyanmıştı, ailesiyle vakit geçirmeye istekli olduğu her hâlinden belliydi ve büyükannesi Mireille için bir demet sonbahar çiçeği toplamıştı. Josiane'in tabağıma koyduğu taze ekmek yumuşacık ve çıtır çıtırdı. Ekmeğe tereyağı sürüp üzerine bolca kayısı reçeli koydum. Paris'teki pastanelerde satılan hamur işlerinden çok daha lezzetli olduğu ortadaydı.

Simone ile birlikte Mireille'in yaşadığı küçük kır evine gitmek için yokuşu tırmanırken bir düzine kırlangıç bize eşlik ediyordu. Tepemizde dönüp dururken masmavi gök kubeyi o karmaşık, bitmek bilmeyen danslarıyla dolduruyorlardı. Bu mevsim sanki güneyde daha ağır akıyordu, yazın son günleri hâlâ burada hüküm sürmekteydi. Sırtımızı ısıtan güneşin ışınlarındaki o tatlı yumuşaklık, yaklaşan kışı hatırlatıyordu. Sanki güneş kanatlarını açmış, uzun güney yolculuğunu yapmaya hazırlanıyor gibiydi.

Bir yola saptık ve uzun meşe ağaçlarının sıralandığı bir araba yolunun ucunu geçtik. Gölgede uyuklayan iri, siyah bir kedi, yanından geçerken ayaklanıp iyice gerildi. Simone eğilip kedinin kulaklarını kaşımaya başlayınca kedi keyifle mırlayıp başını Simone'un eline sürtmeye başladı. "Merhaba, Lafitte," dedi Simone. "Benim küçük kuzenlerim nerede?" Simone bir amcasının -Mireille'in taş ustası oğullarından biri- İngiliz eşi ve çocuklarıyla birlikte bu evde yaşadığını, bu yaşlı kedinin de ailenin bir ferdi olduğunu söyledi.

Mireille'in evine giderken peşimizde kediyle yokuşu tırmanmaya devam ettik. Kedi, bizim kapıdan içeri girmemizi izledikten sonra kuyruğunu havaya dikip meşe ağaçlarının altından yokuş aşağı inmeye başladı.

Mireille'in evi, Simone'un bana birkaç hafta içinde toplanacağını söylediği üzümlerle dolu asmayla çevriliydi. Bütün pencerelerde sardunyalar vardı. Simone ön kapıyı tıklatıp iterken, "*Coucou*!*" diye seslendi.

"İçeri gelin!" diye yanıt verdi, yaşın getirdiği tizliğe ve yumuşaklığa sahip bir ses. "Mutfaktayım."

Her ne kadar yakın zamanda yüzüncü yaş gününü kutlayacak olsa da ben onu Rue Cardinale'deki üç kızın bulunduğu fotoğraftaki Mirielle olarak hatırlayacaktım. Artık pamuk gibi bembeyaz olan saçını ensesinde topuz şeklinde toplasa da birkaç inatçı bukle ben buradayım dercesine ensesinden çıkmıştı. Bize gülümseyerek bakarken koyu kahve gözleri parlaklığını hâlâ koruyordu ve bakışları da boncuk gibiydi. Küçük bedenini daha da küçük gösteren tekli bir koltukta oturuyordu ve kucağında da bir kap dolusu bezelye vardı. Eklemleri romantizmadan şişmiş olmasına rağmen işinde hâlâ ustaydı. Aynı parmakları, yıllar önce bir iğneyi tutup peşpeşe dikiş atarken gözümde canlandırdım.

Kâseyi bir kenara koyup önlüğünü düzelterek ayağa kalktı ve torununa sarıldı. "Simone, *ma chérie*," diye mırıldandı, eğri büğrü elleriyle torununun yüzünü kavrayarak, ona âdeta bir hazineymiş gibi bakıyordu.

Ardından dönüp bana baktı. "*Harriette*." Adımı Fransızca okunduğu şekliyle söylemişti. "Sonunda geldin." Bizim

* *Fr.* Merhaba. (Ç.N.)

duyamadığımız bir sesle konuşuyormuş gibi başını olumlu anlamda sallıyordu. "Büyükannene öyle çok benziyorsun ki... Ama gözlerini büyükbabandan almışsın. Elbette, büyük halandan bir de..." Bu kadar küçük ve yaşlı bir kadın için şaşırtıcı bir güçle beni kendine doğru çekti, sanki orada yazılan her şeyi okuyormuş gibi yüzümü incelemeye başladı. Parlak gözleri içimi delip geçiyordu sanki. Gördüğü her neyse hoşuna gitmiş gibi yeniden başını salladı.

Sonra şefkat ve sevgi dolu bir ifadeyle bana sarıldı. O an bir kişiye değil de sanki üç kişiye sarılıyormuşum gibiydi. Sanki karşımdaki bu yaşlı kadın, üçünün de ruhunu içinde barındırıyordu: Claire ile Vivi de buradaydı ve onlar da bana sarılıyordu.

"Çayı getir," dedi Simone'a, bir tepsiyi göstererek. "Bahçede oturalım."

Mireille koluma girdi, ben de onun dışarı çıkmasına yardım ettim. Bahçenin bir tarafında sebze tarhları vardı. Çikolata rengindeki koyu, işlenmiş toprak yakut rengindeki domatesleri, zümrüt gibi kabakları ve başları ametist ile gümüş renkli devedikenlerine benzeyen enginarları besliyordu. Fasulyeler bambu gibi uzamıştı, yazın son demlerini yaşatan güneş ipliği andıran başlarına vuruyordu. Yaprakları altın rengine dönmeye başlayan bir ıhlamur ağacının gölgesine doğru ilerledik ve küçük bir teneke masanın yanındaki bir banka oturduk.

Mireille, masanın üstünde duran deri kaplı kalın foroğraf albümüne uzanıp Simone çay tepsisini koyabilsin diye onu kenara çekti. "Gördüğün gibi İngiliz usülü demlikleri çok severim," diyerek güldü. "Bana bu tür şeylerden keyif almayı öğreten İngiliz bir komşum vardı." Simone'un kuzenlerinin

yaşadığı, etrafı meşe ağaçlarıyla çevrili olan yerin ötesini, buraya gelirken geçtiğimiz taş evin tarafını gösterdi. "Ne yazık ki artık arkadaşım yok. Ama yeğeni benim ortanca oğlumla evlendi de bugünlerde o evde yaşıyorlar, bu yüzden arada sırada çay saatinde oraya gitmek hoşuma gidiyor. Hayatlarımızın beklenmedik bir şekilde kesişmesi çok ilginç, değil mi?" Başını yana yatırıp o parlak gözleriyle bana baktı.

"Aslında kader dediğimiz olgu karmaşık," diye devam etti Mireille. "Yine de şu uzun ömrümde öyle çok şey gördüm ki şahit olduğum şeylere pek şaşırmıyorum artık. Simone bana Claire'in torunuyla Rue Cardinale'deki binada kaldığını söylediğinde bir gün buraya geleceğini hissettim. Torunumun hayatını kurtaracağına dair hiçbir fikrim yoktu, elbette. Sanırım döngüyü tamamladık, *n'est-ce pas*? Billancourt'un bombalandığı gece Claire'i kurtarmasaydım yıllar sonra canım Simone'umu kurtarmak için orada olmayacaktın. Öyle görünüyor ki kaderin, benim yaşımdaki biri için bile sürprizleri var. Her şey olacağına varıyor." Yaşlı kadın kıkırdayıp elime hafifçe vurdu.

"Çaylarımızı doldur, Simone. Ben de Harriet'a güzel büyükannesinin fotoğraflarını göstereyim."

Mireille albümü kucağına aldı ve aradığı fotoğrafı bulana kadar sayfaları çevirdi. Hangi fotoğrafa baktığımı anlamam bir dakikamı aldı. Kabarık eteği incecik belini daha da ortaya çıkaran muhteşem bir gelinlik giymiş bir gelindi karşımdaki. Siyah bukleleri gevşek bir şekilde arkadan toplanmış ve yıldız çiçeğiyle süslenmişti. Gelinliğin hatları nefes kesiyordu. Dior'un savaş sonrası yıllarda kendisine dünya çapında ün getiren Yeni Bakış'ının mükemmel bir örneğiydi.

Sonra gelinin yanındaki kişiye baktım, nedimesine... Açık sarı saçları bir topuzla güzelce toplanmış olan nedime, gelinin gösterişli çiçeğine uyan açık renkte bir buket tutuyordu. Onda kırılgan bir yan, o dünyaya ait olmayan bir ifade var gibiydi. Ancak giydiği elbise âdeta nefesimi kesti. Genç kadının narin hatları üzerinden zarifçe kayıp giden gece mavisi bir elbiseydi. Elbisenin, kadının köprücük kemiğinin hemen altında kalan yaka kısmına düşen ışık sayesinde küçük gümüş boncukları seçebiliyordum.

"Çok güzel, değil mi?" Mireille düğün gününden daha çok fotoğraf göstermek niyetiyle sayfayı çevirdi. "Büyükannen Claire... Ve Larry, senin büyükbaban, tabii. Çok hoş bir çiftti. Elbiseyi fark ettin mi, Harriet?"

Nutkum tutulmuş bir hâlde başımı olumlu anlamda sallarken gözlerim neşenin hüzne karıştığı yaşlarla parlıyordu. "Onun diktiği elbise," diye fısıldadım sonunda. "Kumaş artıklarını birleştirerek diktiği elbise."

"Rue Cardinale'deki daireden taşındığımda Claire'in dolabında o elbiseyi buldum. Elbiseyi sarıp eve getirdim. Ona elbisenin bende olduğunu söyledim ama düğünüme geldiğinde ilk başta o elbiseye bakmak istemedi, parçalara ayırıp kurtulmak niyetindeydi. O elbisenin kibrini ve toyluğunu hatırlattığını, o anıları unutmayı tercih ettiğini söyledi. Ancak bence yanılıyordu. Bu elbise bir başarıydı. Kumaş artıklarından ortaya çıkardığı, zor ve tehlikeli bir dönemde oluşturmayı başarbildiği güzelliğin bir göstergesiydi. Ona bu elbiseyi saklayacağıma dair söz verdim ve ondan düğünümde nedimem olarak bu elbiseyi giymesini istedim. Böylece elbise ona daha mutlu bir günü hatırlatmış oldu. Anlayacağın üzere bu elbisenin, hayatta

kalmanın ve kötülüğe karşı iyiliğin zaferinin temsili olmasını istedim."

"Çok güzel bir elbise," diye onayladım. "Senin gelinliğin de müthiş, Mireille. Mösyö Dior senin için mi tasarladı?"

Mireille kahkaha atarak, "Evet, o tasarladı," dedi. "Nokta atışı. Simone'un bana anlattığı gibi modadan anlıyorsun. Hangi kumaştan yapıldığı hakkında bir tahminin var mı?"

Fotoğrafa daha yakından baktım. Kumaş krem rengindeydi, öyle inceydi ki neredeyse diğer tarafı görebiliyordunuz. "Eteğin kat kat dökülmesinden bunun ipek olabileceğini düşünüyorum." Gözlerimi ona çevirdim. "Savaştan sonra böyle kaliteli bir kumaşı nereden buldun?"

"Kocam buldu, elbette." Gözleri keyifle ışıldadı. "Philippe savaş bittiğinde Paris'e yanıma geldiğinde yanında büyük asker çantasını da getirmişti. İçinde neredeyse hiç özel eşya yoktu ama kocaman bir ordu paraşütü vardı. Bu sefer tarlada onu yakmamıştı. Bana verdiği sözü tutarak ondan bir şey yaparım diye yanında getirmişti. Yaptığım şey de gelinliğim oldu!"

Fotoğraf albümünü ona geri verdiğimde bileğimdeki altın bilekliğe gözü kaydı. "Ah, bu bilekliğin hâlâ kullanılıyor olduğunu görmek ne güzel!" dedi Mireille neşeyle. "Bunu hem nedimem hem de arkadaşım olduğu için düğün günümde Claire'e hediye olarak vermiştim. Larry ile İngiltere'de yeni bir hayat kuracaklarını bildiğimden yanında Fransa'dan bir hatıra bulunsun istedim. O zaman üzerinde sadece bir tılsım vardı. *La Tour Eiffel*. Eiffel Kulesi. Büyükbabanın her sene evlilik yıl dönümlerinde ona bir tılsım hediye ettiğini yazmıştı."

Mireille bilekliği yakından incelerken daha rahat görebilmek için eğri büğrü parmağının bir ucuyla her bir tılsımı ayırıyordu; ip bobini, makas, ayakkabı, küçük bir yüksük. Thierry'nin bana verdiği kalbe geldiğinde duraksadı. "Bu tılsım yeni gibi duruyor." Ardından gülümsedi.

"Öyle," diye yanıt verdim. "Belki Thierry ile birlikte geleneği devam ettiririz. Ya da kendi yeni geleneğimizi oluştururuz."

Çaylarımızı yudumlayıp fotoğraflara göz atarak bir saatten fazla oturduk. Sonunda Mireille albümü bir kenara kaldırdı. "Neredeyse öğle yemeği için eve gitmenize pek bir şey kalmadı," dedi Simone'a. "Ama gitmeden önce ayağa kalkmama yardım et. Harriet'a göstermek istediğim başka bir şey daha var."

Mireille kır evine girip bir koridordan geçerek sade bir oturma odasına gitti. Güneş girmesin diye perdeler sıkı sıkı kapanmıştı. Mireille perdeleri açmamızı istedi. İki, uzun hayaletimsi şekil bir duvardaki raftan sarkıyordu. Yaşlı kadın o tarafa doğru ilerledi. Bunlar, elbise askısını kapatan örtülerdi. Yaşlı kadın dikkatli bir şekilde ilk örtüyü çıkarmaya başladı. Simone da ona yardım etmeye yeltendi. Ben onları izlerken örtülerin altında Dior gelinliği belirdi. Gerçeği fotoğraftakinden çok daha güzeldi. Gelinliğin korse kısmına krem rengi çiçekler işlenmişti ve her birinin ortasına küçük birer inci yerleştirilmişti. Mireille eğri büğrü parmağını işlemeler üzerinde gezdirirken, "Claire'in işi," dedi. "Ben gelinliğimi diktim, o da benim için işledi. Bu konuda hep iyiydi."

Sonra Mireille ikinci askılığa yönelip onun örtüsünü çıkarmaya başladı. "Bu da senin için, Harriet." Örtünün iğnesini

çıkarınca örtü yere düştü. İşte, parça kumaşlardan yapılma gece mavisi elbise karşımdaydı. Odayı dolduran gün ışığı yaka kısmına işlenen gümüş boncukların ışıl ışıl parlamasını sağlıyordu. Çok yakından bakarsanız elbisenin parça kumaşlardan dikildiğini anlıyordunuz, dikişleri öyle küçük ve muntazam bir şekilde atılmıştı ki görmek neredeyse imkânsızdı.

"Claire'in elbisesi," dedim derin bir iç çekerek.

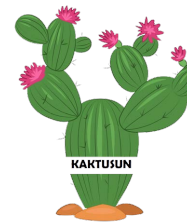
Mireille başını olumlu anlamda salladı. "Claire, düğünümden sonra Larry ile yeni bir hayata başlamak için İngiltere'ye gittiğinde elbiseyi götürmemeye karar verdi. 'O Fransa'ya ait,' dedi bana. Ben de onca sene gözüm gibi sakladım bu elbiseyi. Nedenini bilmiyordum ama sakladım, demek Claire'in torunu geldiğinde büyükannesinin hayatına ait bir yadigârı alması gerekecekmiş. Bunun sayesinde kim olduğunu ve nereden geldiğini öğrenecekmiş... Bunu al, Harriet. Bu hikâyenin anlatılma vakti geldi."

Elbiseyi dikkatli bir şekilde askısından aldım. Ellerim koyu mavi kumaş üzerinde gezinirken ipek kumaş âdeta fısıldıyordu. Simone elbiseyi ait olduğu yere, Paris'teki evine götürebilmem için güzelce sarmama yardım etti.

Birbirimize veda ederken Mireille önlüğünün cebine uzandı. "Sana bir şey daha vermek istiyorum, Harriet."

Kaliteli bir zincirin ucunda sallanan gümüş bir madalyonu elinde tutuyordu. Onu bana uzatarak, "Haydi, aç," dedi.

Yıllar içinde eskimiş kapağını daha açmadan içinde ne olduğunu biliyordum. Madalyonu açtığımda, Claire ile gerçek adı Harriet olan Vivienne'in yüzleri avucumdan bana gülümseyerek bakıyordu...

Son Söz

2017

Sergi sonunda hazırdı. Galeriden çıkıp köşedeki barda kutlama yapmak için arkadaşlarımla buluşmaya gitmeye hazırlanırken ışıkları söndürdüm. Fakat son düğmeye basarken bir an duraksadım.

Karanlık galerinin tam ortasındaki vitrin hâlâ aydınlıktı. Işığı yakalayan gece mavisi elbisenin yaka kısmındaki gümüş boncuklar parıldıyordu. Uzaktan bakınca elbise tek bir kumaştan yapılmış hissiyatına kapılabilirdiniz. Ancak yakından bakarsanız gerçeği görebiliyordunuz.

Şimdi daha iyi anlıyordum. Büyükannem ve büyük halam hakkındaki gerçeği… Annem hakkındaki gerçeği… Kendimi…

Bu olağanüstü elbise -bu canlı tarih- Claire ile büyük halam Harriet'ın hikâyesini anlatmama yardım etmişti. Onlar sıradan insanlardı ama yaşadıkları o sıra dışı dönem onların da sıra dışı olmasını sağlamıştı. Ne kadar zor olursa olsun, gece ne kadar karanlık olursa olsun asla vazgeçmemişlerdi.

Onların hikâyesi annem hakkındaki gerçeği aydınlatmaya da yardımcı olmuştu. Onca yıl ona karşı içimde barındırdığım öfke ve acı perdesi kalkmış, yerini gün ışığı almıştı. Annem, Claire ile Larry'nin oldukça geç, yani ancak Claire'in hırpalanmış bedeni sonunda çocuk sahibi olacak kadar iyileştikten sonra kavuştukları kızlarıydı. Onlara getirdiği sevinç için ona Felicity adını vermişlerdi. Bütün umutlarını ona bağlamışlardı ama belki de o kız, derinliklerindeki suçluluk duygusunu ve acıyı da beraberinde getirmişti. Bu genlerle aktarılan bir durum muydu? Yoksa bu ağır yük anneme farklı, Claire'in önleyemediği yollarla mı geçmişti? Kâbuslar, travma, insanların tamamen caniye dönüşebileceği bilinci... Tüm bunlar, Claire'in ürkek bedeninin derinliklerinde gizlenmişken, iyileşemeyen o yaralar hâlâ varlığını sürdürüyor muydu? Tüm bunlar annemin bilinçaltına mı işlemişti?

Öte yandan şunun da farkındaydım, yaşadıkları her şeye rağmen büyükannemle büyük halam en karanlık gün ve gecelerde terk edilme korkusu yaşamamışlardı. Birbirlerini rahatlatıp destek olduklarından yaşadıkları her şeye göğüs germişlerdi. Belki de sırf bu yüzden en güçlü duygu, bu dünyada yalnız olmadığınızı bilmenin verdiği güvendi. Belki de annem hem ölüp giden ebeveynleri hem de onu, ikisini bir arada tutması gereken kızlarıyla baş başa bırakıp giden kocası yüzünden devam edecek gücü kendinde bulamamıştı. Onun kalbini kıran terk edilme hissiydi.

Eminim Claire ona savaşta neler olduğunu anlatmayarak sadece kendi çocuğunu, annemi korumaya çalışıyordu. Annemin o zamanlara dair bildiği tek şey bunun, eğer dile getirilirse iyileşen yara izlerinin yeniden açılmasına neden

olacak korkunç, utanç verici bir şey olduğuydu. Bir de halası Harriet'ın adını öğrenmişti. Annemin Harriet'ın hikâyesiyle ilgili ne bildiğini merak ediyordum. Acaba Claire ona suçlu olduğundan mı bahsetmişti? Felicity, çok sevdikleri Harriet acı çekerek öldüğü için annesiyle babasının kendilerini suçladıklarının farkında mıydı? Büyük halam Harriet'ın adını bana vererek geçmişi düzeltmek mi istemişti?

Keşke annem tüm hikâyeyi bilseydi. Belki o zaman her şeyi anlardı. Belki kendini o kadar yalnız hissetmezdi. Benim yaptığım gibi gece ne kadar karanlık olursa olsun başarabileceğini hissederdi. Çünkü Harriet ile Claire'in onun bir parçası olduğunu bilirdi, tıpkı benim de bir parçam oldukları gibi...

Hikâyelerini anlatmam için beni buraya getiren fotoğraftaki üç kızı düşündüm. Yaşadıklarını bildiğimden o yüzler artık daha da tanıdık geliyordu. Mireille'in o kara gözleri, neşe ve nezaketle ışıldıyordu, tıpkı arkadaşım Simone'unkiler gibi... Yıllar önce büyükannesi büyükannemi kurtardığı için bugün hayatta olan arkadaşımın gözleri gibi...

Büyükannem Claire'de küçük bir bebekken beni kollarının arasında tutan annemin fotoğrafına yansıyan sevecenliği görüyordum.

Ve adını aldığım büyük halam... Hayat dolu olmasından dolayı Vivienne adını alan Harriet... Az da olsa onun cesaretini aldığımın farkındaydım. Çağrıldığım anda tıpkı onun yaptığı gibi yerimden fırlayıp tehlikeye atılacağımı biliyordum. Kaçmayacaktım. En önemli şey neyse onun için savaşacaktım. Hayat için savaşacaktım.

Boynumdaki madalyonu açtım ve büyükannem Claire ile büyük halam Harriet'ın fotoğraflarına baktım. Burada güvendeydiler.

Küçük, siyah beyaz fotoğraflardaki yüzlerini kısmen gizleyen gölgelerin karanlığında bile gözlerindeki ışık parlıyordu. Tıpkı galerideki ve vitrindeki tüm ışıkları kapatmama rağmen, elbisenin yaka kısmındaki gümüş boncukların karanlıkta parlaması gibi...

Serginin kapısını arkamdan kapatırken Claire ile Vivi'nin zamanın ötesinden bana uzanarak elimi tutup fısıldadıkları hissine kapıldım. *"Sakin ol. Biz birlikteyiz. Her şey yoluna girecek."*

YAZAR NOTU

Gümüş Serçe'nin bazı bölümleri için yaptığım araştırma yüreğimi parçalamıştı ama Direniş için çalışan ve İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi toplama kamplarında acı çeken cesur kadınların bazılarının hikâyelerini anlatmak boynumun borcuydu. Onların hikâyelerini okumak bu romanı onlara ithaf etmemi sağladı.

Kitabımı kaleme alırken elimden geldiğince gerçeklere bağlı kalmaya çalıştım. Hikâyemde kullandığım birkaç kaynağı burada paylaşmak beni mutlu eder:

Anne Sebba'nın harika kitabı *Les Parisiennes: How the Women of Paris Lived, Loved and Died in the 1940s** savaş döneminde Paris'teki hayatı anlatan bir kitap.

Sarah Helm'in cesaret dolu ve bilgilendirici kitabı, *If This is a Woman: Inside Ravensbrück: Hitler's Concentration Camp*

* *İng.* Parisliler: 1940'lı yıllarda Parisli Kadınlar Nasıl Yaşadı, Âşık Oldu ve Öldü. 2016 yılında biyografi türünde yayımlanmış bir kitap. (Ç.N.)

*for Women**. Naziler tarafından yapılan vahşeti ve kamplarda hapsedilen kadınların cesaretini hatırlatıyor.

Eric Lichtblau tarafından ele alınan *New York Times* referanslı bir makale - "Holokost Şaşırtmaya Debam Ediyor" (1 Mart 2013) - Amerika Birleşik Devletleri Soykırım Anıt Müzesi'ndeki bir araştırma projesi, Nazilerin Avrupa çapında kurduğu tüm gettoları, köle çalışma alanlarını, toplama kamplarını ve ölüm fabrikalarını belgeledi. Ortaya çıkanlar Soykırım tarihi üzerinde çalışan araştırmacıları bile şaşırttı. Araştırmacılar, Hitler'in 1933'ten 1945'e kadar süren vahşet boyunca Fransa'dan Rusya'ya ve hatta Almanya'ya kadar her yerde Alman kontrol alanlarını kapsayan, Avrupa çapında 42.500 Nazi gettosu ve kampı belgeledi. Bu kamplarda on beş ya da yirmi milyon insan ya öldü ya da hapsedildi.

Amerika Birleşik Devletleri Soykırım Anıt Müzesi Kamp ve Getto Ansiklopedisi, 1933-45: https://encyclopedia.ushmm.org/

Palais Galliera - Fransa Moda Müzesi: 10, Avenue Pierre 1er de Serbie, 75016 Paris. www.palaisgalliera.paris.fr/en/

Kalıtsal travma üzerine yapılan araştırmalar birkaç yıldır tartışma konusu. İngiltere *Guardian* gazetesinde yer alan bir makale (21 Ağustos 2015) New York'un Mount Sinai Hastanesi'ndeki bir çalışmadan bahsediyor: "Soykırım mağdurlarının incelenmesi sırasında çocukların genlerine aktarılan travmaya rastlandı." Bununla birlikte bazı bilim insanları genetik olarak kalıtsal travma fikri konusuna şüpheyle yaklaşıyor ve doğanın mı yoksa yetiştirilme tarzının mı daha önemli

* *İng.* Bu Bir Kadınsa: Ravensbrück İçinde: Hitler'in Kadın Çalışma Kampları. 2015 yılında yayımlanan bir kitaptır. (Ç.N.)

olduğuna dair tartışmalar sürüyor. Her iki durumda da cesaret verici olan, doğru yardım ve destekle dayanıklılığı artırmanın ve travmanın etkilerine karşı koymanın mümkün olması. Travma İyileştirme ve Güçlendirme Modeli, ruh sağlığı uygulayıcıları tarafından rehabilitasyonun temeli olarak yaygın şekilde kullanılıyor. Bir danışman veya aile doktoru, bu alanda destek alınması konusunda yardımcı olabilir.

Bu kitapta ele alınan sorunlardan herhangi birinden etkilendiyseniz, umarım arkadaşlarınıza ve ailenize anlatırsınız.